

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Liber XXI. Eucharistia, Sacrificium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

LIBER XXI.

EVCHARISTIA.

SACRIFICIVM.

POST QVAM de Eucharistiâ vt Sacramento egi, de eadem vt Sacrificio sermonem instituo. Est Eucharistia verum, & proprium Sacrificium, in quo Christus Dominus immolatur. Misse nomen accepit, cuius primum essentiam ostendam. Mox de offerentibus, & de his, pro quibus offertur disseram. Dehinc ad virtutem & effectus Sacrificij Missa geram transitum. Postea obligationem celebrandi, & prohibitionem exprimam. De stipendio denique pro Missâ accipiendo geram disputationem.

SECTIO PRIM A.

De Eucharistiâ Sacrificio receptiores sine pugnâ sententiæ.

CAPVT I.

De Sacrificio propriè, & strictè sumpto in communi.

Ego quidem sic sacrificium in communi propriè & strictè definio. Est signum existens in re Deo oblato, quo Deum ipsum auctorem vitæ, & mortis profitemur. Vel, Est inmutatio rei Deo oblata, qua Deum ipsum auctorem vitæ, & mortis profitemur. Est sufficiens & exacta definitio. Quia per eam explicatur propria, ac peculiaris ratio sacrificij proptèr est actus distinctus ab aliis actibus virtutis Religionis. Dicitur esse signum existens in re Deo oblato, aut inmutatio rei Deo oblata, qua Deum auctorem vitæ ac mortis profite-mur: Quia nulli alij potest licitè fieri, nisi vero Deo, etiam si verè & validè possit fieri alij, qui iudicetur non esse Deus. Quia si res aliqua illi offeratur immutando illam animo, & intentione proficendi illum auctorem vitæ, & mortis absque dubio illi fiet verum, ac validum sacrificium; (quamvis in eo maximum sacrilegium perpetretur) nam ratio cultus non tam pendet ex personâ, cui fit, quàm ex signo, & ex intentione, qua fit. Hurtad. de Missâ d. i. diff. 1. & alij communiter.

Ad sacrificij essentiam non requiritur divina institutio. Quia, sicut lumine naturali cognoscere possumus summam excellentiam, & efficientiam Dei, omnimodamque dependentiam, quam habemus ab illo: sic solo rationis dictamine possumus protestari nostram submissionem Deo debitâ, & nostram oblationem per hoc, vel illud signum à nobis impositum ad hoc significandum. Quippè sacrificium non minus est diuine naturæ, quàm oratio, vel adoratio, vel votum, vel iuramentum, & similes Religionis actus. Quare verisimile est, in lege naturæ fuisse nonnulla sacrificia per homines instituta. D. Thom. 2. 2. quæst. 85. art. 1. & Thomistæ communi consensu.

SACRIFICIVM apud Catholicos propriè significat actionem seu sibi-lem, qua res offertur Deo cum im-mutatione aliqua per competen-tem Ministrum in signum nostræ subiectionis, & diuinæ potestatis, seu supremi dominij rerum omnium. Sic in scriptura ab aliis operibus bonis distinguitur, scilicet, ab actu misericordiæ. Osee 6. Misericordiam volo, & non Sacrificium: Ab actu obedientiæ, 1. Reg. 15. Melior est obe-dientia quam vili-tima: Ab actibus aliarum vir-tutum Hebr. 5. vbi Pontifex constitui dicitur, vt offerat dona, & Sacrificia pro peccatis, cum actus aliarum virtutum à singulis fidelibus pos-sint exerceri.

Sacrificium est simul oblatio & sacrum sig-num, quatenus oblatio conuenit cum aliis obla-tionibus, quæ non sunt sacrificia, qualis est oblatio Calicis, pecuniæ, vel alterius rei. Quatenus signum sacrum conuenit cum Sacramentis, quæ regulariter non sunt sacrificia, sed signa gratiæ. Conuenit etiam aliis actibus religiosiis, qui significant nostram submissionem ad Deum & cultum diuini Numinis, qualis est, genufle-xio, pectoris tussio, & similia.

Vt autem sacrificium ab omnibus aliis obla-tionibus, & signis distinguatur, quæ propriè sa-crificia non sunt, varj varias constituunt sacri-ficij definitiones, quas varij vicissim refellunt. Esch. & Mend. Theol. Moral. T. III.

H 3 Ad

5
Ad sacrificium
non est neces-
se, quod gra-
tiam opere-
tur.

Ad Sacrificium non est necesse, quod gratiam operetur, sed quod significet præstatam sub-
missionem, & protestationem hominis erga
Deum, quam significationem potest ab hominis
institutione habere. Scio tamen, non potuisse
Missæ Sacrificium ab alio, quam à Deo institui.
Quia illa mirabilis conuersio panis & vini in
corpus, ac sanguinem Dominicum, est solius
Dei opus, qui solus potuit vim efficiendi
conuersionem hanc signis sensibilibus alli-
gari.

6
Ad sacrificium
necessario re-
quiritur Mi-
nister.

Essentialiter requiritur Minister auctoritate
publica deputatus ad propriam, ac veram sacri-
ficij rationem. Quia sicut non oportet, aliquem
esse cultum externum, quo non tam singuli
seorsim, quam tota Respublica simul velut
vnum corpus politicum imbutum eadem re-
ligione, Deum veneretur, eiusque summum
principatum, & suam subiectionem profiteatur:
sic etiam oportet ut sint aliqua personæ publico
nomine destinatae tali ministerio, quæ Sacerdo-
tes dicuntur. Vnde semper apud omnes Gen-
tes aliqui fuere deputati peculiariter, ut Numen,
quod sibi delegerunt, publico nomine colerent
Sacrificium scilicet offerentes. Hoc satis expres-
sit Apostolus *Hebr. 5.* ut Suar. d. 73. *sect. 4.* ex-
pendit.

7
Quam ha-
buerint sacri-
ficandi ius.

Nec singuli homines habent naturaliter ius
sacrificandi. Quia sicut naturæ lumen inclinat
ad constituendam hominum Rempublicam, sic
etiam dicitur, communia Reipublicæ munia
(quale merito Sacerdotium censetur) non nisi
per ministros communi nomine deputatos sunt
excenda. Sic in lege naturæ primogeniti om-
nes fuere Sacerdotes. Vnde Cain potuit sacri-
ficium offerre, quod Adamus auctoritate publi-
câ instituit. *D. Hieronym. Eucher. & alij,*
quos refert *Lessi. lib. 2. cap. 38. numer. 11. & 12.*
Alij existimant, quemlibet patrem-familias, si-
cut habebat auctoritatem quasi Regiam in suos
sic etiam Sacerdotalem habuisse. Ideo Iob pro
filiis, Sacrificium litabat. *cap. 1.* Quidam inter-
dum Dei instinctu sacrificauerunt, ut Abel, Abra-
ham, Iacob, qui hoc ipso Sacerdotes fuere con-
stituti, quo potestatem sacrificandi receperunt.
Agnus Paschalem cædi solitum à Sacerdoti-
bus, Iosephus *de Bello, lib. 7. cap. 7.* asserit. Alij
censent, à patribus-familias immolari, quia hoc
sacrificium institutum fuerit ante legem scrip-
tam, & ante Leuiticum Sacerdotium, concessit
Deus, ut quod ad hoc sacrificium retinerent pa-
tres-familias sacerdotalem potestatem, quam
omnes habuerant. *Suar. d. 73. sect. 4. Coninch. q. 83.*
numer. 19. Lessi. lib. 2. capit. 38. numer. 11.
& 12.

8
In omni sacri-
ficio danda est
necessaria de-
structio.

In omni sacrificio propriè danda est destru-
ctio, aliquid rei oblatæ, & ubi non est vera destru-
ctio, sed imago duntaxat destructionis, non da-
bitur verum sacrificium, sed sola eius imago;
v.g. si quis in tragedia repræsentet thurificatio-
nem, quam ipsèmet olim exhibuit Deo, sum-
ptumque thuribulum sine igne moueret, verè non
thurificaret, sed ageret personam repræsentantis
thurificationem. *Card. de Lugo d. 19. num. 54.*
& 57. & sequent.

9
Quadruplici-
ter diuiso sa-
crificium.

Sacrificium diuidi quadrupliciter potest. Pri-
mò ratione temporis in sacrificium legis natu-
ralis, scriptæ, & Evangelicæ. Secundò ratione
materiæ, quæ triplex erat, scilicet animalia quæ
mactabantur, & dicebantur *Hostiæ*, vel *Vitima*;

fructus terræ nempe triticum, simila, thus, &c. &
dicebantur *Immolationes* à molâ, quæ far obla-
tum contrebatur, & liquores, qui fundebantur,
& dicebantur *Libamina*, seu *Libamenta*. Tertio
ratione formæ, vel actionis: Sic dicebatur *Ho-
locaustum*, cum tota res igne cremabatur; vel
Hostia pro peccato, cum partim comburebatur,
partim reservabatur in Sacerdotum vsum; vel
Hostia pacifica, quæ partim igne, partim Sacer-
dotum, partim sacrificantium vsum consumeba-
tur. Hoc pertinet diuisione ratione modi, quo sa-
crificium, vel est cruentum, vel incruentum.
Quarto ratione finis: vel enim offerebatur ad
Deum præcisè venerandum, eiusque potestatem
profuturum: & sic dicebatur *Holocaustum*:
vel ad peccatorum expiationem, & sic dicebatur
Hostia pro peccato: vel in gratiarum actionem,
& dicebatur *Hostia pacifica*; seu *Sacrificium*
laudis: vel ad impetranda beneficia, quod ap-
pellabatur *Impetratorium Sacrificium*. Plura
mitto *sect. 2.* discutienda.

CAPVT II.

De nouæ Legis Sacrificio.

N Ecclesiâ Christi datur verum, pro-
prium ac visibile sacrificium, quo
Christianus Populus Dei colit. Est
de fide, ut contra nouatores citan-
di Doctores ostendunt. Ex scriptura probatur.
Dan. 12. prædicitur Antichristi tempore cessa-
turum iuge Sacrificium: Ergo vsque ad illud
tempus duraturum est in Ecclesiâ sacrificium
aliquod. *Isa. 59. Cognoscent & Egyptij Dominum,*
& colent eum Hostiis. Vbi vocatio Gentium ad
fidem, & verus Dei cultus per verum sacrificium
præfigatur, auctore Hieronymo. *ibi, & Tertul.*
contra Iudaos cap. 5. Ratio verò rationalis, vel
præcipit, vel saltem suadet oblationem sacrificij,
veluti humanæ naturæ valde conformem. Qua-
re nulla vnquam gens tam barbara, ut sacrificio
caruerit, quo Numen verum, aut fictum coleret,
quod sibi venerandum assumeret. Sic etiam
in Ecclesiâ Lex naturalis, & Lex scripta veris
ac propriis sacrificiis vsæ sunt ad Deum colen-
dum: Ergo Lex Evangelicæ, quæ cæteras omnes
perfectione superat, & valde est rationi naturali
conformis, debuit habere sacrificium visibile,
quo Deum corpore simul & animo colat. *Suar.*
d. 74. sect. 1. Bellarm. l. 1. de Missâ, Valent. tom. 4.
d. 6. q. 11.

In Missâ datur verum, & proprium sacri-
ficio. Hoc negant hæretici nostri temporis
contra id, quod omnibus sæculis vniuersi Catho-
lici tenuerunt. Et quidam Episcopus Bitontinus
in Tridentino tentauit, defendere, Christum in
nocte Cænæ, dum Eucharistiam instituit, non
obtulisse sacrificium. Alij volebant, saltem non
obtulisse sacrificium propitiatorium. Vtrum-
que merito reprobat Concilium *sess. 22. cap. 1.*
docens, Christum Dominum in vltimâ Cænâ,
dum panem, & vinum in corpus & sanguinem
suum consecrando conuertit, non solum sacra-
mentum, sed etiam sacrificium instituisse, sequi
Sacerdotem secundum Ordinem Melchisedec
in æternum constitutum declarasse, atque cor-
pus,

10
In Ecclesiâ
Christi datur
verum, & pro-
prium sacrifici-
um.

11
In Missâ pro-
prium ac ve-
rum sacrificium
datur.

Sectio I. De Missâ Receptiores sententiæ. 89

pus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulisse, verum scilicet, & proprium sacrificium, etiam propitiatorium: & tradidisse potestatem Apostolis, & ipsorum in Sacerdotio successoribus, ad illudmet in Ecclesiâ iugiter offerendum, illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem*. Etenim Auctor noster, nouam condens legem, debuit nouum instituere Sacerdotium, nouumque sacrificium, quæ sunt de substantiâ nouæ Legis, vt Paulus ad *Hebr. 7.* ostendit. Valent. *tom. 4. dist. 6. quæst. 1. 1.* Bellarm. *lib. 1. de Missâ cap. 6. & 7.* Suarez. *d. 7. sect. 2.* Coninch. *quæst. 8. art. 1. dub. 2.* Præpositi *ibid. dub. 3.*

12 Quod verò Missa, prout de facto celebratur in Ecclesiâ, contineat hoc verum, vt proprium Legis Evangelicæ sacrificium, præter veteris ac noui Testamenti scripturam, & Conciliorum definitiones, hæc ratio funder: Nam in Missâ datur oblatio, & immutatio rei permanentis in Dei cultum, quia protestamur supremam Dei potestatem, & nostrum affectum consumendi nos ipsos in eius honorem, si liceret, & expediret. Fit item per legitimam ministrum specialiter ad munus huiusmodi deputatum: & instituta fuit per legitimam auctoritatem, nimirum à Christo Domino, qui caput est, & Legislator Ecclesiæ. Continet ergo Missa quidquid requiritur ad essentialiam proprii sacrificij rationem.

13 Quæris quid nomen Missa sonet? Quamvis nomen hoc habeatur in scripturâ, satis antiquum est in Ecclesiâ. Quidam putant, esse vocem Hebræicam, & significare oblationem, haberi que. *Deut. 16. 10.* Verum si vox esset Hebræica, recte fuisset in omnibus aliis linguis, sicut vox *Alleluia*, *Osanna*. Alij volunt esse nomen Latium adiectiuum, cuius substantiuum Oblatio, vel Hostia, subintelligatur. Crediderim esse nomen substantiuum pro missione, seu dimissione sumptuum, sicut repulsa sumitur pro repulsione: collecta pro collectione: peccati remissa pro remissione, apud Tertul. & Cyprian. Quo sensu dicit Diaconus *Ite Missa est*, id est, iam est dimissio Congregationis, abire licet. Et quoniam olim etiam ante primam oblationem solebant dimitti Catechumeni, prima illa pars officij fuit appellata *Missa Catechumenorum*. Vasquez *dist. 2. 21. c. 1.* Coninch. *quæst. 8. num. 47.* Martinson *tom. 4. dist. 3. 8. sect. num. 1.* Addunt Henric. *lib. 9. cap. 10. n. 3.* Suarez. *d. 7. 4. sect. 3.* & Bonac. *dist. 4. quæst. ultimâ punct. 1. num. 1.* Nostrum Sacrificium dici quoque *Missam*, quia Deus ad nos mittit Hostiam huius sacrificij, quam nos ad ipsum in oblationem remittimus.

14 Missæ sacrificium vnicum est in Lege nouâ. Quia adeo est celsum, & infinite superans quævis alia, quæ vel oblata sunt, vel possunt offerri: vt simul cum illo nullum aliud fuerit admittendum. Suarez. *dist. 7. 4. sect. 4.* Vasq. *dist. 2. 1. cap. 6.* Card. de Lugo *dist. 19. num. 35.* Ideo Trident. vocitat Eucharistiâ verum & singulare sacrificium.

15 Sola consecratio institui potest in signum aptum ad constituendum essentialiter Missæ sacrificium. Quia ad veram rationem sacrificij sufficit destructio rei sacrificatæ realis humano modo, qua transferatur in statum declinorem ineptum ad suos naturales vsus, & ten-

dentem ad interitum. Sed Christus Dominus per consecrationem, etsi non destruitur substantialiter, destruitur tamen humano modo realiter, quatenus accipit statum declinorem, quo redditur ineptus ad naturales vsus humani corporis: & aptus ad alios diuersos vsus per modum cibi. Quare moraliter idem est, ac si fieret verus panis, & condiretur in cibum: quæ mutatio sufficiens est, ad verum sacrificium instituendum, non minor quàm effusio liquoris, quæ libaminis sacrificium constituat. Bellarm. *lib. 1. de Missâ, capit. 27. propos. 8.* Cardin. de Lugo *dist. 19. sect. 5.* Martinson *dist. 3. 8. num. 43. & 63.*

Institui posse dixi. Solam consecrationem in signum aptum ad constituendum essentialiter sacrificium Missæ, iam quænam Missæ actio de facto essentialiter sacrificium constituat, videamus. Consecratio simul & sumptio Sacerdotis de facto fuere imposita à Christo ad constituendum signum adæquatum Eucharistiæ significationis, oblationis, & immolationis. Quia sic hoc sacrificium de facto constitutum fuisse à posteriori colligitur ex obligatione sumendi tā stricta, vt in nullo casu quantacūque necessitatis liceat relinquere consecrationē sine sumptione. Holocausti exemplo doctrinam expendam. Nā occisio victimæ iam ante combustionem erat essentialiter sacrificium, quatenus significabat protestationem diuinæ potestatis, & effectum destruendi propriam vitam in eius honorem, erat incompletum, & imperfectum, donec per combustionem completeretur, & perficeretur. Ita proportionaliter consecratio constituit essentialiter Missæ sacrificium, quatenus destruit Christum humano modo realiter in Dei cultum: incompletum tamen, & imperfectum integraliter, donec sumptione compleatur, tanquam parte integrali substantiali, ac atherogenea. Bellarm. *de Missâ, lib. 1. cap. 27. propos. 7. & 8.* Fagund. *prec. 1. lib. 3. cap. 4. num. 8. & 25.* Scortia *de Missâ, lib. 1. cap. 5.* Card. de Lugo *dist. 19. sectione 5.* Auerla *de Eucharistiâ quæstione 11. sect. 2.* qui refert plures, *sect. 2.* proprio Problemate vberius expendam.

Christus D. est principaliter & primario res sacrificata in Missâ, *1. Cor. 10. Panis, quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est?* Quia in Missâ vt Tridentinum docet *sess. 22. c. 1.* idem ille Christus continetur, & ingentē immolatur, qui in arâ Crucis semel seipsum crucientē obtulit. Sed in Cruce verē Christus sacrificatus fuit: Ergo pariter Missâ principalis est victima. Et quia Christus in Missâ destruitur in honorem Dei quoad totum esse sacramentale, quod erat principaliter in antiquis sacrificijs adumbratum: & nunc in Ecclesiâ potissimum immolatur, & mirificē congruit nouæ Legis perfectioni, vt Ecclesiâ Christiana sacrificet Deo, quod in ea maius, & excellentius est, nimirum ipsum Christum sub speciebus constitutum modo quodam, inepto functionibus suis naturalibus, & ordinato per modum cibi, & potus ad consumptionem, vt corruptis speciebus destinat ibi conservari. Et quidem cum totus Christus sit in singulis speciebus, totus etiam ipse realiter in singulis immolatur, quamvis dici possit formaliter ex vi verborum sub specie panis immolari corpus, & sub specie vini sanguinem. Suarez. *d. 7. 5. sect. 1.*

16

Consecratio, & sumptio simul constituit essentialiter Missæ sacrificium.

ELISCOBAR
Theok More
Tom III. IV
E IV

17

Christus est principalis res sacrificata in Missâ.

18

Missæ conuenit cum sacrificio Crucis in re principaliter oblata. Quia utrobique Christus est; differt autem in actione sacrificandi; nam ibi fuit cruenta, nunc est incruenta; differt etiam in nonnullis accidentibus; in Cruce enim fuit extensus, passibilis, & patiens: in Missâ sacrificatur impassibilis, & connexus cum sacramentalibus speciebus. Conuenit etiam Missa cum sacrificio, quod Christus in Cœnâ obtulit. Quia utrumque est incruentum, & habet rem principaliter oblatam; sed differt accidentaliter; nam in Cœnâ Christus fuit mortalis, & suam proximam passionem significabat: in Missâ verò immortalis offertur, & eius passio præterita significatur. Suar. d. 78. Vafq. d. 224. Filliuc. 17. 5. n. 26.

Missæ denique differt à sacrificio Cœnæ numerice. Quia actiones ipsæ non distinguuntur, & hæc sacrificia in actione consistunt. Verum à sacrificio cruento videtur Missa specie differre quoad rationem signi sensibilis, quæ iuxta diuersitatem actionis variatur: Et si quoad rationem virtutis ob idem motuum diuini cultus utrumque sacrificium pertineat ad eandem virtutis Religionis speciem. Suarez *distinctione* 72.

Missæ denique differt à sacrificio Cœnæ numerice. Quia actiones ipsæ non distinguuntur, & hæc sacrificia in actione consistunt. Verum à sacrificio cruento videtur Missa specie differre quoad rationem signi sensibilis, quæ iuxta diuersitatem actionis variatur: Et si quoad rationem virtutis ob idem motuum diuini cultus utrumque sacrificium pertineat ad eandem virtutis Religionis speciem. Suarez *distinctione* 72.

CAPVT III.

De offerentibus Missæ sacrificium.

19 In Missa tres offerentes distinguuntur, Christus, Ecclesia, & Sacerdos.

N Missa communiter tres offerentes distinguuntur. Primus & principalis est Christus Dominus, qui sacrificium incruentum sui corporis & sanguinis quotidie Patri Sacerdotum offert ministerio. Secundus offerens est Ecclesia Catholica, quæ tanquam communitas quædam, & Congregatio fidelium hanc victimam Deo offert per Sacerdotes tanquam per idoneos ministros ab ipsâ deputatos, ac consecratos. Tertius offerens est ipse Sacerdos, & omnes adstantes huic sacrificio, vel inservientes Altari vel in choro, vel illud procurantes, vel ad illud specialiter cooperantes.

20

Christus se immolauit in Cruce se iugiter Sacerdotum ministerio in Missa immolat, Concilia definiunt: Lateran. in cap. Firmiter, de summa Trinit. Florent. in decreto de Sacram. Trident. sess. 22. cap. 2. Propterea David cecinit Psal. 109. Tu es Sacerdos in æternum, id est, toto sæculi decursu sempiternum habens sacerdotium. Christus gerit officium Sacerdotis perpetui, dum eius verbis, & eius nomine Sacerdos dicitur, Hoc est Corpus meum: Hic est calix sanguinis mei. Apud August. ad Psal. 38. Ipse offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat sacrificium, quod offertur. Sic plane dignitati sacrificij dignitas offerentis respondet. Bellarm. lib. 2. de Missa c. 4. Suar. d. 77. sect. 1. Laym. lib. 5. tr. 5. c. 1.

21

Ecclesia offert Missæ sacrificium per Sacerdotes tanquam ministros à se deputatos. Quia ille dicitur offerre, cuius nomine Sacerdos agit: sed agit Sacerdos in Altari ministerium illud Ecclesiæ nomine, quæ Deum

adit per suum legatum, & multas Missæ ceremonias instituit, & preces, quæ vim specialem inde participant, quatenus exhibentur Ecclesiæ nomine semper Numini cœlesti gratissima. D. Th. 3. part. quest. 82. art. 6. Henric. lib. 9. cap. 17. n. 1. & 3. Filliuc. 17. 5. n. 37.

Omnes novæ legis Sacerdotes quamvis sint peccatores, vel præcisi, vel etiam hæretici valde Missæ sacrificium offerunt, si legitimam formam, ac ritum essentiali adhibeant. Verum est, Sacerdotes præcisi non posse offerre tanquam Ecclesiæ ministros quoad preces & ceremonias, in quibus Ecclesia non vult illos suo ex nomine operari. Quapropter Sacerdos præcisi, & non toleratus, si dicat Missam, valde sacrificat, & Missa proderit quoad valorem, quem habet ex parte Christi principaliter offerentis. At non proderit quoad valorem prouenientem ex parte Ecclesiæ. Nihilominus si quis Sacerdos peccator, ac præcisi, & non toleratus, accepto stipendio, celebrat pro aliquo, obligationi iustitiæ satisfaciit. Quia applicat illum fructum, quem vt Christi minister applicare tenetur. D. Th. 3. part. quest. 82. art. 6. Coninch. ibi. Suar. d. 86. sect. 1. Bonac. cum aliis d. 4. q. ult. punct. 6. n. 5.

Sacerdos autem præcisi & toleratus offert etiam Ecclesiæ nomine, quæ dum illum tolerat, non irritat eius acta, licet grauer peccet excommunicatus, si sponte se diuinis ingerat. Bonac. d. 4. q. ult. n. 6. n. 5.

Similiter si Sacerdos sit indignus, non verò præcisi, peccat sacrificans; & eius sacrificium suum habet valorem, quatenus fit nomine Christi, & Ecclesiæ: non tamen habet valorem respondentem eius precibus, vt persona particularis. Quia priuata peccatoris preces fructuosæ non sunt. D. Thom. 3. part. quest. 82. art. 2. & probat ex illo Pron. 28. Qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis. Quod intelligo, quoties ipsamet oratio peccaminosa est, vt contingit in peccatore sacrificante. Nam alioquin orationes peccatorum, quando debitis conditionibus sunt, exaudiuntur, non ex orantis merito, sed ex Dei misericordia. D. Thom. 2. 2. quest. 83. art. 16.

Præter Sacerdotem celebrantem dixi etiam offerre qui sacrificiationi ministrant, vt Diaconus, & alij vel Altari, vel choro seruiantes. Item qui petunt, vel procurant offerri sacrificium, qui stipem dant Sacerdoti, vel illum ad celebrandum inducunt, vel alio modo concurrunt ad celebrationem. Quia in moralibus, qui cooperatur alicui ex præfatis modis actioni, potest, & solet ab illa denominari. Demum etiam adstantes. Quia hoc ipsum est humano modo concurrere consentiendo, & communicando tali actioni: sicut dicantur moraliter ad actionem concurrere, qui comitantur, vel assistunt operanti. Colligo aperte id ex verbis Missæ. Nam Diaconus simul cum celebrante dicit in Calicis oblatione: Offerimus tibi Domine, Calicem salutaris. Sacerdos ipse sæpe in plurali loquitur: Suscipe sancte Trinitas hanc oblationem, quam tibi offerimus. Et rursus, Orate fratres pro me, ut meum, ac vestrum sacrificium. Et de circumstantibus dicit: Qui tibi offerunt. Suar. dist. 77. sect. 3. Fagund. præc. lib. 3. cap. 6. n. 3. & 16. Vafq. d. 226. c. 2. Coninch. qu. 83. n. 108. Card. de Lugo d. 19. n. 232. Auerl. q. 11. sect. 9. Certè qui volunt Missam audire, non solum volunt

Seccio I. De Missâ Receptiones sentent. 91

volunt materialiter illas voces percipere, & videre, quæ sunt, alioquin Cæcus ac Surdus illo præcepto non obligaretur. Volunt ergo illud simul cum Sacerdote Sacrificium offerre.

Cæterum quamvis Præpositus relatus à D. Thom. in 4. dist. 45. dixerit ex intentione Christi Missæ fructum cunctis fidelibus applicari pro dispositione singulorum independentem à voluntate celebrantis: oppositum est contra sensum fidelium, qui iuxta Præpositi sententiam frustra curarent, Missas pro se, vel pro suis dici defunctis. Cum igitur ex Ecclesiæ praxi constet, aliquem Missæ fructum aliis posse applicari: nec Christum hanc applicationem suæ voluntati referre: conveniens institutionis modus, & Ecclesiæ traditioni conformis est, ut hic effectus detur illi, cui Sacerdos offerens tanquam dispensator mysteriorum, ipsum applicuit. D. Thom. quest. 82. art. 6. Coninch. q. 83. n. 155. Suarez. d. 79. sect. 9. Filliuc. tr. 5. n. 73. Auerla. q. 11. sect. 10.

Debet Sacerdos specialiter applicare sacrificium pro determinata persona, ut ipsi conferat speciale fructum tam satisfactionis, quam imputationis. Quia hic est modus communicandi talem effectum. Potest autem offerre pro pluribus, sed determinatis, inter quos integer fructus dividatur iuxta dispositionem designatam ab offerente. Quia hoc totum ab eius intentione dependet. Vasquez. distinct. 138. numer. 74. Granad. part. 3. contr. 3. art. 5. dist. 4. sect. 2. numer. 14.

Si Superior Sacerdoti subdito præcipiat, ut Missam pro tali persona offerat, teneatur obedire. Quia licet Sacerdos in applicandis Missis operetur ut Christi minister, cuius intentio censetur eadem cum intentione celebrantis, & ideo quoad hoc intentio Sacerdotis non subdatur Ecclesiæ, vel Superiori cuiuspiam; à quo possit irritari: subditur vero quoad obligationem offerendi, vel non offerendi, quæ potest esse gravis. Unde quando Superiores subditis præcipiunt, ut Missas offerant pro his, qui exhibere stipendium, vel pro fundatoribus, aut benefactoribus, qui saltem virtualiter contraxisse censentur cum Religione, cui sua bona tribuerint Missarum intuitu, quæ in illa assolent pro fundatoribus, & benefactoribus geri: peccant mortaliter contra virtutem contractum Religiosi, qui Missas iuxta Superioris præceptum non applicant. Fagund. præc. 1. libro 5. capite 10. numero 4. & 6. Henriquez, & Suarez apud ipsum.

Quando vero Superiores præcipiunt, pro devotis amicis, Prælati, Principibus, vel pro conversione Gentilium, aut Hæreticorum, vel pro communibus necessitatibus Missas offerri: subditi sub mortali non tenentur obedire. Quia nec Superiores obligare subditos tam graviter intendunt: cum id potius commendent, quam præcipiant. Fagundez præc. 1. lib. 3. capite 10. numero 6.

Si Sacerdos referat intentionem suam ad applicationem alterius, qui nondum Missam applicavit, quando dicebatur: frustratur Missa suo effectu. Quia hic non potest manere suspensum, nisi celebrans apposuerit secundam, vel tertiam applicationem, quæ fortitur effectum. Franc. de Lugo de Sacrament. lib. 5. capite 3. numer. 41.

Debet Sacerdos, cum celebrat, habere saltem virtutalem intentionem. Quia post Missam dictam haud illam poterit applicare. Non enim potest Missam applicare, nisi dum gerit Christi personam, ut eius nomine dispenset: Sed non gerit Christi personam nisi dum celebrat: Ergo tunc solum poterit Missæ fructum applicare. Coninch. q. 83. n. 167.

CAPVT IV.

De Missæ Fructu.

MISSA effectum aliquem ex opere operato habet, ut causam particularem & proximam illius, id est, vi sacrificij præter omne meritum operantis aliquid infallibiliter conferatur non ponentibus obicem. Quia ex antiquissimo Ecclesiæ tam vso, quam sensu cuncti fideles offerunt Missam, ad obtinendam remissionem peccatorum suorum, vel alienorum etiam: & ad subueniendum humanis indigentis: & sibi persuadent, non pendere Missæ fructum à sanctitate Ministri, sed independentem ab eius merito, vi sacrificij nobis aliquem fructum Dominicæ Redemptionis applicari. D. Thom. 3. parte quest. 79. art. 5. & quest. 82. art. 1. Suarez cum aliis distinct. 79. section. 1. Vasquez. distinct. 229. capite 2. Coninch. questione 83. numero 116. Bonacin. dist. 4. quest. ult. pun. 4. numer. 7.

In particulari verò Missa habet specialem vim, ad impetrandos eos effectus, pro quibus obtinendis offertur. Quia ex Ecclesiæ praxi recepta, semper observatum est, ut celebrans orat in Missâ pro vivis & defunctis, & pro communibus, & particularibus hominum necessitatibus pro quibus etiam in Missali propriæ quædam orationes habentur: quod scilicet semper creditum est, plurimum valere Missam, ad conferendam his præcibus vim impetrandi. Hoc probat ex Patribus Catechismus Romanus tract. de sacrific. Suar. d. 79. sect. 2. Coninch. dist. 83. numer. 118.

Hæc impetratio considerari potest in ordine ad proximè offerentes, vel ad Ecclesiam, quæ remotè offert: vel ad Christum, qui principaliter offert per suum Ministrum. Nec est dubium quin offerentes proximè, firmiter sacrificent, vel offerant, per Missam, sicut per aliqua bona opera, possint impetrare. Rursus Ecclesia quatenus offert mediata sacrificium per Sacerdotem, sic per eundem quasi per legatum à se destinatum, Deum orat, ab eoque impetrat, quin obstat malitia Ministrorum, ut aliqua ratione tempore exaudiatur, & bonum aliquod semper Ecclesiæ, saltem in communi proveniat ex Missæ sacrificio, nisi Sacerdos sit præcursus, & vitandus, per quem sicut Ecclesia non vult offerre, sic nec orare, nec impetrare. Suar. distinct. 79. sectione 1. Vasq. distinct. 229. capite 2. Coninch. q. 83. numer. 116.

Missæ sacrificium iuxta suam directam constitutionem ex opere operato remittit penam aliquam temporalem immediate, quatenus Christus externæ sacrificiationi certam portionem suorum meritorum annexuit ad certum remissionis effectum infallibiliter conferendum.

31

Debet dñ celebrat, habere saltem intentionē virtutalem.

32

Missæ effectus aliquem ex opere operato habet.

33

Habet vim ad impetrandos eos effectus, pro quibus obtinendis offertur.

34

Hæc impetratio considerari potest in ordine ad proximè offerentes.

35

Missæ ex opere operato remittit penam aliquam temporalem.

DISCOBAR
Theob. More
Tom. III. IV.
F. IV.

ius pro quibus offertur, nisi obicem apponant. Hunc effectum meritò ex opere operato vocitatum, quia ponitur independens à dignitate, vel deuotione ministrantis, & ultra meritum recipientis ex promissione Dei certa, quam probat communis Ecclesiae consensus, & Trident. sess. 22. cap. 2. & can. 3. D. Thom. quest. 79. artic. 5. Suar. dist. 79. sect. 6. Vasq. dist. 228. cap. 4. Bellar. l. 2. de Missa. cap. 4. & 7. Henric. l. 9. c. 13. n. 1. qui plurimos citant.

36

Conducit, ad
impetrandum
remissionem al-
terius partis
pœnæ.

Præter illam partem pœnæ, quæ condonatur ex vi satisfactionis applicatæ per Missam, conducit, quoque hoc sacrificium ad impetrandum remissionem alterius partis pœnarum. Quia Missa est per se sufficiens ad impetrandum quodlibet bonum præsertim spirituale, cuiusmodi remissio temporalis pœnæ censetur. Suar. dist. 79. section. 6. Filiuc. tract. 5. num. 68. Fagund. præc. 1. lib. 4. cap. 1. num. 11. Card. de Lugo d. 19. n. 158.

37

Hic effectus
præstari potest
mediate, vel
immediate.

Hic verò effectus præstari potest dupliciter, scilicet mediata vel immediata. Mediata fit quatenus Missæ sacrificium impetrat gratias præuenientes, & viros spirituales ad opera penitentiae præstanda, quibus Deo satisfacere possumus pro pœnis peccatorum nostrorum, vel alienorum etiam quoties aliis satisfactionem nostram applicamus. Et hunc modum satisfactionis dari de facto censeo. Aversa de Eucharistia quest. 11. sect. 11. & de penitent. quest. 3. sect. 3. Immediata fieret, si per Missam orationi coniunctam impetraretur remissio pœnæ debitæ peccatis illorum, pro quibus oratur, nihil illis inferri operantibus.

38

Quatenus
propitiatoriu
est hoc sacrifi-
cium, confert
aliquomodo
primam gra-
tiam.

Sacrificium Missæ quatenus propitiatorium est, confert primam gratiam, & remittit peccata mortalia saltem aliquomodo: quod ita certum est apud Catholicos, ut oppositum censeatur erroneum. Quia hoc significant verba illa consecrationis: *Qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Quæ meritò Patres de sacrificio explicant inueniunt; nam in Cruce nullus Calix profusus est. Quare Concil. Brachar. III. c. 1. & Iulius Papa in cap. omne crimen de consecrat. dist. 2. dicunt, omne crimen, atque peccatum, oblati Deo sacrificiis, deleti. Ballam. lib. 5. de Missa, cap. 2. Henric. lib. 9. cap. 15. n. 1. Suar. d. 79. sect. 3. Vasq. d. 228. c. 1. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 3. num. 2. Coninch. q. 83. num. 137. Martinon. de Eucharist. d. 39. num. 1. & 2.

39

Quatenus
placet Deum,
hic effectus est
infallibilis.

Porro effectus Missæ, quatenus placat Deum & eius indignationem auertit, infallibilis est tali mensura, qualem Deus in eius institutione designauit. Quia effectus, quem Missæ sacrificium habet, ut propitiatorium est quoad remissionem pœnæ iuxta mensuram institutionis suæ, semper est infallibilis, si obex non apponatur, ut communiter Theologi fatentur: Ergo pariter erit infallibilis quoad placandum Deum in ordine ad remissionem culpæ, cum uterque effectus ab eadem virtute propitiandi procedat. Card. de Lugo d. 19. n. 143.

40

Quatenus
impetratoriu
est, habet sa-
pe effectum
aliquem in-
fallibilem.

Quatenus autem hoc sacrificium impetratorium est, habet semper effectum aliquem infallibilem in subiecto capaci. Et quidem si peccator oret, & Missam faciat pro sua conuersione offerri, nec opponat impedimentum, impetratio specialium auxiliorum infallibilis erit, saltem ex promissione præcibus facta. Suarez

dist. 79. section. 3. Filiuc. tractatu 5. numero 61.

Præterea ob Missæ sacrificium illa semper auxilia Deus confert, quibus quantum est ex se, sincere expetit peccatorem conuertere: & peccator conuerti possit, si velit. Vnde nos Missam licite offerimus ad impetrandum auxilium efficacius, & frequenter illud impetramus; interdum verò datur inefficax secundum diuinæ voluntatis consilium. Censeo tamen propter Missam dari semper auxilium validius, & efficacius quoad actiuitatem internam, quam sine Missa daretur eidem peccatori. Quia sic decet tanti sacrificij dignitate. Colligo, auxilia, quæ per Missam conferuntur, non esse semper efficacius, & sufficere ad dignitatem Sacramenti sufficientia esse. Quia sicut sufficit, ut gratia Sacramentalis sufficientia inducat auxilia: sic etiam sufficit, ut Missa pro peccatoribus oblata sufficientia auxilia causet. Nec expedit, impetrationem auxiliorum efficacium infallibilem esse, ut semper cum timore, ac tremore nostram salutem operemur. Suar. d. 79. sect. 3. Fagund. præc. 1. lib. 4. cap. 2. n. 18. Bonac. d. 4. quest. ultim. punct. 3. num. 4. Coninch. dist. 83. n. 140.

Non confert Missa ex opere operato gratiæ sanctificantis augmentum in illis iustis, pro quibus offertur. Quia aliquo vtiliter offerremus Missam pro paruulis, amentibus, ac phreneticis ad augendam ipsorum gratiam ex opere operato: quod tamen est contra sensum, & praxim fidelium, & valde temerarium. Verum quamvis Missa non impetret immediatè gratiæ augmentum, mediata potest illud impetrare, dum offertur pro iustis, ut illud conferatur auxilium excitans adactus virtutis eliciendos, quibus eorum gratia meritorie augeatur. Quia si Missa peccatoribus impetrat auxilium excitans ad conuersionem: cur non pariter iustis impetrabit auxilium ad augendam meritorie gratiam frequenter efficacem, interdum inefficacem: semper tamen quoad internam actiuitatem validiorem, quam quæ sine Missa concederetur. Suar. d. 79. sect. 3. Vasq. d. 228. c. 3. Coninch. q. 83. n. 131. & 137.

Conducit Missa ad remissionem venialium saltem mediata, scilicet per impetrationem auxiliorum, quibus eliciantur actus ad venialium remissionem expiationem disponentes. Quia Trident. sess. 22. c. 2. profatur, per Missam applicari virtutem passionis in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum, nempe venialium. Vasq. d. 228. c. 3. Suar. d. 79. sect. 5. Fagund. præc. 1. lib. 4. cap. 4. num. 1. Coninch. quest. 83. num. 136. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 3. num. 5.

Secluso quouis actu, quo peccatum veniale formaliter, aut virtualiter detestemur, potest nobis per vim huius sacrificij remitti sine mutatione nostrâ physicâ, quæ vel gratiam habitualē, vel donum aliud recipiamus, vel aliquem eliciamus actum. Quia cum veniale peccatum non relinquit propriam maculam, quæ priuationem includat alicuius doni: sed solam deordinationem habitualem respectu Dei displicentis in homine propter actum præteritum: potest Deus tollere maculam venialem, dum non detur obex actualis, aut habitualis complacentiæ, per mortalem condonationem externam, sine physicâ muta-

41

Ob Missa-
sacrificium Deum
seper illa co-
fert auxilia,
quæ possit
peccator con-
uertere.

42

Non autem
confert gratia
sanctificantis
augmentum ex
opere operato.

43

Conducit ad
remissionem
venialium re-
missionem.

44

Secluso quo-
vis actu, po-
test nobis ve-
niale vi Mis-
sæ remitti.

Sectio I. De Missa Receptiores sententia. 93

mutatione illius, qui venialiter peccauit. Suar. d. 79. *sect. 5.* Coninch. q. 83. *num. 1.* 6. Fagund. *prae. 1. 4. c. 4. n. 5.* Quid circa hac de facto Missa gerat, *sect. 2.* expendam.

45 Ad hac Missa valet ad impetranda temporalia bona, quatenus spiritualibus defuerint. Quia Ecclesia Missam offert pro fructibus terrae, pro pace, pro infirmis, & in Canone dicit, offerri pro *spe salutis, & incolumitatis nostrae*, & peculiariter orationes adhibet in Missa pro bonis temporariis ad impetrandam pluiam, & serenitatem, ad famem depellendam, tempestatem, ac pestem ablegandam: supponens utique, posse talia bona per Missam obtineri, quae petitionem omnem reddit efficacior, & faciliorem omnium bonorum impetrationem: faciliorem inquam, non infallibilem. Nam hac bona non debent absolute peti, sed solum quatenus Deus viderit expedire. Coninch. q. 83. *n. 13* 6. Card. de Lugo d. 19. *n. 11.*

46 Dixi superius, dari quatuor Ordines offerentium Missae sacrificium: Christum Dominum, Ecclesiam, Sacerdotem celebrantem, & omnes alios cum Sacerdote concurrentes ad offerendum. Circa primum scio aliquos voluisse, Missae quatenus praesentatur offerri, respondere fructum quem pro libito Dominus alicui applicet. Citatur *Scotus quodl. 20.* Sed neque hoc ille asseruit, nec asseri cum fundamento potest. Quia sicut Christus iam per se nullum sacrificium offert, ita nec huius fructum per se cuiquam applicat; sed per Ecclesiae ministros; nec habet fructum distinctum ab eo, qui oblationi Sacerdotis respondet. Suar. d. 79. *sect. 8.* Filliuc. *tr. 5. n. 72.* Coninch. q. 83. *n. 149.* Circa secundum, & tertium *sect. 2.* Problemata instituantur.

47 Iam vero si rogetur, pro quibus Missa possit offerri, eiusve fructus applicari? Certum est, principalem offerentem, (quem *num. 45.* diximus esse Christum) offerre Missam non posse pro se ipso. Quia ut ait Apostolus *Hebr. 7.* non habet ullam necessitatem (quemadmodum Sacerdotes) prius pro suis delictis Hostias offerre. At ceteri Sacerdotes offerre possunt pro semet ipsis, cum ipsi Missae fructu indigeant. Possunt quoque pro aliis offerre, ut constat ex Paulo *Hebr. 5.* & ex Canone Missae, & ex ipsa naturae sacrificij, quod pro aliis etiam est institutum. Quapropter in ordinatione datur Sacerdoti potestas offerendi pro viuus & defunctis.

48 Sacerdos quidem non solum potest, sed etiam debet Missam offerre pro tota Ecclesia Militante, omnibusque eius membris, specialiter pro praecipuis, quae nominari solent. Quia debet Sacerdos se conformare Canoni Missae, ubi dicitur, sacrificium offerri pro Ecclesia sancta Catholica, pro Papa, pro Antistite, pro Rege, & omnibus Orthodoxis. Monuerim tamen, illam obligationem non esse iuris diuini, nam ex illo non habetur: sed ab Ecclesia imponi, dum illa verba praescribit. Quare Sacerdos quatenus offert Ecclesiae nomine, nec licite, nec valide potest, aliquem ab hoc generali fructu excludere, quia non potest intentionem Ecclesiae mutare. Laym. *l. 5. tr. 5. c. 2. n. 16.* Bonac. *d. 4. quae. ultim. puncto 5. numer. 2.* & 3. Suarez *dist. 78. sect. 2.*

49 Potest offerri Missa pro quibuslibet excommunicatis indirecte, quatenus offeratur directe pro

Prouinciis haeresi infectis, vel pro viris Apostolicis, qui procurant reductionem excommunicatorum. Quia hoc nullibi prohibetur. Potest celebrans suo nomine tanquam persona priuata orare, & offerre Missam pro quolibet excommunicato, etiam non tolerato quatenus actio sacrificandi est opus operantis, habens ut sic vim impetrandi, vel etiam satisfaciendi. Quia hoc non est prohibitum ab Ecclesia, sed solum publicum sacrificium, ut offeratur nomine Christi, vel Ecclesiae cum omnibus Ecclesiae suffragiis. Non licet pro non toleratis Missam offerre. Quia grauitur praescribit Ecclesia, ne Sacerdos in nomine Christi, vel Ecclesiae Missam pro his offerat. At si Sacerdos de facto celebret pro non toleratis, ut Ecclesiae personam gerit, applicatio Missae non valet: ut autem gerit Christi personam, applicatio, quamvis illicita valet, si sit capax subiectum. Quia Ecclesia sub prohibitione tollit omnem fructum sacrificij, qui suo nomine non toleratis posset provenire; non vero potest tollere fructum Christi nomine prouenientem; hic enim solummodo a celebrantis in nomine Christi voluntate dependet. Conueniunt Doctores.

50 Pro peccatoribus etiam publicis potest Missa offerri quoad bonorum spiritualium impetrationem, vel etiam temporalium, quae ad animi publicis conferant salutem. Sic in Missali peculiariter orationes habentur pro peccatorum expiatione, nimirum ut virtute Missae conferantur peccatoribus auxilia gratiae peculiaria tam ad conuersionem, quam ad euiranda noua peccata per obseruantiam praepiorum: ut simul etiam excitentur Angeli custodes ad Deum pro suis alumnis exorandum, ut impediatur Diabolus, ne plus nimio noceat, vel tentet, neque ligatos teneat homines in continuo criminis affectu. Quoad satisfactionem vero non prodest illis; quia non sunt capaces. Vasq. d. 227. *n. 4. & 25.* Suar. d. 72. *sect. 2.* Auerfa q. 11. *sect. 10. §. 7.* Henric. *l. 9. c. 15. n. 2.*

51 Infantes quoque licet sint satisfactionis incapaces, possunt ex Missa impetrationis fructum recipere. Idem Clemens Roman. *l. 8. Constit. c. 10.* iubet, in Missam sollempni pro infantibus orare, ut eos Dominus reddat suo in amore perfectos, & ad mensuram perducat aetatis. Energumeni si sint adulti, & iusti, fructum etiam satisfactionis percipient. Quia Concilium Eliueritanum c. 29. solum prohibet, Energumenos Missa ministrare, vel eorum nomen ad Altare cum oblatione recitari, qui propter publica peccata traditi fuerant daemonis potestati. Na de ceteris Energumenis fidelibus c. 37. decernit, non esse negandam ipsis communionem: Ergo non denegandus erit fructus satisfactionis ex Missa prouenientis. Suar. d. 72. *sect. 2.* Laym. *l. 5. tr. 5. cap. 2. n. 6.* Filliuc. *tr. 5. n. 44.* & alij communiter.

52 Pro defunctis in Purgatorio existentibus potest Missam offerri definit Trident. *sess. 22. c. 2.* & Et pro defunctis in Purgatorio existentibus. Consentiant Patres ac Doctores Catholici contra Nouatores. Quia animae in Purgatorio existentes sunt membra viua corporis Ecclesiae, & torquentur pro delictorum reatu: Ergo iuari possunt sacrificiis, quorum fructus satisfactionis ipsis applicetur infallibili lege. Bellarmin. *tom. 3. lib. 2. de Missa, cap. 7.*

Pro

FISCOBAR
Theod. More
Tom. II. IV
F. IV

53
Pro damnatis
minime.

Pro defunctis damnatis non potest Missa offerri. Quia cum sint extra salutis statum, & omnis beneficii gratuiti incapaces, nec satisfactionem, nec impetrationem Missae possunt participare. D. Thom. 3. p. 2. q. 52. art. 3. Bellarm. lib. 2. de Missa, c. 6. Vasq. d. 227. c. 5.

54
Pro sanctis
beatis im-
pro-
offerri
etiam dicitur.

Improprie demum dicitur Missa pro sanctis beatis offerri non quoad satisfactionem, qua non indigent: nec directe quoad impetrationem gloriae accidentalis; nam haec habet in beatis singulis determinatam legem, quae directe non pendet ab orationibus nostris; sed quo ad agendas gratias Deo pro beneficiis in beatos collatis, & ad ipsos Sanctos honorandos, & inuocandos. Vasq. d. 227. c. 5. Bellarm. lib. 2. de Missa, cap. 8. Fagund. praec. 1. lib. 3. c. 11.

55
Quidnam re-
quiratur in
iis, pro quibus
Missa dicitur?

Iam vero exprimam, quidnam requiratur in iis, pro quibus Missa dicitur, ut eius fructum percipiant. Profecto quatuor communiter requiruntur, capacitas scilicet, status, indigentia, dispositio. Capacitas confertur communiter per Baptismum. (Sed iam vidimus supra, quo ad impetrationem prodesse non baptizatis, & infidelibus; & fortan etiam quo ad satisfactionem catechumenis.) Status requiritur viatoris, quo nomine comprehenduntur etiam animae Purgatorii, quia nondum ad ultimum gloriae terminum perueniunt. Requiritur indigentia, nempe ut illi, pro quibus sacrificium offertur, habeant aliquem reatum poenae temporalis ex culpa relictum, ut Missa satisfactionem participent. Quia si culpa nondum sit remissa, huiusmodi culpa poena non remittitur. Nec enim institutioni Missae, nec rationi est consonum, ut stante culpa, eius poena remittatur. Denique requiritur dispositio; sed certum est, quoad impetrationem prodesse Missam etiam peccatoribus. Suar. d. 34. sect. 10. Fagund. praec. 1. lib. 4. c. 1. n. 19. & alij communiter.

56
Missa valor
quatenus
Christo offer-
tur, est infinita.

Quaeritur, utrum Missae valor sit infinitus? Certè valor Missae quatenus offertur à Christo principaliter, & à Sacerdote Christi personam gerente, valorem habet infinitum. Quia tunc tam res oblata, quam primarius offerens est Christus Dominus habens infinitam dignitatem, & sanctitatem ob hypostasim divinam, unde sufficientem habet proportionem, ut possit ad infinitum effectum operandum institui. Suar. d. 79. sect. 11. Coninch q. 83. n. 179.

57
Quatenus
autem est opus
operantis pro-
ximi, id est,
Sacerdotis, si-
cutus est?

Dg valore itaque Missae nulla est dubitatio, tota quaestio circa fructum versari potest. Valor enim distinguitur ab effectu; nam valor significat dignitatem moralem huius oblationis, ut sufficere possit ad meritum, satisfactionem, & impetrationem, si iuxta divinam institutionem ad aliquod eorum referatur. Effectus autem est id, quod de facto fit, vel dari potest iuxta divinam institutionem, quae completam vim proximam producat ad talem effectum tali sacrificio contulerit. Et quidem valor Missae, quatenus est opus operantis proximi (nempe Sacerdotis vel aliorum coofferentium) finitus est, sicut aliorum operum. Quia in hac oblatione magis attenditur offerentis dignitas, & deuotio, quae finitae sunt in hoc casu: quam dignitas, seu quantitas rei oblatae. Alioquin oblatio, qua Deipara suum Filium in Templo obtulit, valorem habuisset infinitum. D. Thom. 3. p. 2. q. 79. n. 5. Card. de Lugo d. 19. n. 254.

58

Fructus Missae potest dici, vel infinitus inten-

sus, vel extensus: uterque rursus sumi potest cathogorematicè, vel syncathogorematicè; fructus esset, infinitus cathogorematicè intensus, si simul remitteretur debitum infinitae poenae simpliciter, vel impetraretur aliquid infinitum simpliciter; sed neutrum unquam contingit, & ideo conveniunt Doctores, Missae fructum esse intensus cathogorematicè finitum. Quia Deus nolit, conferri per Missam infinitum simpliciter effectum; sed finitum, ac determinatum, quem ipse novit; & nos colligimus ex Ecclesiae praxi, plures Missas applicatas eidem: quia scilicet sentit, unicam non semper totius poenae remissionem, vel totius petitionis impetrationem conferre. D. Thom. in 4. d. 45. q. 2. a. 4. quaest. 1. ad 2. Suar. d. 79. sect. 11. Filiuc. tr. 5. n. 83. Coninch. q. 83. n. 191. Bonac. cum aliis d. 4. q. ult. im. punct. 4.

Fructus hic dici potest infinitus intensus syncathogorematicè, quatenus crescere potest quoad satisfactionem iuxta dispositionem eorum, quibus applicatur: & sicut dispositio crescere potest sine termino: sic pariter remissio poenae crescere potest in infinitum. Similiter quoad impetrationem crescere potest in infinitum, quatenus nunquam possumus aliquid petere, quo non possumus petere, ac impetrare aliquid maius, si nimirum offerentium deuotio, vel multitudo crescat; si quidem singulis conferentibus particularis fructus impetrationis, & satisfactionis, minor, vel maior secundum maiorem, vel maiorem ipsorum dispositionem, correspondet. Vasq. d. 230. n. 15. Coninch. q. 83. n. 187. Card. de Lugo d. 19. num. 242. Auerla q. 11. sect. 9. §. 5. intelligitur.

Extensus diceretur infinitus cathogorematicè Missae fructus, si videlicet simul infinitis hominibus poena finita remitteretur: vel bonum aliquod infinitum posset impetrari. At cum nunquam dentur infiniti homines simul, certum est, non dari fructum extensus cathogorematicè infinitum. Doctores proxime citati.

Quando plures offerentes, seu coofferentes ad idem numero sacrificium concurrunt, singuli quatenus offerentes sunt, accipiunt integrum fructum, non minorem, quam si vnus offerens daretur. Vnde talis fructus dici potest syncathogorematicè infinitus extensus. Quia hic fructus adscribitur offerentibus, quatenus cum debita dispositione cooperantur ad tanti sacrificij oblationem; sed multiplicatis offerentibus multiplicatur dispositio, & oblationes: Ergo fructus debet ad offerentium numerum multiplicari. Suar. d. 79. sect. 12. Filiuc. tract. 5. n. 86. Merat. tom. 3. de Euch. d. 38. n. 4. Diana p. 5. tr. 14. resol. 112.

Missa fructus quo ad impetrationem est infinitus extensus syncathogorematicè, quatenus Missa pro multis oblata, non minus impetrat singulis, quam si pro vno tantum offerretur. Quia impetratio sola Dei misericordia nititur, & respicit meram ipsius liberalitatem: At ad hanc accipiendam Missae sacrificium est infinitè Deo gratum, nam ex parte principalis offerentis, quam ex parte rei oblatae, cuius valor semper excedit quemlibet beneficiorum numerum: Ergo ex se sufficiens est ad impetrandam quamlibet beneficiorum multitudinem. D. Thom. in 4. dist. 45. quaest. 2. art. 4. quaest. 1. ad 2. Suar. dist. 79. sect. 12.

74 Circa secundam exceptionem censetur causa sufficiens necessitatis, quando Parochus coadiutore carens, duas habet Ecclesias, ne alteruter populus die festo Missa praeteretur. Quia uterque habet ius Missam suam in Parochia audiendi. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 7. §. 5. n. 9. Suar. d. 80. sect. 3. Vasq. d. 23. c. 5. Azor. to. 1. l. 10. c. 24. g. 8. Coninch. q. 83. n. 212. Laym. l. 5. tr. 5. c. 4. n. 6. Moneo tamen, requiritur, ut talis Parochus in oppidis diuersis diuersas Parochias habeat.

75 Parochus caris coadiutore & duas Parochias regens, Feria 5. Cœnæ solum in Parochia principaliori est celebraturus, & Eucharistia in monumento reconditurus: ne cogatur Feria 6. si velit in utraque officium agere, particulam immixtam vino sumere, subindeque non ieiunus in secunda communicare. Quod etsi quidam admittant, ne alterutra Parochia illius diei officio priuaretur: nullum ius petit, nec probat autoritas. Quare si Sacerdos non prauidens impedimentum in utroque loco celebraturus, & Eucharistia in monumento repositurus: poterit non sumere vinum in officio priori, nec illud in Calice mittere: sed solum particulam hostiæ. Quia illa ceremonia non est adeo essentialis. Si verò iam vinum absumpsit, non peragat officium in altera Parochia, sed in Saccario Eucharistia recodatur. Suar. d. 80. sect. 3. Manuel in sum. to. 1. c. 247. n. 5. Martin. to. 4. d. 40. n. 7.

76 Varij præterea casus præter duos indicatos à Doctorib. annumerantur, qui his posse in die Missam dici suadent. Primus ob sacrificij perfectionem; scilicet si Sacerdos post hostiæ consecrationem recorderetur, se dixisse iā eo die Missam, debet consecrare Calicem, & perficere sacrificium. Similiter si Sacerdos post consecrationem deficiat, nec adsit alius, nisi qui iam Missam dixit, & ablutionem, imò & alios postmodum cibos sumpsit, debet iterum celebrare, ne maneant sacrificium imperfectum. Auerl. de Euch. q. 11. sect. 15. §. Per uerba. Secundus, ne moribundus sine viatico decedat, potest dici secunda Missa. Quia verè magna est communionis necessitas in mortis articulo. Tol. Syluest. Henr. Chamer. Graff. Azor. quos sequitur Bonac. d. 4. q. ult. punct. 7. §. 5. n. 10. Coninch. q. 83. n. 215. Fag. pract. l. 3. c. 17. n. 8. Card. de Lug. d. 20. n. 44. Martin. d. 40. n. 12. Alij plures casus à Doctorib. exprimuntur, in quibus dissentient: ideoque ad secundam eos sectionem remitto. Monuerim interim casus hosce olim fuisse receptos ut in plurimum ob Sacerdotum paucitatem: nunc autem propter eorundem copiam in desuetudinem abiisse. Quare si alicubi nunc etiam tanta raritas Sacerdotum daretur, ut esset sufficiens necessitas, licebit iterata celebratio iuxta morem regionis, & de consensu Prælati, si possit obtineri. Addiderim, licere pariter sæpius in die celebrare, quoties iusta necessitas etiā extrinseca occurrat, videlicet populi perturbatio, multorum querimonia vel scandalum nisi rursus celebraretur. Quia in c. Consultuisti, de celebr. Missar. generaliter petitur iusta necessitas; & quia iure non determinatur, prudētis arbitrio relinquitur. Syluest. v. Missa, l. q. 7. Nau. c. 25. n. 87. Henr. l. 9. c. 30. n. 7. Lay. l. 5. tr. 5. c. 4. n. 6. Coninch. q. 83. n. 216.

77 Quamam hora celebrare liceat? si rogites. Missa priuata quacumque hora ab Aurora usque ad Meridiem dici potest. Et nulli licet ante Auroram, vel post Meridiem celebrare. Regula Missalis, Conc. Tolet. anni 1583. D. Tho. 3. p. q. 83. a. 2. ad 4. & Doctores communiter. Aurora

autem nomine non intelligitur ortus solis, sed eius irradiatio prima, quam alij vocitant primam aëris illuminationem, vel lucis initium, aut crepusculum, quod præcedit solis ortum per vnam, aut duas horas pro temporum varietate. Nam circa æquinoctia præcedit per horam & quadrans; circa Solstitia, per duas horas, & quadrans; circa media tempora plus minus, ut, prout magis accedit ad hunc, vel illum terminum. Card. de Lug. d. 20. n. 31. Auerl. q. 11. sect. 3. §. Quarto intra.

Ab hac Regula excipitur primo Natalis Dñi dies in quā conueniunt Doctores, primam Missam dici posse mox post mediam noctem, & sic seruat praxis Ecclesiæ. Quia hoc saltem conceditur in c. Noctē sanctā, de consecr. d. 1. Excipitur secundo necessitas, ratione cuius potest fieri sacrum ante lucem, v. g. quoties id necessarium sit ad communicandum infernum alioquin forsan sine viatico decessurum. Quia nec consuetudo, nec Missalis præceptum obligare cum tanto rigore censetur, ut non sit maioris momenti moribundo succurrere, quam lucem ad celebrandum expectare. An ad hoc necessaria sit Prælati licentia, necne proprio Problemate discutiam. Certè mediā nocte posse propter moribundi Communionem celebrari existimo. Laym. l. 5. tr. 5. c. 4. n. 2. Diana p. 2. tr. 14. res. 33. Tunc enim etiam præponderat moribundi necessitas, qui si diutius expectet, forsan sine viatico discedet. Tertio excipitur necessitas iter faciendi. Et quidem inter Episcopos privilegia numerantur, quod causa itineris vel ipse, vel alius coram ipso possit ante lucem celebrare. Gloss. in c. final. de priuileg. in 6. quod communiter recipiunt Doctores. Imò potest quilibet Sacerdos ob necessitatem iter faciendi vel similem ante debitam horam celebrare ex sententiā Henrici. l. 9. c. 24. n. 4. & Sa v. Missa, n. 27. qui sic ait: Ante Auroram celebrare licet ob necessitatem aut urgentem causam, ut ob iter faciendum. At in editione correctā dicitur: Non licet ante Auroram notabiliter, aut post Meridiem celebrare sine dispensatione. Merito quidem. Quia non solum Missalis Rubrica repugnat, sed etiam consuetudo; sola quippe itineris commoditas non sufficit, nec timorati Sacerdotes id sine privilegio agunt. Fagund. pract. l. 3. c. 17. num. 3. Laym. l. 5. tr. 5. c. 4. n. 3. Qui tamen excipit cum Soto in 4. d. 13. q. 2. a. 2. Nisi modica sit anticipatio cuius in materiā morali ratio non habetur. Vel nisi causa publica sit, v. g. quia populus peregrinationem est institutus. Adde pariter, nisi consuetudine sit inductum, ut quando dies breuissimi sunt, longe ante lucem pro famulis, operariis, & viatoribus sacra fiant: quod in Germania, Belgia, & Aquitania receptum esse testatur Gabriel. lect. 14. in Canon. Nauar. Vasquez Laym. & alij. Excipitur quartò privilegium, quale dicuntur Cardinales habere, ut quamvis iter non faciant, celebrent ante lucem. Diana part. 6. tr. 8. res. 40. Item omnibus fere Regularibus concessum est, ut ante lucem, vel post meridiem ex causa possint celebrare. Manuel tom. 1. sum. c. 24. §. n. 1.

An post Meridiem celebrare liceat, nec ne, fest. 2. exponam. In præsentī annoto, consuetudinem non celebrandi post Meridiem non certò esse cum obligatione graui recepiam. Forasan enim sicut ob humanam fragilitatem introducta fuit, sic in eius leuaten conseruatur. Aliquali

78

Huius regula
exceptiones,
circa Auroram.

Seccio I. De Missâ Receptiones sentent. 97

quali tamen liberalitate retenta, ita ut latius accipiat Meridies, quam Aurora, non solum licebit inchoare Missam in Meridie quamvis ferre tota post illum dicatur: sed etiam aliquanto post Meridiem inchoari potest. Quanto vero tempore post Meridiem liceat inchoare Missam variant Auctores. Quidam assignant tertiam horæ partem, quidam dimidiam horam, alij tres quadrantes, alij horam. Card. de Lugo dist. 20. n. 38. & 41. Diana p. 2. tr. 14. ref. 34. & p. 5. tr. 13. ref. 7. Auerla q. 11. sect. 15. §. Attamen. Episcopus potest ob iustam causam dispensare, sicut in alijs Ecclesiasticis præceptis. Sine dispensatione potest celebrari ad communicandum moribundum. Ob publicam causam, quoties in diebus festis Missa solemnis, aut concio finitur post Meridiem, inchoari possunt post illam Missæ priuatae. Quia quandiu durat officium Missæ solemnis, pro Missis priuatis tempus censetur idoneum. Ob Principis funus, posse Missam inchoare longè post Meridiem docet Laym. l. 5. tr. 5. c. 4. n. 3. & Fagund. præc. l. 1. c. 17. Ratione itineris Episcopi possunt sicut per horam ante lucem, sic etiam post Meridiem celebrare, vel celebrantem audire. De reliquis Sacerdotibus id negatur, quia nullibi constat, illos tali privilegio fuisse, quod Episcoporum est proprium. A ratione vel itineris, vel necessitatis similis, omnibus Sacerdotibus licet per horam post Meridiem celebrare: quia maior latitudo conceditur in hoc termino, quam in matutino. Quod si Doctores moraliter extendunt Meridiem usque ad primam horam pomeridianam etiam non vigente necessitate, nil mirum, si ratione necessitatis extendatur. Existimo tamen ad illam extensionem exigere causam aliquam, qua posita, multò tutior erit celebratio per horam post Meridiem; Dian. p. 2. tr. 14. ref. 34. & p. 5. tr. 13. ref. 7. Philip. de la Cruz tr. 10. §. 1. coroll. 2.

Regularibus concessum est, ut una hora post Meridiem celebrare possint itineris vel alterius impedimenti legitimi causa. Porro hoc privilegium celebrandi per horam ante lucem, vel post Meridiem (ut aliquid operetur) intelligitur de hora vel ante, vel post tempus illud, quo licet iure communi celebrare. Quapropter quoties causa, vel necessitas, vel consuetudo concedunt horam pomeridianam celebrationi, poterit Religiosus post horam secundam celebrare. Magis amplum privilegium concessit Eugenius IV in Bulla 11. Bullarj Regular. ut iusta de causâ vel itineris, vel simili celebrarent usque ad nonam, Card. de Lugo d. 20. n. 32.

CAPVT VI.

De loco, quo celebrare liceat.

IN RE communi non licet celebrare Missam extra Templum, seu locum sacrum ad hoc spiritualiter deputatum. Quia sic expedire visum est, tum ad debitam huius sacrificij reuerentiam, tum ad maiorem fidelium deuotionem. Et quamvis antiqua iura postulent Templum consecratum iam vsus obtinuit, ut sufficiat locus benedictus, vel per Episcopum sigillatim ad diuinum cultû & sacrificium offerendum designatus, quod constat ex Trid. sess. 22. decreto de obseruandis, c. cuius Eccl. & Mend. Theol. Moral. 7. 11

randis in Missâ. Semper tamen requiritur, ut saltem altare sit consecratum. D. Tho. 3. p. q. 83. a. 3. & eius commentatores ibi. Syluest. Angel. & alij Thomistæ v. Missa.

Et quidem c. Missarum, de consec. d. 1. committitur Episcopo designatio locorum ad celebrandum per hæc verba: *Missarum solemnia non vbiq; sed in locis ab Episcopo consecratis, vel ubi ipse permiserit, celebranda esse censemus.* Vnde colligo sufficere consensum Episcopi tacitum, id est, quod Episcopus per se, vel per suos officiales sciat, Ecclesiam aut Capellam fundari, ac in illam celebrari Missam, & non repugnet. Quia textus ille solum Episcopi permissionem requirit. Zerol. p. 1. præxi Episc. v. Missa, n. 1. Sylua tr. de benef. p. 1. q. 6. n. ult. Fagund. præc. l. 1. c. 1. 3. n. 5.

Ab hoc iure communi quidam casus excipiuntur quibus liceat extra locum sacrum celebrare. Primus est necessitas, vel ob facultatē à legitimo Superiore concessam, vel ob c. *Sicut non alij, de consec. d. 1.* Et quidem per necessitatē olim Apostoli per domos priuatas sacrum frangebatur panē, Act. 1. & Pontifices tempore persecutionis in domo priuata, vel in cryptis celebrabant. In ipsique carceribus sacrificia fuisse per acta, refert Baron. Anno 304. n. 39. Ann. 377. fine, Anno 404. n. 19. Laym. l. 5. tr. 5. c. 5. n. 3. Nunc in c. *Concedimus, de consec. d. 1.* Duplex casus assignatur: primus quando Templum sunt diruta ab hostibus, vel à temporum ruina: possunt interim Missæ in Capellis cũ tabulâ consecratâ celebrari, donec Templum restituantur. Coninch. q. 83. n. 224. & Laym. citat. Secundus casus est, quoties in itinere positus Ecclesia defuerit, tunc enim subdio, vel in tenitorijs stabula consecrata, cæteraque sacra ministeria sacro peragendo necessaria non desunt, Missarum solemnia celebrari conceditur. Suar. d. 81. sect. 3. Fill. tr. 5. n. 14. Card. de Lugo d. 20. n. 48. Colligo inde, celebrari posse tam in Castris pro militibus, quam in littore pro nautis intra turremes existentibus, vel pro multitudine nauigantium in alijs nauibus, ut die festo Missam audiant. Suari. pro itinerantibus requirit, ut in multis diebus itineris non occurrat aptus ad celebrandum locus. Coninch. & Card. de Lugo postulat, ut alias diu debeant Missâ carere; non tamen assignant, quantum temporis exigatur, ut ratione itineris, vel similis causæ possit quis subdio celebrare, vel extra locum sacrum. Auerla q. 11. sect. 14. §. Tercio tamen. docet, sufficere necessitatē audiendi Missam in festo die. Censeo haud posse oppositum vel ex textu, vel vrgentiatione probari. Sa. v. Missa, n. 20. sic: *Licet in necessitate extra Ecclesiam celebrare sine licentiâ Episcopi, ut si quis sit in itinere, vel Ecclesia populum non capiat. Nec id prohibetur per Tridentinum.* Igitur ad necessitatē pertinet, quoties in magno populi conuentu, quem Ecclesia non capit, ad fores Ecclesiæ vel etiâ subdio decenti tamen loco celebrari solet. Card. de Lugo licentiam Episcopi requirit quando ad ipsum facilis patet aditus, vel ad eius Vicarium in his casibus. At Sa ibi Nauar. c. 25. n. 82. Valq. d. 23. c. 1. dicunt expresse licentiam Episcopi non requiri, quasi sola necessitas his in casibus sufficiat. Reor tamen licet licentia non ex obligatione, sed ex solâ decentiâ postuletur, tutius esse illam perire, quando facile obtineri potest. Henriq. l. 9. c. 27. n. 2. Auerla q. 11. sect. 14. §. Tercio tamen.

An liceat in mari, vel in fluuio celebrare sect. 2.

82

Commisita est Episcopo apti ad Missam loci designatio.

83

Quidam casus ab hoc iure communi excipiuntur.

EPISCOBAR
Theok More
Tom III. IV
F. IV

84

1 2

Nam licet in disputatione. Interim Auerba quæst. 11. sect. 14. ini-
mari celebra- *tio* asserit Pontificem, vel saltem Episcopum
 posse licentiam ad celebrandum in mari exhi-
 bere. Coninch q. 83. n. 228. solum Papam pos-
 se huiusmodi dare licentiam arbitrat. Fagund.
prac. 1. lib. 3. c. 10. testatur, præcessisse licentiam
 Clementis VIII. & Pauli V. addit Granado 3.
p. contr. 6. tract. 14. d. 13. n. 2. Cyrenensem Epis-
 copum vidisse Breue summi Pontificis, in quo
 declarabat, posse sine scrupulo Missam in mari
 celebrari. Rogatus summus Pontifex vt eandem
 facultatem pro ceteris concederet, illam ne-
 gavit, & merito; nec tritimes ita sunt aptæ, sicut
 grandiores naues, nec ita indigent cum frequen-
 ter accedant ad terram, vbi possint Missam au-
 dire. Card. de Lugo d. 20. n. 89. Diana p. 5. tr. 3.
resol. 40. videtur licentiam istam ad dies festos
 limitare. Reliqui Doctores proprio Ploblem. ci-
 tandi absolute loquuntur, & praxis dies profe-
 ctos comprehendit.

85

Age, videamus, quid possint Episcopi circa
 locum celebrationis. Episcopis iter facientibus
 conceditur cap. *fin. de priuileg.* vt super altari por-
 tatili celebrare possint, vel assistere sic celebrati,
 non solum in casu necessitatis, vt ceteri possunt,
 sed ob solam maiorem commoditatem, ac deu-
 otionem. Coninch q. 83. n. 224. Suar. d. 81. sect. 1.
 Laym. l. 5. tr. 5. c. 5. n. 3. Potest portare secum al-
 tare viaticum, & in itinere, non solum in sua, sed
 etiam in aliena Diocesi Missam dicere, aut dici
 facere. Hugol. de potest. Episc. lib. 1. c. 2. §. 2. n. 4.
 Diana p. 4. tr. 4. resol. 15. Quia hoc non est iuris-
 dictionis contentiosa exercitium, sed cuiusdam
 priuilegij personalis, quod vbique est licitum.
 Nec istam facultatem Episcopis per Tridentin.
 aufertur putat Valq. d. 233. n. 1. Fagund. *prac. 1.*
l. 3. c. 13. n. 19. Card. de Lugo d. 20. n. 49. Potest
 Episcopus in suo Palatio Oratorium erigere in-
 tra suam Diocesim tum ex cap. *fin. de priuileg.* in 6.
 tum ex praxi recepta. Recte quippe annotat
 Card. de Lugo Palatium Episcopi non reputari
 domum priuatam, ac proinde non esse sublatam
 Episcopis facultatem habendi Oratorium ad di-
 uina deputatum, in quo celebrare possint vt an-
 te Tridentinum. Poterat olim Episcopus suis
 subditis facultatem concedere, vt extra locum
 sacrum celebrarent, nec requirebatur necessitas,
 sed mera gratia sufficiebat. At Trid. *ses. 22. decreto*
de obseruandis, abstulit Episcopis facultate con-
 cediendi licentiam ad celebrandum, extra Ecclesia,
 vel Oratoria dedicata tantum ad diuinum cultu.
 Suar. d. 81. sect. 1. Coninch q. 83. n. 225. Azor. to. 1.
 l. 10. c. 26. q. 3. Laym. l. 5. tr. 5. c. 5. n. 4. At non ab-
 stulit Trid. facultatem, vt possint licentiam im-
 petrare celebrandi extra locum sacrum vel etiam
 deputatum specialiter diuino cultui, semel aut
 iterum in casu necessitatis. Quia ibi Concilium
 solum intendit abusus celebrationis tollere: talis
 autem dispensatio cum rationabili causa non
 debet inter abusus recense. Vnde non obstat
 Trident. quin possit Episcopus concedere huius-
 modi facultatem non solum in casibus præfatis,
 sed etiam quando persona nobilis præsertim ra-
 tione senectutis, vel infirmitatis diu non commu-
 nicauit, vel Missam audiuit: vel ob simile impe-
 dimentum Ecclesiam adire nequit, vt aliquando
 Missam audiat, & Eucharistiam recipiat. Card.
 de Lugo d. 20. n. 49. Valq. d. 233. c. 1. Reginald.
 lib. 29. num. 176. Bonac. d. 4. quæst. ult. punct. 9.
 num. 11. Nec abstulit Trident. Episcopis pote-

statem ad concedendam licentiam celebra-
 di Missam in Oratorio etiam priuatis diuino cul-
 tui dumtaxat dedicatis. Quin possunt Episcopi
 talem licentiam concedere subditis etiam sine
 causa. Quia quoad huiusmodi loca vel Orato-
 ria diuino dumtaxat cultui dicata, non fuit Epis-
 copi immutata potestas. Suar. d. 81. sect. 3. Fa-
 gund. *prac. 1. l. 3. cap. 13. n. 19.* Verum Paulus V.
 die 10. Martij anno 1615. abstulit Episcopis, &
 Apostolicæ sedi reseruauit potestatem conce-
 dendi domibus priuatis Oratoria etiam dumtaxat
 celebrationi Missæ dicata per *Epistolam* ius-
 su Pontificis scriptam ad omnes Episcopos à
 Cardinali Lanceloto, quam refert Fagund. cita-
 tus Scortia de Missa c. 13. n. 3. At crediderim,
 adhuc non tolli potestatem Episcopis conce-
 dendi qualibet Oratoria publicas, quamuis pri-
 uatis secularium ædibus adiuncta, dum scilicet
 patentem in publicam vianem egressum: Nec dan-
 di licentiam, vt in casu necessitatis particularis
 semel aut iterum in domo priuata, vel etiam ali-
 bi celebraret. Quia nec Concilia, nec Pontifi-
 ces vnquam voluerunt, in huiusmodi prohibitioni-
 bus magnæ necessitatis casum comprehendere.
 Cum enim tales casus frequenter occurrant in
 talibus circumstantiis, vt recurri ad Sedem Apo-
 stolicam non possit, necessaria moraliter est
 Episcopis talis dispensandi facultas, præsertim
 in regionibus ab Vrbe remotioribus. Vnde proba-
 bile admodum reor, etiam post Epistolam
 Pauli V. manere hanc in Episcopis potestatem
 lege Fagund. citatur.

Scio, Pontificem Cap. *In his de priuileg.* asse-
 re, se concessisse Fratribus Prædicatoribus, &
 Minoribus, vt, vbicumque fuerint, sine Paro-
 chialis iuris præiudicio, cum Altari viatico ce-
 lebrare valeant, nec ad hoc Episcoporum requiri
 consensum. Sixtus IV. Alexander VI. Inno-
 centius IV. & alij Pontifices pleraque similia
 Regularibus priuilegia concessere. Manuel.
 tom. 1. Regul. q. quæst. 43. ar. 4. Ioan. de la Cruz
 Epist. hom. 1.2. c. 5. dub. 6. Hieron. Rodrig. *resol. 9.*
num. 4. citans Bullas in margine. An hæc priui-
 legia fuerint à Trident. derogata, necne, *sect. 2.*
 discutiam.

86

De priuilegiis Regularium circa hoc.

Si autem lubeat edificare, quonammodo Pon-
 tifici secularibus domestica Oratoria concedat?
 respondeo. Quando saculares Breue impetrant
 Pontificum, ad celebrandum in Oratorio do-
 mestico, seruare debent conditiones in ipso
 Breui appositæ. Quia sub his determinatur
 Pontificis concessio. At quamuis in Breui di-
 catur, vt Antonius (v. gr.) possit ad Missæ ce-
 lebrationem habere Oratorium in domo suæ ha-
 bitationis tali in loco vel oppido sita, & de facto
 sic ibi coaptatum Oratorium, & ab Episcopo
 constitutum, & approbatum: nihilominus si An-
 tonius locum habitationis mutet, vel etiam Ci-
 uitatem; potest rursus in hac alia domo consti-
 tuere suum Oratorium, quod visitatum de no-
 uo, & approbatum ab Episcopo celebrationi de-
 feruiat. Quia illa concessio fuit personalis, non
 localis: & per consequens personam sequitur,
 vbicumque commoretur. Nouar. in *summ. Bullar.*
tit. de Oratoriis priuatis n. 6. Megali. to. 2. ref. 67.
 Diana p. 4. tr. 4. *resol. 208.* Præterea quamuis in
 Breui cõcedatur Antonio facultas, vt in Oratorio
 domestico celebrari possit in sui & familie suæ
 præsentia: sufficit, si quis de familia adsit, licet
 ipse Antonius non interstet, cui principaliter
 facul

87

Quonam modo Pontifices secularibus domesticis Oratoriis concedant.

Sectio I. De Eucharistiâ, Problemata. 99

facultas conceditur. Quia illa concessio diffinitur sumitur, & reddit hunc sensum: Vt Antiquius possit celebrari facere in præsencia sui; & possit celebrari facere in præsencia familiarum suarum. Quamuis enim particula *Et communiter* faciat sensum copulatiuum, aliquando tamen suat diuinctionem pro *Vel. Manuel tom. 3. Regul. 99. quest. 17. art. 19. Comitoli. in Respons. moral. lib. 7. quest. 9. num. 4. Portel. in Respons. parte 3. casu 49.* Possunt Regulares habentes priuilegium ministrandi secularibus Eucharistiâ extra suos conuentus: in his Oratoriis illam ministrare communicare volentibus ex deuotione, quamuis id Episcopus prohibeat. Quia hic non potest priuilegium Regularium reuocare: nec id illi commisit Trident. circa ministrandam Eucharistiâ extra Conuentum. Moneo tamen, ne quid tale fiat contra expressam Episcopi voluntatem in gratiam pacis. Portel. citat. cap. 39. Diana resoluit. 14. Auerfa de Euchar. quest. 11. sect. 14. Si quis tamen habens Oratorium domesticum in die festo nequeat Templum adire: non idcirco tenetur facere, vt in Oratorio celebretur, ad Missam audiendam, quamuis inueniat Sacerdotem, qui gratis celebrare velit. Quia hoc priuilegium est derogatorium iuris communis, & per consequens odiosum: quare nullus eo tenebitur vti. Secus esset, si Missa de facto diceretur in tali Oratorio: tunc enim qui non potest Ecclesiam adire, bene tamen Oratorium: tenebitur ibi Missam audire. Quia in hoc casu non procedit ratio facta, sed potius videtur obligatio. Suar. d. 81. sect. 3. Auerfa d. 11. sect. 14. Diana p. 6. ar. 8. resol. 80. & alij.

CAPVT VII.

De violata Ecclesia, vbi non licet Missam celebrare.

88 **E**CCLIA multis modis polluitur, ac violatur. Primò quidem homicidio intra Ecclesiam facto, quamuis fiat sine sanguinis profusione, vt constat ex cap. *Proposuit, de consecr. Ecclesie, & ex Can. Si motum, de consecr. dist. 1.* Vnde Ecclesia non violatur homicidio peccato supra rectum, nec in turris, nec in cubiculis coniunctis, nec in sacristia, nec in cauernis sub Ecclesia, nec facta in patietibus suspensione à parte exteriori. Quia in quacunque parte ex præfatis peragatur, non fit intra Ecclesiam: nisi quando fit in cauerna, in qua dicitur Missa, aut quæ deferuit ad sepeliendum. Nec violatur homicidio absque culpa mortali peccato; nec homicidio non publico, quamuis mortali; nec homicidio, cuius causa, scilicet vulnus, data est extra Ecclesiam, quamuis mors in ipsa contingat; quia tunc homicidium in Ecclesia non perpetratur; bene tamen homicidio, cuius causa datur intra Ecclesiam, quamuis mors extra contingat; quia tunc homicidium fit intra. Et non tantum violatur homicidio mortaliter illicito contra iustitiam, sed etiam homicidio mortaliter illicito contra religionem, vt homicidio à Iudice iuridice factum intra Ecclesiam: & etiam homicidio mortaliter illicito contra foris iudicem, vt homicidio facto ab ipso occiso. Doctores communiter.

89 **S**ecundo violatur humani sanguinis effusione intra Ecclesiam facta, vt constat ex cap. *Si Eschob. & Mend. Theol. Moral. T. III.*

Ecclesia, de consecr. Ecclesie, & ex Can. Ecclesia, de consecr. dist. 1. Vnde si fiat extra Ecclesiam, aut si non sit publica, non violatur: & si non sit copiosa, vt communiter Doctores aduertunt, & nomine ipso *Effusione* denotatur. Imò non sufficit, quod sit copiosa, si percussio, & læsio non sit grauis, & mortaliter illicita; vt potest contingere, quando percussio fit in naribus. Nec sufficit, quod sanguis effluat in Ecclesiam, si vulnus fuit extra patratum: bene tamen si vulnus factum fuit in Ecclesia, quamuis sanguis in ipsa non profluat, & quamuis ad eius pauimentum non perueniat. Sic Doctores.

90 **T**ertio violatur Ecclesia humani seminis effusione intra ipsam facta, vt constat ex præfato cap. & Can. Requiritur tamen quod sit mortaliter illicita, & publica, & quod sit copiosa; & sufficit, quod fiat intra Ecclesiam, quamuis vique ad pauimentum non perueniat.

91 **Q**uarto violatur, quando in ea excommunicatus vitandus sepelitur, vt aduertunt communiter Doctores ex cap. *Consuluit, de consecr. sepultura excommunicati, de consecr. dist. 1.* & etiam quando Paganus in ea sepelitur ex Can. *Ecclesiam, 27. de consecr. dist. 1.* & quando infidelis sepulchro addicitur, quamuis baptizatus ex Can. *Ecclesiam 28. de consecr. dist. 1.* Porro in quatuor præfatis casibus violatur solummodo Ecclesia, quando est consecrata, aut benedicta: non verò Ecclesias non consecratas aut benedictas, nec Oratoria. Violata autem Ecclesia, etiam censetur cæmeterium violari ipsi contiguum, vt constat ex cap. *Unico de consecr. Ecclesia in 6.* E contra verò quamuis cæmeterium violetur, non censetur Ecclesia violari, quia id nullo iure disponitur.

92 **Q**uinto Ecclesia consecrata consecrationem amittit, quando tota, aut maior pars destructa est, antè quam incipiat reparari, vt deducitur ex cap. *Ligneis, de consecr. Ecclesie, & ex Can. Ecclesiis, de consecr. dist. 1.* Ecclesia verò tantum benedicta etiam si tota ruat, si postea reedificetur, non eget noua benedictione; quia manet idem solum, quod tantum benedicitur.

93 **H**is positis, non potest absque peccato mortali in Ecclesia violata, & nondum reconciliata celebrari. Quia celebrare est quid graue, & in præfatis Capitibus, & Canonibus prohibitum. Quod si contingat Ecclesiam violari, quando Sacerdos celebrat, si ad eius notitiam antè consecrationem inceptam perueniat, tenetur à celebratione desistere: non verò consecratione incepta, facta videlicet consecratione panis. Addiderim, quando adest rationabilis causa, posse de Episcopi licentia in Ecclesia violata celebrari. Suar. d. 81. sect. 4. Laym. lib. 5. ar. 5. c. 5.

94 **Q**ui verò contra huiusmodi prohibitionem in Ecclesia violata celebrat quamuis mortaliter delinquit, non tamen irregularitatem incurrit, in cap. *Is, qui, de sententia excommunicati in 6.* Quia violatio non est interdictum stitutum, & nullo iure irregularitas contra celebrantes in Ecclesia violata indicitur: nec incurrit aliam censuram, aut penam, quia nullo iure expressa inuenitur. Suar. d. 81. sect. 4. Laym. lib. 5. ar. 5. c. 5. Hurtad. de Missa d. 4. diff. 7.

95 **D**emum Ecclesia violata si consecrata erat, solum potest ab Episcopo iure ordinario reconciliari, sicut & consecrari. Ex commissione tamen Romani Pontificis id etiam potest simplex Sacerdos, sicut possunt nostræ Societatis Sacer-

dotes in remotis Indiae regionibus. Si autem Ecclesia violata tantum erat benedicta, reconciliari potest à Sacerdote simplici per aquae benedictae aspersionem, ut dicitur in cap. *vis. de consecr. Ecclesiae, vel Altaris*, & per alias breues, ac faciles caeremonias in caeremoniali expressas. Et non defunt ut refert Henriquez apud Hurtad. citatum, qui affirmant, sufficere ad reconciliationem Ecclesiae violatae, quod bona fide sit semel in ea celebratum. Legendus Henric. lib. 9. c. 27. n. 5. & 6. Suar. d. 81. sect. 4. Laym. l. 5. tract. 5. cap. 5. n. 6. Coninch. g. 83. n. 227. Fagund. praec. 1. lib. 3. c. 14. Card. de Lugo dist. 20. numero 52.

CAPVT VIII.

De Altari, & eius ornatu.

96
Altare quid sit
in communis?

ALTARE idem est ac Alta ara. Alta quidem, quia sacrificij locus in altum solet erigi obreueretiam, & significationem: Ara verò vel à precatone, nam Graeci precatones vocitant Aras: vel ab ardore, quoniam ibi victimae ardere solebant. Isidor. l. 15. Orig. c. 4. Macrobi. l. 3. Saturnal. cap. 3. Strabo de rebus Eccles. lib. 1. capite 7.

97
Altare Ecclesiae
sacrum.

Apud Ecclesiam Altare, dupliciter sumitur, primo pro tota mensura, super quam integrè Missa celebratur: secundo magis propriè pro lapide consecrato, qui maiori mensa superponitur. Vnde duplex Altare distinguitur, fixum, quod aliquando non est consecratum, & impropiè Altare dicitur, nec potest in eo celebrari: & portatile, quando lapis consecratus dimoueri potest, & hinc inde deferri; quia cum reliqua mensa siue lignea sit, siue terrea, siue lapidea non connectitur.

98
Mortale est,
sine Altari
consecrato ce-
lebrare.

Mortale peccatum est, sine Altari consecrato celebrare. Quia cum sit praeceptum cap. *Altaria, de consecr. dist. 1.* & in materia graui, grauius obligat. Valq. 3. p. d. 233. c. 2. Fagund. praec. 1. lib. 3. cap. 22. num. 1. Suar. d. 81. sect. 5. Nec Episcopus in hoc praecepto dispensare potest, ut constat ex perpetua Ecclesiae consuetudine: nec summum Pontificem legi vnquam dispensasse. Vnde nec in casu grauissimae necessitatis ob communicandum moribundum poterit quis sine ara celebrare; quia perpetuus mos Ecclesiae grauius laederetur. Nihilus 3. part. qu. 83. artic. 3. dub. 3. post secundam conclusionem.

99
Solum Episcopus
potest Altare
consecrare
iure ordinis.

Solum Episcopus potest Altare seu Aram consecrare. Cap. *Nullus presbyter, cap. Concedimus, de consecr. dist. 1.* Nec Episcopus id potest simplici Sacerdoti committere, cum in ius commune non habeat auctoritatem, & ius commune Episcopis consecrationem Altarium referret. cap. *Quamvis, dist. 68.*

100
Alii possunt
et privilegio

Papa potest simplici Sacerdoti committere Arae consecrationem. Et Paulus III. anno 1549. in remotissimas infidelium terras, concessit, ut ibi possent Ecclesias erigere, vestes Sacerdotales, corporalia, Calices altaria, cetera, si Episcopus, quia faciat, Catholicus ibi non adsit, bene-

dicere, Manuël *sum. 10. l. c. 247. concl. 15.* dicit, idè Praedicatoribus, & Minoribus esse concessum. Et *tom. 1. Regul. 99. g. 28. art. 2.* Idem asserit, & in Bullario refert Bullam sextam Adriani VI. n. 4. & Bullam sextam Leonis X. num. 4. Consonat Portel. & Villalob. quos sequitur Hieron. Rodrig. *resol. 9. n. 3.* Imò Ioan. de la Cruz in *Epi. tom. 1. l. 2. c. 5. dub. 8. concl. 3.* affirmat, Praelatos Regulares posse consecrare Ecclesias & Altaria ex concessione Innocentij VIII. & Urbani II. quam et si Leo X. videatur reuocasse, postea cum alijs Paulus V. confirmauit.

Super Aram consecratam retinere debet Sacerdos Hostiam & Calicem à consecratione usque ad consumptionem; nam usque ad hanc sacrificium non pericitur. Quod si prater suam hostiam alias particulas ad communionem Laicorum consecrauit, debet illas pariter retinere super Aram; quia verè pertinent ad idem sacrificium. Post summptionem verò potest vel illas distribuere communicantibus, vel in sacrario reponere sine Ara, quae solum celebrationi deferuit. Card. de Lugo d. 20. n. 69.

Rogas, quidnam possit Altare construere, vel destruere? In Ecclesiis non consecratis quilibet Presbyter erigere, vel demoliri potest fixum Altare, quod consecratum non sit: imò quilibet iure suo potest quauis altaria non consecrata destruere, iuxta Glossam in cap. *Quamvis dist. 68.* In Ecclesiis verò consecratis nemo potest erigere, vel demoliri Altaria sine Episcopi consensu. Sic habetur cap. *Nullus Presbyter, cap. Ecclesiae, cap. Placuit, de consecratione distinctio- ne 1.*

In Altari fixo non debet necessariò totum aedificium esse lapideum: potest enim esse ligneum vel terreneum quo ad partes remotiores: solum requiritur ut mensa Superior sit lapidea. Quia illa sola consecratur. Ara verò portatilis debet esse lapidea, si fixi Altaris mensa lapidea non sit, aut consecrata. Suar. d. 81. sect. 1. Coninch. g. 83. n. 238.

Solus Papa potest dispensare, ut Ara ex auro, vel argento, vel aere, vel simili materia consecretur, nullus autè id potest gerere Episcopus. Quia dispensare potest, ut Ara plenitudine potestatis, quae non competit Episcopis Henriquez. l. 9. c. 28. n. 1. Fagund. praec. 1. lib. 3. c. 22. n. 2.

Verum Ara tantae longitudo debet esse, & latitudinis, ut capere possit pedem Calicis, & Hostiam seu patenam, quando Hostia immittitur, cum celebratur, scilicet quo ad maiorem sui partem, dummodo firma sint super Aram consecratam Calix & patena sine labendi periculo. Alens. Palud. Syluest. Soto. Nauar. quos sequitur Suar. d. 81. sect. 5. Azor. g. 7. Quoties ergo vfus fueris Altari portatili quod inferi assolet tabulae lignae, curandum, ut tam Calix, quam Hostia consecrata super lapidem apponatur maxima saltem ex parte. Si tamen ex aliqua parte niantur etiam tabulae lignae, dum absit periculum lapsus haud est scrupulosè curandum. Coninch. g. 83. n. 242.

Altare consecratum non potest constare duobus lapidibus quouis modo colligatis, ita ut in vno illorum Hostia, & in alio Calix consecratur, & collocetur, nisi Pontifex speciale facultatem expediat. Quia est contra consummum Ecclesiae morem, & mysterio opponatur. Nambur. Altare

Seccio I. De Missâ Receptiores sentent. 101

Altare Christum significat, in quo datur vnica persona. Syluest. v. *Altare*. g. 3. Valq. d. 233. n. 16. Fagund. *præc.* 1. l. 3. c. 22. n. 9. Card. de Lugo d. 20. num. 67.

107 Si mensa consecrata noui lapidis fiat additio. Altare sic est construendum, vt Calix, & Hostia non in additamento, sed in veteri lapide consistant. Quia etsi Glossa cap. *Quod in duobus de consecr. Ecclesia*, dicat, in hoc casu non sacrum si minus principale sit, accessione ad sacrum sacrari: id est satis incertum. Quoniam Abbas in *præfatio cap.* docet appositè, non sacrum accessione ad sacrum sacrari solummodo in liquoribus.

108 Per notabilem fractionem Altaris portatilis consecratio amittitur, quando scilicet in neutra parte facti lapidis possunt commodè Calix, & Hostia collocari quo ad maiorem sui partem sine periculo labendi. Quia tunc iam non est Altare, cum vnico lapide sufficienti non consistat. Si tamen altera pars maneat cum quantitate, quæ sufficiat pro Hostiâ ac Calice sustinendis quoad maiorem sui partem: illa manebit consecrata. Quia hæc consecratio non requirit certam in materiâ consecrata figuram, sed solum magnitudinem sufficientem. Angel. Palud. quod legitur Henric. lib. 9. c. 28. n. 1. Suar. d. 81. c. 5. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 27. quest. 12. Laym. lib. 5. tr. 5. cap. 6. n. 3. Reginald. l. 29. n. 192. Card. de Lugo d. 20. n. 67.

109 Altare portatile clausum ligno non amittit consecrationem per separationem à ligno. Quia consecratio fit folius lapidis, non vnionis ad lignum, quod solum additur, vt lapis diutius consecratur, & melius capiat Calicem, & patenam. Bonac. d. 4. q. ult. pun. 9. n. 15. Fagund. *præc.* 1. lib. 3. c. 22. n. 4. & alij.

110 Quoniam verò modo polluitur, & reconciliatur Altare, si rogies? Conueniunt Doctores, primò, posse Templum consecratum consecrationem amittere, quin Altaria excrentur: nimirum si parietes Ecclesiæ consecratæ comburantur, seu diruantur eius Altaribus illatis: sicut è contra possunt Altaria per fractionem, vel dirutionem consecrationem amittere, quin Ecclesiæ permanens integra excrentur. Conueniunt secundo, quoties Ecclesiæ violatur, Altare quoque fixum in ea coequentum violari simul: & è contrario. Quia Ecclesiæ consecratio consistit in parietibus, & ita separatur ab Altarium consecratione, quæ singulis adhæret. At violatio concernit totum Ecclesiæ corpus, & quamlibet eius partem: ac subinde reconciliata Ecclesiæ, censentur eius Altaria reconciliari. Abbas in cap. *Propositi, de consecr. Ecclesia*. Syluest. v. *Altare*. g. 11. Arnil. ibi. n. 12. Azor. tom. 1. l. 10. c. 27. q. 14. Qui addunt, Ecclesiæ polluta, non pollui Altare, quod est extra illam, nisi sit in loco cum Ecclesiâ coniuncto. Excipio Altare portatile, quod violato Templo non violatur, sed extractum inde potest alibi sacrificio deservire. Possunt tamen per humani sanguinis, aut seminis effusionem, ita vt Episcopi reconciliatio, ne scirentiam Corporale Calix, ac Patena indigeat. Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 10.

111 Simplex Sacerdos celebrare non potest in Altari, in quo eodem die celebravit Episcopus. Quia in cap. *fin. de consecr. dist. 2*. dicitur: *In Altari in quo Episcopus Missam cantauit, Presbyter eadem die aliam celebrare non presumat.*

Glossa ibi, *Ob solam Episcopi reuerentiam*. Omnes tamen excipiunt, nisi consensus adit Episcopi, vel cogat necessitas, ab Episcopo sacrificium non completum perficere. Quin ex verbo *Presumat* collegerim, non esse mortale peccatum ex causâ iustâ celebrare: nam iusta causa tollit presumptionem. Addiderim ex verbo *Cantauit*, Canonem intelligendum esse de Missâ solemnem, seu Pontificalem. Attamen in hoc variant Doctores, idèquæ quæstio *sect. 2*. est discutienda. Angel. v. *Altare*. n. 8. Henric. l. 9. c. 28. n. 1. Bonac. d. 4. q. ult. pun. 9. num. 16. Fagund. *præc.* 1. lib. 3. c. 22. n. 5. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 27. q. 10.

Præterea ad Missæ celebrationem requiritur *Corporale* sic dictum quasi Christi corporis indumentum, quod syndonem mundam qua sacrificium cadaver fuit inuolutum, re præsentat. Debet esse lineum, & benedictum, Cap. *consulto de consecr. dist. 1*. Non debet ornari serico, vel auro, saltem medio, qua parte Calicem, & Hostiam tangit. Nec amittit benedictionem ob solam lorionem, sed quando sit laceratur, vt nulla illius pars possit Hostiam, & Calicem continere. Esset quidem mortale peccatum sine Corporali celebrare: quia Ecclesiæ præceptum & communis vsus in re graui violaretur. Antonin. Sorus, Grass. quos sequitur Bonac. d. 4. q. ult. pun. 9. n. 24. Suar. d. 81. *sect. 6*. Valq. d. 233. c. 4. Filiuc. tr. 5. n. 125. Henric. l. 9. c. 28. n. 3.

Parua Palla requiritur, seu filiola, qua Calix cooperitur. Et quidem olim vnicum erat Corporale longum, super quod Calix, & Hostia collocabantur, & cuius residua pars cooperiebatur Calicem. Iam vsus obtinuit, vt Corporale diuisum sit in duas partes quarum altera maior mappis Altaris superposita recipit Calicem & Hostiam, noménque Corporalis retinet: altera verò minor (dicta parua Palla, seu filiola) Calicem operit. Doctores citati.

Requiritur Purificatorium ad abstergendum Calicem & Patenam, digitosque Sacerdotis dilutos post Sacramenti contactum. Missale postulat, vt sit mundum, nec aliud ultra præscribit. Card. de Lugo d. 20. n. 76. Suar. d. 81. *sect. 8*. & alij communiter.

Super Altare linteum aliquod apponendum. Quia sic vsus habet, & in iure supponitur cap. *Altaris palla. C. Nemo per ignorantiam, de consecr. dist. 1*. Sic Concilia, sic Patres, sic Doctores tradidè, qui vocitare solent hæc lintea vestes Altaris mappas, robaleas, pallas, mantilia, velamina. De numero dissident Auctores, vt *sect. 2*. exponam. Porro Altaris lintea debent esse linea cap. *Consulto, de consecr. dist. 1*. quod generaliter præscribit, ne sacrificium Altaris celebretur in panno serico, vel tincto: sed in puro linteo, terreno scilicet lino procreato. Et licet hic textus de Corporali præcipue loquatur, extendi potest ad omnes has mappas, & quidem vsus communis habet, vt omnes sint lineæ. Reginald. l. 29. n. 19.

Celebrare sine lumine mortale crimen est. Quia violatur Ecclesiæ præceptum in re graui, significante realem Christi præsentiam, qui vera lux est. Palud. Durand. Sorus, Nauar. Sylui. & alij, quos sequitur Suar. *dist. 81. sect. 6*. Quod si lumen ante consecrationem extingatur, nec haberi possit: relinquenda est Missa, quamvis dies

112
De Corporali.

113
De parua Palla.

114
De Purificatorio.

115
De Lintea.

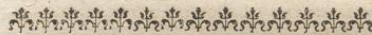
116
De Lumine.

EPISCOBAR
Theod. Mor
Tom. III. IV
E. IV

dies sit festus, vel aliquis moribundus communicandus. Quia nec praeceptum audiendi sacrum, nec communicandi moribundum censetur obligare cum tantâ sacrificij irreuerentia. Post consecrationem autem perficiendum sacrificium. Card. de Lugo, d. 20. n. 77. Fagund. *prec. 1. lib. 3. cap. 22. n. 18.* Duæ autem lucernæ saltem cereæ requiruntur. An vnica sufficiat, an non cerea possit adhiberi, *sect. 2.* perquiri, & respondeo.

117. Super Altare Crux collocanda. Rubrica Missalis sic: *Super Altare collocetur Crux in medio.* Sæpèque præscribit, caput Cruci submitendum super Altare positæ.

118. Requiritur regulariter Missale, cuius pars est tabella secretarum ante Sacerdotis oculos exposita pro maiori celebrantis commoditate, communiter Doctores affirmant. Vnde colligitur, vbi subest errandi periculum præcipue circa Canonem, qui sub stricta obligatione debet integre recitari, mortale piaculum erit, sine Missali recitare. Quia hominum memoria fragilis, nisi librum habeat præ oculis, facile circa verba maximè ad sacrificium conducentia labetur. Antonin. Syluest. Nauar. Graff. quos sequitur Bonac. d. 4. q. ult. *punct. 9. n. 30.* Henric. l. 9. c. 29. n. 7. Suar. *dist. 81. sect. 6.* Vasq. *dist. 233. num. 27.*

CAPVT IX.

De Vasis, ac Vestibus sacris.

119. Requiritur Calix, & Patena.

D Missam celebrandam requiritur Calix & Patena. Quia vinum in aliquo vasi est consecrandum: Patena verò, seu Patina deseruit ad Christi corpus recipiendum. Mystica accedit ratio; quia Calix significat Christi sepulchrum, Patena verò lapidem sepulchro superpositum. Vtrumque requiritur sub graui præcepto, cuius violatio graue peccatum erit. Cap. *Vasa, de consecr. dist. 1.* D. Thom. 3. p. q. 83. art. 3. ad 6. Suar. *dist. 81. sect. 7.* Henriquez *lib. 9. capite 28. num. 2.*

120. Inter vasa sacra annumerantur Pyxis, seu Custodia, vel ostensorium. Numerarique potest aurea Fistula, qua summus Pontifex sumit Christi sanguinem, cum solemniter celebrat. Pyxis verò & Fistula benedicenda. Quamvis enim præcepto non constet, securius est benedici Fistulam, Pyxidem & Calicem ministralem, quo Christi sanguis olim propinabatur fidelibus, & nunc apud Græcos. Quia hæc vasa immediatè consecratas attingunt species.

121. De vasis reliquis.

122. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

123. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

124. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

125. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

126. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

127. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

128. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

129. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

130. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

131. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

132. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

133. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

134. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

135. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

136. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

137. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

138. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

139. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

140. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

141. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

142. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

143. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

144. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

145. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

146. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

147. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

148. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

149. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

150. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

151. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

152. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

153. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

154. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

155. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

156. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

157. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

158. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

159. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

160. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

as, aut aurichalchum, nam ob vini vigorem parit ætuginem, quæ excitat vomitum. Itaque prohibetur lignum, quoniam est porosum; vitrum, quia fragile; petra, quia periculum subest, ut frangatur, vel species consecratas per poros ebibat. Porro illi qui Calicem ligneum, aut non consecratum adhibuerit in celebratione, pœna depositionis ab officio, ac beneficio decernitur cap. *fin. de celebr. Missar.* Sufficit si cuppa Calicis, quæ continet Christi sanguinem, sit ex auro, vel argento, vel stanno. Quia rationes ex textu adductæ solum vigent in cuppâ. Suffragaturque praxis. Coninch. q. 83. n. 244. Laym. *lib. 5. tract. 5. cap. 6. n. 12.* Reginald. *lib. 29. capite 198.*

Ex cap. *vi. Calix* constat, Calicem stanneum non permitti nisi ratione paupertatis. Vnde Rubrica Missalis Clementis VIII. *rit. de Rit.* §. 1. n. 1. præscribit, Calicem esse debere vel aureum, vel argenteum, aut saltem habere cuppam argenteam intus inauratam, & simul patenam itidem inauratam. Quare diligentes Prælati iam tollunt Calices stanneos, & Romæ nullum reperiri, testatur Card. de Lugo *dist. 20. numero 90.*

Quamvis Sa v. *Missar.* n. 8. asserat Calicem, & patenam ex plumbo fieri posse, quia putat, plumbum sub stanno contineri: contrarium est affirmandum; quia re vera plumbum stannum non est, imò sicut æs aut cuprum vigore vini ætugine recepra, excitat vomitum. Syluest. *v. Calix.* Suar. d. 81. *sect. 6.* Reginald. l. 29. n. 197. Laym. l. 5. *tr. 5. c. 6. n. 17.* Porro Fagundez *prec. 1. lib. 3. c. 21. n. 10.* testatur, se vidisse sæpè Calices ex ære, metalloque confectos, sed inauratos, & limpidissimos. Horum vsum non improbo, cum sciam, in multis Ecclesiis, imò Romæ etiam reperiri plerisque Calices ex ære totos, aut ex cupro (Hispanè *Cobre*) sed inauratos, pluresque patenas eiusmodi. Quare existimo, vel cap. *vi. Calix*, derogatum esse per contrariam consuetudinem: vel in eo non vetari tales Calices, quando sunt inaurati; quia inauratio tollit ætuginis periculum. Card. de Lugo d. 20. n. 90. Auerf. q. 11. *sect. 13.*

Verum Calix & Patena debent consecrari per vñctionem chrismatis, & Episcopalem benedictionem, ut habetur in Pontificali, & refertur in cap. *vnico de Sacram. Vñct. §. final.* Quapropter in cap. *final. de celebr. Missar.* deponitur Sacerdos, qui sine consecrato Calice celebravit. Nec in hoc potest Episcopus dispensare. Quia dispensare nequit in lege Superioris sine facultate sibi concessa, qualis hic non apparet. Bonac. d. 4. q. ult. *pun. 9. n. 17.* Lege Suarium d. 81. *sect. 7.* Filiuc. *tr. 5. n. 131.*

Solus Episcopus potest iure communi Calices & Patenas consecrare propter vñctionem chrismatis, quæ munus Episcopale concernit. Syluest. *v. Calix.* n. 2. Saibi. n. 3. Henric. l. 9. c. 28. n. 2. Reginald. l. 29. n. 198. Mour. p. 3. c. 5. §. 12. n. 4. Quidam hanc potestatem extendunt ad Abbates, qui Pontificaliibus vtuntur, ex privilegio, vel ex consuetudine. Amil. *v. Calix.* n. 4. Laym. l. 5. *tr. 5. c. 6. n. 12.* Azor. *tom. 1. l. 10. c. 28. q. 2.* Conueniunt autem Doctores, Episcopum non posse huiusmodi consecrationem simpliciter Sacerdoti committere, sed solum Papam, qui Regularibus Abbatibus, & Prælatibus aliqua circa consecrationem istam privilegia concessit. Manuel

Sectio I. De Missâ Receptiores sentent. 103

Manuel tom. 1. Regul. 99. q. 18. & 19. Miranda tom. 1. quest. 40. Hieronym. Rodriguez resol. 1. num. 7.

127 lam vero sex sunt vestes sacræ quæ Sacerdos exterius induit in ornatus interni documentum. Nam si hæ vestes referantur ad Christum, varia Dominicæ passionis insignia denotant; si vero ad mores referantur, *Amictus* significat galeam salutis, videlicet spem, & fiduciam in Deum: *Alba* colore suo cordis denorat puritatem: *Cingulum* innuit carnis continentiam: *Manipulus* cordis compunctionem: *Stola* iugum obedientiæ Christianæ per patientiam, & animi fortitudinem: *Casula* suauitugum Christianæ charitatis reliquis virtutibus supereminens, easque protegens exponit. Duran. in *Ration. cap. 3.* Scortia lib. 2. cap. 8. Paulus. in 4. dist. 24. quest. 5. art. 1. Laym. lib. 5. tr. 5. c. 6. n. 14.

128 Quod materiam quidem Amictus & Alba sunt lineæ: reliquæ possunt esse lineæ, vel laneæ, vel sericeæ. Color ipsarum in Missali pro diversis diebus diversus præscribitur. Verum ibi non continetur proprium præceptum, sed regulam duxerat directam, Forma sacrarum vestium artificialis esse debet accommodata viui, cui deferunt, secundum Ecclesiasticum morem. Forma vero moralis, vel spiritalis debet esse Episcopi benedictio, vel habentis potestatem illam benedicendi, qualem habent vel plurimum Abbates & Prælati Regulares. Homob. in exam. p. 1. tract. 4. c. 15. resol. 57. Auerla de Euchar. q. 1. sect. 1. 3. §. Rursus. Et quidem has vestes benedici debent; colligitur ex cap. *Vestimenta de consecr. dist. 1.* & ex Pontific. ac Missali ubi apponuntur ipsarum benedictiones. De solo Cingulo inter Doctores hæ sectio pertinet ad secundam.

Per se loquendo præceptum Ecclesiasticum obligat sub mortali, ad non celebrandum sine vestibus ritè benedictis. Quia vestem non benedictam adhibere, est quasi adhibere nullam; quippe vestis non benedicta non est sacra. Henric. lib. 9. c. 29. n. 5. Suar. d. 82. sect. 3. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 9. Colligitur ex cap. *Ecclesiastici, dist. 1.* & ex cap. *Vestimenta, de consecr. dist. 1.*

129 Defectu voluntarij potest culpa excusari, si per inadvertentiam, vel obliuionem inculpabiliter omittat quis aliquam vestem, aut simile requisitum. Quia commune est omnibus præceptis, ut ipsorum violatio excusetur à culpa hoc titulo, cum sine voluntario nequeat dari peccatum. Quare si talis omissio contingat ex naturali obliuione, nullum erit peccatum: si inadvertentia leuiter culpabili, veniale piaculum erit: si tamen ex crassa, vel affectata, erit lethale, sicut de ignorantia volum. 1. asserui. Caiet. Victor. Sotus, quos sequitur Suar. *distinction. 82. sect. 3.*

130 Omittere ex causâ vnam vel alteram sacram vestem, ut simile requisitum, non erit peccatum mortale. Ioan. de la Cruz in direct. p. 2. de Missâ 1. 3. dub. 4. concl. 2. Petrus de Ledesm. in summ. tract. de Euchar. c. 23. concl. 5. dub. 3. Quod si requiras, qualis necessitas requiratur, ut deficiat aliqua veste sacrâ, sine peccato celebretur? Hieron. Llamas p. 3. Methodic. §. 16. & Diana p. 2. tr. 14. resol. 57. existimant, si die festo defuit

aliqua sacra vestis, posse Sacerdotem semel, aut iterum celebrare. Coninch. q. 83. n. 250. dixit, non esse damnandum eum, qui, ne die celebri populus sacro careat, sine cingulo benedicto celebrat. Fagund. præc. 1. l. 3. c. 23. n. 12. affirmat, etiam sine veniali celebrari posse, quando defuit cingulum benedictum, & adest necessitas; vel sacrum audiendi, vel celebrandi die festo, vel vincendi tentatioem importunam, vel feruor magnæ deuotionis adsit: vel interdum sufficit necessitas stipis Missæ ad vitæ sustentationem. Quare facilius posset in his casibus uti Stola pro cingulo, vel manipulo pro Stola, si sit sufficiens. Præterea si magna subsit celebrandi necessitas, quia frequens populus cum murmure, vel scandalo esset dimittendus: celebrari poterit sine manipulo, vel Stola, vel cingulo benedicto, vel sine ministro. Si vero tanta celebrandi necessitas non virgeat, quamvis ex Ordinis regula, vel Ecclesiæ præcepto sacrum faciendum esset, præstat non celebrare, deficiente ministro, vel manipulo, vel Stola. Quia quoties Missa decenter celebrari non potest, cessat sacri faciendi, vel audiendi obligatio. Antonin. 3. p. tit. 13. c. 6. §. 6. Laym. l. 5. tract. 5. c. 6. n. 17. Henric. l. 9. c. 30. n. 11. Cæterum etsi necessitas magna non virgeat, dum aliquis adsit, celebrari poterit sine Cruce, sine mappis benedictis, vel cum unico lumine sebaceo, vel olei, dum absit scandalum. Laym. citat Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 28. quest. 8. & 15.

Rogas, quale peccatum sit, cum immundis vestibus celebrare? Certè celebrare cum vestibus, aut linteis notabiliter immundis, est lethale peccatum contra naturale præceptum exercendi reuerenter tam sublimè ministerium. Quia magna fit sacrificio irreuerentia mundissimo, dum vestibus, aut linteis valde laceris, vel fordidis celebratur. Tolet. l. 2. c. 2. n. 3. Sa v. Missa, n. 15. Syluest. Missa 1. q. 2. Fagund. præc. 1. l. 3. cap. 23. n. 20. Auerla q. 11. sect. 13. §. Rursus. Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 15. Qui probat etiam ex cap. 2. de custodia Euchar. ubi sic Pontifex: *Præcipimus, ut Oratoria, vasa, corporalia, & vestimenta munda, & nitida conseruentur.* Notat vero Fagundez præcipuè loqui Pontificem cum Ecclesiæ Pastoribus ad quos rerum sacrarum cura pertinet. At si non sit immunditia notabilis veniale peccatum erit. Quia non est, cur in hoc præcepto non detur materiæ paruitas.

Decentiæ ratio postulat, ut Sacerdos ad celebrandum accedat vestibus aptè compositis, ne sit adstantibus scandalo. Idè ob maiorem honestatem consuetudo induxit, ut calceatus celebraret, & Rubrica Missalis indicit. At non oportet calceos benedictos esse. Quia nec praxis id habet, nec illa consuetudo fuit inducta propter aliquam ceremoniam, aut significationem sacram; sed ob solam maiorem decentiam. Scort. Richar. Sylui. quos sequitur Suar. d. 82. sect. 3. Henric. l. 9. c. 26. num. 4. Tolet. l. 2. c. 2. n. 9. Filiuc. tr. 5. num. 15.

Sine calceamentis celebrare, si absit contemptus mortale piaculum non est. Quia nullum extat in iure præceptum, & consuetudo totam honestatem attendens, non inducit grauem obligationem. Nec illa Rubrica videtur, sub mortali obligare. Sa v. Missa, n. 15. Coninch q. 83. num. 251. Fagund. præc. 1. lib. 3. cap. 23. num. 21. Card. de Lugo d. 20. num. 102. Crediderim quidem,

MISSOBAR
Theos Mor
Tom III. IV
E IV

131

Quale peccatum sit, cum immundis vestibus celebrare.

132

Non debent ceruicos nudie pedibus celebrare.

133

Mortalis non est, in d. ali-quando nec capitalis huius transgressio.

dem, nulla in fore culpam sine calceamentis celebrare, si necessitas aliud postulet, & cesset scandalum. *Scortia de Missa lib. 2. capit. 8. numero 2. Layman. lib. 5. tractat. 5. cap. 6. numero 15.*

134 Si causa sit manifeste iusta, ut grauis infirmitas, vel summa frigidity, nec possit facile dispensatio, vel licentia postulari, celebrare quis poterit capite operio sine Superioris licentia secluso tamen scandalo, si scilicet vel sacrum secentia sit, si crederet fiat, vel causa adstantibus sit cognita. Quia

tunc ipsa causa per se satis excusat à præcepti obligatione: & difficultas adeundi Superiorem petendi facultem, obligationem tollit. *Suar. d. 82. sect. 3. Filliuc. tract. 5. n. 152. Sylui. 3. p. 9. 83. art. 5. Diana p. 2. tract. 14. resol. 58. Quin & si ad Superiorem facilis pateat aditus, quando communiter constat, causam per se esse sufficientem, non erit necessaria dispensatio, quæ minorem causam supponit. Quia ut supponit D. Thom. 2. 2. quæst. 147. art. 4. non intendit legissator illum obligare, qui manifeste habet causam non seruandi præceptum. *Suar. de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 2. c. 3. n. 3. Sanch. de Matr. lib. 8. num. 14.* Si verò causa cooperiendi caput non sit manifeste sufficiens ad excusandum, sed vel in sufficiens ex se, vel saltem dubia: requiritur dispensatio, seu facultas Superioris. Quia ad hoc deseruit in Superioribus dispensandi potestas. D. Thom. *Suar. & Sanch. citati.* Rogas quoniam Superior concedere possit huiusmodi licentiam? Multi dicunt, respectu secularium, Episcopum posse: respectu Regularium, Provinciale habentem quasi Episcopalem iurisdictionem. Quia talis facultas ad commune*

Solutio hodie Pontifex dispensat.

regimen animarum pertinet. Ast hodie solus Papa dispensare potest, aut licentiam concedere. Quia Congregatio sacrorum Rituum, die 13. Iulij anno 1626. decreta quædam edidit, quæ iussu Urbani VIII. sunt affixa Missali per ipsum reformato: & vnum istorum habet: *Nullus audeat vti pallio in celebratione Missarum sine expressa licentia Sedis Apostolicæ, non obstante quacunque contraria consuetudine.* Quare iam soli Pontifici reservatur. *Gauant. in Rubr. Missal. tom. 1. p. 2. tit. 2. lit. F. Diana p. 2. tr. 14. resol. 58. Cardin. de Lugo distinctione 20. numero 102.*

135 Qualis cultus vasis, ac vestimentis sacris debetur, si roges: dixerim, lintea, vel ornamenta sacra quamvis benedicta sint, si non attingunt immediate species consecratas, nec chrismate consecrentur, posse à laicis etiam fœminis sine culpa tangi. Quia sic est vsu receptum, & iura potissimum de vasis sacris loquuntur cap. *Vestimenta. Vasq. d. 23. n. 36. Reginald. l. 29. n. 202. Laym. l. 1. tract. 6. n. 20.*

136 Immediate tangere Aram consecratam, vel sacra vasa, vel lintea, quæ vel immediate consecratas species contingunt, vel chrismate sacran-
Veniale est. sacra vasa, aut lintea contingere, quæ immediate speciebus consecratis sunt.
tactur, peccatum est in laicis, ac fœminis, quod tamen excluso contemptu veniale non excedit quando sine rationabili causa fit. Quia licet materia non sit grauis, violatur tamen Ecclesiastica prohibitio. Secus si rationabilis causa subsit, vel si tangantur velo mediante. *Suar. Reginald. lib. 29. num. 202. Laym. lib. 5. tr. 5. c. 6. n. 20. Fagund. præc. l. 1. lib. 3. c. 21. n. 28.* Sic in cap. *Nemo de consecr. dist. 1.* decernitur, ut pallas & vela sanctuarij Diaconi cum humilibus ministris

intra sanctuarium lauent. Vnde colligo, corporalia, & Purificatoria prima lotionem saltem leuiter à Sacerdotibus, vel Diaconis esse diluenda, lotionemque refundendam in piscinam. Postquam verò sic lota fuerint, dari possunt fœminis amplius lauanda, ac reficienda. At cæteras pallas, seu mappas Altaris, etiam si benedictæ sint, fœminæ possunt etiam primâ lotionem ablueri. *Suar. distinct. 81. sect. 8. Azor. tom. 1. lib. 9. cap. 9. quæst. 6.*

CAPVT X.

De Ritibus Missæ.

137 RÆTER ritum essentialem, in quo substantia huius sacrificij consistit, ritus ab Ec-
Ritus ab Ec- clasiâ institutus alios addidit Ecclesiâ, qui qui-

dem partim in verbis, partim in actionibus consistunt: partim ante celebrationem, partim in ipsa celebratione. Profecto ante celebrationem, si grauer conscientia vulneretur, confessio requiritur. Prærequiritur etiam quoad animum intentio ritè sacrificandi, conficiendique Sacramentum. Apponuntur in Missali preces quædam celebrationi præmittendæ quas tamen omittere, secluso contemptu, nullum peccatum est. Quia solummodo sub consilium cadunt. Quoad corpus talis requiritur dispositio, quæ tollat periculum vel relinquendi sacrificium inchoatum, vel irreuerenter celebrandi ob lepram, aut vomitus periculum. Lorio manuum præmitti debet ex decencia, non ex necessitate, quæ sub mortali cogat. *Suar. d. 82. in initio. Filliuc. tr. 5. n. 137. Auerfa de Euchar. q. 11. sect. 12. § septimo quia.*

138 Quæris, quid gerendum circa ritus accidentales in Rubricis Missalis præscriptos? Ver-
Ritus acci- dentales.
rum verbis, & actionibus Missæ quædam significantur ad Christi passionem pertinentia, quædam ad corpus mysticum quædam ad vsum huius Sacramenti, quæ sigillatim exponunt Doctores. Multiplex Crucis vsus commemorat Christi passionem; brachiorum extensio crucifixionem, hostiæ fractio diuisionem corporis & animæ Redemptoris, manuum extensio super oblata prorektionem diuinam, digitorum ablutio leuiorum culpam emundationem, mixtio aquæ cum vino Christi cum populo mixtionem. Tussio pectoris contritionem significat, osculum reuerentiam, & amorem: eleuatio manuum, vel oculorum, vel specierum internæ motum oblationis. D. Thom. 3. p. 9. 83. art. 4. & 5. *Suar. ibi, d. 83. & 84. vtroque sect. 1.* Verum peccatum erit mortale, si quis scienter ritum aliquem grauiorem qui continet specialem significationem omittat, v. gr. mixtionem aquæ cum vino, fractionem hostiæ, eleuationem Sacramenti, vel similes. Quia hæc grauis materia reputatur. A verò deur inaduententia vel inculpabilis, vel culpabilis leuiter, omisso à lethali excusabitur. *Suarez distinct. 84. section. 2. Filliuc. tr. 5. n. 159. Ledefma 10. 1. sum. tr. de Euchar. c. 24. concl. 8.*

139 Prudenti quidem arbitrio decernendum est, quænam transgressio Rituum sit grauis, aut leuis

Seccio I. De Eucharistiâ, Problemata. 105

levis, mortalis aut venialis. Venialiter dixerim
 quod peccato qui Missam priuatam ita submisit dicit:
 vt ab adstantibus percipi nequeat: vel qui di-
 cit alta voce, quia secundo sunt profertenda. Ca-
 ter. & Nauar. quos sequitur Sanch. in *Consl.* l. 7.
 cap. 2. dub. 8. num. 6. Si quis omittat Gloria vel
 Credo, quando dicenda sunt, veniale solum erit.
 Quia tunc non mutilatur Missa proprie quate-
 nus sacra est actio, cum integra fiat aliis diebus
 sine verbis illis. Idem est si quis dicat Gloria,
 vel Credo, quando non sunt dicenda. Omittere
 vnum vel alterum verbum *Kyrieleson*, vel quid
 simile; aut vnam, vel alteram actionem, videli-
 cet crucem aliquam, vel manuum eleuationem,
 veniale piculum est. Omittere autem Oratio-
 nem principalem Missæ, mortale erit. Quia
 pars Missæ principalis. Card. de Lugo d. 20.
 num. 104. Diana par. 5. tract. 5. resol. 45. Non
 erit mortale post Epistolam Graduale omittere.
 Diana citat. resol. 63. Omittere Epistolam, vel
 Euangelium, vel Oblationem graue peccatum
 est. Quia grauis materia. Suar. dist. 83. sect. 2.
 Filliuc. tract. 5. n. 155. Auerla *quest.* 11. sect. 12.
 §. Quare.

140 Si quid omisum fuit in Missa quod ad sub-
 stantiam sacrificij pertineat, repetendum est à
 celebrante, qui deinceps reliqua per ordinem
 prosequatur. Si verò non pertineat ad substantiam
 sacrificij, regulariter non est repetendum:
 nec commodè repeti poterit. Quia ordine se-
 melinuero verba, vel actiones extra proprium
 locum non rectè cohærebunt. Suar. d. 83. sect. 2.
 Syluest. Missa 1. quest. 3. Petr. de Ledel. tom. 1.
 sum. tract. de Euchar. cap. 24. concl. 5. Marchant.
 de Sacram. tract. 4. cap. 5. q. 4. Diana p. 5. tract. 5.
 resol. 45.

141 Debet Sacerdos sicut non omittere, sic nihil
 addere Missæ. Quia Pius V. in *Bulla Missalis*,
 & Trident. sess. 22. cap. de seruand. districte præ-
 ciunt, ne preces, vel ritus addantur. At sicut
 omisso, sic additio secundum materiam grauita-
 tem, aut leuitatem erit mortale, vel veniale pec-
 catum. Verum si Sacerdos nihil intendens ad-
 dere sacrificio, solum vt priuata persona secrete
 priuatam aliquam deuotionem interponat, haud
 directè contra præceptum delinquit. Suar. d. 83.
 sect. 2. Filliuc. tract. 5. num. 156. Nuñus q. 83.
 art. 4. dub. 2. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 10. num. 19.
 Henriq. lib. 9. c. 30. n. 4.

142 Licetne in Missa ritus aliquos immutare? Mi-
 nimè. Quia tam Bulla Pij V. quàm Trident.
 sess. 22. decreto de seruand. districte prohibent
 quamlibet mutationem. Vnde colligo graue
 esse peccatum quidquam in ritibus, vel in ver-
 bis Missæ immutare: quamuis possit per inad-
 uertentiam, vel ex leuitate materiam leue reddi.
 Declaratio Cardinal. asserit, peccare mortaliter
 Religiosos omittentes in Canone nomen Epis-
 copi localis, & eius loco ponentes Regularem
 Prelatum. Quia ad vnguem Missale seruand.
 est. Manuel in sum. tom. 4. cap. 5. 1. num. 13.
 Millalob. tom. 1. tract. 8. diffie. 31. n. 3. Diana p. 2.
 tract. 14. resol. 40. Similiter peccaret grauius,
 qui notabiliter deformitate Missæ partes inueter-
 ret, vel incipiens ab Euangelio, postea introitum
 dicturus: vel coniungeret Euangelium Paschæ
 cum Epistola defunctorum: vel similem gere-
 ret mutationem. Quia verè grauis esset. Levis
 verò mutatio censetur, si quis ex Missis positis
 in communi Martyrium, relinqueret illam,

quæ pro quodam Martyre designatur, & aliam
 assumeret; aut loco vnius Euangelij, diceret
 aliud. Auerla *quest.* 11. sect. 12. §. Nono ruy-
 su.

Quando Bulla beatificationis Diui alicuius
 exprimit, vt personæ designatæ tantum possint
 dicere Missam de tali Beato, nullus alius potest.
 Quia sic decretum Congregationis Rituum af-
 fixum Missali præscribit. Barbosa de Offic. Pæro-
 chi. c. 11. num. 34. & alij: si tamen in Bulla par-
 ticula *Tantum* non apponatur, vel alia similis,
 valdè probabile reputarim, posse Sacerdotes
 alios dicere talis Beati Missam, perentibus qui-
 dem illis, quibus talis facultas fuit concessa.
 Quia ex *Regula* 27. *Iuris* in 6. qui facit per alium
 perinde est ac si faceret per se ipsum. Granad.
 2. 2. controu. 1. tract. 7. d. 4. sect. 2. De quo Pro-
 blema institutum sect. 2. Quoties autem Bulla
 beatificationis limitat tempus, quod designat
 faciendo sacro de tali Beato (vt fere semper de-
 signare solet, ac limitare) non potest dici Missa
 talis Beati nisi tali die, vel tempore, ita vt, si con-
 cedatur dies obitus, non possit dici, per Octa-
 uam; si verò Octaua concedatur, non possit dici
 Missa voriua per annum etiam à designatis in
 Bulla. Quia conceditur illa facultas pro tali
 tempore non ultra iuxta concedentis intentio-
 nem in Bulla significatam. Granad. citat.

Missæ solennis decantari non potest regula-
 riter ante decantatum in choro Matutinum, Missa solem-
 nis etiam Primam sine graui culpa. Quia in
 hoc officio publico valdè est necessarium, vt
 Horæ Canonice suis definitis temporibus di-
 cantur: & bonum Ecclesiæ regimen postulat, &
 hic publicus Dei cultus debito ordine præstetur.
 Quem quidem sine causa legitima notabiliter
 inuerrere contra receptum morem graue erit
 peccatum. Hoc tamen intelligo de illis Eccle-
 siis, in quibus est obligatio canendi diuinum of-
 ficiu in choro. Nam vbi non datur talis obli-
 gatio, dici potest Missa solennis sine præuia
 Horarum in choro decantatione. Quia neque
 Officiu in choro decantatum & Missa solem-
 nis habent inter se necessariam connexionem.
 Intelligo etiam, nisi subsit grauis causa, qua po-
 sita, & scandalo cessante, poterit interdum in
 Ecclesiis etiam obligatis ad canendas Horas in
 choro, dici Missa solennis sine præuio Matuti-
 ni, aut Primæ cantu. Suar. dist. 82. sectio 1.
 Fagund. præc. 1. libr. 3. capite 17. numero 21.
 & 30.

CAPVT XI.

De Missæ Defectibus.

LI defectus substantiales vocan-
 tur, qui contingunt in rebus vel es-
 sentialibus sacrificio, vel ita proxi-
 mis essentialibus, vt saltem pertineant
 ad sacrificij perfectionem & consummationem:
 & hi vel accidunt ante consecrationem, vel
 post illam. Alij vocantur accidentales, quia
 contingunt in rebus accidentalibus omni-
 nò. Regulam generalem expono. Si de-
 fectus essentialis in materia vel forma commis-
 sum sit, ille omnino supplendus, ne sacrificium
 maneat imperfectu: quod est intrinsecè malum
 contra

143

Non potest
 dicere de Be-
 to Missam, ni-
 si ille cui talis
 gratia conce-
 ditur.

144

Missæ solem-
 nis decantari
 non potest an-
 te cantatum
 in choro Ma-
 tutinum.

145

De substan-
 tialibus, &
 accidentalibus
 in Missa de-
 fectibus.

ELISCOBAR
 Theod. More
 Tom. II. IV.
 E. IV.

contra diuinum præceptum perficiendi sacrificium, sicut illius Christus perfici iussit. Quod intelligo, etiam si defectus fuisset voluntarius, & ex malitia Sacerdotis, qui post illum commissum resipiscat. D. Thom. 3. *part. quest. 83. art. 6.* Antonin. Angel. Tabie. Syluest. quos sequitur Bonac. d. 4. *quest. ultim. punct. 10. num. 2.* Henric. cum aliis lib. 9. *cap. 36. & 37.* Suar. d. 85. *sect. 1.*

146

*Quomodo de-
fectus in sub-
stantialibus
occurrendum.*

Si Sacerdos aduertat, hostiam non esse triticam, aut in Calice contineri loco vini, vel aquam, vel acetum, vel similem liquorem: aut materiam appositam non esse certam: debet materiam aliam certam apponere, factaque oblatione, consecrare, sicut Missale præscribit. Similiter si forma non fuit integrè prolata, etiam quoad illa verba, de quibus dubitant Doctores, an pertineant ad essentiam formæ; vel si defuit intentio debita, vel in vtraque specie vel in altera: tunc iteranda est consecratio, facta prius oblatione saltem interius, vt Missale docet, quando defectus ante summptionem aduertitur. Si tamen aduertatur post illam, & vnica solum species consecranda sit, omnino consecrari debet, ne sacrificium mutiletur. Si tamen vtraque sit inualida, nihil de nouo consecrandum est; quia sacrificium fuit nullum subindeque perficere non potest: & cum Sacerdos iam non sit ieiunus, consecrare nequit, vt sumat. Reginal. l. 29. n. 213. D. Thom. & Suar. citati. In vtroque autem casu repetenda sunt in rigore verba solum essentialia, ita vt, seclusa Rubrica, possint omitti cætera. Missale verò præcipit, vt Sacerdos iterum faciat oblationem saltem mente conceptam eius speciei, cuius defectum deprehendit, & consequenter consecrationem panis incipiat ab illis verbis: *Qui pridie*: Calicis autem ab illis: *Simili modo*: ac deinceps prosequatur ab eo loco vbi defuit, non repetens intermedia. Si verò defecit in prolotione cuiusdam verbi substantialis formæ, non sufficit illud solum repetere, cum hoc non reddat integrum formæ sensum, sed totam debet formam repetere. Totum hoc Sacerdos præstet occultè, cautè, decenter, quantum possit, ad scandalum vitandum, aut adstantium admirationem. Quare si dum liquorem haustum è Calice tenet in ore, deprehendit, non esse vinum, non debet eiicere, nam id indecens esset; sed trahere, ac continenter consecrare verum vinum, & sumere. Auerfa de Euchar. *quest. 8. sect. 9. §. Primo quidem.* Henric. lib. 9. c. 36. & 37. Quod si Sacerdos non certo cognoscat, sed solum dubitet de defectu aliquo substantiali circa materiam, vel formam, vel intentionem, debet iterum consecrare, sed sub conditione, si prius non consecravit. Ne tamen admittat facillè tale dubium, sed se prudenter satis, & attentè perpensa, præstet circa prolotionem, & intentionem. Quia regulariter debet existimare, se rectè verba protulisse, & habuisse saltem virtualem intentionem, quamuis postea non satis recorderetur, aut discernat. Auerfa *quest. 11. sect. 16. §. secundo si.* Solec contingere substantialis defectus ex eo quod impediatur summptione Calicis ob venenum ibi appositum, vel ob animalculum illuc cadens, quod causat horrorem, & ad vomitum excitat. Si defectum præuidis ante consecrationem, aliam speciem offerre, ac consecrare debes, priori relicta; si post, debes animal extrahere, & species absolvere, si absque graui incom-

modo facere possis. At si nec tu, neque alius Sacerdos adsit, qui propter venenum sine periculo morali mortis, aut graui aggritudinis, vel propter animal saltem vomitus, sanguinem sumat: alia species vini est apponenda, consecranda, & sumenda, & priores species vini stupa imbibantur, ponantur in sacrario, & postquam sicca fuerint, comburantur, & cineres mittantur in piscinam simul cum cineribus animalis in Calicem excidentis. Idem gerendum est, quando contingit eum Sacramentum, putrefieri, aut ab animali comedi: debent, inquam, comburi, & cineres in piscinam emitti. Quod si miraculosè Hostia vel sanguis euanesceat, aut in aliam formam mutetur, obligatio non est, aliam consecrandi speciem. Quia miraculoso facto censetur Deus sacrificiū illud dimidiatum accepisse. Defectum præterea experimur contingere ob effusum sanguinem, vel ob hostiam valido vento ablatam. Et quidem si pars aliqua reperitur, hostia vel minima, vel aliquid ex speciebus sanguinis superfuerit: non erit necessarium aliam speciem consecrare, cum perfectum sacrificium fieri possit. Si verò contingat, Calicem omnino profundum, vel hostiam non apparete: consecranda est alia species ob sacrificij integritatem. Porro de profuso sanguine quid agendum, colligo ex Cap. *Si per negligentiam, de consecrat. dist. 2.* & ex Missalis Rubricis. Si cadit in terram, radendus locus, cineres concremandi, & in piscinam emittendi: si vero in tabulam, vel tapetem, sugatur, & radatur: pars autem tapetis, aut cuiuslibet vestis nec benedictæ, nec nimis pretiosæ scindatur, & combusta, cineres piscine tradantur: si verò in pallas benedictas excidat, vestesque Sacerdotales, sugatur, & tribus vicibus Calice supposito lauetur, & aqua ablutionis absumatur, aut sumatur in piscinam emittenda. Si sanguis Aram attigerit, sumatur, lambatur, & vt poterit, purificetur. Denique pœna præfata Cap. *impolite* non sunt ipso iure lata, sed ferendæ: & iam per consuetudinem referuatum est Ordinatio: vt pro qualitate culpæ, ac negligentia pœnam imponat. Nauar. *cap. 25. num. 91.* Suar. *dist. 85. sect. 1.* Coninch *quest. 83. art. 6. num. 277.* Valq. ibi. Henric. lib. 9. *cap. 37. num. 4.* Bonac. d. 4. *quest. ultim. punct. 10. n. 5.* Laym. lib. 5. *cap. 7.* Castro Pal. tom. 4. *tract. 22. punct. 10. & alij.*

Verum si defectus accidentalis in verbis, vel actionibus contingat, qualis esset omisso Euangelij, Offertorij, alicuius orationis, Canonis, vel similibus, si multum progressus non es, quando aduertis, debes repetere, si absque graui nota facere potes; regulariter autem non teneris, tum quia vir sine nota fieri potest: tum quia omnia, quæ dicuntur, & aguntur in hoc sacrificio, sunt ita inter se connexa, vt si à propriis extrahantur locis, non bene inter se cohæreant. D. Thom. 9. 83. art. 6. Coninch ibi num. 281. Suar. *dist. 85. sect. 2.* Bonac. d. 4. *quest. ultim. punct. 10. n. 16.* At si accidentalis defectus in materiam consecrandam obueniat, vel quia appositus est panis fermentatus cum azimus esset apponendus, vel quia vinum est nimis acidum, vel non est aqua mixtum: & aduertis defectum ante consecrationem, supplere omnino debes: si autem facta consecratione, defectus præuideatur, tolerandus est, & per penitentiam, si culpa adfuit, per penitentiam supplendus. Quod si defectus leuior sit eo quod

147

*Quomodo de-
fectus acci-
dentales in Mis-
sa componan-
tur.*

vinura

Sectio I. De Missâ Receptiores sent. 107

vinum sit aliquantulum acidum, vel hostia non facis integra: suppleri debet ante oblationem, si prauideatur; at oblatione facta, dissimulandus est. Suar. d. 85. sect. 2. Ad accidentales defectus pertinet, si hostia cadat in Calicem ita ut frangi non possit: tunc sumi debet simul cum sanguine, tametsi ritus & caeremonie circa illam præscriptæ geri non possint; unde non est noua hostia, nec nouus sanguis consecrandus. D. Thom. q. 83. a. 6. Coninch ibi. n. 282. Henric. lib. 9. c. 37. n. 5. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 10. n. 17. Item pertinet ad accidentales defectus, si vinum congelatum sit. Sed facile hic defectus tolli potest ad mortis Calici panis ardentibus; sed si deficiant, digitis aliquid sanguinis liquefacere poteris, ut sumptio fiat. Suar. dist. 85. sect. 1. Henric. lib. 9. c. 37. n. 5. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 10. n. 18.

Ob nullam causam etiam ob vitandam mortem tibi licitum est sacrificium imperfectum facere. Tibi enim non licet consecrare (v. gr.) panem animo non consecrandi vinum; neque consecrare panem & vinum animo non consumendi utramque speciem. Quia essentia & integritas sacrificij tante considerationis est, ut merito debeas bono culibet temporali præferre: nullatenus autem præferres, si ob vitandam mortem velles in vna tantum specie consecrare, vel utraque specie consecrata, utramque non sumere. Sacrificium inceptum nequis sine rationabili causa interrompere. Quia ex præcepto saltem Ecclesiastico lato à Pio V. obligaris Missam vsque ad finem continuò prosequi. Colligitur ex Cap. illud, Cap. Nihil 7. q. 1. Bonac. pluribus relatis d. 4. q. vlt. punct. 10. n. 25. Causæ autem legitimæ, ob quas Missa ante consecrationem, vel consecratione facta, potest interrompi, sunt variae. Et quidem ante consecrationem minores causæ sufficiunt, siquidem vsu receptum est, ob concionem populo habendam, ob Ordines celebrandos, sacrificium interrompi. Profecto ob aduentum Episcopii, Ducis, vel processionis populi, quos decet integrè Missam audire, nec est alius Sacerdos qui celebret, poterit Missa inchoata, si oblatio nondum fuit facta, relinqui, & iterum à principio inchoari. Nauar. cap. 25. num. 86. Henric. lib. 9. c. 30. n. 3. Sa v. Missa. n. 21. Scottia lib. 2. c. 18. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 32. q. 3. Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 7. Facta oblatione etiam, ante Canonem inceptum poterit quis inceptam Missam relinquere, si excommunicatus, irregularis, vel non ieiunus existat. Quia potius decet à sacrificio desistere, quam ab irregulari, excommunicato, vel non ieiuno fieri. D. Thom. q. 83. art. 6. & Coninch ibi Henric. lib. 9. cap. 30. num. 5. Imò secluso scandalo, ac graui nota videtur obligatus, à sacrificio desistere. Quia præceptum de sacrificio semel cepto prosequendo, minoris momenti esse videtur, quam negatiuum præceptum prohibens ab excommunicato, irregulari, ac non ieiuno fieri. Secus videor dicendum de Sacerdote, qui alicuius peccati mortalis nondum confessus recordatur; nam esto absque graui nota posset ab incepta Missa desistere, obligatus non esse crediderim. Quia præceptum confessionis præmitte de celebrationi non vrget, cum abest copia Confessarii, & celebratio absque indecentia omitti non potest: sed contritione concepta, poterit Sacerdos Missam prosequi, ut cultus tanto sacrificio debitus obseruetur. Sorus in 4. Esch. & Mend. Theol. Moral. T. III.

dist. 13. q. 2. art. 6. ad 2. Coninch q. 83. a. 6. n. 272. Si ante ceptum Canonem superueniat interdictum speciale, vel cessario, nec habeas priuilegium ianuis clausis celebrandi, vel si superueniat interdictum generale, nec permittaris, claudere ianuas, & interdictos excludere: vel si denunciatus excommunicatus nequeat expelli: potes, imo teneris à sacrificio incepto desistere. Quia intentio Ecclesiarum, cum præcipit sacrificium inceptum prosequi, est, cum prosecutio fieri possit, seruatis illius præceptis: secus illis contemptis. Henric. lib. 9. c. 30. n. 5. Porro post ceptum Canonem, quia iam censetur sacrificium quasi substantialiter inchoatum, grauior causa requiritur, ut possis, à sacrificio incepto desistere, tametsi aliquantulum interrompere posses, cum ut propriè necessitati, tum ut alienæ consulas. Quia si grauis morbus, aut necessitas corporis quam sustinere non possis, superueniat, poteris sacrificium imperfectum relinquere, etiam post consecrationem: & morbo, vel necessitate cessante, sacrificium continuare. Quod si morbus eius sit conditionis, ut nequeas per te ipsum sacrificium inchoatum perficere, alius Sacerdos tametsi excommunicatus, vel non ieiunus existat, perficere poterit incipiens ab ea parte, in qua crederis sacrificium reliquisse. Quia esto consecratio facta non sit, adest tamen illius proxima præparatio, quam minus conuenit cassam relinquere, quàm legem ieiunij, aut excommunicationis, quando non adest Sacerdos ieiunus & non excommunicatus, obseruare. Attamen si consecratio facta fuerit, omnes Doctores docent, liberum esse Sacerdoti etiam non ieiuno (si ieiunus non reperiatur) sacrificium perficere. Quia perfectio sacrificij vepote iuris diuini, strictius obligat quolibet Ecclesiastico præcepto, sed an teneatur eo casu Sacerdos sacrificium perficere: non est constans sententia, ideo quæstionem hanc sect. 2. discutiam, Lege interim Azor. tom. 1. l. 10. c. 33. q. 1. Suar. d. 85. sect. 1. Nauar. c. 25. num. 88. Coninch q. 83. art. 6. Denique ut alienæ necessitati maxime spiritali consulas poteris sacrificium, etiam facta consecratione inceptum relinquere, postmodum perficiendum. Quod si roges quænam proximi necessitas sufficiens censeatur ad præfatam interruptionem respondendo, solam necessitatem, quæ dilationem non patitur, recipiendi aliquod Sacramentum ad salutem moraliter necessarium, sufficientem esse, etiam si ex Templo exire debeas, ut ei necessitati succurras. Vnde si infirmus ita sit morti proximus, ut moraliter censeatur expectare non posse sacrificij finem, ut ei Sacramentum necessarium ministraretur: poteris ab Altari discedere, & in domum infirmi pergere, ut ei Sacramentum ministres, omisso precibus & orationibus in Sacramentorum ministratore præscriptis; sed post peractum sacrificium recitandis. Et idem est, si Pœnitentiæ Sacramentum suscipere non posset, posset tamen Eucharistiam, vel Extremam Vnctionem. Quia eo casu Eucharistia, aut Extrema Vnctio est ei infirmo moraliter necessaria. Secus esset, si paulò ante Sacramentum Pœnitentiæ suscepisset agrotus; nam eo casu permitti posset absque Viatico mori, cum moraliter non sit ei ad salutem necessarium. Henric. lib. 9. c. 30. n. 3. Zambran. de Euch. c. 4. dub. 6. n. 5. Laym. lib. 5. tract. 5. c. 7. a. n. 2. Castro Pal. tom. 4. tract. 2. punct. 2. a. n. 2.

K

CAPYT

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
F. IV.

CAPVT XII.

De Obligatione faciendi sacrum
pro aliis.

149
Variis modis
potest quis ob-
ligari ad co-
lebrandum pro
aliis.

ARIIS modis potest obligari Sa-
cerdos ad celebrandum pro aliis.
Primo ex obedientia, cum supe-
rior id præcipit. Secundo ex cha-
ritate. Tercio ex voto. Quarto ex
simplici promissione. His tamen obligationi-
bus omittis, de iustitiae obligatione sermo pro-
cedet. Quæ quidem potest oriri vel ex stipen-
dio propter Missam accepto, vel ex Capellania,
seu Beneficio, quæ Missarum onus habeant ad-
iunctum. At cum aliud sit Beneficium simplex,
aliud curatum, singula singulatim attingam.

150
De Capellani
circa decem
pro alio Mis-
sam obliga-
tione.

Et quidem Capellanus obligatur non solum
Missas celebrare in fundatione præscriptas: sed
illarum fructum secundum fundatoris intentio-
nem applicare, ita ut nequeat nouum stipen-
dium pro illa Missa ab aliis accipere. Quia sup-
ponimus, redditus Capellaniae æquare debito
stipendio sacrificij. Non igitur est locus alij
applicandi illius sacrificij fructum. Quod si red-
ditus insufficientes sint, penes Ordinarium est
potestas Missas ad legitimum numerum redu-
cendi. Admonuerim tamen, si Capellania quo-
tidianum sacrificium per ipsum Capellanum
dicendum præscribitur, non peccare Capellanum
semel in hebdomada omittem sacrum. Quia
obligatio dicendi sacrum subintelligi debet,
salua honestate, decencia, ac reuerentia debita.
Bonac. *dist. 4. quæst. ultim. punct. 7. num. 6.* Laym.
lib. 5. tract. 5. cap. 3. num. 6. Et Cap. *Significa-
tum, de præbendis.* Ibi Abbas, Nauar. *cap. 15.
num. 135.* Henric. *l. 9. c. 24. num. 4.* Azor. *tom. 1.
lib. 10. cap. 24. quæst. 7.* Difficile quidem reor à
Capellano maxime seculari singulis diebus abs-
que vlla intermissione sacrificium debita cum
honestate, ac reuerentia celebrari, tum ob ne-
goria & occupationes occurrentes, tum ob va-
ria demonis tentamina, mundi que illecebras.
Vnde crediderim, obligationem impositam à
fundatore haud esse eo rigore sumendam, quin
in hebdomada aliquem diem intermissionis,
ac vacationis concedat. Sicque usus obti-
nuit.

151
De Beneficia-
rio simplici.

Beneficij alij simplices, quales sunt Di-
gnitates, Canonicatus, & Præbendæ. Hi obli-
gationem non habent sacrum faciendi, & à for-
tiori neque applicandi illius fructum pro aliqua
persona determinata. Quia iure communi id
cautum non est. At ex fundatione Beneficij, &
ex recepta consuetudine optime possunt præfa-
ti Beneficij obligari non solum ad sacrum fa-
ciendum, aliquibus diebus determinatis; sed
etiam ad applicandum illius fructum secun-
dum determinatam intentionem. Doctores
communiter.

152
De Beneficia-
rio Curato.

Parochus obligatus est, sacrum facere per se,
vel per alium omnibus illis diebus, quibus pa-
rochiani obligantur audire. Quia officium Pa-
rochi est, ministrare parochianis quæ illis sunt
ad salutem necessaria: & ob huiusmodi causam
decimæ, ac oblationes conceduntur. Vnde si

populus ita sit numerosus ut simul sacrificio ad-
stare non possit, Parochus curare debet mediis
aliis Clericis, quæ iustum stipendium conce-
dat, plura sacra fieri iuxta Beneficij redditus:
quod arbitrio Ordinarij est decidendum. Aliis
verò diebus non est ita certa obligatio. Satis
tamen indicatur à Tridentino *sess. 23. cap. 14.*
aliquibus ex illis esse. Si enim communiter
Doctores asserunt obligatum esse Parochum
Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramentum pa-
rochianis ministrare, non solum quando ipsi
obligati sunt accipere; sed etiam quando ipsi
pro augmento deuotionis, & charitatis rationa-
biliter postulant; eadem ratione affirmare de-
bent, hoc sacrificium ministrandum esse non
solum cum illi obligati sunt audire; sed etiam
quando rationabiliter postulant. Idemque So-
tus in *4. dist. 1. 3. quæst. 2. art. 2.* existimat aliquo-
ties in hebdomada obligatum esse Parochum
celebrare. Illud verò est certum, si populus
numerosus sit, & Beneficij fructus non exigui,
posse Episcopum, & debere Parochum adstrin-
gere, ut aliquoties bis, vel ter in hebdomada
celebret, maxime si in eo Oppido non sint Ec-
clesiæ Collegiatae, vel Conuentuales, ad quas
pro sacrificio audiendo posset populus con-
fluere. Laym. *lib. 5. tract. 5. cap. 3. num. 2.* Bonac.
dist. 4. quæst. ultim. punct. 4. num. 4. Profecto si sin-
gulis diebus Parochi sacrificare pro populo re-
nerentur, ut placuit Soto (de quo *sess. 2.*) haud
possent stipendium accipere pro Missa. Quia
stipendium conceditur, ut concedenti Missæ
sacrificium specialiter applicetur: quod fieri
nequit, cum iam Parochi sint ratione Beneficij
obligati, pro populo specialiter sacrificium ap-
plicare. Suar. *dist. 86. sect. 3.* Si verò vna vel
altera vice in hebdomada obligentur, ut tenet
receptor sententia, cum hæc obligatio deter-
minata diei adstricta non sit, poterit Parochus
ea stipendia pro Missis dicendis accipere, quæ
præfata obligationis non impediatur executio-
nem. Sed quia verius puto, Parochos ratione
Beneficij non esse obligatos fructum Benefi-
cij specialiter pro ouibus applicare, conse-
quenter affirmo, posse qualibet die, qua aliis
obligati non sunt, pro celebrandis Missis sti-
pendium accipere. Vasquez *dist. 234. cap. 1.
& 4.* Notanter dixi: *Quo aliis obligati non
sunt.* Nam si ex consuetudine, vel fundatione,
vel Ordinarij lege & præcepto aliquibus die-
bus determinatis sacrificare pro populo obli-
gentur, non poterunt stipem accipere, ut eo die
concedenti, applicent sacrificium; nisi forte
concedens consensit illius obligationis.
Quia eo casu præsumitur concedens stipen-
dium, & petens ea die sacrificium, contentus
esse, ut secundaria intentione ei sacrificium ap-
plicetur. Sotus *lib. 9. de iust. quæst. 3. art. 1.* Suar.
dist. 86. sect. 3. Henric. *lib. 9. cap. 22. num. 6.* Lay-
man. *lib. 5. tract. 5. cap. 3. num. 4.* At si stipem
concedens, non postulet, sacrificium fieri die,
quo Parochus aliis astringitur: debet Parochus
stipem recipiens pro eo celebrare illis diebus,
quibus nulla obligatione tenetur. Quia hæc
præsumenda est concedentis voluntas.

CAPVT

Sectio I. De Missâ Receptiones sentent. 109

CAPVT XIII.

De obligatione celebrandi ob stipendium acceptum.

Ex stipendio accepto oriri obligationem sacrificandi in fauorem illius, qui stipendium concessit, nemo est qui ambigat. Sed nûm hæc obligatio culpa sit obnoxia lethali, *sect. 2.* discutitur. Verum potest Sacerdos siue diues, siue pauper absque ulla simonia labe obligari ex iustitia ad facrum faciendum pro intentione illius qui stipendium concessit, suppono ex tractatu de simonia, & in presenti probat: Quia stipendium non conceditur in pretium fructus ex sacrificio applicandi, sed in sustentationem Sacerdotis sub obligatione, ut fructum concedenti applicet. Henricq. *lib. 9. cap. 22.* Suar. *lib. 4. de Relig. c. 14.* & hic *dist. 86. sect. 1.* Vasq. *dist. 234.* Coninch *quest. 86. dub. 10. a. num. 192.* Barbosa, aliis relictis, tum in *remiss. Concil. sess. 22. tum 2. p. de potest. Episc. alleg. 24. n. 2.*

Potest iustum vnius Missæ stipendium non esse ex quantitate necessaria ad quotidianum victum desumendum, sed ex quantitate laboris impensis in fauorem illius, qui stipendium concessit. Cum verò semihoræ labor & occupatio sufficienter tercia parte sustentationis illius diei compensari videatur, nullatenus integra illius diei sustentatio expostulari potest. Probatur ex communi vso & estimatione fidelium, & ex plurimum Diocesium legibus taxantibus stipem congruam vnius diei sustentationis insufficientem: quæ leges, & consuetudines non sunt dicendæ iniustæ. Et quia pro Missa solemni abundantior stipens exigitur, quàm pro priuata: & pro Missa tali tempore & hora recitanda, quàm pro Missa illis circumstantiis carente: & pro duabus Missis vna die dicendis, quàm pro vnicâ; quod licitum non esset, si pro qualibet Missa integra illius diei sustentatio concedi deberet. Nauar. *cap. 25. num. 91.* Suar. *dist. 86. sect. 2.* Vasq. *dist. 234. cap. 3. a. num. 18.* Laym. *lib. 5. tract. 5. cap. 1. quest. 2.* Cordub. *lib. 1. quest. 4.* Bonacin. *d. 4. q. vlt.*

Ex lege Pontificia, vel Episcopali, vel ex communi hominum estimatione desumenda est pars sustentationis, quæ pro iusto stipendio sufficiens censetur. Sic Pontifex & Episcopus taxare poterit quantitatem iustam pro vnius sacrificij oblatione. Ea verò taxatione cessante, non ex cuiuslibet singulari arbitrio taxatio iusta desumenda erit, sed ex communi hominum estimatione, ut in rebus venalibus contingit. Vasq. *dist. 234. cap. 1. n. 5. & cap. 3. n. 18.* Barbosa *part. 2. de potest. Episc. alleg. 24. num. 2.* citans plures. Nunquam tamen stipendium ita taxari potest, quin abundantius concedi possit à petentibus sacrificium: & minus admitti possit à sacrificantibus. Quia lex & consuetudo taxans stipendium, obligat illud concedentes, ne minori stipendio velint sacrificium exigere, & Sacerdotes, ne abundantius taxato exigant: non tamen prohibet, nec prohibere regulariter potest vsum & exercitium liberalitatis tam ex parte concedentium stipendium, quàm

Esch. & Mend. Theol. Moral. T. III.

ex parte Sacerdotum celebrantium: ac proinde non prohibet, quin petentes sacrificium concedant abundantius stipendium, quàm taxatum est: & celebrantes minori possint esse contenti.

Verum tamen nemini licet ab eodem, vel à pluribus plura iusta stipendia exigere, & vnico sacrificio satisfacere. Quia licet sacrificium pluribus applicatum æquè proficiat singulis, ac si solum singulis applicaretur: at stipendium non conceditur in pretium fructus applicandi, sed in sustentationem Sacerdotis, qui fructum applicare debet. Vnde accipiens ab vno æquam pro vnicâ Missâ sustentationem, immerito ab alio pro eadem sustentationem expostulat. Suar. *dist. 86. sect. 2.* Laym. *lib. 5. tract. 5. cap. 1. quest. 2.* Bonac. *dist. 4. vlt. Barbosa part. 2. de potest. Episc. alleg. 24. n. 8.*

Parochus seu Capellanus, qui ratione Beneficij, vel Capellanæ ad plura sacra dicenda adstringitur, potest stipendio iusto aliis concessio, huic obligationi satisfacere, referuans sibi residuum. Quia fundatori Beneficij, vel Capellanæ nulla fit iniuria, cum æquè illi proficiat sacrificium à Beneficiario, seu Capellano celebratum, ac celebratum à quouis alio Sacerdote. Alia verò ex parte Beneficiarius vel Capellanus Beneficij, vel Capellanæ titulo constituitur dominus fructuum seu reddituum sub obligatione dicendi sacra. Ergo satisfaciens huic obligationi, ut verè per alios Sacerdotes satisfacere potest, iustum eis præstans stipendium poterit sibi residuum retinere. Suar. *dist. 86. sect. 3.* Sa v. *Missâ, n. 45.* Vasq. *d. 234. c. 4.* Laym. *l. 5. tr. 5. c. 1. q. 3. concl. 1.* Barb. *p. 2. de potest. Episc. alleg. 24. n. 11.* Bonac. *d. 4. q. vlt. punct. 8. n. 18.*

Si Sacerdoti abundantiora stipendia concessa sunt pro Missis à se celebrandis, potest licet huic obligationi facere satis mediis aliis Sacerdotibus, quibus minus stipendium, sed iustum concedat. Quia celebrantibus nullam inferi iniuriam cum iustum celebrationis stipendium exhibeat, & abundantius concedere non tenetur, nam ei sub hac obligatione concessum vberius non fuit. An non si alij Sacerdotes illius nomine gratis velint celebrare, integrum stipendium acceptum potest retinere? Quis ambigat? Ergo etiam retinere poterit, cum illi, cum iusto sed infimo stipendio dato. Suar. *dist. 86. sect. 3.* Barbos. *part. 2. de potest. Episc. alleg. 24. n. 11.* Vasq. *d. 234. cap. 4.* Sa v. *Missâ, num. 45.* & aliis allegatis, Bonac. *dist. 4. quest. vlt. punct. 8. num. 18.*

Notanter dixi: Pro Missis à se celebrandis. Nam si stipendia ei conceduntur, non ut ipse celebret, sed ut aliis Sacerdotibus celebraturis tradat haud poterit, (seclusa speciali consuetudine, & voluntate concedentis expressa) aliam partem stipendij retinere. Quia retinet contra voluntatem concedentis, cum non ei tradita fuerit stipens, ut retineret, sed ut celebraturis donaret: iniuriâque Sacerdotibus hisce irrogat, donans stipem, etsi iustam, infimam, cum abundantior illis fuerit legata. Suar. *d. 86. sect. 3.* Sa v. *Missâ, n. 45.* Vasq. *d. 234. c. 4.* Barbos. *d. 2. de potest. Episc. alleg. 24. n. 11.* Laym. *lib. 5. tr. 5. c. 1. q. 3. concl. 1.*

Mortaliter delinquit, qui diu differt sacrificia offerre in fauorem illorum, quibus est obligatus. Quia si mora in debitis temporibus soluendis

156

157

158

159

160

DISCOBAR
Theol. Moral.
Tom. III. IV.
F. IV.

græue piaculum conficitur, cur non in soluen-
dis spiritualibus debitis, quæ tanto vitiora sunt,
quanto excelliora. Præterea quia ex huius-
modi dilatione non leue damnum provenit;
nam si sacrificia postulata sunt ad impetrandum
tum salutem animæ & corporis, tum pacem in-
ter discordes, tum alium felicem euentum: sapè
ob non celebrata suo tempore sacrificia, depe-
tit imperatori. Si autem in satisfactionem anima-
rum purgatorij fuerint sacrificia postulata, ex fe-
cissat, quam græue malum animabus purga-
torij ex hac dilatione proveniat; siquidem diu
illis flammis acerbissimis cruciantur, alioquin
cito liberanda. Syluest. v. *Missæ*, q. 10. Petr.
Nauarrat. 2. *de rescriptis*. c. 2. n. 25. o. in 2. edit. Laym.
l. 5. s. 7. c. 1. q. 4.

161

Quanam d
latio iudica
da sit diutu
na, ad pecc
tum suffi
ciens!

Quoniam, rogas, dilatio iudicanda sit diuer-
na? Arbitrio prudentis iudicanda est. Hoc autem
arbitrium ex fine, ad quem obtinendum fac-
rificia postulantur, est colligendum. Si enim pra-
cipue ad impetrandum aliquem effectum Missae
postulantur, non est dubium te grauem parare
culpam, si intra tempus impetrationi aptum sa-
crificia non celebres, illud enim postulantis in-
tentionem. Si vero in satisfactionem anima-
rum purgatorij fuerint praecipue postulate Mis-
sae, vnus Mensis dilationem satis grauem esse
conferem. Et idem crediderim dicendum, si
pro impetranda libertate alicuius grauis mole-
stiae, infirmitatis, ac laboris postulata fuerint sa-
crificia. Quia fortasse ob sacrificiorum dilatio-
nem penae continuantur, quae alioquin cessa-
rent. Castro Palcum aliis *tom. 4. tit. 22. panet. 16.*
plum. 11.

162

Potest Pon-
fex Missaru
stipendia au-
gere, eam-
diminuend
numerum.

Potest Pontifex ex rationabili causa ad mi-
norem numerum Missas Beneficij, Capellanie,
Anniversarij, & testamenti reducere, & abun-
dantius stipendium eo, quo taxatæ sunt, desig-
nare. Quia Pontifici vt supremo Ecclesie
gubernatori, & bonorum spiritualium dispen-
satori conuenit, pro qualitate temporum, per-
sonarum, & circumstantiarum determinare,
quodnam sit iustum Missarum stipendium.
Quod si aliquando Pontifex ob paupertatem sacer-
dotis, vel ob aliam causam, quæ sibi rationa-
bilis visa fuerit, abundantius stipendium, quam
aliàs æquitas postulat, designet, & Missas ad
minorem numerum reducat: credendum est,
ex thesauro Ecclesie offerre, & applicare quid-
quid virtute sacrificiorum alioquin debitorum
obtinendum esset. Suar. d.87. *in fine.* Henric.
lib.9. cap.22.

163

De prim.
Minoribus
ceto circa
ductionem
Missarum

Minoribus concessum est privilegium a Leone
X. & a Sixto IV. ut possit Rector Collegij
seu Conventus ad minorem numerum Missas
dicendas reducere, vnaque Missa pluribus obli-
gationibus satisfacere. Hæc tamen reductio
iam fieri non potest à Prælati Ordinum Men-
dicantium nisi in Capitulis Provincialibus, seu
generalibus Congregationibus iuxta Trident.
sess. 23. cap. 4. de reform. idque causa legitima
intercedere. Quia aliàs ea reductio in Dei
honorem ac cultum non cedit Ecclesiæque
utilitatem vti monet Concilium. Causam verò
reductionis legitimam putarim esse, si numerus
Religiosorum fuerit imminutus, aut extenuatus
Monasterij redditus, vel impensæ maiores fiant.
Azer. *tom. 3. lib. 12. c. 6. g. 5.* Fraxinel. *de obligat.*
Sacerd. sess. 7. §. 5. n. 3. Barbof. *pari. 2. de potest.*
Episc. alleg. 29. n. 3.

Episcopus iure communi spectato potest, rationabili causa intercedente, Missas tum Anniversarii tum Capellaniz, tum Beneficij ad minorem reducere numerum: nec ad eam reductionem Synodi Diocesane consilio indiget. Quia Concilium *session. 25. capite 4. de reformat.* Episcoporum non restringit potestatem, sed instruit, quid congruentius sit faciendum. Existimo tamen, ex potestate à Trid. concessa non posse Episcopos Missas in fundatione Beneficij, seu Capellaniz ad minorem reducere numerum bene tamen ex iuris communis potestate. Cap. *Cum accessissent*, Cap. *Ex parte, de const.* Quia Tridentinum solum de numero Missarum in Anniversariis relicto loquitur: non de Missis, quæ ex fundatione Beneficij, vel Capellaniz habentur. Vnde si Tridentini potestate vti Episcopus vellet ad Missarum reductionem, solas Missas Anniversariorum potest reducere, eamque reductionem in Synodo Diocesana facere deberet. Bonac. *dist. 4. q. vii. punct. 7. num. 10.* Barbof. *p. 2. de potest. Episc. allegat. 19. n. 10.* Mirand. *Manua. Pral. tom. 1. q. 1. a. 12.* monet tamen Trid. inibi, reductione Missarum facta ab Episcopo, seu Religium Praelatis, vti eorum defunctorum qui pro suarum animarum salute legata reliquerunt, semper commemoratio fiat, hoc est, quociens iure reductionis celebrari contingit. Porro sit satis huic commemorationi, si per collectas, vel preces, quæ in secundo Memento offeruntur, Missas pro illis defunctis celebrans applicet. Ex Congregatione Cardinal. testatur Barbof. *in remiss. Concilij ad cap. illud 4. in fine.* De stipendio Missarum vberius *sect. 2. nro* redibit.

164

Quid possit
circa hoc iure
ex communi
Episcopus:
quid verò ex
data à Tri-
dentino fa-
cultate?

CAPVT XIV.

De Ministro Missæ necessario.

VRE diuino nihil est præceptum
quoad necessitatem vnius, aut plu-
rium ministrantium. Quia nec ratio
sacrificij secundum se, nec institu-
tioni particulari postulat essentialiter Mi-
nistrum tota substantia debita cum cele-
brandumque possit debita cum reueren-
tiâ. *S. d. 87. scilicet. 1. Filliuc. tr. 5. n. 190.*
Euchar. q. 11. scilicet. 9.

165

Circa hanc
divino nihil
est prae-
ceptum.

Porto iuxta Ecclesiam ritum, aliquis Minister
requiritur, qui celebranti feruiat, & respondeat.
Quia cum celebrans loquatur interdum ad-
stantes, oportet, vt aliquis adfit, qui respondeat,
ac simul ministret vceolos, aquam ad primam
manuum abluionem infundat, & vinum ac
aquam ad secundam digitorum abluionem
praestet. aliq̃ue gerat, quae Missale praescribit.

166

Ex Ecclesia
vitu aliquis
Minister re-
quiratur.

In Missa solemni certum est requiri plures
Ministros. Quia in hoc eius solemnitatis con-
stitit. In Missis priuatis vnicum sufficere, com-
munis vsus testatur. D. Thom. 3. *part. quæst. 83. q. 1. art. 5. ad 12.* Sorus in 4. *dist. 13. quæst. 2. art. 5.*
Bellarm. *lib. 2. de Missa, cap. 9.* Henric. *lib. 9. c. 30. num. 1.* Coninch *q. 83. num. 264.* Laym.
lib. 5. ar. 5. c. 6. n. 13.

167

Plures requi-
runtur in Mi-
sa solemni, in
privata uni-

lib. 5. tit. 5. §. 6. n. 13.

168

Non tenente
Diaconi,
Subdiaconi
Missæ solemni
feruire.

Sectio II. De Missa, Problemata. III

cum illis obligans: & Ecclesiae praxis ostendit, multos Acolythos, Subdiaconos, & Diaconos, non exercere sua munera, talisque omissionis non compungi scrupulo. Suar. *dist. 87. sect. 2.* Petr. de Ledes. *tom. 1. sum. tract. de Euchar. c. 26. conclus. 3.*

169 Qui ministrant in Missa solemniter, servare debent ritus & ceremonias tam in verbis, quam in actionibus, quae in Missali, seu Pontificali praescribuntur: subindeque sacris vestibus vii suo ministerio designatis. Leuiter vero delinquent committere haec omittendo, vel negligenter, aut irreuerenter tractando: nisi detur contemptus, aut scandalum, aut defectus in gravem cedat celebrationis irreuerentiam. Suar. *d. 87. sect. 1. Filliuc. tract. 5. num. 190.* Petr. de Ledes. *tom. 1. tract. de Euchar. c. 26. conclus. 3.*

170 Minister autem Missae privatae debet callere, quomodo respondeat, diligenterque tractare, quae suo competunt ministerio, ita ut ex parte sua nullo error committatur praesertim gravis in sacrificio, nimirum si Minister voluntarie loco vini minister aquam, vel quid simile, quod per se grave piaculum contineret. Regulariter vero talis Minister à lethali excusatur propter inadvertentiam, vel ignorantiam vel in aliis defectibus ob materiae parvitatem. Suar. *dist. 87. sect. 2. Bonacin. dist. 4. quest. ult. punct. 9. num. 36.* Petr. de Ledes. *tom. 1. tract. de Euchar. c. 26. conclus. 3.*

171 Secunda necessitate, grave peccatum est sine Ministro celebrare. Quia Ecclesiae praeceptum in re graui violatur. Bartol. de Angel. *dialog. 5. numero 408.* Bonacin. *dist. 4. quest. ult. punct. 9. num. 44.* Auerl. *quest. 1. sect. 9. §. secundo est.* Mouric. *p. 3. c. 5. §. 4. n. 6.*

172 Vigenti graui necessitate, licet sine Ministro celebrare. Quia praeceptum Ecclesiasticum, & Ecclesiae consuetudo non videntur ad casum grauis necessitatis extendi, praesertim si tunc vigeret aliud praeceptum celebrandi praevalens opposito. Suar. *dist. 8. sect. 1. Filliuc. tract. 5. num. 194.* Azor. *tom. 1. lib. 10. cap. 9. §. 3.* Coninch *quest. 83. num. 265.* Card. de Lugo *d. 20. n. 103.* Martinon *tom. 4. dist. 40. sect. 3. n. 36.* Diana *p. 2. tr. 14. r. sol. 43.*

173 Conferem autem, grauisimam celebrandi necessitatem sine Ministro adesse, quoties in mortis periculo Sacerdos est sumpturus viaticum, vel alteri moribundo ministraturus, nec habentur hostiae praefectae. Quia praeceptum diuinum recipiendi viaticum in articulo mortis praevalere Ecclesiastico praecepto non celebrandi sine Ministro. Item si post inceptam Missam Minister recedat, & expectans post mortem, videat non redire: debet celebrans solus sacrificium perficere, sibi responde. Quia maior est obligatio perficiendi sacrificium, quam sine Ministro non celebrandi. Patet inclusus in carcere propter fidem, aut patiens propter iustitiam existimandus habere sufficientem causam celebrandi sine Ministro, quoties eger Missa leuamine. Suar. & alij Doctores *non praecedenti relati*, quibus addo Zambra-

nuno, *cap. 3. dub. 6. num. 5.* Villalob. Pitigian. Sylui. Homobon. quos sequitur Diana *part. 2. tract. 14. resol. 43.*

Potest Pontifex dispensare, ut liceat Missam celebrare sine Ministro. Quia cum praeceptum adhibendi Ministrum diuinum non sit, sed Ecclesiasticum, cadit sub Papae potestate. Ut autem dispensatio sit licita, causam requirit, quae licet per se solam non excuset, sufficiat ad dispensandum. Verum si necessitas celebrandi sine Ministro sit ordinaria, (v. gr. cum in pagis sit celebrandum ubi non facile Minister adest idoneus) quamvis sufficiens videatur secundum se, tutius & consultius erit, petere dispensationem, quam forsitan haberi saltem implicitam in huiusmodi pagis, facile crediderim. Si vero necessitas ordinaria proveniat à voluntate Sacerdotis, qui talem eligit habitationem, ubi nequeat Missa habere Ministrum, (v. gr. si haeremita veller deger solitarius) omnino requiritur Pontificis dispensatio. Quia illa non potest dici proprie necessitas, sed voluntas. Sorus *in 4. dist. 13. q. 2. art. 5. ad 12.* Suar. *dist. 87. sect. 1. Filliuc. tract. 5. num. 194.* Auerl. *q. 11. sect. 9. §. Quod si.*

Missa Minister haud potest esse femina. Cap. primo *de cohabit. Clericor. & mulier.* Quia id videtur indecens, & nonnullum periculum continet saltem contra tanti mysterij puritatem. Sic Doctores communiter. Qui quidem notant, remore posse feminam celebranti respondere, & assolent è choro respondere Moniales, nec hoc illo textu prohiberi; sed solu illarum ad Altare accessum, ministeriumque proximum praebendi viceolos, infundendi vinum & aquam ad ablutionem, & similia praestandi, Martin. *tom. 4. d. 40. n. 35. & seqq.*

Dum adest vir, qui ministrat, & si nesciat respondere, crediderim, posse Sacerdotem cum tali Ministro celebrare. Quia hic poterit ministrare saltem viceolos, & mittere vinum & aquam in ablutionem: & Sacerdos in responsionibus supplere, sicut cum solus Officium diuinum recitat. Ut autem hoc licite fiat, requiritur necessitas celebrandi: minor vero, quam ad celebrandum sine Ministro. Quia hoc modo minus Ecclesiae praeceptum, & consuetudo violatur, quamvis non omnino ritus obferuetur. Minor adhuc necessitas sufficit, quando Minister etsi non exacte respondeat, instrui potest à celebrante, qui verba praeveniens, aut simul proferens, coadiuvat illum ad recte respondendum. Maior vero requiritur necessitas, ut femina à longè respondeat, ac Sacerdos sibi ministrat in Altari. Quia difficilius suppletur ministerium alienum in ablutione prima manuum, & secunda digitorum, quam responsio. Prudens quidem arbitrium opus erit ad discernendos, & assignandos in particulari hos gradus minoris, aut maioris necessitatis, diversis casibus respondententes. Suar. *dist. 87. sect. 1. Filliuc. tract. 5. num. 196.* Card. de Lugo *dist. 20. n. 103.* & eius frater Franc. de Lugo *lib. 5. de Sacram. cap. 13. quest. n. 20.*

174 Potest dispensare Pontifex, ut sine Ministro celebretur. Et quando haec facultas petenda sit?

175 Non potest femina Missa praestare ministrare.

176 Quando vir in expertus ministrare in necessitate valet.

SECTIO SECVNDA.

De Missa Problemata.

CAPVT XV.

Circà sacrificium in communi.

PROBL. I.

*Sacrificia ab hominibus instituta vera sunt, & non sunt vera.*177
Vera sunt.

OTUIT Deus vt Princeps supremus reservare sibi sacrificiorum institutionem, & ita de facto reservavit tam in lege veteri, quam in noua. Quia tam Iudæis, quam Christianis certa sacrificia præcipit, quibus coli vellent, unde censetur, cetera prohibuisse: & conueniunt Doctores, hanc esse licitam, seu legitimam. Ceterum requisierim, an sint vera, seu valida? Vera sunt. Quia Deus non potest immutare rerum essentias: sed sacrificium ab hominibus institutum retinet veram sacrificij essentiam, cum hæc per se non requirat diuinam institutionem: Ergo, quamuis posita institutione diuina, reddatur illicitum, & illegitimum, adhuc est verum essentialiter sacrificium. Et quia sacrificia, quæ falsis diis offerebantur ab Ethnicis, habebant veram & essentialem sacrificij sumpti latius rationem, quam pro vero Religionis actu, licet sint Sacrilega: Ergo similiter sacrificium nunc ab hominibus institutum contra diuinam prohibitionem, quamuis illicitum sit, habebit veram, & essentialem sacrificij rationem. Sic Martinon *tom. 4. d. 3. n. 13. & 26. Et Vasq. d. 220. cap. 3. Less. lib. 2. c. 38. n. 20. & 28. Card. de Lugo d. 19. n. 13. dum asserunt, sacrificia ab Ethnicis adinuenta rationem sacrificij essentialem habuisse, videntur sententiam Martinonis confirmare.*

178
Vera non sunt.

Vera sacrificia non sunt. Quia Deus, eo ipso, quod noluit aliis sacrificiis coli præter illa, quæ tam in veteri, quam in noua lege per semet instituit: censetur, non solum vetera vetare, sed etiam auferre talibus populis facultatem, seu potestatem aliud sacrificium instituendi: Ergo nullus vnquam alterutri legi subiectus potuit, aut potest aliquod verum sacrificium instituere. Ita Suar. *d. 73. sect. 3. Coninch 9. 83. n. 14. Less. lib. 2. c. 38. n. 27. & alij.*

179
Hæc prohibita sunt.

Licet sacrificium non requirat essentialiter diuinam institutionem, at requirit institutionem legitimam, nimirum à legitima potestate factam. Hanc autem potestatem potest Deus hominibus auferre, ac reservare sibi, cum sit supremus Dominus; & crediderim ita de facto reservasse. Quapropter homines nec legitime, nec per consequens valide possunt sacrificia instituere post illam reservationem soli Deo factam. Abnegatio autem sacrificia diis falsis oblata fuisse vera, quia oblatio essentialis sacrificio debet vero Deo fieri; quia si cui alteri fiat, magis est sacrilegium, quam sacrificium.

PROBL. II.

Ad essentiam sacrificij requiritur, & non requiritur signum & minister auctoritate publica constitutus.

NON requiritur publica auctoritas, sed sufficit priuata ad verum & proprium sacrificium instituendum. Quia sacrificium est de iure naturæ, sicut adoratio diuini Numinis, & alij Religionis actus. Ergo sicut potest quilibet auctoritate priuata designare sibi signum aliquod exhibendi Deo cultum latræ, videlicet genuflexionem, dimissionem capitis, vel aliquid simile: sic poterit (seclusa prohibitione) præscribere sibi signum illius oblationis, per quam sacrificium constituitur, ac subinde priuatum sacrificare, præsertim si solitarie degat. Vnde fit, nec requiri ministerum peculiariter deputatum auctoritate publica; sed singulos sacrificare valide posse; quia naturaliter habent ius sacrificandi; & id licet præstarent, seclusa prohibitione, sicut licet sacrificarunt in lege Naturæ Abel & Cain: nec apparet, illa sacrificia fuisse publica auctoritate instituta. Sic Vasq. *diff. 220. num. 19. Martinon d. 38. num. 12.*

Ad sacrificij essentiam requiritur signum, & minister publica constitutus auctoritate. Quia sacrificium propriè sumptum significat publicum, ac commune Dei cultum nomine populi totius oblatum; sicut enim hominum natura postulat, vt in vnum politicum corpus Reipublicæ congregetur, etiam exigit, vt hoc corpus politicum potissimum ad Dei cultum ordinetur, & Deum communi protestetur nomine supremum Authorem & Dominum esse, per sacrificium scilicet institutum publica auctoritate. Erga sacrificium essentialiter exigit signum toti Populo commune politicum, quod subinde non potest auctoritate imponi priuata: sicut nec voces, quæ pertinent ad commune commercium humanum imponi possunt ad significandum priuata auctoritate. Hinc rectè colligitur, essentialiter requiri ministerium auctoritate publica deputatum ac propriam, ac veram sacrificij rationem: sicut non oportet, aliquem esse cultum externum, quo non tam singuli seorsim, quam tota Respublica simul velut vnum corpus politicum imbutum eadem religione Deum veneretur, eiusque summum Principatum, & suam subiectionem profiteantur: sic etiam oportet, vt sint aliquæ personæ publico nomine destinatae tali ministerio, quæ Sacerdotes dicuntur. Ita Suar. *distinct. 73. sect. 4. Coninch quest. 83. numero 11. & 19. Less. lib. 2. cap. 38. num. 11. & 12. Card. de Lugo diff. 19. num. 11. & 12.*

Scio quidem, sacrificium esse de iure naturæ, quatenus naturalis dictamine rationis ducimur, Hanc eligi ad assumenda signa congrua sacrificiis: sicut mentem naturæ.

Sectio II. De Misa, Problemata. 113

naturæ lumine ad voces instituendas mouemur, quibus in humano commercio nostros concepimus exprimamus; veræque tamen institutionem fieri debere auctoritate publica, constanter affirmo. Quare si quis degeret solitarius in Syluis, licet vi posset aliquibus signis submissionis erga Deum, scilicet genuflexione, demissione capitis, & similibus, quæ naturaliter, vel quasi naturaliter significant summisionem internam: non verò posset offerre verum ac proprium sacrificium; quia non posset instituere signum congruum sacrificij propriè dicti: sicut nec posset instituere voces, quæ proprium idioma commune simpliciter constituerent.

PROBL. III.

In omni Sacrificio proprio danda est, & danda non est destructio aliqua rei oblata.

183 **M**ateriale sacrificium duo complecti innuimus, rem scilicet, quæ offertur Deo, & actionem, per quam offertur. Res quidem permanens esse debet, quæ per sacram aliquam immutationem diuinum transferatur in cultum. Actio proinde debet esse aliquo modo consecrata, quæ propriè vocatur sacrificium, id est, factio facti licet æquiuocè etiam ad rem oblata extendatur. Quæserim itaque, qualis immutatio requiratur ad sacrificij essentiam?

184 **S**ufficit sacra immutatio, quæ res physicè nec producat, nec destruat: sed vel attollatur ad proteclandam eminentiam Dei supra res alias, vel aliter immutetur ad Dei laudem. Quia *Leuit. 23.* panes primitiarum, & duo agni sacrificari dicuntur: & tamen solum eleuabantur à Sacerdote, posteaque eiusdem cedebant in usum. Et in sacrificio Melchisedech, nulla dicitur immutatio physica seu destructio facta fuisse. Sic *Suar. d. 73. sect. 5.* & multi apud Martinon *rem. 4. disp. 38. sect. 1.* ex recentioribus.

185 **I**n omni sacrificio proprio danda est destructio aliqua rei oblata. Quia licet ex naturâ rei nulla sit actio, quæ præ se ferat significationem sacrificij necessariâ, sed libera voluntate instituentis imponenda erit: quædam tamen sunt alius ad hanc significationem aptiores: sicut in Sacramentis etiam Theologi profitentur: sed per sacrificium colimus Deum ut Authorem & conseruatorem rerum omnium: & consequenter profitemur, illum esse, dignum, ut in eius honorem vita nostra consumatur. Ergo requiritur actio rem oblata aliquo modo destruens, per quam explicemus nostræ destructionis affectum, si licet, vel conducere ad Dei cultum. Ita Bellarm. *lib. 3. de sacrific. cap. 2.* Henric. Victor. Alan. quos sequitur Malderus *2. 2. titul. 10. cap. 3. de sacrific. disp. 3.* Cardin. de Lugo *d. 19. n. 7.* Martin. *supra. d. 4. 38. n. 6.*

186 **P**rofectò nullum crediderim fuisse verum sacrificium sine verâ destructione rei sacrificatæ saltem quoad partem ipsius: ubi verò nihil destruebatur, oblationem quidem fuisse, sed non sacrificium existimo. Quare verò similis est, panes propositionis non fuisse sacrificatos, sed oblatos. Decimæ paniter, & primitiæ non erant

sacrificia, nisi quando manipuli aliqui cremabantur. Duòque agni illi post necem, Sacerdotis cedebant in usum, & ideo sacrificabantur. *Lege Azor. tom. 1. lib. 10. c. 17. q. 2. & 3.* & Card. de Lugo *d. 19. n. 9.*

PROBL. IV.

Datur, & non datur naturale sacrificandi præceptum.

187 **D**e præcepto diuino positio satis constat ex lege veteri. Constat etiam externum Dei cultum esse iure naturali præceptum, ut ostendit D. Thom. *2. 2. q. 85. art. 1.* Quia homo debet Deo, tanquam Authori suo supremo non solum amorem, sed etiam honorem: & cum naturale sit homini mentem suam sensibilibus signis exprimere, tenetur etiam sensibili cultu Deum venerari, à quo non solam animam habet sed etiam corpus, & reliqua bona. Nec item est dubium, quin externum sacrificium sit satis ad hanc implendam obligationem, accommodatum. Solum ambigitur, num hoc sacrificium sit iure naturali præceptum?

188 **E**st quidem præceptum iure naturali. Quia sicut ratio naturalis dicitur, totum esse nostrum à Deo fuisse receptum, & ab eodem iugiter conseruari: sic eadem præscribit, debere nos exhibere sensibilem sacrificij protestationem in signum nostræ submissionis ad diuinam potestatem, à quâ totum esse nostrum procedit, & pendet. Sic Henric. *l. 9. c. 5. n. 2.* Præposit. *3. p. q. 83. art. 1. dub. 1.* Clemens *lib. 6. constit. c. 20.* Cassian. *collat. 8. c. 23.* dicens, antiquos Patres naturali lege monitos sacrificasse.

189 **N**on est iure naturali præceptum. Quia licet actus sacrificandi sit rationi naturali conformis, & sufficiens ad complendam Dei colendi obligationem exterius: sunt adhuc alij actus Religionis externi sufficientes etiam huic muneri, nimirum adoratio latriæ, laus Dei, gratiarum actio vocalis, & similes: nec apparet naturale dictamen determinatè præscribens oblationem sacrificij prorsus esse necessariam ad morum honestatem. Ita Suar. *d. 73. sect. 8.* Lessi. *l. 2. c. 38. n. 28.* Fauet Anaclet. Papa *epist. 2.* dicens, antiquos Patres spontanea voluntate sacrificium obtulisse.

190 **V**trâque sententiam probabilem reor, illud verò certum existimo, rationem naturalem dicere, valde consentaneum esse naturæ humanæ proprium sacrificium offerre Deo nostro; nec amplius forsan Patres adducti pro primâ sententiâ contendunt.

PROBL. V.

Christus Dominus in Cruce actiue concurrat, & actiue non concurrat ad suam mortem, unde videtur obtulisse, & non obtulisse verum, ex destructione præfacta sacrificium.

191 **E**x doctrinâ Problemate 3. tradita difficultas excitatur: Quomodo sacrificium Crucis fuerit

tionem exhibet.

fuerit verum ac proprium, si verum sacrificium requirit realem hostiam destructionem à Sacerdote factam: sed in Cruce Dominus fuit Sacerdos & victima simul, & tamen non semetipsum interemit: Ergo non destruxit realiter victimam, & per consequens non obtulit verum ac proprium sacrificium.

192 Profectò verum obtulit ex destructione sacrificium. Quia actiue concurrat ad suam mortem actione sensibili, quando, inclinato capite sensibilibiter in signum subiectionis, tradidit spiritum Ioan. 19. cum voce magna Luc. 23. cum lacrymis, & clamore valido Hebr. 5. quasi tradiderit propria vi spiritum, & non solum permittendo, ut per tormenta sibi tolleretur. Sic Martinon tom. 4. d. 38. n. 25. Gabr. l. 82. in Canon. lit. D. S. Thom. 3. p. 9. art. 1. ad 2. Et Ioan. 10. Dominus profatur: *Ego pono animam meam, & iterum sumam eam. Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à me ipso.* Quasi dicat: Tormenta, & tortores animam mihi non auferent: Sed ego pono nam à me ipso eo modo, quo tolleret alius illam à me, si posset: actiue nimirum in Dei cultum impendendo vi propria vitam meam.

193 Verum obtulit ex destructione sacrificium. Quia licet actiue non concurret Christus, miraculose conseruauit vitam, ultra quam posset naturaliter conseruari, posteaque voluntarie cessit tormentis, ut ex ipsorum vi moreretur. Mat. 26. *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Vbi Caiet. & alij censent illam tristitiam fuisse sufficientem ad extinguendam vitam, nisi diuinitus impediretur, & usque ad mortem perducente. Diuinitus ergo Christus vitam retinuit, donec sponte sua cessit tormentis, & quando voluit emit spiritum. Ita D. Thom. quodlib. 1. articulo 3. Euseb. lib. 4. de demonstratione capite 12.

194 Ego quidem existimo, Christum Dominum obtulisse, quando tormenta & vulnera naturaliter potuerunt causare mortem ipsius, inducta nimirum tali dispositione, cum qua non poterat anima naturaliter corpus informare. Quia praedicens Christus mortem suam Mat. 17. & Luc. 18. dixit: *Occident eum*, scilicet Gentes. Non autem occidissent exterius, si verè mors non secuta fuit ex vi naturali cruciatuum, sed ex vi voluntatis Christi emittentis spiritum pro libito priusquam dispositio naturalis corporis postularer emitti: quo corruit prima sententia. Contra secundam verò probo: Quia illud miraculum retinendi vitam aliquandiu post inductionem sufficientes dispositiones mortis nec appareret necessarium, nec satis in scriptura fundatum. Ad dubitandi verò rationem respondeo, Christum Dominum etsi semetipsum directe non occideret, sed vi naturali tormentorum obierit, verè tamen fuisse causam indirectam, & voluntariam suae mortis, quatenus in eius erat voluntate vitare mortem, si veller, & tamen spontè corpus suum cruciatibus obiecit, & tandiu tormenta sustinuit, donec naturaliter necem inferrent. Hoc enim satis est, ut talis mors sit libera Christo tanquam causae passim applicanti: nec qui thus admonet igni verè dicitur causa iustus, quem ignis naturaliter causet. At talis cauendi modus ad propriam sacrificij rationem omnino est sufficiens, ut aperte constat in holo-caustis.

CAPVT XVI.

Circa nouae legis sacrificium.

PROBL. VI.

Consecratio sola potest, & non potest essentialiter Missae sacrificium constituere.

195 **N**ON potest. Quia in Missa sacrificatur ipse Christus, qui fuit in Cruce oblatus, ut definit Trident. sess. 22. cap. 1. & 2. Christus non destruitur per consecrationem, sed potius producit: Ergo consecratio non potest esse signum aptum ad constituendum essentialiter Christi Domini sacrificium. Consequentiam probo: quia sacrificium debet esse signum nostrae submissionis erga Deum, quem profitemur esse dignum, ut in eius honorem vita nostra consumatur: ac subinde necessarium requirit actionem realiter rei sacrificatae destructionem. Sic Martin. de Ledesm. 1. 2. q. 23. art. 4. Henric. 1. 9. 8. n. 5. Fagund. praec. 1. 1. 3. cap. 4. num. 22. Fauet D. Thom. 3. part. questione 83. articulo 2. ad 2.

196 Potest quidem consecratio habere propriam sacrificij rationem. Quia licet in omni vero sacrificio requiratur realis rei sacrificatae immutatio; sed sufficit ut sit vel destructiua, vel productiua ipsius. Vnde in Missa consecratio habet propriam sacrificij rationem, nam per illam res ignobilior, nempe panis & vinum conuertitur in rem nobiliorem, nempe corpus, & sanguinem Christi, qui non existens antea Sacramentaliter sub his speciebus, ex vi consecrationis fit ibi de nouo praesens Sacramentaliter in honorem Dei, cuius supremam potestatem supra totum esse creatum illa Sacramentalis productio mirifice protestatur. Suar. d. 75. sect. 4. Lessi. l. 2. de Insti. c. 38. num. 14. & 15. Coninch. q. 83. num. 15. 16. Auerf. de Euch. q. 11. sect. 4.

197 Hanc sententiam admittit, sed probabiliori dicendi modo expendo, asserens, institui posse solam consecrationem in signum aptum, ad constituendum essentialiter Missae sacrificium: quia ad veram sacrificij rationem sufficit destructio rei sacrificatae realis humano modo, qua transferatur in statum decliuorem ad vsus naturales ineptum; sed Christus Dominus per consecrationem, etsi non destruitur substantialiter, destruitur tamen humano modo realiter, quatenus accipit statum decliuorem, quo redditur ineptus ad vsus naturales humani corporis, & aptus ad alios diuersos vsus per modum cibi; quare moraliter id est, ac si fieret verus panis, & condiretur in cibum, quae mutatio sufficiens est ad verum sacrificium instituendum, non minor quam effusio liquoris, quae Libaminis sacrificium constituit. Didici ex Card. de Lugo d. 19. sect. 5. & ex Martinon d. 38. n. 43. & 63.

PRO

PROBL. VII.

Sola sumptio specierum potest, & non potest essentialiter constituere Missa sacrificium.

¹⁹⁸ **N**on potest. Quia per Sacrificium aliquid ^{sumptio} Nesci offerendum Deo, cum omne sacrificium essentialiter sit oblatio: sed per sumptionem specierum nihil Deo offerimus, quin ab illo potius aliquid accipimus tanquam eius coniuncta, mensa celestis participes effecti: Ergo sola sumptio non potest habere sacrificij rationem. Valsq. d. 212. n. 23. & 27. Coninch. q. 83. n. 96. & alij.

¹⁹⁹ **P**otest profecto. Quia licet Christus per sumptionem specierum non destruat quoad suum esse simpliciter, destruitur tamen quoad suum esse sacramentale, qualecumque sit istud. Non enim sacrificatur Christus pro ut est in Caelo, nam ut sic non attingitur, nec immutatur per actionem sacrificandi: sed solum sacrificatur pro ut ex vi verborum constituitur sub speciebus sacramentalibus: & hoc esse sacramentale amittit realiter per sumptionem humano modo: quippe licet non sequatur destructio, donec species corumpantur, at omne pabulum humano modo destrui dicitur, & consumi quando comeditur: quia iam tunc in destructionis statu constituitur. Ita Suarez d. 75. sect. 4. Fagund. prac. 1. l. 3. c. 4. num. 7. Auerl. q. 11. sect. 4. & 5.

¹⁰⁰ **M**agis mihi hac aridet sententia. Nam & ipse Valsq. fatetur, sacrificium ovis, quamvis exigat destructionem, non tamen fieri, quando moritur ovis, sed quando iugulatur, seu percussit. Quia tunc datur actio voluntaria Sacerdotis, quae iam humano modo ovis occisa, vel destructa censetur. Pariter igitur sumptio specierum humano modo destruit esse sacramentale Christi Domini, quatenus constituit illud in statu proximo destructionis: & per consequens potest esse aptum signum interni sacrificij voluntarie tendens ad Dei cultum; nam deinceps digestio, vel corruptio specierum potius est actio specierum vegetativa potentiae necessaria.

PROBL. VIII.

Consecratio, & sumptio simul institui possunt, & non possunt institui, ut essentialiter constituent Missa sacrificium.

¹⁰¹ **C**onstitui non possunt. Quia si sola consecratio per se potest essentialiter constituere sacrificium Missae: & similiter sola sumptio per se idem potest: certe si simul institueretur utraque ad constituendum Missa sacrificium, non vnum, sed duplex sacrificium esset. Quilibet enim adaequare significaret sacrificium internum, ac proinde non posset vnicum externum constituere. Nam sicut ex duobus signis adaequatis constari vnicum non potest: sic

ex duabus significationibus adaequatis nequit vna constari, quae essentialiter vnicum sacrificium constituat. Sic Valsq. d. 222. c. 4. n. 27. 28. & 29.

²⁰² **P**ossunt plane constitui. Quia consecratio, & sumptio simul magis expresse significant totalem faciem victimae destructionem. Nec repugnat, aliquam victimam in vno, & eodem sacrificio duplicem destructionem subire: nam in holocausto necessarium erat, victimam prius occidi, & adhuc postea magis destrui per totalem combustionem. Ita Suarez d. 75. sect. 2. conclus. 2. Fagund. prac. 1. lib. 3. cap. 4. num. 7. & 8.

²⁰³ **C**um his sentio: & triplex recolens Problema assero, aptam esse consecrationem solam, & sumptionem solam, & utramque simul, ut imponentur, vel sigillatim, vel coniunctim ad constituendum essentialiter Missae sacrificium: & ad significandum aptissime, quod per tale sacrificium iuxta Patrum, & Doctorum sensum significatur. Caterum existimo, de facto consecrationem simul & sumptionem Sacerdotis impositas à Christo fuisse ad constituendum signum adaequatum Eucharistiae significationis, oblationis, & immolationis. Porro institutum sic fuisse de facto hoc sacrificium colligo à posteriori ex obligatione sumendi tam stricta, ut in nullo casu quantacumque necessitate liceat consecrationem sine sumptione relinquere.

PROBL. IX.

Sacerdotis sumptio praecepta est, & praecepta non est iure diuino.

²⁰⁴ **H**and est iure diuino praecepta. Quia Tridentinum sess. 13. c. 8. solum asserit Ecclesiae morem fuisse, ut Sacerdotes celebrantes se ipsos communicent: & hunc morem tanquam ex Apostolica traditione, descendente merito retineri debere. Caterum nec ex Apostolica traditione colligitur necessarium ius diuinum, nec antiqui Canones tale ius praefecerunt. Sic Suarez d. 75. sect. 5. Martinon d. 38. n. 48. & 69 in hanc partem propendet: sed tandem sub disunctione concludit, esse praeceptum Christi, vel Ecclesiae.

²⁰⁵ **S**umptio Sacerdotis iure est diuino praescripta. Quia diuino iure tenemur, hoc sacrificium essentialiter, & integraliter perficere: sed iuxta nostram sententiam sumptio pertinet ad constitutionem essentialem, vel saltem integram huius sacrificij. Ergo sacrificans iure diuino tenetur species consecratas absumere. Ita Fagund. prac. 1. l. 3. c. 5. n. 20. Auerl. q. 11. sect. 2. 8. Quarto etiam, & satis indicat Card. de Lugo dist. 19. num. 76.

²⁰⁶ **H**is haereseo. Sed placet, quod Coninch. q. 83. n. 96. annotauit, hoc scilicet praeceptum non esse merè positorium superadditum institutioni; sed ex illa sequi connaturaliter, non solum quatenus est institutio Sacramenti, ut noluit Coninch, sed etiam ut est sacrificij institutio.

PRO

PROBL. X.

*Requiritur ad sacrificium hoc, & non
requiritur sumptio Hostie
tunc consecrata.*

207
Non requiritur.

Non requiritur. Quia licet essentia nostri sacrificij requirat nouam consecrationem & sumptionem specierum: non tamen requiritur, vt vtraque ab eodem Sacerdote fiat. Quippè cum Sacerdos post consecrationem deficit, & alius species consecratas absumit, vnum fit verum & proprium sacrificium: & tamen Sacerdos non sumit species à se consecratas, sed ab alio. Et quia multi Parochi, dum renouant Eucharistiam consumunt hostiam ab alio consecratam, eam verò quam ipsi consecrant, in sacratio reponunt, nec ideò criminis arguuntur. Sic Henric. l. 9. c. 9. n. 2. Fagund. præc. 2. l. 3. cap. 5. num. 20. & cap. 4. n. 26. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 2. num. 5.

208 Requiritur omnino. Quia eadem víctima
 Requiritur quæ per consecrationem fuit immolata parti-
 plane. liter, debet saltem secundum aliquam sui par-
 tem sumi, ne sacrificium ipsius maneat imperfec-
 tum; maneret enim hæc immolatio imperfecta
 dum eadem sui consummationem non percipit.
 Quod autem alia pro suis diuersis Hostia sumat-
 ur ad hoc numero sacrificium non pertinet, ni-
 hil confert ad huius numero sacrificij com-
 plementum. Itâ Hurtad. *de Euchar. d. 6 diff. 9.*
Card. de Lugo d. 19. n. 26. Martinon d. 38. n. 69.
Gauachaux, & alij quos sequitur Diana p. 5. tr.
13. refol. 96.

209 Hoc certum
puto.

Hoc certum exilimo vix probabile reputans
oppositum. Meam autem sententiam à posteri-
ori confirmo, quia Rubrica Missalis Sacerdoti
præscribit, vt si forsan Hostia, quam ipse consec-
raret, dispareat, aut disperiat, vel deprehendatur
veneno infecta: consecret, & sumat aliam Hos-
tiam ad perficiendum sacrificium; quod neces-
sarium non esset, si sufficeret, hostiam ab alio
consecratam, aut reservatam in sacratio consu-
mere. Quin esset sacrilegium denuo consecra-
re, si poller sacrificium sine noua consecratione
compleri. Quando verò sumi non potest ab ip-
so consecrante, sumitur ab alio supplente defe-
ctum illius, & fit vnum sacrificium: est enim
eadem victima, solusque Minister variatur, ne
sacrificium maneat imperfectum, cum cā victi-
mā nondum perfectē fuerit immolata. Vnde as-
seruerim Parochios illos inique facere, ac vel culpā,
vel ignorantiam esse conuincendos, si talis à
Prælati deprehendatur abusus.

PROBL. XI.

Vtriusque speciei sumptio est, & non est iure divino præcepta.

210 **E**st quidem. Quia cum sumptio Sacerdotis
Est quidem. iure diuino praecepta sit, totum quod con-
 secratur debet absumi. Coninch. g. 83. num. 102.
 probabile putat. Absolutè affirmat Aucf. de
 Euchar. g. 11. sect. 5. §. Adhuc autem: & affirma-

re debent quotquot censent, sumptionem Sa-
cerdotis esse iure diuino præceptam.

Non est præcepta iure diuino. Quia defacto Sacerdotes concelebrantes cum Episcopo Calicem non absumunt. Ergo non est præceptum diuini iuris, vt omnis sacrificans vtrâque absumat speciem. Ità innuit Coninch. citatus & alij.

Primam sententiam reor esse veram, secundam autem omnino reiicio debili quidem fundamentum nitentem. Quia quando plures consecrantes, & offerunt idem sacrificium: sufficit ut unus utramque sumat speciem, & perficiat etiam integraliter illud sacrificium: sicut quando consecrauit unus, & sumpsit alius, sacrificium equidem est completum, licet non uterque sacrificium sumat. Igitur cum sit iuris diuini ut utraque species simul consecratur, aptè infero: Iubetur sacrificans iure diuino, utramque simul speciem consecrare: ergo iubetur eodem iure fumeri victimam consecratam: igitur pariter iure diuino iubetur, utramque simul speciem absumere.

PROBL. XII.

*Species Sacramentales sunt, & non sunt
pars huius victimæ.*

Huius sacrificij victima est solus Christus cum ordine tamen ad species tanquam ad id sub quo Christus offertur, & per quod sacrificium fit sensibile. At ipsæ species nec sunt pars interna victimæ, nec verèificantur. Quia species sunt res intimæ, & ideo indignæ, quæ simul tanto in sacrificio licentur tanquam pars hostiæ summè dignæ. Sic Less. de perf. divini. l. 1. n. 96. Coninch. q. 83. n. 77. Martinon tom. 4. d. 38. n. 42. §. 1. & §. 3.

Species sacramentales pars sunt victimæ, & simul sacrificantur. Quia sicut panis & vinum sacrificantur secundario, sic ipsorum accidentia pariter immolantur, quatenus destruitur compositum ex illis substantiis & ipsorum accidentibus, & fit nouum compositum sacramentale scilicet ex Christo & speciebus, ut inquit Augustinus. Rursus istud compositum Sacramentale consecratione constitutum, sumptione Sacerdotis consumitur, & holocaustum completur. Ergo partes illius vere sacrificantur. Ita Henric. l. 9. c. 3. num. 7. & cap. 7. num. 1. Suar. d. 75. sect. 1. Card. de Lugo d. 19. n. 97. & 98.

Hanc communem sententiam eligo, & confirmo. Nam Tridentinum *sess. 22. cap. 1.* dicit, Christum seipsum sub signis visibilibus immolandum instituisse, nimirum sub speciebus panis & vini. Et August. *in cap. Hoc est, & consecr. disp. 3.* docet, constare sacrificium Missæ duobus, videlicet visibili Sacramentorum specie, & invisibili Christi carne, & sanguine. Hæc in antiquis holocaustis instantiam. Quando mactabatur agnus, simul eius accidentia sacrificabantur, et si pleræque in materia manerent: quando postea cadaver cremabatur: etiam eius accidentia immolabantur. Pariter species sacramentales per consecrationem secundario immolantur, quatenus immolantur panis & vini, quorum erant accidentia; quatenus verò sunt

sunt terminus, sub quo conuersionis sacramentalis non immolatur proprie, sed extrinsecè reatantur ad sacrificium Christi; nam conseruati sine subiecto, non est, in decliuorem statum labi: per sumptionem autem ferè prorsus destruantur, & ideo dicuntur verè sacrificari.

CAPVT XVII.

Circa Offerentes Missæ Sacrificium.

PROBL. XIII.

Christus offert, & non offert immediate Missæ Sacrificium nunc.

216 MEDIATE non offert, & proximè. Quia si Christus immediate, ac proximè Missæ sacrificium offerret nunc, nunc etiam mereretur: sed nunc non est in statu merendi: Ergo nec est in statu immediate sacrificandi. Sic Cordub. Gabr. Scotus quos sequitur Vafq. dist. 225. n. 3. Pagund. prac. 1. d. 3. c. 6. n. 3. & 4. Auerf. de Euchar. q. 1. sect. 9. in fine.

217 Christus immediate ac proximè hoc offert sacrificium. Quia Christus nunc pro nobis exorat in Cælo. Ergo similiter offert Missæ sacrificium immediate pro nobis, vtrouque scilicet Religionis actum erga Patre eliciendo. Sic enim magis proprie, ac perfecte munus Mediatoris, & Sacerdotis exercebit. Et quia Christus per potentiam obediencialem actiuam immediate concurrat ad transubstantiationem, in qua ratio sacrificij consistit. At non concurrat ut instrumentum inamine: sed sciens, & volens in singulis his actionibus Deum colere, & pro nobis intercedere. Ergo tam per internam voluntatem, quam per externam operationem verè sacrificat immediate cum omnibus Sacerdotibus. Ita Suar. dist. 77. sect. 1. Filliuc. tr. 5. n. 31. & 32. Coninch. q. 83. n. 707. & 108. Inducant Patres, & Concilia, quatenus simpliciter asserunt, Christum principaliter offerre.

218 Probabile existimo primam sententiam sic intellectam, ut Christus instituens hoc Sacramentum, voluerit offerri suo nomine, nec hanc voluntatem retractauerit: hoc enim sufficit, ut ut Christus verè moraliter sacrificet nunc, etiam mediatè. Quoad factum autem probabiliorè reputo secundam, scilicet Christum offerre nunc Missæ sacrificium non solum moraliter, & mediatè; sed etiam physicè ac immediate. Quia fundamenta, quæ nunc nunciant nunc Christi, & potentia obediencialem actiuam firmam admodum reputo.

PROBL. XIV.

Sufficit, & non sufficit habitualis Sacerdotis intentio, ut Missæ fructus possit persona, pro qua offertur, applicari.

Vidimus sect. 1. debere Sacerdotem specialiter applicare sacrificium pro determinatâ personâ, ut ipsi conferat specialem fructum tam satisfactionis, quam impetrationis. Porro dubitatur, num virtualis intentio sufficiat? Non sufficit, sed requiritur, ut in Memento Missam actualiter applicet cui, aut quibus voluerit. Quia sicut ad conficiendum Sacramentum, videlicet Eucharistiæ non sufficit habitualis intentio, sed requiritur actualis aut virtualis: ita pariter, ad Missæ applicationem: nam vtrique communis est ratio, quod humanus & moralis actus procedere debet ex intentione in illum influente, qualis non est habitualis sola. Sic Vafq. dist. 8. n. 74. Granad. 3. p. controu. 3. tr. 5. d. 4. sect. 2. n. 14. & alij.

Sufficit habitualis applicatio Sacerdotis (nimirum intentio offerendi pro tali personâ) quæ præcesserit, & retractata non sit. Quia voluntas applicandi Missæ fructum neminem mouere debet ad aliquid ulterius operandum: sed solum mouere diuinam voluntatem, ut statim, ac sacrificium offeratur, eius fructum alteri applicet. Secus est in Sacramentis, ubi voluntas conficiendi me mouere debet gerendam externam actionem, ad quam moraliter non possum concurrere, & humano modo, nisi perseueret intentio vel actualis, vel saltem virtualis. Ita Coninch. q. 64. n. 76. Suar. dist. 13. sect. 3. & d. 79. sect. 9. Bonac. d. 1. q. 3. punct. 2. §. 3. n. 11. Card. de Lugo de Sacram. d. 8. n. 93. Diana p. 2. tr. 14. resol. 47. & p. 5. tr. 14. resol. 65.

Semper iudicauit ad applicationem Missæ non requiri certam temporis propinquitatem, quotalis applicatio præcesserit; quia dum non retractatur, censetur moraliter, & habitualiter permanere, & per consequens sufficienter.

PROBL. XV.

Deus attendit ad celebrantis intentionem habitam, non ad debitam: & attendit ad intentionem debitam, non ad habitam.

222 Væheris, an Deus attendat ad illam intentionem, quam celebrans debet habere iuxta Prælati præscriptum, vel aliam obligationem, quam habet: an ad illam intentionem quam ipse de facto gerit? Verum quod celebrans tenetur Missam applicare Antonio, v. gr. vel ex iustitiâ, vel ex fidelitate; vel ex obedientia: sacrificium à Deo applicatur iuxta celebrantis obligationem, non iuxta ipsius voluntatem. Quia Christus non applicat fructum suum per iniuriolosam actionem: præsertim quoad obligationem obedientiæ inter Regulares, in quibus est maior subiectio. Sic Ledesm. 1. A. q. 16. a. 14. Maquet

219 No. sufficit habitualis intentio.

210 Sufficit habitualis applicatio.

221 Hæc tenet.

SCOBAR
Theor. Mor.
Tom. II. IV.
E. IV.

Manuel *sum. tom. 1. c. 250. n. 10.* Honcala *de valore Missæ, art. 2.* Cordub. Fraxinel. Barbof. Bordon. & alij, quos refert Auerla *q. 11. sect. 10.* Probabilique reputant Fagund. *præc. 1. l. 3. c. 10. n. 3.* Diana *p. 2. tr. 14. resol. 72.*

223 Deus attendit ad intentionem celebrantis, non ad ipsius obligationem. iuxta illam Missæ fructum applicat: quamvis aliquando Sacerdos peccet contra iustitiam, vel fidelitatem, vel obedientiam. Quia hæc applicatio est actus potestatis Ordinis, & immediate fit in personâ Christi, quare non pendet ab Ecclesiâ, vel Superioris intentione; sed à libera celebrantis voluntate. Sic enim instituit Christus ob liberum exercitium consecrationis & celebrationis, ut applicatio Missæ fiat immediate suo nomine (sicut effectio Sacramentorum) & per consequens, quantumvis Superior conetur, aut obligatio iustitiæ urgeat, ut alicui fructus Missæ applicetur, nihil efficiet, si celebrans eum non applicet. Ita Sylvest. Armil. Gerson. quos sequitur Henric. *l. 9. c. 21. num. 6.* Suar. *d. 79. sect. 9. Valsq. d. 2. c. 6. Coninch. q. 83. n. 169.* Card. de Lug. *d. 19. n. 211.* Fagund. *præc. 1. lib. 3. c. 10. n. 4.* Villalob. *tom. 1. tr. 8. diff. 10. n. 2. & 3.*

224 Hæc sententia mihi longè probabilior, quam confirmo, & expono. Verum etiam in humanis quoribus Prælati, aliquis supremus aliquid subdito committit, quod eius nomine faciat, vel aliquid subdito concedit non pendet subditus in usu talis commissionis, vel facultatis à voluntate Superioris immediati, qui subinde nec impedire, nec irritare potest gesta per subditum quo ad illam causam; nam quoad illam immediate subditus autoritate Prælati supremi operatur. Cum ergo Christus Princeps supremus sibi Ministros alleget, ut immediate nomine suo Sacramenta conficiant, sacrificium offerant, & applicent: planè sequitur, Sacerdotem quoad valorem consecrationis, & oblationis & applicationis ab inferiorum Prælatorum, vel à iustitiæ exigentiâ non pendere. Nam hæc omnia facit ex immediatâ Christi potestate illis in ordinatione verbis expressa: *Accipe potestatem offerendi sacrificium pro vivis, & defunctis.* Ergo non minus quoad applicationem, quam quoad consecrationem, seu sacrificionem operatur ut Christi Minister per potestatem immediate receptam ab ipso, & per consequens independentem à voluntate, vel applicatione Prælati inferioris, vel ab exigentiâ cuiusvis alius obligationis.

PROBL. XVI.

Sacerdos potest, & non potest intentionem suam ad futurum referre, seu anticipare Missas offerre.

225 Sacerdos de præsentem non habet, pro quo potest quidem. Missas teneatur offerre. Potest ne hic celebrare pro eo, quem Deus nunciat, postea daturum stipendium, quod licet deinceps petere valeat? Potest quidem. Quia cum Sacerdos referat applicationem suam ad Dei præscientiam, qui mox tribuat Missarum fructus illis, quos certò prævidet, stipendium daturus: certam habet fructus applicationem, sicut scientia diuina est

certa. Nec anticipata oblatio stipendium daturis displicebit, qui virtualiter sanè consentient in rem sibi meriti, & in anticipatam solutionem. Sic Henric. *l. 9. c. 21. n. 2.* Navarra *de ressit. l. 2. c. 2. n. 373.* Vega *tom. 2. c. 41. casu 5.* Aragon. *2. 2. q. 85. d. 3.* Manu. *in sum. to. 1. c. 250. vel 252. n. 9.* Moure *p. 3. c. 5. §. 9. n. 5.* Fraxinel. *de obligat. Sacerd. sect. 3. prænol. §. n. 1.* Bonac. *d. 4. q. vlt. pun. 7. §. 5. n. 3.*

Minimè potest. Quia nec fructus talis Missæ referuatur in futurum dandus, scilicet quando Missa petatur, & stipendium detur: nec datur statim de præsentem. Ergo nullo modo talis valet applicatio. Primam partem antecedentis probat, quia non est in potestate Sacerdotis, effectum sacrificij suspendere. Sicut enim omnia Sacramenta simul ac perficiuntur, suum habent effectum ex opere operato, quem non potest Minister suspendere, vel in futurum referuare: sic Missa suum habet effectum ex opere operato, quem celebrans suâ voluntate suspendere, vel in futurum referuare non potest, donec sibi tradatur stipendium; alioqui possemus applicare peccatori Missæ satisfactionem, ut proficit Antonio, quando resurgat à peccato: vel applicare non indigentibus, ut ipsi profit, quando peccet, & respiciat: quod esset, dare licentiam impunè peccandi, vel diutius in peccato permanendi. Secundam partem antecedentis ostendit. Quia Deus sicut nec penam, nec præmium confert ob delicta vel merita futura regulariter: ita non tribuit Sacramentorum, aut sacrificij fructum ex iis, quæ prævidet futura; sed iuxta præsentem hominis intentionem, & dispositionem. Et certè qui Missam postulat, suo modo concurret ad sacrificium, ut vidimus: non autem concurret ad Missam ante dictam. Indigentia quoque, pro quâ postulat, tunc occurrere solet, quando postulat, vel ad impetrandum, vel ad satisfaciendum: cui certè per Missam ante dictam non succurritur. Ita Suar. *dist. 79. sect. 9.* Fagund. *præc. 1. l. 3. cap. 9. n. 10.* Coninch. *q. 83. n. 168.* Cordub. Granad. Ricci. quos sequitur Auerla *q. 11. sect. 18.* Homob. Barbof. Ioan. de la Cruz, Filliuc. Molfes. Reginald. quos sequitur Diana *p. 2. tr. 14. resol. 15.* Card. de Lugo *d. 19. n. 209.* Dimas Serpi. *l. de Purgat. c. 59.* subdens, teneri Sacerdotem ad harum Missarum restitutionem.

Hæc est vera sententia, quare primam omnino reicio, postquam legi in remissionibus Trident. *sess. 22.* ante primum caput referri declarationem Cardinalium de mandato Pontificis factam 15. Nouembris anni 1605. improbantium & condemnantium praxim primæ sententiæ tanquam pluribus nominibus periculosa, ac ab Ecclesiæ more nimium abhorrentem. Profectò id merito, quia hæc applicatio Missæ fieri debet modo nobis accommodato: & per consequens non per recursum ad diuinam scientiâ nobis ignotam. Alioquin ex opposito sequeretur Antonio v. gr. iam esse remissam aliquam penam, & collatum aliquem fauorem dependentem ab actu liberè post modum futuro, quem subinde Antonius possit elicere, vel non elicere post ipsius fructum acceptum. Hoc autem quis non videat, esse à communi Dei providentia alienum? Verùm remissiones Concilij duos casus excipiunt. Primus casus est, quando Sacerdos teneatur

Sectio II. De Missa, Problemata. 119

erit in posterum pro certâ intentione dicere Missas, hæc enim potest anticipare: v. gr. si Capellanus debeat singulis hebdomadis dicere pro fundatore tres Missas, vel singulis Mensibus quindecim, poterit hæc hebdomada dicere sex, & hoc Mense dicere triginta pro præfenti & sequenti. Secundus casus est, quando Sacerdos certò novit, Missas aliquas ab aliquo sibi commendandas. Possit tunc anticipari censere, quia tunc Missa offertur pro certâ personâ notâ.

PROBL. XVII.

Celebrans nulli applicat Missæ fructum, vel certè incapaci: Tunc fructus ille confertur, & non confertur celebranti: remanet, & non remanet in thesauro.

228 **N**on remanet fructus Missæ illius in thesauro, sed celebranti confertur. Quia Sacerdos dum alteri Missæ fructum non applicat, vel incapaci applicat, confertur implicite velle sibi confertur saltem per generalem voluntatē, quæ quicquid semper intendit, sibi prodesse, quantum possit. Imò talis intentio confusa satis continetur verbis illis: *Offero tibi pro innumerabilibus peccatis meis.* Sic Coninch. d. 83. n. 166. & alij.

119 **N**on confertur fructus Missæ celebranti, sed remanet in thesauro, unde deberet extrahi, si Missa valide fuisset applicata. Quia Deus sine celebrantis intentione non confert Missæ fructum, sicut nec Sacramentorum valorem. Ità Henric. lib. 9. c. 18. n. 7. Vasq. d. 2. §. 1. n. 11. Suar. d. 79. sect. 1. Bonac. d. 4. q. vlt. pun. 5. n. 12. Auerf. q. 11. sect. 10.

230 **R**em dubiam esse censere, & per consequens dubium fore Missæ fructum, quæ non applicatur formaliter personæ capaci: ita ut dum celebratur maneat applicatio saltem habitualis circa personam sub aliâ proprietate designatam. Unde prudens consilium erit, substituere secundam, ac tertiam, vel etiam plures intentiones, donec deueniat ad aliquam, quæ deficere non possit: v. gr. quando ponitur ultimo loco anima Purgatorij sanctior, vel proximior egressui, vel magis indigens, vel magis destituta suffragiis, vel ea, quam Deipara elegerit.

CAPVT XVIII.

Circa Missæ Fructum.

PROBL. XVIII.

Missæ sacrificium habet, & non habet effectum aliquem ex opere operato.

231 **N**ulla habet effectum. Quia nulla promissio legitur huic sacrificio facta, quatenus sacrificium est: sed solum quatenus est Sacramentum: siquidem manducantibus, & bibentibus corpus, & sanguinem Domini vita æterna promittitur. Esco. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Sic Scotus, & Caietan. apud Sotum de Iust. l. 9. q. 2. art. 2.

232 **M**issa habet aliquem effectum ex opere operato ut causa particularis, & proxima illius, id est, vis sacrificij præter omne meritum operantis aliquid infallibiliter confert non ponentibus obicem, quod aliqui vocitant, per modum infallibilis impetrationis; alij per modum solutionis ex thesauro Christi. Quia ex antiquissimo, & communissimo Ecclesiæ tam usu, quàm sensu cuncti fideles Missam offerunt ad obtinendam suorum peccatorum remissionem, vel etiam alienorum, & ad subueniendum humanis indigentis: & sibi persuadent non pendere Missæ fructum à sanctitate Ministri: sed independenter ab eius merito vi sacrificij nobis aliquis fructus redemptionis Christi applicari. Ità D. Tho. 3. p. q. 79. a. 5. & q. 82. a. 1. Suar. d. 79. sect. 1. Vasq. d. 22. c. 2. Coninch. q. 83. n. 116. Bonac. d. 4. q. vlt. pun. 4. n. 7.

233 **H**oc mihi certum asserenti, satis à Trid. sess. 22. c. 1. & 2. indicari, dum docet, Christum in suis Missæ sacrificium, ut virtus sacrificij Crucis in remissionem nostrorum peccatorum nobis quotidie applicaretur. Quod si applicatur ex institutione Christi, ergo non per opus operantis, & consequenter ex opere operato. Imò crediderim Scot. & Caiet. oppositum non docuisse. Solum enim requirunt ad hunc Missæ effectum dispositionem eius, pro quo sacrificium offertur; quod non est contra rationem operis operati, ut constat in omnibus Sacramentis; sufficit enim, ut opus vi sua conferat talem effectum non ponentibus obicem. Prima itaque sententia corruente, Problema dissolvitur.

PROBL. XIX.

Remissio pænæ temporalis vi Missæ semper certa lege confertur, & non semper certa confertur lege circa defunctos.

234 **C**irca viuos conueniunt Doctores, remissionem pænæ temporalis Missæ vi semper certa lege conferri. Porro circa defunctos non confertur. Sed Missa animabus Purgatorij prodest solum per modum suffragij: quatenus sicut orationes viuorum defunctis prosunt duntaxat pro ut Deo placuerit illas acceptare sine certa lege remittendi semper pœnas propter tales orationes: sic etiam Missa prodest defunctis iuxta diuinum beneplacitum. Quia indulgentiæ defunctis concessæ non habent tam certum effectum, sicut concessæ viuis: Ergo similiter de Missâ credendum. Sic Sotus in 4. dist. 13. qu. 2. art. 1. Cano de locis l. 12. c. 13. Cordub. l. 1. q. 3. dub. in opin. 4.

235 **R**emissio pænæ virtute Missæ tam defunctis quam viuis semper certa lege conceditur. Quia Trid. sess. 22. c. 2. & can. 3. pariter loquitur quoad hoc de viuis & defunctis; & sess. 25. initio definit, Purgatorium esse, animasque ibi detentas si delium suffragiis, potissimum verò acceptabili Altaris sacrificio iuuari. Certum autem est per fidelium eleemosynas: ieiunia, vigilias, ac similia suffragia certa lege iuuari defunctos quatenus satisfactio talibus operibus correspondens iuxta voluntatem operantium illis infallibi-

liter applicatur. Hanc enim mutuam satisfactio-
nis communicationem Catechismus Ro-
manus tit. de Sacr. Pœnit. n. 61. tradit aperte, dum
ait: *Qui divina gratia præditi sunt, alterius no-
mine possunt, quod Deo debetur, persolvere. Nec
de hoc cuiquam fidelium dubitandi locus relictus
est.* Ergo certum etiam erit, Missam prodesse
defunctis per modum mediatae solutionis, & ap-
plicationis infallibilis. Ità Henriq. l. 9. c. 13. n. 1.
& c. 16. n. 1. & c. 18. n. 7. referens multos. Card.
de Lugo d. 19. n. 153. Martinon d. 39. n. 3. Auct.
q. 11. sect. 6. §. Tertiò ergo.

236
Hoc mihi cer-
tissimum.

Existimo, magnam fore temeritatem ab hoc
communi sensu Theologorum recedere. Fun-
damentum enim primæ sententiæ infirmi-
tate laborare reor, quia multo est proba-
bilis, Indulgentias pro defunctis concessas
infallibiliter illis prodesse, auctore Suar. d. 1.
sect. 3. §. 3. Valentia tom. 4. dist. 7. quest. 20.
puncto 5. & Card. de Lugo de Pœnitentiâ, d. 27.
sectione 5. Vnde Missa proderit etiam infalli-
biliter. At etiam si indulgentiæ non haberent
circa defunctos certum effectum, quia circa de-
functos nulla polleret Ecclesia iurisdictione;
qualem circa viuentes habet: tamen in Missâ
nullum apparet discrimen, cum instituta fuerit
à Christo, qui parem habet in utroque potesta-
tem, & quoad remissionem pœnarum tam pro
defunctis, quam pro viuis Missam instituerit,
vix ex Trident. vidimus: Ergo certa lege prodest
utrisque.

PROBL. XX.

Per Missam orationi coniunctam impe-
tratur, & non impetratur immediate
remissio pœnæ pro peccatis eorum
pro quibus oratur.

237
Non datur de
facto pœnæ
remissio.

Effectus remissionis pœnæ per Missâ sa-
crificium potest (vix sectione 1. vidimus)
fieri dupliciter, mediata, vel immediata.
Mediate fit, quatenus Missâ sacrificium im-
petrat gratias præuenientes, & vires spiri-
tuales ad opera pœnitentiæ præstanda, qui-
bus Deo satisfaciamus pro nostrorum crimi-
num pœnis, vel alienorum, etiam quoties
aliis applicamus satisfactionem nostram: &
hunc modum satisfactionis dati de facto do-
cent Auct. q. 11. sect. 11. & alij. Imme-
diata fieret, si per Missam orationi coniunctam
impetraretur remissio pœnæ debitæ peccatis
illorum pro quibus oratur, nihil illis interim
operantibus. Quæsierim, an hic modus im-
petitionis de facto detur? De facto non
datur. Quia oratio diuinæ iustitiæ poscit, ut
pœna debita non remittatur nisi per modum
solutionis exhibendæ, quæ fieri debet omni-
nò per viam satisfactionis recompensantis pœ-
nam. Sic Fagund. præc. 1. lib. 4. cap. 1. num. 12.
Suar. tom. 4. d. 37. sect. 10. & d. 48. sect. 2. docens,
Neminem posse pro se ipso sic pœnæ remissio-
nem impetrare. Et sect. 5. asserit, nec pro de-
functis.

238
De facto da-
tur.

Datur planè de facto. Quia hæc remissio pœ-
næ per se non confert sanctitatem, nec internam
animæ perfectionem: sed ad commodum natu-
ræ quodammodo pertinet, vnde dici potest rem-

porale, ac externum beneficium. Sed alia be-
neficia temporalia, & externa possunt immedia-
tè per orationem impetrari. Ergo pariter istud
præsertim adiuncto Missâ sacrificio, quæ con-
fert orationi maiorem efficaciam, ac vim
impetrandi. Ità Durand. Caiet. Nauar. quos re-
fert Suar. tom. 4. d. 48. sect. 5. num. 4. & n. 5. sub-
dit hanc sententiam esse piam, & probabilem:
& loquendo de Missâ sacrificio idem tom. 3.
distinctione 79. proficitur. Tenet absolute
Card. de Lugo dist. 19. num. 158. Laym. l. 5. tr. 5.
c. 2. n. 5.

Longè probabiliorem hanc partem existimo.
Nam Ecclesia sæpius in Missis, & in Officio
defunctorum petit, ut Deus condonet pœnas
debitas animabus Purgatorii. Sacerdos etiam
Ecclesiæ ex nomine postulat, ut defuncti
pœnis illis soluantur. Hæc autem oratio fru-
stra fieret, si nihil ultra mensuram satisfac-
tionis impetraret. Profectò in hac quæstio-
ne certum est in primis, talem modum im-
petitionis esse possibilem, nulla enim appa-
ret repugnantia: quin potius videtur confor-
me diuinæ liberalitati, & generalibus pro-
missionibus orationi prestitis. Quoad factum
verò certum est etiam non concedi talem
remissionem sine alicuius satisfactionis ap-
plicatione, saltem alienæ. Cum enim quilibet
iustus habeat opera pœnalia satisfactoria,
quæ possit pro se, vel pro aliis offerre, im-
merito postulat gratuitam omnino remis-
sionem, & quasi dispensationem in lege iusti-
tiæ, quando non vrget sufficiens misericordiæ
ratio.

239
Hoc probati-
ssimum.

PROBL. XXI.

Missâ per se confert, & non confert
primam gratiam, & peccati le-
thalis remissionem iis, pro
quibus dicitur.

Suppono ex sect. 1. Missâ sacrificium qua-
stenus propitiatorium est, conferre primam
gratiam, & peccata mortalia remittere, saltem
aliquo modo: quod ita certum est apud
Catholicos. Ut oppositum erroneum censetur.
Igitur Missâ sacrificium immediate
confert primam gratiam, & remissionem
mortalium non habentibus obicem, sed at-
tributionem sufficientem. Quia sic magis pro-
priè capiuntur Concilia, Scriptura, & Patres,
præsertim Tridentinum session. 22. cap. 2. dum
adstruit, Sacrificium Missæ verè propitiato-
rium esse: reddensque rationem, addit: *Quia
nimirum huius oblatione placatus Deus,
ingentia quoque peccata, & crimina di-
mittit.* Vis autem huius rationis funda-
tur in eo, quod propitiatio propriè re-
feratur ad remittenda peccata. Et quia sa-
crificium, consistit in oblatione, perfec-
tius est Sacramento, quod refertur ad
vsum: sed Sacramenta nouæ legis vim ha-
bent remittendi mortalia, conferendique
primam gratiam attritis saltem per acci-
dens ex opere operato. Ergo sacrificium pa-
riter habet eandem vim præsertim cum ex
se sit magis ordinatum ad remissionem
pœ-
pec

240
Immediatè
confert primam
gratiam.

peccatorum, ut ex ipsis consecrationis verbis colligitur. Sic nonnulli recentiores apud Vasq. dist. 228. cap. 1. Probabilem censet hanc sententiam Call. de sacrificio. Missæ, lib. 2. Faue D. Thom. in 4. distinct. 12. quest. 2. artic. 2. questionibus. 2. ad 4. partim Valent. consentit tom. 4. distinct. 6. questione 11. puncto 1. §. 22. dicens, quamvis Missa primario instituta non fuerit ad tollenda peccata mortalia: tamen per accidens, & secundario conferre illorum remissionem, & primam gratiam peccatoribus, pro quibus offertur, habentibus attritionem, & bonam fidem: sicut etiam contingit recipientibus Eucharistiam.

141
Missâ per se non confert primam gratiam immediatam, vel remissionem peccati mortalis ex opere operato. Quia non habemus promissionem diuinam circa talem effectum: esse conducit ad remissionem peccatorum, & ad iustificacionem peccatoris medietate, quatenus Deus eius intuitu tribuit auxilium gratiæ præuenientis ad eliciendam contritionem, vel ad ritè recipiendum Sacramentum. Hoc intendit D. Thomas citatus. Nam cum dixisset, hoc sacrificium in peccatoribus peccata delere mortalia, subdit statim delendi modum hâcce verbis: *Non sicut causa proxima, sed in quantum gratiam contritionis eis impetrat.* Probatur ex Tridentin. sessione 22. capite 2. docente, *Sacrificium istud verè propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut si cum vero corde, & rectâ fide cum metu, & reuerentiâ contriti, ac penitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno: huius quippè oblatione placatus Dominus, gratiam, & donum penitentia concedens, crimina, & peccata etiam ingentia dimittit.* Vbi modum explicat, quo per Missam remittuntur peccata, dum contritis, & penitentibus scilicet imperfecte, oblatione Missæ placatus Deus concedit auxilium opportunum, & gratiam excitantem, qua perfectam contritionem elicientes, aut Sacramentum recipientes, penitentia donum, & fructum, nimirum misericordiam inueniant, qui peccatis etiam ingentibus tenebantur. Confirmatur, quia si peccator attritus, pro quo offertur Missa, ex opere operato iustificatur, iam non esset penitentia Sacramentum in re, vel in voto simpliciter necessarium ad mortali remissionem. Itâ Suar. d. 79. sect. 3. Vasq. d. 228. c. 1. Coninch. q. 83. n. 137. Henric. l. 9. c. 1. §. 1. Bonac. d. 4. q. ult. pun. 3. n. 3. Auct. l. 1. §. 6. Card. de Lugo d. 19. n. 137.

142
Hoc mihi compertum. Nam aliàs posset peccator cum attritione nota duntaxat, oblata pro se Missâ, recipere quauis Sacramenta, saltem præter Eucharistiam, & omnia ministrare. Posset celebrans pro se, quamvis recorderetur peccati mortalis, quando nequit confiteri, cum attritione nota prosequi, nec conteri teneretur. Item quocies moribundus confiteri non potest, nec vllum Sacramentum recipere, deberemus ipsi Missam applicare, cuius virtute, si sit attritus, iustificetur. Quæ tamen sunt contra communem Doctorem & fidelium sensum.

PROBL. XXII.

Est, & non est infallibilis impetratio auxiliorum specialium, quæ confertur eis, pro quibus Missæ sacrificium offertur.

243
Profecdo Missæ sacrificium ultra vim impetrandi gratiam præuenientem, habet vim placandi Deum, & propter hanc propitiatorium dicitur, distinctum ab impetratorio. Nam aliud est, mouere Deum, ut bona bonis largiatur: aliud est, illum placare, nè nobis inferat mala. Quia sola vis impetrandi non satis explicat virtutem, quam Patres, & Tridentinum Missæ tribuunt ad remissionem non solum peccatorum, sed etiam peccatorum mortalium, respectu quorum sit etiam propriè propitiatorium. Qualiter igitur, num impetratio talium auxiliorum sit infallibilis?

244
Infallibilis non est. Quia experimento sæpè constat, nec conuerti, nec specialiter ad penitentiam excitari peccatorem, pro cuius conuersione Missam offerimus. Et quia effectus infallibilis solet esse determinatus quoad numerum, & perfectionem, & certam dispositionem recipientis prærequirit. Sed hic effectus non est huiusmodi, nam interdum vni datur, interdum multis, si Missa pro pluribus offeratur, interdum maius, interdum minus: interdum datur obstinatissimo peccatori, cum minus peccanti denegetur. Ergo hic effectus non est infallibilis. Sic Durand. Cano. Cordub. quos sequitur Suar. d. 79. sect. 3. Filliuc. r. 5. n. 61. Martinon tom. 4. d. 39. n. 5. Vasq. d. 228. c. 1. n. 21.

245
Est planè infallibilis. Quia sacrificans etiam si sit peccator, offert hoc sacrificium nomine Christi, qui semper exauditur pro sua reuerentiâ. Hæbr. 5. Sic ergo valet Missæ sacrificium apud Patrem, ut propter Christi dignitatem, & meritum ibidem applicatum concedat peccatoribus pro quibus offertur, aliquas speciales gratias præuenientes, si sint illarum capaces, quibus si corresponsdeant, remissionem peccatorum obtineant. Ita Henric. l. 9. c. 1. §. 1. Fagund. præc. 1. l. 4. c. 2. n. 19. Bellarm. l. 2. de Missâ, c. 4. Coninch. q. 83. n. 138. Probabile dicunt Meratius d. 37. sect. 10. & Martinon citatus.

246
Profecdo Missæ sacrificium quatenus impetratorium est, habet semper effectum aliquem in capaci subiecto. Et quidem si peccator oret, & Missam faciat pro sua conuersione offerri, nec apponat impedimentum, impetratio specialium auxiliorum erit infallibilis saltem ex promissione precibus facta: ut fatentur Scharius, & Filliuc. citati; Ergo consequenter admittere debent effectum infallibilem, qui non sit determinatus, nec certam dispositionem recipientis prærequirat. Nec niti potest solâ promissione præcibus facta, nam oratio debet esse iusta: cum hic oret, & offerat peccator.

PROBL. XXIII.

Auxilia, quae per Missam conferuntur, semper sunt, & non semper, sunt efficacia.

247 *Semper sunt efficacia.* Semper efficacia sunt. Quia hoc videtur asserere Trid. sess. 22. c. 2. dum affirmat, per Missam conferri peccatoribus auxilium opportunum, & poenitentiae donum. Nam auxilium opportunum idem esse videtur cum efficaci: poenitentiaeque donum inuoluit auxilium adiuvans, quod semper fortitur effectum. Sic non infima nota Neotericius.

248 *Non semper sunt efficacia.* Non semper sunt efficacia. Quia sicut sufficit, ut gratia sacramentalis inducat auxilia sufficientia: sic etiam sufficit, ut Missa pro peccatoribus oblata auxilia sufficientia causet. Nec expediebat impetrationem auxiliorum efficacium infallibilem esse, ut semper cum timore, ac tremore nostram salutem operemur. Ita Suar. d. 79. sect. 3. Fagund. praec. t. 1. c. 2. n. 18. Bonac. d. 4. q. ult. pun. 3. n. 4. Coninch. d. 83. n. 140. cum aliis.

249 *Consentientis adest.* Consentientis adest, Deum ob Missam sacrificium illa semper auxilia conferre, quibus quantum est ex se, sincere cupit convertere peccatorem, & peccator conuerti possit, si velit. Vnde hos licet Missam offerimus ad impetrandum auxilium efficacem, & frequentet illud impetramus; interdum vero datur inefficax secundum diuinam voluntatis consilium. Censuerim tamen, propter Missam semper dari auxilium validius, & efficacius quodam actiuitatem internam, quam sine Missa daretur eidem peccatori. Sic enim decet tanti sacrificij dignitatem.

PROBL. XXIV.

Dum iusti actualiter in obiectis venialiter prauis complacent, Missa sacrificium immediate, & ex opere operato dimittit, & non dimittit eis peccata venialia.

250 *Dimittit quidem.* Dimittit quidem. Quia non minus prodest Missae sacrificium ex opere operato venialium remissioni, quam Sacramentalia, quae talem habent efficaciam. Nimirum si leuioribus animae morbis adhibeantur leuiora remedia, quae leuem, vel nullam requirunt dispositionem illius, cui vel aqua benedicta, vel Episcopi benedictio datur, vel Missae sacrificium applicatur. Sic Cordub. Palud. Canus, & alij, quos sequitur Henric. l. 9. c. 13. n. 2. Nuñus 3. p. quaest. 83. art. 1. concl. 6. Diana part. 3. tract. 4. res. sol. 39.

251 *Non dimittit.* Non dimittit. Quia culpa venialis transacta praeter reatum poenae relinquit in animam maculam aliquam libera voluntate contractam, quae subinde, quamvis absolute possit tolli per extrinsecam condonationem, non ita tamen congruenter naturae rationali, quae po-

stulare videtur, ut qui libere peccauit, libere retractet peccatum, & ut macula per modum aliquis positui sordantes animam, etiam per aliquid positium quodammodo contrarium tollatur. Igitur ut modo proportionato venialia remittantur, oportet, ut homo respiciat per aliquem actum virtutis tali culpa contrarium, vel intrinsecus perficiatur per aliquod augmentum gratiae iustificantis, quae virtualiter includit repugnantiam cum veniali peccato. Ita Suar. d. 79. sect. 5. Vasq. d. 228. c. 3. Fagund. praec. t. 1. c. 4. n. 1. Coninch. q. 83. n. 136. Card. de Lug. d. 19. n. 152. Martinon d. 39. sect. 1. n. 4. Auerl. q. 11. sect. 6.

Fateor hanc sententiam communiorē & probabiliorē esse. Non tamen ausus fuimus, abnegare Missae, quod sacramentalibus conceditur. Certē cum valde probabile sit, posita dispositione nostra, quae per se non sufficeret ad obtinendam venialium remissionem, per sacramentalia conferri: valde quoque verisimile est, oblationem Missae pro remissione venialium illam conferre, saltem praui dispositione, quae foret aliquo insufficientis: & hoc saltem conuincere primae sententiae fundamentum ingenuē profiteor.

PROBL. XXV.

Sacerdos quatenus Missam offert ut persona particularis, & ceteri Fideles coofferentes participant & non participant non ex ea aliquem satisfactionis fructum ex opere operato.

253 *Non participat.* Oblationi, quam Sacerdos exhibet in persona Christi respondere fructu satisfactionis ex opere operato Doctores conveniunt. Quae fieri verō, utrum Sacerdotes quatenus Missam offerunt ut personae particulares, & reliqui Fideles coofferentes percipiant aliquem fructum satisfactionis ex opere operato? Non percipiunt. Quia illi duntaxat respondet sacrificij fructus ex opere operato, cui Deus illud promittit: sed soli sacrificio, quod offert Sacerdos in persona Christi promittit Deus eiusmodi fructum; nam ibi solum applicantur merita Christi Domini tanquam principalis offerentis, ut significat Trident. sess. 22. Ergo Missa solum dum offertur in persona Christi confert hunc fructum, non autem ut offertur a persona particulari Sacerdotis, vel ab aliis coofferentibus. Sic Vasq. d. 23. c. 3. Coninch. d. 83. n. 162. Card. de Lugo d. 19. n. 233.

254 *Participat quidem.* Percipiunt omnino. Quia sicut Sacramentum confert fructum ex opere operato ratione summationis: ita sacrificium ratione oblationis. Sed Sacramentum confert ex opere operato suum effectum omnibus fumentibus: ergo pariter sacrificium omnibus offerentibus. Ita Syluest. & Caiet. quos sequitur Suar. d. 79. sect. 8. Henric. l. 9. c. 20. n. 2. Bonac. d. 4. q. ult. pun. 4. n. 2. & 6. Lamy. l. 5. tr. 5. n. 72.

255 *Aequē probabile.* Aequē probabilem utramque sententiam iudico. Magis autem aridet secunda, quia D. Thom. 3. p. q. 79. art. 5. videtur eam docuisse. Distinguens enim in Eucharistiae rationem Sacramenti, quatenus sumitur: & rationem sacrificij,

Seccio II. De Missâ, Problemata. 123

ficij, quatenus offertur, subdit: *Et idè effectum Sacramenti habet in eo qui sumit: effectum autem Sacrificij in eo, qui offert: vel in iis, pro quibus offertur.* Et in fine corporis concludit, quibus offertur, fieri satisfactoriam illis, pro hac oblationem, vel etiam offerentibus. En quibus offertur, vel etiam offerentibus. En palam loquitur de fructu satisfactionis, & discernit fructum provenientem ad offerentes: & fructum profuentem ad eos, pro quibus offertur.

PROBL. XXVI.

Sacerdos debet, & non debet omnibus Ecclesie membris non solum impetrationem Missæ, sed etiam satisfactionem applicare.

²⁵⁶ *Triplex Missæ fructus à Doctoribus distinguatur. Primus est generalis, quem celebrans applicare debet cunctis fidelibus vivis, atque defunctis, ut Deus singulis distribuatur iuxta proportionem sibi notam. Secundus est specialissimus proprius celebrantis, quem non tenetur aliis applicare, (nec potest secundum aliquos, quamvis secundum alios possit.) Tertius est medius vel specialis, & eis pro quibus Sacerdos offert Missam, competit. Hoc posito, quæstio voluitur, utrum debeat Sacerdos non solum impetrationem, sed etiam satisfactionem omnibus Ecclesie membris applicare?*

²⁵⁷ *Debet quidem. Quia commune sacrificium Ecclesie debet omnibus eius membris prodesse, sicut cibis in communem ingestis stomachum omnibus corporis membris parit utilitatem. Et quidem Tridentinum sess. 22. capit. 6. Missas illas, in quibus Sacerdos solus sacramentaliter communicat, probat, & communes censeri definit; quoniam à publico Ecclesie Ministris non pro se tantum, sed pro cunctis fidelibus, qui ad Christi corpus pertinent, celebrantur. Sic Adrian. Sotus, Palud. Maior, & alij, quos sequitur Henric. 1.9. c. 17. n. 2. Navar. c. 25. n. 9. 2. & 111. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 20. q. 9. Valent. tom. 4. d. 6. q. 11. pun. 1. §. 2. Fagund. prac. 4. l. 3. c. 6. n. 2.*

²⁵⁸ *Non debet. Quia ille fructus generalis satisfactionis omnibus, & singulis fidelibus ex singulis Missis proveniens nullo firmo nititur fundamento; nec enim colligitur ex iure divino, nec ex verbis Missæ: nam hæc solum significant orationem Ecclesie nomine faciendam pro cunctis: & oblationem generalem pro fidelibus vniuersis, quo ad impetrationem. Et quia alijs animæ defunctorum cuiuslibet liberarentur omnes à Purgatorii igne, quin etiam vivi, qui gratiam aliquandiu conservassent, vix haberent pœnæ reatum, si fructum aliquem satisfactionis ex omnibus Missis recipere. Ita Suar. dist. 79. sect. 9. Filiuc. tract. 5. num. 77. Coninch. qu. 83. num. 156. & 169. Card. de Lugo dist. 19. num. 221. & alij Recentiores.*

Fateor, primam sententiam piam admodum esse, sed secundam æstimo solidiorem, & probabiliorē. Iuxta quam illa diuisio triplicis fructus capi debet de fructu in communi, vel impetrationis, quæ sola continetur in primo mem-

bro: vel satisfactionis, quæ pertinet ad secundum & tertium simul cum impetratione. Debet igitur celebrans orare pro cunctis Ecclesie membris, ut adiuncto precibus sacrificio, impetret efficacius omnibus non solum alia bona, sed etiam pœnæ debitæ remissionem saltem mediatè.

PROBL. XXVII.

Missæ potest, & non potest, pro Infidelibus offerri.

¹⁵⁹ *Suippono, dupliciter posse Missam pro Infidelibus offerri. Primo indirectè, quando Nonnulla sup- Missa dicitur pro dilatazione fidei, vel Ecclesie aug- mento, quod fit per Infidelium conversionem; & hic modus non solum est licitus, sed etiam ab initio nascentis Ecclesie vñatus. Sic habetur in antiquis Liturgiis, & in nostro Missali Missa pro tollendo schismate exponitur. Secundo directè, cum Missa dicitur pro bono ipsorum Infidelium vel spirituali, vel temporali, vel in communi, vel in particulari huius, vel illius Provincia: huius, vel illius personæ, de quo quæstio procedit.*

Non potest Missa directè pro infidelibus offerri. Quia Missæ sacrificium pro solâ Ecclesia fuit institutum: At infideles ad Ecclesiam non attinent: Ergo Missa pro infidelibus offerri non potest. Sic Sotus in 4. dist. 11. q. 2. a. 7. Azor. 10. l. 10. c. 22. q. 1. Valq. q. 227. c. 3. n. 224. Fauet D. August. 10. 7. l. 1. de orig. animæ, c. 9. Quis, inquit, offerat corpus Christi nisi pro eis, qui sunt membra Christi.

²⁶⁰ *Potest Missa directè pro infidelibus litari. Quia nec est malum ex naturâ rei velle per Missam impetrare infidelium conversionem, vel illa etiam bona temporalia, quæ conducant ad illorum salutem æternam; nec est à Deo prohibitum, ut patet: nec seclusis censuris hæreticorum, extat Ecclesie prohibitio. Ita Bellarm. de Missâ l. 2. c. 6. Suar. d. 78. sect. 2. Coninch. q. 83. n. 160. Laym. l. 5. r. 5. c. 2. n. 9. Bonac. cum alijs d. 4. q. ult. punct. 5. n. 4.*

²⁶¹ *Crediderim huius sententiæ Auctores id asserere quoad impetrationem, non autem quoad satisfactionem, cuius infideles sunt incapaces. Ego quidem cum his sentio, dum video, doctrinam hanc à fidelium praxi confirmari. Didici à teste oculato Francisco de Lugo meo sapientissimo ac sanctissimo Magistro, Collectæ communi Sacerdotes in Americâ addere: Genes Indorum gratia tua illuminentur; quæ verba ab Ecclesia sunt publico ritu, ac praxi approbata. Similiter in nostra Societate Angulis Mensibus ex Superiorum præscripto vnum gerimus sacrum pro conversione Gentilium, & Indorum: alterum pro hæreticorum reductione, ac pro regionibus septentrionalibus. Fateor tutius esse, directè semper attendere fidei dilatazione. Sed satis tutum existimo directè precari bonum spirituale infidelium, & etiam temporale, quod non ad Ecclesie oppugnationem, sed ad ipsorum infidelium salutem spiritualem conducatur. Legendus Filiuc. rr. 5. n. 48.*

PROBL. XXVIII.

*Missā potest, & non potest, pro Catechu-
menis offerri.*

263 **O**fferri non potest. Quia Missa sacrificium est proprium fidelium. Fideles autem proprie dicuntur, qui portas Ecclesiae per Baptismum intrant, & Christi corpori sunt visibiliter annexi. Non ergo potest Missa pro Catechumenis offerri nondum sacra vnda dilutis, qui nondum sunt visibiliter Christi Dñi membra. Et ideo Concil. Brachar. 1. decrevit c. 35. vt Catechumenis nec oblationis sanctae commemoratio nec psallendi impendatur officium. Sic Bellarm. tom. 2. controu. 3. & l. 2. de Purgat. c. 18. Azor. 10. l. 1. 10. c. 2. 2. q. 2. Valq. d. 2. 27. c. 3. Et Chrysostr. hom. 3. in Epist. ad Philip. docet, Catechumenos non iuari Missae sacrificio.

264 **P**otest offerri. Quia Ecclesia solebat olim pro Catechumenis sacrificare, vt Suarius citandus ex Patribus, & ex ordine Romano colligit. Et quia licet Catechumeni non sint Ecclesiae membra per Baptismum & characterem coniuncta, tamen vniuntur Ecclesiae per fidem & forte viuunt per charitatem. Ergo licet non subdantur Ecclesiae quoad vim coactiuam, pertinent ad Ecclesiam quoad fauores, qui semper sunt ampliandi. Quare dum Ecclesia Missam offert pro cunctis fidelibus viuus, atque defunctis: videtur Catechumenos pietate materna complecti. Ita Henric. cum aliis l. 9. c. 15. n. 5. Suar. d. 78. sect. 2. Filiuc. 11. 5. n. 45. Card. de Lugo d. 19. n. 166. & 137. Auerla q. 11. sect. 10. §. Dicendum tamen.

265 **P**rofecto ex Catechumenis alij competentes vocantur, quia sic petunt Baptismum, vt per ipsos non stet, illico baptizari. Alij dicuntur incompetentes, qui fidem audiunt, & discunt; sed ex mera negligentia Baptismum non petunt, aut non recipiunt. Itaque impetratio, quatenus procedit ab ipso celebrante, vel aliis cooperatoribus ex opere operantis cunctis Catechumenis prodest: cum talis oratio vel impetratio neminem excludat. Impetratio autem Missae, quam vocamus ex opere operato, prodesse potest competentibus Catechumenis, sicut allerit secunda sententia, & sufficienter probat.

PROBL. XXIX.

*Expedi, & non expedi alicui, dum uiuit,
facere sibi celebrare Missam, & Of-
ficiū defunctorum.*

266 **E**xpedi potest. Quia haeredes sepe negligentes sunt in his suffragiis gerendis: ac proinde securior videtur esse fructus, si suffragia ante obitum praemittantur. Sic Lucas Pincl. de Missa p. 2. c. 7. dub. 3. qui testatur, sic esse in Lotharingia praxi receptum; sic etiam gessisse Carolum V. & alios narrant Historiae. Bart. à sancto Fausto. Laurent. de Peyrin. Nauar. Homob. & alij quos refert Diana p. 5. rr. 13. resol. 2.

267 **M**inimè expedi. Quia dicere Missam, & Officiū defunctorum pro viuus verè Ecclesiae Ro-

manae ritui dissonat: nec possunt illae preces nisi nimis improprie viuus applicari: nec potest Sacerdos intentione sua principali mutare Ecclesiae intentionem, quae Missam de Requiem, & Defunctorum Officiū funereū pro mortuis instituit: & pro ipsis duntaxat dicendum praesciuit: nec vult, pro viuus offerri, vt ex collectis & reliquis verbis adhibitis satis constat. Ita Diana citat. Auerla q. 11. sect. 12. §. 1mo. Laym. l. 5. rr. 5. c. 2. n. 35. Franc. de Nigro in add. ad Ruiz p. 2. regula 3. q. 5. refert pro hac sententiā Putnam, Trimarchium.

Cum his omnino opinor. Nam Missa fructus, quoad impetranda diuina beneficia, vel auxilia viuientibus, necessaria, maior, & securior viuus prouenit ex Missis, quae pro talibus necessitatibus spiritualibus, aut temporariis instituta sunt, quae ex Missis defunctorum. Quoad satisfactionem verò pro peccatis solum proderit ad remissionem poenae debita de iam ante commissis, & remissis: & hic fructus pariter habebitur per aliam Missam, nulla verò proderit pro remissione poenae, quae debetur peccatis postmodum committendis, pro quibus, si manet aliquis reatus mortis tempore, erunt sanè necessaria sacrificia & suffragia post obitum applicanda. Quare semper nocebit haec negligentia, quamvis à viuente praemissum sit funebre Officiū cum defunctorum Missa.

PROBL. XXX.

*Quando effectus satisfactionis pro poenā
debita ex Missa, per obicem peccati
fuit impeditus: datur, & non
datur, fictione recedente.*

Certum mihi, gratiam habitalem requiri in illo, cui remissio poenae temporalis ex opere operato sit conferenda. Quia existens in mortali non est capax satisfactionis, quae solum est beneficium amicorum: nec est, cur ad inimicos extendatur, vt D. Thom. 3. p. q. 79. a. 7. ad 2. affirmat.

Quaeritur, vtum hic effectus conferatur Missae vi, recedente fictione, quando per peccati obicem fuit impeditus. Constat quidem. Quia Sacramenta recedente fictione recipientium, suum praestant effectum. Igitur idem Missae tribuendum in vberiore tantum sacrificij commendationem. Sic Nauar. 14. de orat. c. 19. n. 74. Henric. l. 9. c. 13. n. 1. & c. 15. n. 2. & c. 18. n. 7. Fagund. praec. l. 3. c. 12. n. 17.

Non conferitur. Quia id est, singulare Sacramentorum privilegium, quod sine fundamento non debet ad Missam extendi. Ita Suar. d. 79. sect. 10. Valq. d. 23. n. 51. Coninch. q. 83. n. 165. Card. de Lugo d. 19. 195. Bonac. d. 4. q. vlt. pun. 5. n. 5. Fag. mutans sententiam praec. l. 4. c. 1. n. 25.

Profecto cum Missae sacrificium oblatum pro iustis, qui tunc satisfactione non egent, non illis referret satisfactionis fructum exhibendum, quo tempore postmodum indiguerit (de quo superius:) multo minus referuabit hunc fructum peccatoribus pro tempore, quo respuerint.

PRO

PROBL. XXXI.

Effectus seu fructus Missae crescit, & non crescit ex meliori recipientis dispositione.

173 **N**on crescit. Quia hic effectus totus pendet ex Sacerdotis Missam applicantis intentione. Ergo totum est, quantum vult Sacerdos, & non pendet ex recipientis dispositione; nam is habet se tanquam donatarius: donatio verò ex sola donantis voluntate mensuratur, non ex donatarii dispositione. Sic Suar. d. 79. sect. 10. Coninch. q. 83. n. 171. Filliuc. tract. 5. n. 84. Fagund. praes. l. 4. c. 1. n. 22. Citant pro se D. Thom. in 4. d. 45. q. 2. art. 4. quest. 1. docentem, suffragium, quod alicui prodest ex alterius applicatione, pendere totum ex applicantis intentione, non ex dispositione recipientis, nisi quo ad hoc solum, ut obex non apponatur.

174 **Q**uoad impetrationem, & satisfactionem effectus seu fructus Missae crescit, vel decrevit iuxta maiorem, vel minorem dispositionem illius, pro quo Missa dicitur. Quia quoad impetrationem ceteris paribus qui melius est dispositus, aprior est, ut, quod pro illo petitur, impetretur. Quo ad satisfactionem verosimilius est, & pietatis magis consentaneum, ut plus poenae temporalis remittatur ei, qui ceteris paribus melius est dispositus. Sicut Sacramenta melius agunt in melius dispositis non solum quoad infusionem gratiae iustificantis; sed etiam quo ad remissionem poenae temporalis. Ita Sylvest. Sor. Cordub. quos sequitur Auerla q. 11. sect. 10. §. Octavo, fane, Card. de Lugo d. 19. n. 200. Martin. 10. 4. d. 39. n. 28.

175 **I**dem opinor. Quia non apparet mihi sufficiens diversitas inter effectum Sacramentorum & sacrificij, cum uterque detur ex opere operato per applicationem meritum, & satisfactionis Christi, quae possunt inaequaliter applicari iuxta recipientis applicationem. Existimo quidem apertam esse D. Thomae sententiam 3. p. q. 78. a. 5. docentis, Missam esse satisfactoriam illis, pro quibus offertur. Vel etiam offerentibus secundum quantitatem devotionis. Et a. 7. ad 2. inquit: *Illis tamen prodest plus, vel minus secundum modum devotionis eorum.* Nec oppositum docuisse teor eo loco ab adversariis citato. Nam ibi loquitur de satisfactione, quae provenit ex opere operantis, & applicatur alteri: nec habet maiorem valorem pro dispositione illius, cui applicatur. At Missae valor, prout Christo respondet, non habet hunc limitem, sed applicari potest ad maiorem & maiorem effectum finitum quidem determinandum iuxta dispositionem illius, cui confertur.

PROBL. XXXII.

Missae fructus est, & non est infinitus extensivè syncathegorematicè.

176 **F**ructus Missae diceretur infinitus extensivè Cathegorematicè si simul infinitis homini-

bus poena finita remitteretur, vel bonum aliquod infinitum impetrari posset. At cum nunquam dentur infiniti homines simul, certum esse dixi sect. 1. non dari Missae fructum extensivè Cathegorematicè infinitum. Quaestioni itaque committo, num Missae fructus sit infinitus extensivè Syncathegorematicè: videlicet, an oblata Missa pro multis, ita singulis prodest, ac si pro singulis offerretur propter infinitatem extensivam Syncathegorematicam, quam habet.

Missae fructus est Syncathegorematicè extensivè infinitus. Quia res oblata est infinita, principalis etiam offerens est infinitae dignitatis, cui congruere videtur, ut oblationis suae fructus sine limite multiplicetur in omnibus, quibus applicatur. Et quia multiplicatis his, qui Missam audiunt, non minus Missa prodest singulis, quam si singuli solum adessent. Ergo similiter quoties offertur pro multis non minus singulis prodest, quam si pro singulis offerretur, cum eadem sit utrobique ratio. Sic Canus, Sorus, Sylvest. & alij, quos refert, & sequitur Valsq. d. 23. t. c. 2. & 3. Hurtad. de Missa d. 3. diff. 8. Navar. l. 2. c. 3. n. 268. Caietan. Opuscul. 10. l. 17. q. 2. c. 3. p. 979. d. 5.

Missae fructus non est syncathegorematicè extensivè infinitus. Quia oblatio Missae, quatenus à Christo sit hic & nunc nec est actio meritoria, nec satisfactoria, cum Christus iam nunc nec mereatur, nec satisfaciatur: solum habet annexas satisfactiones ipsius Christi praeteritas, quarum valor, etsi sit infinitus applicatur tamen ad effectum finitum, & limitatum remittendi poenam determinatam ex institutione divina: & per consequens applicatus multis, minor erit in singulis. Haec autem institutio divina colligitur ex Ecclesiae praxi, sensuque communi; cum ab initio nascentis Ecclesiae receptum sit, ut Sacerdotes pro certis personis determinate Missas applicant: & teneri se putent, ad applicandas singulas singulis, à quibus integrum stipendium acceperint: nec licere quidem unam Missam pro multis dicere, qui singuli integram stipem tribuerint. Quod equidem in opposita sententia reputandum esset. Ita D. Thom. Scot. Gabr. & alij, quos sequitur Suar. dist. 79. sect. 12. Hentig. lib. 9. cap. 19. num. 5. Coninch. quest. 83. num. 191. Bonac. dist. 4. quest. ult. punct. 4. num. 6. Bellarm. Valent. Azor. Mercer. Arcud. quos sequitur Auerla q. 11. sect. 7. Diana p. 4. tr. 4. resol. 196. & p. 5. tr. 14. resol. 81. Card. de Lugo d. 19. num. 246.

Dixerim, fructum Missae quoad impetrationem esse infinitum extensivè syncathegorematicè, quatenus Missa pro multis oblata non minus impetrat singulis, quam si pro vno solummodo offerretur. Fructus autem quoad satisfactionem, quae correspondet illis, pro quibus Missa dicitur, est finitus extensivè; quare si pro multis offeratur, proportionem servata minuitur in singulis.

277
Est syncathegorematicè extensivè infinitus.

278
Non est extensivè infinitus syncathegorematicè.

279
Quid sentiam expono.

CAPVT XIX.

Circa celebrandæ Missæ tempus.

PROBL. XXXIII.

Ex vi solius Ordinationis Sacerdos tenetur, & non tenetur, aliquando celebrare.

280
Tenetur aliquando celebrare.

SECUNDO munere Parochi, vel Beneficiati, vel Capellani, ex vi solius Ordinationis tenetur Sacerdos, aliquando celebrare. Quia datur præceptum positivum divinum desumptum ex verbis Christi Domini, *Hoc facite in meam commemorationem*. Quibus (inquit Tridentin. sess. 22. cap. 1.) Christus Apostolis, & eorum in Sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcipit, ut Ecclesia semper intellexit, & docuit. Quod idem definit *Can. 2.* Cum autem omnes, & singuli Sacerdotes sint Apostolorum in Sacerdotio successores: hoc præceptum ad omnes & singulos dirigi videtur. Sic Antonin. Richard. Durand. uterque Sorus, Gabr. Nauar. Ledesm. quos sequitur Vasq. dist. 232. c. 1. Suar. dist. 82. sect. 2. Bonac. dist. 4. quest. ultim. punct. 7. num. 1. Coninch quest. 83. num. 206. Reginald. lib. 29. num. 166. Glossa cum lustris in cap. *Dolentes*, & faveat ille textus, dum inter alia peccata quorundam Sacerdotum enumerat, quod vix quater in anno celebrabant.

281
Non tenetur.

Secundo scandalo, & contemptu, non tenetur Sacerdos ex vi Ordinationis nunquam celebrare. Quia nullum datur præceptum obligans singulos Sacerdotes ad celebrandum: Ergo non tenentur. Antecedens patet; quia si daretur præceptum, vel esset naturale, vel positivum divinum, aut humanum: sed nullum istorum reperitur: ergo nullum datur. Probo minorem. Non datur naturale præceptum ex officio Sacerdotij proveniens; quoniam ex potestate quidquam faciendi, non oritur naturale præceptum id ipsum agendi citra casum urgentis necessitatis. Non colligitur præceptum positivum divinum ex verbis *Lucæ 22.* & Tridentini sess. 22. cap. 1. Nam manifestè constat, potestatem eis ibi datam, non præceptum positivum. Quippe singulis Sacerdotibus data fuit potestas offerendi singulis diebus: & tamen non iubetur singuli celebrare diebus singulis. Ergo solum præcipitur, ut Ecclesia communis frequenter colat Deum celebratione Missarum, sicut decet Rempublicam Christianam prudenter, ac religiose constitutam. Denique non colligitur præceptum humanum ex Cap. *Dolentes*, quia non constat, an de Curatis, aut Beneficiatis solum sit accipiendum: imò videtur dirigi dumtaxat ad Ecclesiarum Prælatos, de quibus dixerat, esse nonnullos, qui vix quater in anno celebrabant, & quod deterius est, nec intererant. Nec ad singulos simplices potest extendi, siquidem nunquam apparet præceptum, pluries, quàm quater in anno celebrandi singu-

lis impositum: & ibi carpuntur, qui vix quater in anno celebrabant. Ita Bonavent. in 4. dist. 32. part. 2. art. 2. quest. 1. Alensis 4. part. quest. 11. membr. 2. art. 4. §. 1. Ioan. Sancti. dist. 7. num. 16. Card. de Lugo dist. 20. sect. 1. Manu. in sum. p. 1. cap. 247. num. 4. Probabilem hanc sententiam vocitant Suar. citat. Diana part. 2. tr. 14. resol. 19. Filliuc. Martin. Laym. & alij.

Quid opiner, ostendam. Existimo, utramque sententiam speculative esse æquè probabilem. Pro praxi dixerim, si detur causa iusta non celebrandi per diuturnum tempus non fore peccatum, abstinere. Quamvis enim positum sit Sacerdoti celebrandi præceptum, hoc habebit, sicut alia iustas excusationes. Aut si absque causa iusta Sacerdos à celebratione per diuturnum tempus abstinere, regulariter gravis erit piaculi reus. Quia quidquid sit de principiis intrinsecis obligationis celebrandi, quæ forsam non conuincunt extrinseca principia facis illam suadent. Nam Sacerdos nunquam, vel rarissime celebrans communiter incurrit spirituale detrimentum, periculum libertus delinquendi, & aliorum scandalum, de quo *sect. 1.*

282

Auctoritas placuit.

PROBL. XXXIV.

Sacerdos nunquam celebrans non venialiter, sed mortaliter delinquit: non mortaliter delinquit, sed solum venialiter.

VENIALE peccatum est, non mortale, nunquam celebrare Presbyterum. Quia nunquam celebrans suo sacrificio fraudat Ecclesiam, subindeque peccat contra feruorem charitatis peccato negligentia veniali, seu contra debitum suæ potestatis usum, quo posset Ecclesiam valde prodesse. Sic Victor. Ledesm. Raymund. quos sequitur Ludouic. de San Iuan. part. 1. tract. de Euchar. quest. 5. Caiet. 3. part. quest. 82. art. 10. Hanc sententiam probabilem putat Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 24. q. 1. & ferè consentit Ioan. Sancti. dist. 7. n. 18.

283

Non est mortale.

Mortale peccatum est. Quia posito præcepto, cum materia sit gravis, non minus erit peccatum mortale Sacerdotis nunquam celebrantis, quàm laici non communicantis in Pascha. Ita Doctores communiter. Vnde Vasq. d. 230. num. 40. dicit, non loqui consequenter eos, qui negant hic mortale peccatum, & veniale admittunt: vel enim nullum erit, vel mortale propter materiam gravitatem.

284

Mortale est.

Certè hanc Vasquesij doctrinam refellendam existimo. Quia non omne præceptum etiam circa materiam grauem, grauitè obligat. Sic comedens sæpius in die ieiunii sine necessitate peccat mortaliter contra Ecclesie præceptum: verum alio die peccat venialiter contra Temperantiam, cuius præceptum non ita grauitè obligat, ac ieiunii præceptum. Haud aliter posset Sacerdos non celebrando reus esse prodigalitatis spiritualis, & desidii vitiosæ non vrendo talento sibi dato, nec eius lucrum acquirendo: quod non excedit culpam venialem, quamvis materia sit apta secundum se ad grauem obligationem, si grauitè præcipiatur. Verum tamen asseruimus, reum esse mortalis criminis Sacerdotem,

285

Auctoritas sententiam.

dorem, quaiquando in anno sine causa suffi-
cienti facinoroso abstinere offendo. Scio diffen-
tentie Doctores circa huius obligationis tem-
pus. Nam quidam Iurista dixerunt, singulis
diebus obsequi Theodores ad celebrandum:
quod mestrò à Sacrologis cunctis refellunt.
Alij dicunt, totaci saltem in festis præcipuis:
vnde colligit Nofius debere duodecies in anno
celebrare. Pilliue, *tratt. 5. num. 97. & 99.* ait, suf-
ficere decies. Maior exstimat sexies, Paludi-
quingies, Sorus, Nauar. Henricj. Layman. &
& Azor. afferunt, teneri, aut quater. Nam
olim fideles toties communicare tenebantur.
Cum hislenio, nec reftringi obligationem ad
certos dies, sed quibuscumque vel continuis vel
interuallis dum abijt scandalum, vel contem-
pni sufficere cum Azor. Bonacin. & Auctora
prodicim.

PROBL. XXXV.

In feſto, quando non eſt aliud ſacrum, quod poſſit audiri: Debet, & non debet Sacerdos celebrare, ut ipſemet præceptum Miſſam audiendi, adimpleat.

186 **D**Ebet celebrare. Quia Sacerdos debet tunc
sacrum audire, & audire potest, si velit di-
cere Missam. Sic Manuel in *sum. tom. 1. c. 247.*
num. 6.

187 Celebrare non debet. Quia illud præceptum
per se solum obligat ad Missam audiendam,
quando copia subest audiendi; non autem ad
dicendam illam, cum hoc sit grauius onus ma-
iorem præcepti vim requirens, vt impositum
censeatur. Ita Moure p. 3, cap. 5, §. 8. m. 1.

188 Censurærimo, si nullum addit impedimen-
tum celebrandi, teneri. Quia tunc celebratio
non est tantum onus, vt subiri non debeat, ad
præceptum auditionis implendum.

PROBL. XXXVI.

Mortale est, & mortale non est, Missam
quotidianam, seu Conventualem in
Cathedralibus, vel Collegiatis Eccle-
siis omitti.

189 **M**ortale non est. Quia consuetudo hæc
dicendi Missam quotidie non ita fuit ri-
gorose recepta. Sic Victoria in *summ. num. 9* §
Nec videtur dissentire Diana *part. 2. tract. 14.*
resol. 76.

Mortale est. Quia res, est gravis, magnique
 refertur ad commune bonum fidelium; nec
 omittetur sine gravi scandalo, nec proinde
 sine gravi culpa: nisi forsam ob virgentem, ac ra-
 tionabilem causam, quae nonnunquam fufelle
 potest, sicut in aliis praeceptis positus. Ita Suar.
disp. 2. sect. 2. Sotus in 4. disp. 1. 3. quaest. 2. art. 2.
Filliuc. tract. 5. num. 104. Fagund. praec. 1. lib. 3.
cap. 3. §. num. 9. Manuel tom. 1. Regul. qq. 9. 43.
art. 14.

291 Cum his opinor. Excipio tamen; nisi valde
 hu. gi. fit exiguus Sacerdotum numerus. Tunc enim
 semel aut iterum in hebdomade sacrum omni-

tere, vel nullum, vel faltem non mortale piacu-
lum erit.

PROBL. XXXVII.

*Mortale est, & mortale non est, omitti in
Ecclesiis Regularibus quotidiana
nam Missam.*

E St mortale, quando mediocris est Sacerdotum numerus. Quia hoc maxime conuenit ad commune bonum fidelium : & ad spirituale Fratrū solarium, & ad Religionis decorem. Sic Sotus in 4. diff. 1. 3. quæst. 2. art. 2. Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 3. num. 5. Manuel tom. 1. Regul. qq. quæst. 43. art. 14. Peregrin. in Commentar. ad confit. Theatinor. p. 1. c. 1. tit. E.

Mortale non est. Quia Ecclesiæ Regulares 293
tenentur ad Missam in choro ex vi regulæ tan- *Non est mor-*
tum, & consuetudinis interpretantis regulam: *tale.*

At regula ad mortale non obligat plerumque:
Ergo mortale non erit, in hiſce Eccleſiis Miſſam
ſolemneſſe omitti. Quia verifiſſime non eſt,
inductam fuiſſe conſuetudinem cum intentione
ligandi ſe grauius, quàm Religioſi per ipſam
regulam ligantur. Sed conſuetudo inducta
ſine intentione grauiſ obligationis non obligat
grauiter: Ergo talis conſuetudo, quamuis ſit
conformis Canonibus, ac mori Eccleſiaſtico
grauem obligationem non inducit. Ita Gualterus
*in Rubr. Miſſal. tom. 1. part. 3. tit. 11. num. 4. Diana
part. 3. traſſ. 2. reſol. 8. contra Peregrinum*
Franc. de Lugo de Sacram. lib. 5. cap. 5. quaſt. 2.
num. 21.

In Religionibus, vbi regulæ ad mortale non obligant, si nulla detur obligatio canendi Missam solemnem nisi regulæ præscribentis, vel inde provenientis consuetudinis: non committitur lethale peccatum, quando talis Missa cantari solita vel diebus omnibus, vel festis, interdum omittatur, etiam ex negligentia. Sicubi tamen regula præscribens talem Missam obliget sub mortali: iure damnabitur peccari lethalius Prælati, qui per negligentiam omiserit.

PROBL. XXXVIII.

*In Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis,
quando casus occurrit, debent, & non
debent due Missæ cantari, de festo sci-
licet, & de feria.*

Cantari non debent. Quia Missalis Rubrica 295
ca in hac parte strictè non obligat. Sic Cantari non
Castaldi. in praxi ceremonial. lib. 2. sect. 6. cap. 3. deb. 1.
num. 20.

Debent cantari. Quia sic Rituum Congregatio verbis hifce præfcribit. *Tantum de re* 296
graviffima ftatuit fæcra Congregatio, Miffam de *Debent can-*
Feria privilegiata in Cathedralibus, & Collegia- *tari.*
tis nullatenus omitrendam effe; fed omnino ad-
ftantibus Canonici, & afignata distributionum
portione cantandam effe poft Nonam: non obftan-
te quacumque confuetudine contraria, quam ead-
dem fæcra Congregatio fufcilit, & in pofterum
admitti vetuit. Ita Gauant. in Comment. ad
Rubricæ

Rubric. Missal. tom. 1. part. 3. titul. 10. numero 8. & 11.

297 Scio, Dianam part. 2. tract. 14. resol. 76. indicasse, de praefata Cardinalium declaratione haud satis constare: nec proprio iudicio decidere, quoniam harum sententiarum tenenda sit. Ego autem in secundam inclinor, cum in Bulla Pij V. quae praeceptum continet, penas legem contra a gentibus Ecclesiarum Praepositis indici.

PROBL. XXXIX.

Debent, & non debent praefatis diebus in Ecclesiis Regularibus etiam duae Missae cantari.

298 **D**ebent planè. Quia Ecclesiae Regularium Collegiatae vocantur, & reputantur iuxta Romanum responsum, & morem: sed omnes Collegiatae Ecclesiae iuxta Missalis Rubricam, & praefatam Problem. 38. Cardinalium declarationem, ad duas Missas illis diebus decantandas tenentur: Ergo tenentur pariter Regularium Ecclesiae. Sic Zamora in Ceremon. lib. 1. glossa 4. Alcocer tract. 1. glossa 3. Portel. in dubiis Regul. v. Missa, num. 7. Zipæus in consultat. lib. 3. consult. 2.

299 **N**on debent. Quia Rubrica Missalis, & declaratio Cardinalium Problem. 38. relata loquuntur de Collegiatis Ecclesiis simpliciter: At Ecclesiae Regularium nec vocantur, nec reputantur simpliciter Collegiatae saltem in onerosis: ut declarat Ceremoniale Minorum editum Congregationis Toletanae auctoritate. Sicut enim Ecclesiasticorum nomine Religiosi non comprehenduntur in odiosis: sic Ecclesiarum Collegiarum nomine quoad hoc onus Monasteria non veniunt. Ita Manuel tom. 1. Regul. 99. quest. 43. art. 12. Villalob. tom. 1. tract. 8. diff. 19. num. 4. Hieron. Rodrig. resol. 25. n. 10. Diana p. 6. tr. 8. resol. 11.

300 **R**em iudico utrumque satis probabilem. Quid ex praxi id autem probabilius sit, ex praxi praesertim ediscendum.

PROBL. XL.

Feria quinta Maioris Hebdomadae licet, & non licet Sacerdoti cuilibet celebrare.

301 **N**on licet. Quia Ecclesiae consuetudo id nobiscum. Solent enim ab antiquis temporibus omnes Presbyteri de manu sui Pastoris Eucharistiam accipere: nam Christus Dominus primam eo die Missam celebravit, & Apostolis Eucharistiam distribuit. Sic Francolin. lib. de Horia Canon. cap. 30. Layman. lib. 5. tract. 5. cap. 4. num. 9. & Azor. tom. 2. lib. 10. cap. 24. q. 5. dicunt, talem consuetudinem esse seruandam, quia videtur vim legis obtinuisse, praesertim in aliquibus Conuentibus. Et Persicus de Offic. Sacerd. lib. 1. dub. 6. num. 40. restatur, sacram Rituum Congregationem decreuisse, ut eo die cunctis in Ecclesiis unicum sacrificium celebraretur.

Licet omnino. Quia id nullo praeecepto prohibetur, nec ad prohibendum nulla ratio cogit. Et quidem praeeptum scriptum non datur, ipse Francolinus ingenuè profitetur. Consuetudo verò non obligat. Nam ut consuetudo vim habeat legis, oportet, ut sit omnium, & non solum aliquorum. Haec autem consuetudo non est vniuersalis; licet enim multi Sacerdotes eo die non celebrent: alij tamen plures docti, ac Pij sine scrupulo celebrant. Unde colligo, decretum illud Congregationis Rituum non fuisse receptum. Ita Sotus, Angles, Nauar. quos sequitur Suar. dist. 80. sect. 2. Vafq. dist. 232. cap. 2. Filiuc. tract. 5. num. 105. Henric. lib. 9. cap. 24. n. 3. Coninch quest. 83. num. 210. Card. de Lugo dist. 20. num. 14. Diana part. 6. tract. 6. resol. 19.

Idem assero, monens, licere quidem eo die celebrare antequam Campanae illigantur, vel antequam Missa solemnis finiatur, & Corpus Christi in designato recondatur loco. Nam postea iam incipit Officium Parasceue, quo celebrare non licet.

PROBL. XLI.

Requiritur, & non requiritur Praelati licentia, ut quis possit Feria quinta in Cena Domini celebrare.

Potest quilibet Sacerdos eo die celebrare, sed ut rite gerere possit, debet Praelati obtinere facultatem. Quia id saltem obtinuit Ecclesiae consuetudo. Sic Sotus in 4. dist. 43. q. 2. art. 2.

Ut rite gerere possit, non requiritur prius licentiam Praefuli obtinere. Quia cum celebratio nullo iure prohibetur, non est cur ad celebrandum requiratur. Praelati facultas. Ita Vafq. dist. 232. cap. 2. Gurier. 1. Canon. 99. cap. 30. num. 36. At Suar. dist. 80. sect. 2. Filiuc. tr. 5. num. 105. & Fagund. prac. 1. lib. 3. cap. 15. n. 14. requirunt, ut excludatur scandalum, siubi datur, vel propter pusillorum ignorantiam, vel propter aliquam consuetudinem.

Ego quidem assero, licentiam iure communi minime requiri. At ex speciali alicuius Ecclesiae dispositione, praesertim Regularis poterit esse necessaria. Raro vero (ni fallor) imponitur praeeptum rigorosum, vel consuetudo sub obligatione praeepti circa rem hanc urgebit. Attendendus tamen erit cuiusque Religionis stylus. Raro quoque sequeretur scandalum, si praxis recepta seruetur.

PROBL. XLII.

Sabbatho Sancto licet, & non licet ultra Missam solemnem, plures alias primatas celebrare.

Minimè licet. Quia ius antiquum prohibens celebrationem in Sabbatho Sancto, nisi quoad Missam solemnem. Ergo quoad alias Missas adhuc obligat. Et quia pro Missis privatis non habetur introitus, sicut in Pentecostes Vigilia habetur: Ergo signum est, noluisse Pontificem,

Seccio II. De Missa, Problemata. 129

Missam, eo die Missas priuatas celebrari: sed solam solemnem, cui Prophetia pro introitu deferuunt. Sic Francolin. l. de Horis Canonio. cap. 36. num. 8. & 9. Valsq. dist. 232. capite 25. num. 88.

Licet planè. Quia ratio, cur olim fuerit prohibitum, eo die celebrare, Cap. Sabbatho, cessauit omnino, non solum in particulari, sed etiam in generali. Quoties autem ita cessat finis & ratio legis, cessat pariter eius obligatio; ut ex materia de legibus tom. 1. vidimus. Ergo cessauit iam eius prohibitio. Maiorem expono: nam olim per totum Sabbathum Ecclesia representabat Christum mortuum, ac sepultum, ac hucus, ideoque non fiebat sacrum usque ad noctis initium. Etenim quamuis Suarez, Valsquez, & Fagundez putant, Missam solitam fuisse dici post mediam noctem, verè dicebatur post solis occasum ad noctis initium, ut docent D. Thom. 3. part. quest. 83. art. 2. ad 4. Ordo Roman. Raban. Hugo Victor. Microlog. ex quibus Cardin. de Lugo quest. 20. num. 16. palam ostendit, usque ad noctis initium fieri olim prohibitionem, & non solum Missam solemnem, sed alias priuatas potuisse celebrari. Sed iam nunc Missa solemnis fit ante meridiem, & incipit Resurrectionis celebritas. Ergo sicut olim licebat priuatim celebrare post noctis initium, quando Domini Resurrectio celebrari ceperat, ut palam habetur in Micrologo c. 53, sic etiam nunc licebit; quia tota prohibitionis ratio ex tunc cessare incipit. Ita Hurtad. Fagund. Sylui. Mercer. Sotus, quos sequitur Auerla quest. 11. sess. 15. Suar. Filliuc. Gutier. Martinon. Coninch. Card. de Lugo, quos sequitur Franc. de Lugo de sacram. lib. 5. c. 5. n. 33. Diana p. 2. ar. 14. resol. 21. & p. 4. ar. 2. resol. 237. Scortia de Euchar. lib. 2. c. 6.

Idem assertor ex praxi recepta, quam relati Doctores in diuersis regionibus scribentes uniformes affirmant, ubique videntibus, nec contradicentibus Prelatis, esse receptam. Quare contraria consuetudo videtur iam penitus abrogata. Itaque censuimus, prohibitionem iuris cessasse saltem post inceptam Missam solemnem, & cymbala pulsata; quia iam tunc cessat tempus maioris; adhuc tamen attendendam esse singulorum locorum consuetudinem. Et certe apud nostrates generali more receptum est, ne plures Missas solemnes eadem in Ecclesia tali die celebrentur. Item ne Missa priuata publice in Ecclesia dicatur.

PROBL. XLIII.

Festum incidit in Sabbathum Sanctum: Missa priuata sunt, & non sunt publice dicenda.

Dicenda non sunt. Quia ius prauiderat hunc euentum, & non exceperat. Vnde anno 1606. festum Annunciationis in Sabbathum Sanctum incidit, & consulti Doctores Salmanticenses & Vallisoletani, ubi tunc aderat Curia Regia, decidere, non fore publicè permitendas Missas priuatas, etiam si populus non posset commodè Missam audire solemnem; subindeque non fuisse permissa ibi, nec alibi, quod

innotuerit. Sic Henric. lib. 9. cap. 24. num. 3. li. B. Valsq. dist. 232. cap. 2. Villalob. lib. 1. tr. 8. dub. 2. num. 4.

Dicenda sunt. Quia licet ius (si detur) hunc casum non exceperit, prudenter colligitur benigna circa eum ad solatium fidelium Ecclesiarum voluntas. Et quia nulla subest Ecclesiarum prohibitio, sed solummodo consuetudo. Vnde cum anno 1617. festum Annunciationis in Sabbathum Sanctum incidisset, plures Missae fuere in Ecclesiis singulis Diocesis Tolerantiae. Ita Sylui. 3. part. quest. 83. art. 2. Molles. in sum. tom. 2. tr. 3. cap. 17. num. 41. Petr. Ledesma. in sum. tom. 1. tr. de Euchar. c. 19. concl. 5. Moure 3. part. cap. 5. §. 5. num. 2. Diana part. 2. tract. 14. resol. 21. Ioan. de la Cruz in direct. part. 2. de Missa quest. 2. dub. 2.

Crediderim utramque sententiam satis esse probabilem: primæque Auctores, qui putant iuris prohibitionem adhuc durare, consequenter decidisse, quia ius prauiderat hunc euentum, & non exceperat; similiter Doctores secundæ satis consequenter processisse negando Ecclesiarum prohibitionem, solamque ad consuetudinem attendendo, quæ pro tali casu non obligat. Adhuc tutius existimo superiorem consulere, cuius erit perpenis circumstantiis prudenter decernere, quod magis expediat. Sic monet. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 24. §. 4.

PROBL. XLIV.

Si Sabbatho Sancto, dicenda sint publice, alia Missa priuata: hæc possunt, & non possunt, antè solemnem celebrari.

Non possunt antè solemnem Missam dici. Quia adhuc durat maioris tempus, & nondum cepit Resurrectionis Dominicæ solemnitatis, ob quam cessat prohibitio. Sic Azor. tom. 1. lib. 10. c. 24. quest. 4. & alij.

Possunt dici antè Missam solemnem. Quia postquam anticipata fuit Missa, quæ olim noctis initio dicebatur, ad horam solitam aliorum dierum ieiunij, quibus Missa cantatur post Nonam: eadem videtur esse ratio de hac Missa ac de cæteris; nam in Missali solum dicitur, quod post Nonam Missa cantetur. Ergo sicut aliis diebus Missa priuata dici potest antè nonam, dici poterit & Sabbatho Sancto saltem ex causa, nimirum, ut qui non possunt expectare Missam solemnem, priuatam exaudiant. Confirmatur ex usu priorum virorum, qui priuatim absque scrupulo summo manè celebrant. Ita Hurtad. de Missa dist. 4. diff. 3. Card. de Lugo dist. 20. n. 23. Diana p. 4. ar. 4. resol. 237. Martinon d. 40. num. 5.

Dixerim, totam hanc rem multum pendere à consuetudine, quæ non est ubique prorsus eadem, ut constat ex Doctoribus, & tamen maxime debet attendi, ne sequatur scandalum, quod difficile vitatur, violando mores receptos. Certè posse Missam priuatam antè solemnem dici, si subsit causa, & talis vigeat consuetudo, nemo negare potest, qui nolit tot viros pios & doctos culpæ vel ignorantia damnare. Causa item sufficiens est, ut detur viaticum moribundo, & ut audiant sacrum, qui non possunt adesse solemni.

PROBL.

PROBL. XLV.

*Parochus die Natalis Domini tenetur,
& non tenetur tres Missas
celebrare.*

316

*Tenetur, tres
Missas cele-
brare.*

Nillum est praeceptum dicendi, vel audien-
di tres Missas Natalis Domini die, unde
sufficit Sacerdoti unam dicere, & laico unam
audire. Quaesiverim tamen, utrum Parochus te-
neatur tres Missas dicere? Tenetur quidem ce-
lebrare tres Missas ordine in Missali praescripto.
Quia multi fideles eo die volent tres Missas au-
dire, nec debent debitis suffragiis, ac deuotione
fraudari. Sic Henricus lib. 9. cap. 30. num. 6.
Probabile reputat, & sequitur Bonacin. dist. 4.
q. ult. punct. 1. num. 10. Trullench lib. 3. decal.
cap. 1. dub. 5. num. 5. Miranda in Manua. part. 1.
quaest. 40. art. 8. Auersta de Euchar. q. 11. sect. 19.
§. Quia rursus.

317

Non tenetur.

Secluso scandalo, ac contemptu non tenetur
Parochus eo die nisi Missam unicam celebrare
sicut & reliqui Sacerdotes. Quia privilegium
est omnium Sacerdotum ter eo die posse cele-
brare: nullius tamen obligatio. Ita Fagund.
prae. 3. lib. 3. cap. 16. num. 2. Nald. v. Missa, nu-
mero 15. Probabile censet Trullench, & Bona-
cina supra.

318

Idem opinor.

Scio reliquos Doctores simpliciter asserere,
nullum esse praeceptum dicendi eo die, vel au-
diendi tres Missas. Unde existimo, nec offi-
cium Parochi, nec decimas, quas à fidelibus
accipit, obligare ad illam trinam celebrationem:
cum ipsi parochiani tres Missas non teneantur
exaudire.

PROBL. XLVI.

*Extra Natiuitatis diem potest, & non
potest Sacerdos Parochus non solum
duas, sed & plures Missas
celebrare.*

319

*Non potest,
dicere plures,
quam duas.*

Praxi receptum, Parochum coadiutore ca-
rentem & duas habentem Ecclesias diuersis
in oppidis, posse, imò debere duas Missas cele-
brare; ne alteruter populus festo die Missa pri-
uetur. Quaesiverim nūm possit plures dicere?
Minimè. Quia Pontifex solum praescribere
videtur, ut duas Missas diuersis in Oppidis ce-
lebrat. Cap. Consultuisti, de celebr. Missar. Sic
Palud. in 4. dist. 12. quaest. 1. art. 4. Sorus dist. 13.
quaest. 2. art. 2. Durand. de ritib. lib. 2. cap. 7. Syl-
uest. v. Missa l. quaest. 7. Henricus lib. 9. cap. 30.
num. 7. Fagund. prae. 1. lib. 3. cap. 16. Qui qui-
dem ob nullam necessitatem sapius quam bis
in die celebrari licere affirmant.

320

*Potest sapius,
quam bis co-
lebrare.*

Sapius quam bis in die celebrari licet, si cau-
sa necessitatis suadeat. Quia iura de plurali-
tate loquuntur indifferenter, urgente necessi-
tate: ac per consequens eadem proportionalis
necessitas, quae sufficeret ad secundam Missam
dicendam, sufficeret ad tertiam; cum lex, & ex-
ceptio sit eadem. Ita Suar. dist. 80. sect. 3. Laym.
lib. 5. tract. 5. cap. 4. num. 6. Coninch quaest. 83.
num. 213. Filliuc. tract. 5. num. 109. Manu. sum.

tom. 1. cap. 247. num. 5. Lugo dist. 20. n. 47. Auersta
q. 11. sect. 15. §. Excipitur.

Reor primam sententiam debili niti fun-
damine. Quoniam consultus Pontifex, utrum
Presbyter duas Missas in eadem die valeat
celebrare? (ut ex integra Decretali constat) re-
sponderet, quod excepto die Natalis Domini-
ca, nisi causa necessitatis suadeat, sufficit Sacer-
dote, semel in die celebrare. Vbi quidem non
negat, sapius quam bis celebrare licere, quoties
par necessitas urgeat, sapius celebrandi; nimi-
rum si Parochus, cuius Coadiutores subito
morbo correpti sunt, tres Ecclesias habeat, in
quibus omnibus sit Missa dicenda. Commu-
niter tamen non occurrerit ita facile neces-
sitas dicendi tertiam Missam, quam secun-
dam.

321

PROBL. XLVII.

*Diebus profestis Parochus potest, & non
potest, duas Missas in Ecclesiis, quas
habet, diuersis celebrare.*

Minimè potest. Quia ut deuotioni popu-
lorum satisfaciatur sufficit, ut alternis die-
bus profestis Parochus in singulis Ecclesiis sa-
crificet. Sic Villalob. tom. 1. tract. 8. diff. 21.
n. 5. Nuñus 3. p. tom. 1. q. 83. art. 2.

322

Potest omnino, quando suppetit in vtraque
Parochia sufficiens populi multitudo, quae velit
illis diebus sacrum audire. Quia tunc videtur
causa subesse sufficiens celebrandi sapè, ne sci-
licet populus illis diebus suo sacrificio priuetur,
& audiendi Missam opportunitate. Ita Suar.
dist. 80. sect. 3. Manuel tom. 1. cap. 247. num. 5.
Ioan. de la Cruz in Direct. part. 2. de Missa,
dub. 3. concl. 2. Hurtad. de Missa, dist. 4. diff. 3.
Martinon tom. 4. d. 40. n. 7.

323

Licet Nuñus citatus asserat hanc sententiam
esse improbabilem, satis esse probabilem reor.
Moneo tamen, attendendam esse cuiusque Dio-
cesis consuetudinem, ac Synodales constitutio-
nes, quae solent dies aliquos etiam profestos af-
signare, quibus liceat talibus Parochis, duas di-
cere Missas; aut consulendum esse Praelatum,
sine cuius consensu non consuletem id fieri,
quando nec adest recepta consuetudo, nec con-
stitutio concedens: & multò minus si probi-
bens consuetudo extet.

324

PROBL. XLVIII.

*Licet, & non licet, post sumptam ablutio-
nem dicere secundam Missam ad
moribundo Eucharistiam
ministrandum.*

Ne moribundus sine viatico decedat, posse
dicere secundam Missam sect. 1. vidimus. Non potest
Porro si Sacerdos moneatur de moribundi ne-
cessitate consecrata iam hostia, sed nondum
sumpta: debet partem hostiae referuare. Si ve-
rò hostiam sumptam, & ablutionem: non potest
non ieiunus Missam alteram dicere. Quia prae-
ceptum naturalis ieiunii efficaciter instat. Sic
Martinon dist. 40. num. 12. Auersta q. 11. sect. 15.
&c.

325

Seccio II. De Missa, Problemata. 131

& alij apud Franc. de Lugo de Sacram. lib. 5. c. 5. num. 47.

petitionem cum secunda sententia Doctoribus opinor.

126 Licet hostiam iam sumptis & ablutione usus fuerit, poterit solum ieiunio naturali, secunda Missa dicenda operam dare. Quia factis probabilis est aliquorum Doctorum sententia asserentium, posse Sacerdotem celebrare non ieiunium ad communicandum moribundum: cur ergo non poterit post sumptam ablutionem Missam secundam celebrare? Item certum est posse dici secundam Missam ob eandem causam. Cur ergo Sacerdos, qui Missam dixit, & ieiunus non est, non poterit dicere secundam ad communicandum moribundum, saltem quando non potest agere aliud sacramentum recipere, subindeque nequit, si in lethali crimine existat cum attritione, alio medio saluati? Sic Franc. de Lugo de Sacram. lib. 5. cap. 5. num. 48.

127 Certe per intrinseca principia non video, cur non sit Magistri mei probabilis ac rata sententia. Quia violatio ieiunii non videtur praeponderare saluti vnius animae, quae forsitan sumptu viatico, saluabitur: non sumptu, damnatione afficiatur. Ego tamen nihil definitio propter extrinsecam Doctorum auctoritatem. At in contingencia facti Sacerdos doctus perpendet, quidnam prudens suggerat charitas.

PROBL. XLIX.

Propter defunctum parochianus Missam dici petit, potest, & non potest Sacerdos, unam Missam de die, alteram pro defuncto illo celebrare.

128 Poteest profecto ex eo solum, quod parochianus Missam pro defuncto vita petat, bis celebrare. Quia cap. Sufficit, de consecrat. dist. 1. conceditur, unam Missam fieri de die, alteram pro defunctis, si necesse fuerit. Sic Paludan. in 4. dist. 11. quest. 1. art. 4. Glossa in cap. Consuluit, de celebr. Missar.

129 Minime potest ob solam parochiani petitionem, unam & alteram celebrare Missam. Quia Pontifex etiam in cap. Sufficit, requirit necessitatem, dicens: Si necesse fuerit. Et multo magis in cap. Consuluit. Sola vero petitio parochiani necessitatem non inducit. Suar. dist. 80. sect. 3. Valsquez dist. 232. cap. 5. Diana part. 2. tract. 14. res. 56. & Doctores communiter.

130 Certe Paludanus non loquitur de petitione parochiani, sed in casu, quod finis cum Missa de Requiem fieri soleat. Profecto si hic casus acciderit, in primis quando praefatum fuit ante primam Missam, debet Parochus non celebrare, sed expectare cadauer, ut semel celebrando funeri satisfaciatur. Deinde si dicta prima Missa, nec dum sumpta ablutione, repente nunciatur, vel adducatur cadauer, ubi consuetudo vel constitutio Synodalis habet, ne quis sine Missa sepeliatur, Ledesma 2. quest. 14. artic. 2. Tabien. v. Missa, num. 42. & alij dicunt, posse secundo celebrari, dum non adit alius, qui celebret: quod cum Filiucio tract. 5. n. 110. probabilis existimatur. At circa parochiani

Escol. & Mend. Theol. Moral. T. III.

PROBL. L.

Quando Nuptiae benedicendae sunt, & Parochus iam fecit sacrum: potest, & non potest alterius Missae celebrationi operam dare.

P Arochus iam fecit sacrum, & Nuptiae benedicendae sunt. Poterit ne aliam Missam ad benedicendas Nuptias celebrare? Poterit quidem. Quia benedictio Nuptiarum magni momenti est, & quae non semel ad necessitatem accurat instantiam. Sic D. Antonin. p. 3. tit. 13. c. 6. §. 4. Paludan. in 4. dist. 12. quest. 1. art. 4. Hentiq. lib. 9. cap. 30. n. 7.

Minime poterit. Quia fere nunquam contingit, ut ita subito Nuptiae contrahantur, quin Parochus antea possit admoneri. Et si casus datur, benedictio nuptialis tanti non refert, ut tam graui praeepto praeponderet. Ita Coninch q. 83. n. 214. & Doctores communiter.

Hunc casum reiciendum existimo. Nam cessamus, casum interdum contingere, nec posse Nuptiarum benedictionem in sequentem diem differri si vni a illa Missa non possit & Nuptiis & populo deferuire, quia fero Parochus fuit admonitus, vel cum incommodo Nuptiae differenda, ne tam graue praeeptum violetur.

PROBL. LI.

Templum exiguum in festo solenni semel non capit populi multitudinem: Tunc potest, & non potest vnus Sacerdos unam, & alteram Missam celebrare.

P Oteest profecto. Quia necessitas videtur sufficiens, ne pars populi sine Missa moriens decedat. Accedit auctoritas Pontificia, Leo enim epist. 81. c. 2. dicit posse in hoc casu saepe celebrari. Sic Durant. lib. 2. de ritib. c. 7. Moure part. 3. cap. 5. §. 7. num. 5. Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 4. num. 6. Coninch quest. 83. numero 216. Martinon dist. 40. num. 12. Probabile dicit Salar. dist. 80. sect. 3.

Non potest. Quia quod multi non audiant sacrum videtur esse minoris momenti, quam sit violatio legis, quae iam tam strictè seruatur: Si quidem multis in pagis frequenter diebus festis contingit, ut multi nequeant audire sacrum, eo quod vnica Missa dicatur, cui sancti simul interesse non possunt, & tamen Praelati malunt, hoc permittere, quam concedere, ut Parochi bis eodem die celebrent. Adde, forsitan Pontificem de eodem Sacerdote non loqui. Ita Manuel in sum. tom. 1. cap. 247. num. 5. & innuit Suar. ubi supra.

Potè hic casus rarissimus erit in praxi. Nam in hisce solemnitatibus communiter copia adest Sacerdotum. Si verò desit, & vnus ad sit, celebrati assolet ad Templi ostium super aram portatilem, ut omnes valeant exaudire. Quod si commodè nequeat fieri sacrum extra Templum.

SCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
F. IV.

plum, ob Leonis Papae auctoritatem poteris in praxi partem affirmatiuam sectari. Nam verè Pontifex de pluribus Missis (P. Suafij venia) ab eodem Sacerdote dicendis loquitur: quippe cum de pluribus dicendis à multis non erat dubitandi ratio, nec ad id requiritur populi multitudo.

PROBL. LII.

In die festo post factam consecrationem, & ante sumptam ablationem, superuenit peregrinorum copia, vel Antistes, vel Magnates, qui non habent alium Sacerdotem, à quo Missam audiant: Tunc, ablatione non sumpta, potest & non potest Sacerdos alteram Missam celebrare.

337
Potest quidem.

Potest profecto. Quia incommodum est, multos sine Missa peregrinos recedere, & Praetulis Magnatumque auctoritatem decet speciali eo privilegio frui. Sic Tolerus lib. 2. cap. 3. num. 4. Henric. lib. 9. cap. 30. num. 7. Fagund. praec. 1. lib. 3. cap. 16. num. 6. Coninch quast. 83. num. 215. Monens, id minimè geri posse, si sit exigua peregrinorum multitudo. Nec enim tam incommodum est, paucos aliquos non audire sacrum etiam die festo, quam generalem Ecclesiae consuetudinem non celebrandi bis, violari.

238
Non potest.

Verè non potest. Quia parvi refert, eo die sine Missa manere siue Praetulem, siue Magnatem, siue peregrinos, qui tam serò accedere, ut illis imputetur ad culpam, si se tali periculo probabiliter exposuerunt, quamvis postea Missam audiant: vel sine culpa sint, si prudenter existimarunt, se opportune peruenturos. Nec Episcopi deuotio vel congruentia Missam audiendi tanto praeccepto praeponderat. Ità Salzedus in praet. cap. 4. Manu. in sum. tom. 1. c. 247. concl. 7. Martiñon dist. 40. num. 13. Card. de Lugo d. 20. n. 45. & alij.

339
Hic mihi probabilius.

Hanc partem probabiliorē puto. Nam si ad obligationem audiendi Missam attendo, si ob negligentiam deliquere illi, etiam si Missam postea audiant, rei esse non desinunt: si non deliquerunt, sufficienter iam ob Sacerdotis impotentis celebrare defectum excusantur. Vnde non video vnde tam celebris Ecclesiae consuetudo possit omitti, quia deuotionem minimè sufficientem esse prorsus affinito.

PROBL. LIII.

Concurrunt eodem die duae Missae dicendae una de festo, altera de Vigilia, vel Rogationibus, vel defunctis, & non est nisi vnicus Sacerdos: tunc ab eodem Sacerdote possunt, & non possunt duae Missae celebrari.

340
Potest quidem.

Potest quidem. Quia nullus occurrit casus maioris necessitatis moralis, de quo procedat textus in Cap. sufficit, de consecrat. dist. 1.

dicens, in casu necessitatis licere facere Missam vnam de defunctis, & alteram de die, Sic S. Antonin. Tabiena, quos sequitur Henric. li. 9. c. 30. num. 7. Fauer D. Thom. 3. part. quast. 83. art. 2. ad 2. Et quidem Suar. d. 80. sect. 3. & Filiuc. tract. 5. num. 110. id licere docent, si sit dies Paschae, vel similis, in quo dici debeat Missa pro defunctis, & vnicus adsit Sacerdos.

Minimè potest. Quia insufficiens causa haec ad iterandam celebrationem est reputanda, Non potest. Cum enim vnicus adest Sacerdos, sufficit Missam dici iuxta maiorem obligationem: minorem verò vel differri, vel omitti. Quod si dies sit valde celebris, non decet fieri sacrum de Requiem, sed in sequentem diem erit differendum. Si verò dies festus non sit ita celebris, nullum est inconueniens, non fieri sacrum de festo, praerim in tanto Sacerdotum penuria. Ità Vasquez dist. 23. n. 49. Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 4. num. 6. Coninch q. 83. num. 216. Auerla q. 11. sect. 15. Plures autem. Card. de Lugo d. 20. n. 45.

Idem asserendum mihi existimanti, si textus in cap. Sufficit de tali casu loquatur, moderna Ecclesiae praxi repugnare. Vel ergo diuersus est casus illius Capituli, ut indicant illa verba, si necesse fuerit; vel olim erat facilius permissio, fixius in die celebrandi, quam modo, ut Victoria de Euchar. quast. 96. annotauit. Quapropter iuxta praesentem Ecclesiae morem hunc casum non admiserim.

PROBL. LIV.

Expectandum est, & expectandum non est Aurorae initium ad Missam inchoandam.

Vidimus sect. 1. Missam priuatam quacumque hora ab Aurora usque ad meridiem dici posse ex Missalis Regula fante: Missa priuata quacumque hora ab Aurora usque ad meridiem dici potest. Quae si fieri autem, num possit Missa ante Aurorae initium inchoari sit expectandum eius initium: Expectandum quidem. Quia terminus incipiendi Missam iuxta illam praescriptionem est Aurora. Non ergo poterit prius inchoari sine priuilegio, vel iuxta ex causa. Sic Vasq. d. 23. n. 27.

Non expectandum. Quia res moralis haud est mathematicè mensuranda. Quare sufficit, ut aliqua pars Missae post Auroram dicatur. Et si per semihoram ferè fuerit antea inchoata. Ita Victor. num. 97. Reginald. lib. 29. num. 173. Bonac. dist. 4. quast. ultim. punct. 9. num. 2. Henric. lib. 9. cap. 24. n. 5. Suar. dist. 80. sect. 4. Card. de Lugo d. 20. n. 33.

Profecto, me auctore, sufficit, ut pars aliqua Missae post Auroram dicatur: & ut Missa inchoetur ante meridiem, etsi maior eius pars dicatur ante Auroram, & post meridiem. Sic assignantur isti duo termini, scilicet, Aurora, & meridies, ut non tota Missa, sed aliquid illius debeat intra illos contineri.

PROBL.

PROBL. LV.

Natalis Domini die omnes tres Missæ possunt, & non possunt, noctu celebrari.

³⁴⁶ *P*rimam Missam dici posse mox post mediam noctem, praxis Ecclesiæ obfirmat. Rogas, an omnes tres Missæ possint noctu dici? Non possunt. Quia Rubrica Missalis præscribit, ut prima Missa dicatur in nocte, secunda in Aurora, tertia in die. Et quia in ipso Missæ Canone pro prima dicitur: *Communicantes, & non-tem sacratissimum celebrantes*: pro aliis vero duabus: *Et diem sacratissimum celebrantes*. Sic Sylvest. Angel. Atmil. Tabic. v. *Missæ*. Sorus, Nauar. Richard. quos sequuntur Hentiq. lib. 9. cap. 24. num. 5. Fagund. prac. 1. lib. 3. cap. 16. n. 3. & 17. n. 2. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 9. n. 5. Nufius p. 3. q. 83. art. 2.

³⁴⁷ *P*ossunt sane. Quia re huiusmodi Missarum in iure non prohibetur. Quin potius Thelephor. Papa, cap. *Noctæ sanctæ* in plurari dicit: *Noctæ sanctæ Nativitatis Missæ celebrent Presbyteri*; quod non solum referri potest ad plures Sacerdotes, qui singuli possint vnam Missam celebrare; sed etiam ad singulos, ut quilibet Missas celebrare valeat. Et Platina in vita Thelesphi. sic ait: *Statuit, ut in Natali Iesu Christi noctu tres Missæ celebrentur*. Itā Suar. dist. 80. sect. 4. Vaquez dist. 23. num. 32. Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 4. num. 2. Reginald. lib. 29. num. 174. Coninch quest. 83. num. 218. Card. de Lugo dist. 20. num. 15. Diana part. 2. tract. 14. resol. 35. & p. 4. tr. 4. resol. 236.

³⁴⁸ *H*oc certum habeo ex consuetudine sic iam recepta tam in Vibe oculis summi Pontificis: quam in toto fere orbe; ut non possit de huius sententia veritate nunc temporis dubitari. Congruentia iuvat. Nam in tanta multitudine Sacerdotum vix possent omnes ter in die celebrare, quæ tunc est brevissima: nisi per noctem etiam, quæ longior est, à multis plures Missæ celebrarentur.

PROBL. LVI.

Potest, & non potest Missa ante Auroræ initium integrè sine licentia celebrari, ad communicandum infirmum aliqui forsan sine viatico moriturum.

³⁴⁹ *V*t possit quis ante Auroræ initium integrè celebrare, necessitas sufficit: scilicet, quoties necessarium id esset, ad præstandam moribundo Eucharistiam, aliqui fortasse sine viatico excessuro. Quia nec consuetudo nec præceptum Missalis obligare censetur cum tanto rigore, ut non sit maioris momenti succurrere moribundo, quam ad celebrandum, lucem expectare, uti scilicet. 1. vidimus. Quæstio verò nun ad id gerendum, superioris licentia requiratur?

³⁵⁰ *R*equiritur quidem. Quia res gerenda prorsus contra Ecclesiæ consuetudinem: res autem huiusmodi haud debeat sine Præfatus facultate *Eschob. & Mend. Theol. Moral. T. III.*

exeri. Sic Alexand. Angel. Sylvest. apud Vafq. dist. 23. num. 29. Porro Nauar. cap. 25. num. 85. Moure part. 3. cap. 5. §. 4. num. 1. Manuel tom. 1. sum. cap. 248. num. 1. & Azor. tom. 1. lib. 10. c. 25. quest. 7. asserunt adhuc superiore absente requiri epikeiam, argumento cap. *Quod non est, de regulis iuris*.

Nullatenus licentia requiritur; ob solam moribundi necessitatem potest Missa antelucana celebrari. Quia ipsa moribundi necessitas per se satis excusat. Itā S. Antonin. Palud. & Grabri. quos sequitur Vafquez citatus. Hentiq. lib. 9. cap. 24. num. 5.

³⁵¹ *S*cio hanc doctrinam ab aliquibus limitari, ut non liceat statim post mediam noctem, sed parum ante lucem. Fagund. prac. 1. l. 3. c. 17. n. 15. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 9. n. 3. At absolute dicunt in hoc casu nocte, vel ante lucem celebrari posse Sylvest. v. *Missæ* q. 6. Nauar. vbi supra. Et Card. de Lugo d. 20. num. 26. & Manuel tom. 4. sum. de *Missæ* c. 5. 1. concl. 17. docent, quamcunque limitationem esse reiiciendam, quia nulla ratione fundatur. Ideo posse media nocte ob moribundi communionem celebrari affirmant Laym. lib. 5. tr. 5. c. 4. n. 2. & Diana part. 2. tract. 14. resol. 33. Tunc enim etiam præponderat moribundi necessitas, qui si diutius expectet, forsan sine viatici subsidio discedet.

PROBL. LVII.

Licet, & non licet, post meridiem celebrare hora tertia.

³⁵³ *C*irca terminum meridianum Q. Thom. 3. p. q. 83. art. 2. ad 3. docet, diebus festis celebrari Missam hora tertia, quæ huius crucifixus fuit Iudæorum linguis; diebus profestis hora sexta, quia crucifixus fuit manibus militum; diebus ieiunij hora nona, quæ expiravit in Crucce. Quæstio itaque num post meridiem liceat celebrare.

³⁵⁴ *P*rofecto tempus celebrationis vsque ad horam nonam potest extendi, id est, vsque ad horam tertiam post meridiem paulo magis aut minus, diuidendo tempus diurnum in horas duodecim. Quia sacrificium inuentum debet cruento respondere, quod hora nona Christi morte fuit consummatum. Et quia non est ratio nec textus prohibens ieiunio (quando sine scandalo potest) facere sacrum circa nonam horam; & generalis Ecclesiæ consuetudo contraria non videtur causa Religionis fuisse introducta, sed ob hominum fragilitatem non valentium tamdiu perferre ieiunium. Quare non censeri debet obligationem induxisse, sed fauorem, cui quilibet renunciare possit. Sic S. Antonin. Durand. Scor. Durant. Richard. Paludan. Pirigian. apud Auerl. de *Missæ* quest. 11. sect. 5. §. 9. Quinto ex Llamas in *Method. part. 3. cap. 5. §. 28. Salzed. in Practic. cap. 26. num. 4. & Less. 3. part. quest. 83. num. 75.* dicit, hanc sententiam haud esse improbabilem.

³⁵⁵ *N*on licet post meridiem hora tertia celebrare, Quia licet nullus Canon expresse prohibeat celebrationem post meridiem, extat tamen generalis Ecclesiæ consuetudo confirmata Rubricis Missalis, & per consequens per summos

SCOBAR
Theol. Mor.
Tom. II. IV
F. IV

Pontifices approbata. Consuetudo verò vim legis habet, quando sic approbatur. Et quamvis ex hominum infirmitate coeperit introduci, continet reuerentiam sacrificij, cuius decentia congruit, ut ante prandium offeratur; sic enim tam ministrans, quam audiens deuotius assistent. Ita Maior, Scot. Francolin. quos sequitur Fagund. *prac. 1. lib. 3. c. 17.* Suar. *dist. 80. sect. 4.* Vasq. *dist. 232. cap. 4.* Coninch *quest. 83. num. 219.* Henric. *lib. 9. cap. 24. num. 6.* Laym. *lib. 5. tract. 5. cap. 4. 3.* Filliuc. *tract. 5. num. 113.* Bonac. *dist. 4. quest. ult. punct. 9. num. 1 & 7.* Azor. *tom. 1. lib. 10. c. 25. q. 2.*

356
Secundam
eligo partem.

Existimo primam sententiam non esse admodum improbabilem, quia & ratione nititur, & fulcitur auctoritate. At secundam iure praefero, quam hodie Missalis approbat, & communis sensus fidelium, quamque vberius confirmo. Nam Trident. *sess. 22. cap. de obseruand.* dum praefert, ne Missae celebrentur nisi debitis horis, plane per horas debitas intelligit eas, quas Missale praesignat, cum debeamus Missali conformari. Addo, priuilegia concessa Regularibus ad celebrandum per horam post meridiem, satis indicare, id sine priuilegio non licere. Non enim regulariter conceduntur ad sedandos dumtaxat scrupulos; sed ad aliquid vltra ius commune operandum; frustra quippe precibus impetratur, quod iure communi conceditur, *l. 1. c. de thesur. cap. si Papa, de priuileg. ih. 6.*

CAPVT XX.

Circa celebrationis Missae locum.

PROBL. LVIII.

Licet, & non licet, in mari, vel flumine celebrare.

357
Licetum non
est.

LICETUM non est. Quia licet non inueniatur praecipuum scriptum, quod prohibeat huiusmodi celebrationem, consuetudine tamen longi temporis est introductum. Et quia tanti sacrificij reuerentia postulat summam cautelam ad euitandum profundendi sanguinis periculum: quod quidem in aquae motione tam facili, tamque frequenti vitari vix potest. In Rituali quodam approbato à Leone X. *1. part. tract. 4. cap. 35.* dicitur, *In loco fluctuanti, ut in mari, & fluminibus celebrare non licet alicui.* Sic Syluest. Angel. Armil. Palud. Sotus, Turrecrem. quos sequitur Henric. *lib. 9. c. 27. n. 3.* Tabie. Nauar. Tannez. Praeposit. Lezana. Molphey. Homob. Pingian. Chamero. Ledesin. Faust. & alij, quos refert Diana *p. 5. tr. 3. resol. 40.* Suar. *d. 81. sect. 3.* Azor. *tom. 1. lib. 10. c. 26. q. 6.* Vasq. *d. 232. n. 5.* Filliuc. *tract. 5. num. 16.* Reginald. *lib. 29. num. 168.*

358
Licetum est.

Licetum est. Nam olim in mari celebrari consuevit. S. Vualsianum in pelago celebrasse narrant Suri. *tom. 2. die 20. Martij.* & Baron. *tom. 8. anno 700.* Et quia celebrare Missam in mari contra ius naturale non est, nec contra diuinum, quod solum exigit debitam in celebratione re-

uerentiam. Potest autem in nauibus satis reuerenter, ac decenter celebrari, ut experimento ediscimus: Ergo non est cur hoc ex capite non liceat. Nec est contra ius humanum, cum nulum prohibens talem celebrationem repetitur. Nam illud Rituale non constat à Leone X. iussu approbatum: sed ad summum cum licentia produci ferens doctrinam tunc magis communem, & receptam. Ita Durant. in *Ration. lib. 4. cap. 1. n. 21.* Fatus, *Potest esse necessitas, ut Missa dicatur in mari.* Scot. *lib. 2. de Euchar. cap. 13.* ait, nunc in praxim esse deductum à Lusitanis, ut cessante periculo, Missam in mari celebrent. Laym. *tract. 5. cap. 5. n. 6.* Granad. *3. p. controu. 6. tr. 14. d. 13. n. 2.* Hurtad. *de Missa, d. 4. diff. 5.* Fagund. *prac. 1. lib. 3. c. 10.* Diana *part. 5. tract. 3. resol. 40.* Card. de Lugo *d. 20. sect. 3.* Auerla *q. 1. sect. 14.* Et paucis retro annis consulti multi Doctores in celebrioribus Hispaniae Academiis huic sententiae subscribere.

359
Ego subscri-

Et ego subscribo, ratus, in mari reuerentiam tantam seruari posse, imò maiorem, quam in terrestri itinere (in quo iuxta communem Doctorum sensum extra locum sacrum licet in casu necessitatis celebrare) suppetit quippe communiter locus aptus, decenter ornatus, & dum à peritis naucleris non prauidetur tempestas, nunquam ita subitò furit, ut non prius Missa finire queat; si verò prauideatur, monetur Sacerdos, ne Missam inchoet. Assoler simul adesse alter Sacerdos, qui post consecrationem calicem manu teneat, ne cadat, aut moueatur: quo periculum effusionis, aut irreuerentiae proflus caueatur. Vfus etiam & experimentum multorum iam annorum ostendit, nullum subesse tali celebrationi periculum ex eis, quae timeri poterant, sed maxima inde commoda prouenire. Profecto Coninch *q. 83. n. 228.* putat, solum Papam posse licentiam concedere, ad celebrandum in mari. Auerla citatus requirit vel Papae vel Episcopi facultatem. At Fagund. *vbi* scilicet testatur praecessisse licentiam Clementis VII. & Pauli V. Addit Granad. Cyrenensem Episcopum vidisse Breue summi Pontificis, in quo declarabat, posse sine scrupulo Missam in mari celebrari. Verisimile putarim, alios Episcopos tam Castellanis, quam Lusitanis eandem licentiam concessisse, nec talem usum sine sufficienti capisse facultate. Rogatus verò summus Pontifex, ut eandem facultatem pro tritibus impetraret, illam abnegauit & merito; quia nec tritemes ita sunt aptae sicut grandiores naues, nec ita indigent, cum frequenter ad terram accedant, ubi possint nauis Missam commodius exaudire. Scio Dianam hanc licentiam ad dies festos limitare, reliquos absolute loqui, praxim autem etiam dies profectos comprehendere.

PROBL. LIX.

Mortale crimen est, & mortale crimen non est, extra locum sacrum sine necessitate celebrare.

Vbi non est vllus contemptus, vel scandalum lethale peccatum non est vel sine necessitate extra Ecclesiam Missam gerere. Quia dum habetur Altare consecratum, & debita seruatur reuerentia, sicut quaelibet honesta necessitas

360
Non est mortale.

Sectio II. De Missâ, Problemata. 135

fitas excusat: sic etiam deuotio saltem excusat à mortali, iurâque videntur cum hac moderatione esse recepta. Sic Sotus in 4. dist. 13. quæst. 2. art. 3. Sa etiam in edit. correct. v. Missa, num. 20. & alij Moderni.

Lethale crimen est. Quia iura simpliciter prohibent talem celebrationem, & loquuntur tanquam de re graui: verèque materia secundum se grauis est concernens reuerentiam tanto debitum sacrificio. Ideò in Cap. Nullus, de consecr. dist. 1. prohibetur sub comminatione depositionis, quæ pœna cum grauis sit, grauem culpam supponit. Ità Gabr. Alens. Vualdens. Bellarm. quos sequitur Hentiq. lib. 9. cap. 27. num. 1. Villalob. Homobon. Sylui. Filliuc. quos sequitur Diana p. 2. tr. 1. 4. resol. 34. Suar. dist. 81. sect. 3. Vasq. dist. 23. 2. n. 8. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 26. 9. Laym. lib. 5. tr. 5. c. 5. n. 2. Coninch 9. 83. n. 223. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 9. n. 9.

Scio hanc secundam sententiam communem esse, veram, ac tenendam in praxi. Sed non facile pariar primam absurdam, ac liberam ab aliquibus vocitari, cum habeat pro se præter Sotum & Sa viros planè doctos & pios. Azorius indicat esse probabilem. Sanè sicut rigor antiquiorum Canonum moderatus fuit quoad Temporum consecrationem, vt iam sufficit Templi benedictio, vel sola Prælati deputatio: Sic etiam videtur consuetudine temperari, quatenus non requiratur summa necessitas, sicut olim requirebatur in Cap. Sicut non aliq. de consecr. dist. 1. Sed honesta commoditas sufficiat ad celebrandum extra locum sacrum. Dum autem commoditas honestatur deuotione particulari frequenter celebrandi, vel audiendi sacrum, quod aliter raro fieret: prima sententia probabiliter putat mortale piaculum excusari, quod secunda probabilius negat.

PROBL. LX.

Prærogative Regularibus concessa, vt sine Episcopi consensu valeant cum altari viatico celebrare, sunt & non sunt per Tridentinum reuocata.

Vidimus sect. 1. Pontificem Cap. In his de privileg. asserere, se concessisse Fratribus Prædicatoribus, ac Minoribus, vt vbi cumque fuerint, sine Parochialis iuris præiudicio, cum altari viatico celebrare valeant, nec ad hoc requiri Episcoporum consensum. Quæstio autem excitatur, vtum hoc privilegium fuerit à Tridentino sess. 22. c. de obseruand. reuocatum? Reuocatum est. Quia Tridentinum in fine decreti subdit: Non obstantibus quibuscumque privilegijs, & exemptionibus. Et licet Pius V. viua vocis oraculo prædicta privilegia confirmauerit pro foro interno quauis essent Tridentino contraria: postmodum Gregorius XIII. careuocauit, quatenus Tridentino repugnant. Sic Nauar. cap. 25. num. 82. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 26. quæst. 7. Suar. dist. 81. sect. 3. Coninch quæst. 83. num. 26. Laym. lib. 5. tract. 5. c. 5. n. 5. Fagund. præc. 1. lib. 3. cap. 13. num. 16. De reuocatione autem à Gregorio facta. Petr. Ledesm. tom. 1. sum. tr. d. Euch. c. 20. concl. 2. dub. 4. & Miran. tom. 1. q. 40. art. 9.

Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Reuocatum non est, quandiu Episcopus non contradicit. Quia Tridentinum duntaxat iniungit Ordinariis, vt non obstantibus præfatis privilegijs compellant Religiosos in foro externo, ne talibus facultatibus vtantur. Ergò dum Ordinarius id non impedit possunt sine scrupulo Regulares hoc vt privilegio. Et quia saltem privilegium contentum in Cap. In his, de privileg. cum sit insertum iuri, non censetur derogari, nisi fiat expressa ipsius mentio. Ità Manu. tom. 1. Regul. qq. quæst. 28. art. 3. & q. 43. art. 5. Hieron. Rodrig. resol. 9. num. 4. Auert. quæst. 11. sect. 14. 5. Quarto videbitur. Præpos. 3. p. quæst. 83. art. 3. n. 151. Portel. in dubijs Regular. v. Altare. n. 1. Diana p. 3. tr. 2. ref. 80. & p. 4. tr. 1. resol. 106. Probabile hoc reputat Card. de Lugo d. 20. n. 51.

Ego quidem æquè probabilem vtamque partem reor. Monco tamen post Tridentinum Gregoriorum XIII. nostræ Societati concessisse, vt esse probabile, domibus nostris, Oratorioque privato approbato per Prouincialem Missæ dici possint sine alia Episcopi approbatione. Sic habetur in nostro Compendio v. Oratoria. Notant verò Suar. Laym. Manu. suprà, & Diana p. 6. tr. 8. resol. 40. hoc privilegium esse locale, ac proinde Sacerdotes omnes in hisce Oratorijs licet celebrare posse. Præterea idem Gregorius nostræ Societati concessit, vt, non obstante Tridentini decisione, possint Presbyteri nostri, qui mittuntur a Superioribus ad Missiones, vbi cum Altari viatico celebrare. Ita in nostro Compendio v. Altare. Notantque Suar. Fagund. & Laym. suprà, hoc privilegium esse personale; quapropter reliqui Sacerdotes, quauis sint socij itineris non poterunt illo vt. Docet autem Vasq. d. 233. n. 7. posse vti hoc privilegio ceteros Regulares, quibus post Tridentinum priuilegiarum sit concessa communicatio.

PROBL. LXI.

Incurrit, & non incurrit pœnam vllam, qui in Ecclesia violata celebrat.

Vidimus sect. 1. mortale crimen esse, in Ecclesia violata celebrare. Quæstio autem voluitur, an qui in Ecclesia violata celebrat, pœnam aliquam incurrit? Incurrit quidem suspensionem ab Ecclesiæ ingressu, quare celebrans in ea post talem suspensionem contrahit irregularitatem. Quia id expresse indicitur Cap. Episcoporum, de privileg. in 6. Sic Syluest. v. Consecratio 2. q. 9. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 26. q. 16. Graf. lib. 2. c. 28. n. 28. Nald. v. Ecclesia, n. 15.

Suspensionem minimè incurrit. Quia textus ille non loquitur de celebrationibus in Templo violato, sed interdicto. Templum verò violatum propriè interdictum non est. Ità Hentiq. lib. 9. c. 27. n. 5. & 6. Suar. d. 81. sect. 4. Laym. lib. 5. tr. 5. c. 5. n. 6. Card. de Lugo d. 20. n. 52.

Scio, Hostiensium ad Cap. fin. de consecr. asseruisse, contrahi irregularitatem. Sed oppositum planè decernitur in Cap. Is qui de sent. ex. m. 2. cum in 6. & meritò; quia Ecclesiæ violatio non est propriè Censura, pro cuius violatione irregularitas incurritur. Nulla itaque Censura, aut pœna irregularitatis mediare vel immediate contrahit, qui in Ecclesia violata celebrat. Consequenter infero cum Auila parr. 5. dist. 7. dub. 3. quando

M 3

quando propter solemne festum iure suspenditur interdictum, non esse licitum, in Ecclesia violata celebrare, quia pollutio Templi non est propriè interdictum, sed inhabilitas quædam diuersa.

PROBL. LXII.

Violatur, & non violatur Ecclesia, quando causa mortis culpabilis datur intra Templum sine sanguinis effusione, per contusionem, aut confectionem, aut veneni propinationem, & mors extra contingit.

369
Non violatur
Ecclesia.

Non violatur Ecclesia. Quia necessarium est ad Ecclesie violationem, (seclusa sanguinis effusione) vt mors in Ecclesia sequatur, alias enim non fiet in sacro loco homicidium, sed extra illud. Sic Suar. d. 8. i. sect. 4. Reginald. lib. 2. g. n. 181. Præpos. 3. p. q. 8. a. 3. dub. 2. n. 152. Dianap. 6. tr. 6. res. 26. Azor. tom. 1. l. 10. cap. 26. quæst. 13.

370
Ecclesia violatur.

Violatur quidem. Quia licet homicidium consummatum fuerit extra locum sacrum: at causa mortis & completa malitia homicidij consummata fuit in illo: mors quippè post secuta naturaliter provenit à tali causa, parumque refert ad irreuerentiam, ob quam Ecclesia violatur, quod anima separetur à corpore in loco sacro, vel extra illum: si verè posita fuit in illo tota causa culpabilis, & exterior illius necis. Ita Card. de Lugo dist. 20. n. 53. Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 5. n. 8. Marchin. de Ordine tr. 3. p. 3. c. 10. n. 7. Nauar. c. 27. n. 256. Coninch 83. n. 327.

371
Hoc mihi probabitur.

Hoc probabilius mihi. Monco tamen requiritur, vt causa mortis, quæ apponitur in loco sacro, sit physica, nec morale sufficere. Quare non violatur Ecclesia, quamvis in illa fiat mandatum, vel feratur sententia mortis, vel deus occidendi consilium. Rursus causa physica debet esse talis, vt per se sufficiat mortem inferre, & adhuc non violatur Ecclesia, donec fuerit secuta; quia nondum datur externum homicidium. Morte tamen secuta, quamvis extra Templum & post aliquot menses censetur Ecclesia tunc violata.

PROBL. LXIII.

Effusio sanguinis vber è naribus est, & non est sufficiens ad Ecclesie violationem.

372
Non est sufficiens.

Dum parui pueri rixantes in Ecclesia cruorem sibi vicissimè naribus excutunt, Ecclesiam non violant, quia iniuria est levis, & iura grauem culpam requirunt. An hoc extendendum sit etiam ad grandiores, qui alterius nasum multi sanguinis profusione percutiunt. Certè extendendum est, asserendumque Ecclesiam huiusmodi effusione cruoris non violari. Quia nasus est organum sanguinis, qui subinde facile inde copiosè profluere assoler. Sic Victor. de Euchar. num. 99. Sa v. Ecclesia, num. 13. Graff. lib. 2. cap. 48. num. 25. Sotus & Capua, quos se-

quitur Fagund. præc. 2. lib. 4. cap. 4. num. 18. Marchin. de Ord. tr. 3. p. 3. c. 11. n. 8. Diana p. 3. tr. 6. res. 24.

Deliberata effusio sanguinis etiam ex naso quæ fiat in Ecclesia, & sit mortale peccatum, quatenus effusio sanguinis est, violat Templum. Quia ius nil aliud requirit ad Ecclesie violationem. Ita Sylui. 3. p. q. 83. art. 3. Coninch 83. num. 228. Bonac. de Matrim. g. punct. ult. n. 20. Franc. de Lugo de Sacram. lib. 5. cap. 6. quæst. 8. num. 51.

Cum his opinor probabilius monens, requiri sanguinis effusionem, quia vocabulum *Effusio* significat copiam effusi sanguinis. Vnde licet percussio narium fiat cum mortali peccato, si sanguis copiosè non fluat, Ecclesia non violatur. Hæc autem quantitas proportionaliter sumi debet ad partem, vnde fuit; sunt enim partes corporis ex quibus leui vulnere inflicto, facile copia cruoris defluit: ex aliis autem, v. gr. ex naso, etiam inflicto graui vulnere vix parum erumpit.

PROBL. LXIV.

Violatur, & non violatur Ecclesia, si quis in ea percussus, extra eam sanguinem profundit.

Templum non violatur. Quia violatio Ecclesie pœna est, ideòque stricte interpretanda. Sed Canones imponentes hanc pœnam exprimunt sanguinis effusionem quasi requisitam, vt incuratur, Cap. *Ecclesiis semel, de consecr. dist. 1. Cap. si Ecclesiis de consecr. Eccles. Cap. vnico, eodem titulo in 6.* Ergo debent stricte capi de sanguinis effusione intra ipsam Ecclesiam facta; vnde non sufficit vulnus acceptum in Ecclesia, si cruor extra profundatur. Sic Diana part. 6. tract. 6. res. 47. Pericus de Officio Sacerd. lib. 1. cap. 7. dub. 2. n. 43.

Violatur Templum. Quia Ecclesia non tam polluitur per ipsum contactum sanguinis decidentis in pavementum, quam per actionem iniuriosam, qua causatur effusio, & omnis propriè malitia formaliter contingit. Quare dum hæc tota ponatur in Ecclesia, quamvis sanguis colligatur in vase, vel percussus egrediatur ex templo, prius quam sanguis effluat, Ecclesia polluetur. Contra verò si quis percussus extra locum sacrum ingreditur illud, & in eo sanguinem mittat, illum non polluet. Non enim attendendum est, vbi sanguis profluat, nam illa censetur materialis effusio; sed vtrum percussio fiat in loco sacro, hæc enim formalis effusio censetur. Ita Suar. Graf. Syluest. Azor. Nauar. quos sequitur Fagund. præc. 1. lib. 3. c. 14. n. 16. Tollet. Aui- la, Reginald. Sayr. apud Dianam citatum. Card. de Lugo d. 20. n. 53.

Probabiliorem hanc reputo mentem, quia Cap. illo *Proposuit de consecr. Eccl.* dicitur Ecclesiam violari per vulnera, nec mentio fit sanguinis effusionis. Vnde colligo, ceteros Canones capiendos esse de sanguinis effusione formalis, seu morali, cuius tota materia formalis consistit in positione causæ physice: deinceps enim materiale quod est, effundi sanguinem intra vel extra Templum.

PROBL.

PROBL. LXV.

Polluitur, & non polluitur Ecclesia per copulam conjugalem ratione necessitatis in ipsa habitam.

378 *Polluitur* **P**olluitur quidem. Quia nulla subest sufficiens necessitas, ut talis actus in loco sacro habeatur. Sic D. Anronin. Palud. Caiet. & alij, quos refert Sanch. de *Marrimonio*, lib. 9. d. 15. num. 9.

379 *Polluitur* **N**on polluitur. Quia non est credendum, Ecclesiam obligare coniuges ad abstinendum, cum vergeat incontinentiae periculum, vel similis necessitas. Ita Sanch. cum multis ubi supra n. 12. Suar. d. 81. sect. 4. Azor. tom. 2. l. 9. cap. 5. Lessi. l. 4. c. 3. n. 85. Coninch. q. 83. n. 231. Tolet. l. 5. c. 1. 2. Fagund. praet. 1. l. 4. c. 4. n. 21. Diana p. 1. r. 7. resol. 19.

380 *Contra* **C**um his opinor monens, a Doctoribus communiter assignari hanc necessitatem, quando coniuges diu manere coguntur intra Templum, nec in cameram propinquam egredi possunt; Diuturnumque tempus Sanchez vocare vnum mensem, Fagundez, & Lessium dies quindecim, Dianam quatuor, aut quinque, de quo sect. 1. Alios autem praeter hanc moram etiam in altero saltem incontinentiae periculum requirere.

PROBL. LXVI.

Licet, & non licet apud Templum conjugali copula operam dare, si brevi in tempore quo inibi recluduntur coniuges, verè detur incontinentiae periculum.

381 *Problema* **S**i non sit reclusio diuturna, detur tamen virgens incontinentiae periculum in altero coniugum, non explicant Doctores, an liceat copulam conjugalem apud locum sacrum haberi. Suarius quidem d. 81. sect. 4. hanc regulam tradit: Quoties moraliter iuxta fragilitatem humanam vitari potest, aut alio in loco copula conjugalis haberi, mortale fore peccatum in loco sacro coire, si secus quando necessitas, vel fragilitas humana compellit. Vnde colligit, si vna vel altera nocte duntaxat dormiant in Templo graviter delinquere recoeundo; quia facile se possunt continere, separareque thorum, ut morale periculum incontinentiae vitent. Adhuc virgo: si tali brevi tempore verè detur incontinentiae periculum, an liceat?

382 *Contra* **M**inime licet, quin requiritur longa mora. Quia brevi tempore facile contineri possunt. Sic Petr. de Ledesm. tom. 1. r. de Euchar. c. 20. Lessi. l. 4. c. 3. n. 85. & alij.

383 *Licet* **L**icet planè. Quia legitima est coeundi necessitas quando in aliquo coniuge periculum est incontinentiae, nec alibi datur coeundi opportunitas. Verè hoc periculum exiguo potest in tempore incurrere. Ita Sa v. de *debitum conjugale* n. 12. Basil. Legion. de *Matrim.* l. 10. cap. 10 n. 13. cum aliis absolute docet, copulam conjugalem

in Ecclesia licere, nec Ecclesiam per illam pollui, qui nullo iure prohibetur.

Ego quidem quidquid sit de Basilij Legion. sententia (de qua alibi) assero, copulam conjugalem in loco sacro mortale peccatum non esse, si fiat ad vitandum incontinentiae periculum, aut alia iusta ex causâ. Hoc autem est certum, quoties effusio seminis in Ecclesia fuerit licita, vel solum venialis, Ecclesiam non violari. Quia non est, cum actu licito, qui cum summâ Dei reverentia geri potest, Ecclesia polluitur. Ceterum existimo, vix contingere huius necessitatis casum. Nam in Ecclesiis communiter sunt adhaerentia cubacula, vel sacristia, vel turris, quae nomine loci sacri non comprehenduntur quoad huiusmodi effectum.

384

Auctoritas mea.

PROBL. LXVII.

Violat, & non violat Ecclesiam excommunicati non vitandi sepultura.

Vidimus sect. 1. Ecclesiam violari, si quis excommunicatus publice in eâ sepeliatur. *Violat sepultura excommunicati non vitandi.* Cap. *Consuluitis de consecr. Ecclesiae*. Addit in Cap. *Sacris, de Sepulchris*, tale cadauer exhumandum esse, si discerni possit ab aliis, & proiciendum: secus si discerni non possit, ne simul cum ossibus illius ossa fidelium non excommunicatorum abiiciantur. Quaesieris autem an post Concilium Constantiense sit hoc limitandum ad excommunicatum vitandum: Limitandum non est. Quia textus generaliter loquitur de quibuslibet excommunicatis. Sic Azor. tom. 1. lib. 10. c. 26. q. 13. Abbas & alij ad Cap. *Consuluitis*, Alterius l. 1. d. 14. c. 1. col. 6.

385

Limitandum est. Quia post Concilium Constantiense non tenemur vitare toleratos. *Violat minime.* Ergo nec illos tenemur ab Ecclesiastica sepultura repellere. Ita Suar. d. 81. sect. 4. Laym. l. 5. c. 5. n. 8. Scortia l. 2. c. 13. Card. de Lugo d. 20. num. 56. Auila pars. 5. d. 7. dub. 1. Filiuc. tract. 5. num. 117.

386

Idem asseruerim, adjudicans toleratum excommunicatum habendum esse veluti excommunicatum occultum, ut Suarius edocet. Vnde aptè colligit Nauar. l. 5. *Consil. tit. de haeretic. conf.* 10. Layman & Lugo citati, per sepulturam haeretici non denunciati nominatim locum sacrum non violari.

387

Hoc assero.

PROBL. LXVIII.

Violatur, & non violatur Ecclesia, si per Episcopum excommunicatum non toleratum consecratur, aut benedicatur.

Violatur quidem. Quia Ecclesia polluitur per excommunicati non tolerati sepulturam: Ergo violabitur etiam a fortiori, quando per Episcopum excommunicatum non toleratum consecratur, aut benedicatur. Valer tamen consecratio, aut benedictio, haec enim non requirit iurisdictionem. Sed ordinis potestatem.

388

Violatur Ecclesia.

quam excommunicatio non tollit; indiget tamen reconciliatione. Sic Antonin. Tabie, quos sequitur Auila p. 5. d. 7. dub. 1. Abbas Ioan. Andreas, & Hostien. ad Cap. *Consuluit*. Palud. in 4. dist. 18. q. 8. art. 4. Syluest. v. *Interdictum* 4. q. 3. Nauar. c. 27. n. 258. Bonac. de *Matrim.* q. 4. punct. vlt. n. 22.

389 Non solum Ecclesia sic consecrata, aut benedictio: sed nec reconciliatione indiget, nam minime fuit violata. Quia nullo iure decernitur talis violatio, nec in legibus penali- bus valet argumentum à paritate rationis: cum odia restringi debeant ad casum duntaxat expressum. Ita Suar. d. 81. sect. 4. Coninch. q. 83. n. 23; Laym. l. 5. tr. 5. c. 5. n. 8. Card. de Lugo d. 20. n. 57. Fagund. prac. 1. l. 3. c. 14. n. 56. Alterius l. 1. d. 10. c. 6.

390 Hoc mihi probabilius, quia prius est, Ecclesiam consecrari, aut benedici, quam violari. Non ergo potest ipsamet consecrandi, aut benedici violari actione.

PROBL. LXIX.

Quando fuit Infidelis in Ecclesia sepultus, debent, & non debent eius abradi parietes.

391 Debeant abradi. Quia Caput Ecclesiam 2. de consecr. dist. 1. ita palam decernit. Sic Ioan. Andreas in cap. *Proposuit*, de consecrat. Ecclesia.

392 Abradi non debent. Quia forma consecrationis tolleretur, si abraderentur parietes Ecclesiae. Ita Abbas ad idem cap. Azor. tom. 1. l. 10. cap. 26. quest. 13. Fagund. prac. 1. lib. 3. cap. 14.

393 Ego quidem distinctione ex horum Doctorum mente sic vtor: si fuerit consecrata, haud radendi parietes ob rationem secundae sententiae: si vero consecrata non fuerit debent abradi. Et sic intelligendum reor, cap. Ecclesiam. Modus autem radendi parietes est, illos de albare. Legendus Auila part. 5. d. 7. dub. 4. conclus. 4.

PROBL. LXX.

Si totum Templum, vel maior eius pars per temporum intervalla corrumpatur, & instauratur: amittit, & non amittit consecrationem.

394 Si Templum consecratum secundum longitudinem, vel amplitudinem extendatur ita, ut pars denud facta reliquit consecrationem; si vero superetur, Episcopus aspergit illam partem denuo factam aqua benedicta, iuxta Glossam ad cap. *Proposuit*, verbo, *Reconciliatio*. Ceterum si totum Templum vel maior eius pars per temporum intervalla corrumpatur, & instauratur, quaeritur, num consecrationem amittat? Amittit quidem. Quia in veritate non est eadem Ecclesia licet talis moraliter censeatur. At in rebus

spiritualibus potius rei veritas, quam iuris fictio est consideranda. Sic Abbas ad cap. *Proposuit* numero 7. Innocent. in Rubr. de consecratione Ecclesie.

Non amittit consecrationem. Quia Ecclesia quae paulatim reficitur, sicut & navis, quae reparatur, non solum iuris fictione sed re vera censetur eadem, eo quod partes sibi succedunt, & sacrum si maius est, trahit ad se non factum, iuxta legem *Quod in rerum*, §. final. ff. de legat. 1. & Glossam in cap. si motum, v. *Altare de consecr. Ecclesie*. Ita Laym. l. 5. tr. 5. c. 5. n. 16. Azor. 10. l. 1. c. 26. q. 12. Fagund. prac. 1. l. 3. c. 14. n. 59. Coninch. q. 83. n. 235. & alij.

Scio Laymannum hanc amplecti sententiam quando Templi parietes (etiam omnes) per temporum intervalla casu corruerunt; & instaurati sunt: si tamen ex intentione vel omnes, vel fere omnes Templi parietes vnus post alium quasi continuari operis diruantur, & reparentur valde probabilem Abbatis sententiam reputare; quia in re morali multum valet operantis intentio. Ego autem vniuersaliter negarim, requiri novam consecrationem, nisi vel omnes parietes, vel maior ipsorum pars simul diruantur. Quamvis itaque talis adsit intentio, eadem manet Ecclesia; quia re vera Cinitas eadem est, quamvis ex intentione illam pulchriorem reddendi paulatim omnes aedes destruantur, & reedificentur.

PROBL. LXXI.

Locus sacer est, & non est violatus per occultam causam, ante eiusdem manifestationem.

Violatus non est. Quia ius non exigit Ecclesiae reconciliationem dum causa violationis est occulta. Ergo non vult Ecclesiam violari per occultam causam: alioquin veller, ut in Ecclesia violata celebrarentur divina officia, dum eius violatio aut violationis causa non manifestatur. Sic Vasq. 1. 2. d. 98. n. 6. Basil. Legion. de *Matrim.* l. 10. c. 10. n. 15. Faucet Angles, Sotus, Vega, Manuel, Capua, Canedo, Lopez, quos citat Sanch. de *Matrim.* d. 15. n. 10. docentes, effusionem seminis occultam in loco sacro non habere malitiam lethalem sacrilegij necessarii confitendam, quia per illam non violatur Ecclesia.

Est planè violatus, post datam occultam causam violationis antequam publicetur, quamvis non egeat reconciliatione, nec à celebratione abstinere teneamur, dum causa manifestetur occulta. Quia copula (ex gr.) etiam occulta in loco sacro sacrilega est grauiter. At vbi primum de tali copula constiterit, sine nova culpa, vel causa, censetur locus violatus, & eget reconciliatione: sed non violatur per talem notitiam: Ergo supponitur per occultam causam violatus: & tunc eget reconciliatione, quando publicum scandalum debet publica satisfactione compensari. Sic Lessi. l. 4. c. 3. n. 87. Azor. tom. 1. l. 10. c. 3. l. 9. 6. Antonin. Palud. Tabie, Adrian. Nauar. quos sequitur Sanchez citat Nauar. cap. 27. n. 256.

Profectò hi Doctores asserunt, per violationem

Sectio II. De Missa, Problemata. 139

tionem secretam non vetari celebrationem. Ergo plane supponunt, dari violationem secretam, quæ reconciliationem non egeat. Et sic intelligo Doctores, qui simpliciter asserunt, per occultum crimen Ecclesiam non violari, vel non censeri pollutam; solum enim negare volunt, violationem ætalem, quæ celebrationem impediatur, & egeat reconciliationem; non verò negant violationem occultam, quam habitalem vocitant.

PROBL. LXXII.

Post Concilium Constantiense ad violationem publicam Ecclesia, requiritur, & non requiritur Iudicis sententia declarans, sacrum locum esse violatum.

400 Requiritur planè. Quia Concilium Constantiense præscribit, ut nemo teneatur abstinere à quibuscumque diuinis prætextu cuiuscumque sententia, vel censura à iure vel ab homine generaliter promulgata, donec in particulari, seu nominatim declaretur. Ideo non tenemur Interdictum seruare, donec per Iudicem denunciatur. Sed hæc Ecclesia violata, vel est quoddam Interdictum, vel saltem est sententia quædam iure lata. Ergo merito censeri potest sub illo decreto Concilij Constantiensis comprehensa. Sic Ioan. de la Peña 3. p. q. 64. Probabile reputat Suarez dist. 81. sectio. 4. Fagund. præf. 1. lib. 3. cap. 14. num. 34. Diana p. 6. tract. 6. res. sol. 27.

401 Non requiritur, sed sufficit, causam violationis innoscere notorietate facti, vel iuris, ut Templum egeat reconciliatione. Quia violatio loci facti non est proprie Interdictum nec intelligitur Interdicti nomine, vel censura. Quare decretum Concilij Constant. ad Ecclesiam pollutionem non extenditur. Ita Suarez citatus, & tom. 5. d. 37. sect. 1. num. 18. Fagund. præf. 1. lib. 3. cap. 14. num. 34. Card. de Lugo dist. 20. numero 35.

402 Scio Eminentiſſimum Cardinalem de Lugo citatum asseruisse, esse Romæ praxi receptum, ut Ecclesie reconciliatur, etiam si violatio denunciata non fuerit. Recor autem eandem esse aliarum Diocesum praxim, vnde contrarium soluit fundamentum. Quare secundam sententiam probabiliorē iudicam.

PROBL. LXXIII.

Simplex Sacerdos ad reconciliandam Ecclesiam benedictam, indiget, & non indiget Episcopi facultate.

403 Quando violatur Ecclesia, vel Cæmeterium, quæ solum erant benedicta reconciliari potest per simplicem Sacerdotem cum aqua benedicta communi. Sic habetur Cap. si Ecclesia iuxta Gloss. de Consecrat. Eccl. & docent communiter Doctores. Rituale Romanum præscribit huius reconciliationis ritum, & requirit aspergillum de herbâ hyssopo factum. Quæſierim

autem an simplex Sacerdos ad huiusmodi reconciliationem Episcopi facultate indigeat?

Indiget quidem. Quia Rituale Romanum præscribit, Ecclesiam violatam, si nondum erat ab Episcopo consecrata, per Sacerdotem ab Episcopo delegatum esse reconciliandam. Sic Bonac. de Matr. q. 4. punct. 6. n. 27. asserens, sic esse praxi receptum in Mediolanensi Diocesi.

405 Minime indiget. Quia textus in eo cap. Ecclesia, id non exprimit, imò contrarium indicat, quatenus inquit, Proinus lauetur, quod præstari non posset, si Episcopi facultas esset expectanda. Ita Auila part. 5. dist. 7. dub. 4. conclus. 1. Fagund. præcept. 1. lib. 3. capite 4. numero 7. & 60.

406 Ego verò cum Laymanno l. 5. tr. 5. n. 12. iudico, expedire quidem ut facultas ab Episcopo, vel ab eius Vicario (si facile potest) impetretur, & peti alicubi solet: non tamen esse necessariam. Ne tamen querelæ suscitentur, monuerim in vnaquaque Diocesi receptæ praxi hærescere prudens esse consilium.

PROBL. LXXIV.

Episcopus potest, & non potest simpliciter Sacerdoti concedere facultatem reconciliandi Templum consecratum violatum.

407 Scio, Templum, vel Cæmeterium ab Episcopo consecratum si violetur, reconciliari debere per Episcopum proprium, vel per alium Episcopum de licentiâ proprii cum aqua, quam ipse, vel alius Episcopus benedixerit, cinere immixtam. Habetur cap. Proposuiſti, & cap. Aqua, de consec. Eccl. Scio, posse Papam simplici Sacerdoti committere Ecclesie consecrata reconciliationem. Quia per apicem potestatis Pontificiæ potest committere simplici Sacerdoti circa corpus Christi mysticum, quædam, quæ pertinent ad potestatem Ordinis Pontificalis. Quæſierim verò, num Episcopus possit etiam simplici Sacerdoti concedere facultatem reconciliandi Templum consecratum violatum?

408 Potest equidem. Quia sic est praxi receptum non contradicente, sed potius annuente Pontificis. Sic Victor. q. 99. Sa v. Ecclesia, n. 20. Sylui. dere. 3. p. q. 83. a. 3.

409 Minime id potest Episcopus. Quia cap. Aqua, Consuetudo Bracharenſis Ecclesie, qua solent Episcopi simplicibus Sacerdotibus committere Ecclesie reconciliationem consecrata, corruptela vocatur. Et quia licet Episcopus committere valeat, quæ iurisdictionis sunt, quæ tamen Ordinis sunt Episcopalis, non potest inferioris gradus Clericis demandare. Consonat Rituale Roman. dicens: Simplex Sacerdos tantum ex privilegio Sedis Apostolicæ potest Ecclesiam ab Episcopo consecratam reconciliare, & tunc utatur ritu in Pontificali præscripto, cum aqua per Episcopum ad hunc usum benedicta. Ita Henric. l. 9. c. 27. n. 6. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 26. q. 14. Suar. d. 81. sect. 4. Fagund. præf. 1. lib. 3. c. 14. n. 7. & 60. qui referunt alios.

410 Censuerim hanc sententiam communem esse præferendam. Si verò contraria praxis ali-

cubi vigeat, damnanda non erit; quia ibi forsan consuetudo iuri communi ex tacito Pontificis consensu derogavit. Hoc certum assero Regulares posse ex privilegio Pontificis Templum, vel Altare post consecrationem pollutum reconciliare cum aqua (cui vinum ac cinis simul admiscetur) per Episcopum benedicta, vel per Praelatum Regularem, si distet Episcopus duabus dietis, idest, leucis quatuordecim.

PROBL. LXXV.

Per Missae celebrationem reconciliatur, & non reconciliatur Ecclesia violata.

411
Tollitur violatio.

PRemitto illam Missalis Rubricam de defunctis, ubi §. 10. n. 2. Si Sacerdos celebrante, violatur Ecclesia ante Canonem, dimittatur Missa: si post Canonem, non dimittatur. Quaeritur autem, an per hanc celebrationem, quando Missa non dimittitur, vel aliam similem, violatio tollatur, & Ecclesia reconciliatur? Tollitur violatio, & Ecclesia reconciliatur. Quia dignitas tanti sacrificij, sanctitas talis immolationis, praesentia Domini corporis & sanguinis censetur merito non solum sufficiens, sed profluens Templi violati reconciliatio. Sic Henricus 1. 9. c. 27. n. 5. & 6. Anula p. 5. d. 7. dub. 3. Bonac. de Matrim. q. 4. p. un. ult. n. 27. Sa. v. Ecclesia, n. 19. Diana p. 2. rr. 14. resol. 69. & p. 6. rr. 6. resol. 28. Limitat Castro de Reg. p. en. l. 2. c. ult. & Naldus v. Ecclesia, n. 24. Si celebratio fiat bona fide. Sa. vero dicit, etiam si mala fide celebratum sit, quod Diana amplectitur; quia efficaciam celebrationis ad reconciliandam Ecclesiam pollutam, non potest pendere ab ignorantia, vel bona fide celebrantis, quae solum conducit ad excusandum eius peccatum.

412
Non tollitur.

Non tollitur violatio, nec reconciliatur Ecclesia. Quia eodem modo Templum nondum consecratum, aut benedictum, semel inibi celebrata Missa, non egeret alia consecratione, seu benedictione. Nam sicut Missae dignitas aequivaleret reconciliationi, pariter aequivaleret, imo praeponderaret consecrationi, vel benedictioni. Et quia tam Ecclesiae violatio, quam eius reconciliatio iure Canonico fuit introducta; quare sicut non violatur nisi per causas ab Ecclesia designatas, ita nec potest reconciliari nisi verbis, & ritibus ab Ecclesia praescriptis. Sed nullum ius Canonicum tribuit Missae vim reconciliandi Templum violatum: Ergo nullo in casu celebratio Missae vim habet tollendi violationem. Ita Laym. l. 5. rr. 5. c. 5. n. 13. Fagund. praec. 1. l. 3. c. 2. n. 15. Card. de Lugo d. 20. n. 62. Portel. in addit. ad dub. Regular. v. Ecclesia, num. 5. Sayr. de consecr. l. 5. c. 16. n. 11.

413
Hanc sententiam amplector.

Scio Episcopum, vel eius Vicarium posse dare licentiam faciendi sacrum in Ecclesia violata, nimirum donec reconciliatur. Quare supponi videtur, per illam celebrationem non reconciliari. Ego quidem sententiam primam non auderem in praxi sectari, quia illam probabilem per locum intrinsecum vix reor. Per locum autem extrinsecum illam tot Doctoribus munitam esse tutam existimo.

PROBL. LXXVI.

Heremitoria quadam, Hospitalia, oratoria, vel similia loca, quae nec consecrata, nec benedicta sunt, erunt, & non erunt violationis periculo obnoxia.

Huiusmodi loca ab Episcopo deputata ad celebrandum, quae nec consecrata, nec benedicta sunt, nec in eis fidelium cadauera sepeliuntur, non sunt violationis capacia. Quia haec res est odiosa, & poenalis, unde restringi debet ad Ecclesiam proprie dictam, quoties iura dicunt, vel supponunt locum sacrum; aut Ecclesiam violari: sed Ecclesia proprie non dicitur, quae non est consecrata, vel benedicta, & divinis Officiis destinata. Ergo talis locus non est capax violationis. Sic Henriquez libro 9. capite 27. numero 5. Manuel. in summa tomo 1. capite 154. numero 13. Sa. v. Ecclesia, numero 13. Suarez distinctione 81. sectione 4. Graff. 1. parte libro 1. cap. 20. num. 28. & libr. 2. cap. 83. num. 10. Coninch. quest. 83. num. 236.

Sunt capacia violationis. Quia haec loca gaudent immunitate tanquam sacra: Pariter ergo sunt violationis capacia. Et quia Episcopi deputatio talem locum perpetuo divino cultui, & Missarum celebrationi destinantis est veluti consecratio quadam supplens benedictionis effectum. Unde iam dicitur locus religiosus, nec ad vsus profanos potest redire, ut habetur capite Ad haec, de religios. domibus. Ita Sanchez de Matrimonio, libro 9. distinctione 15. numero 39. Suarez (qui videtur mutasse sententiam) tomo 1. de Religion. tractatu 2. libro 3. capite 9. numero 3. Cardinal. de Lugo dist. 20. num. 6.

Video huic sententiae favere Gregor. VIII. capite fin. de consecratione Ecclesiae, generaliter asserens, Ecclesiam non consecratam si polluta fuerit sanguine, vel semine, debere reconciliari. Et Glossa ibi reddit rationem. Quoniam ille locus auctoritate Episcopi divino cultui dicatus sit, ita ut ad profanos vsus redire non debet. Unde censeo hanc sententiam iure communi valde probabilem apparere, contrariam vero nunc in praxi servuari. Unde monerim, servandam esse Regionum consuetudinem. Sed quoniam in rarioribus eventibus, sicut non potest praxis esse frequens, ita constans esse assollet: ubi non constiterit praxis recepta, utramque sententiam reputo probabilem, & securam.

CAPVT XXI.

Circa Altare, & eius Ornatum.

PROBL. LXXVII.

Pyxis, in qua recipienda est Eucharistia, debet, & non debet esse benedicta.

quod est Nicenum 2. Canon. 9. Accedit Ecclesie consuetudo, quam satis indicant illa verba Sacerdotis ad Altare post Consecrationem accedentis: *Oramus te, Domine, per merita Sanctorum tuorum, quorum reliquie hic sunt.* Sic Canonista ad Caput Placuit. Syluest. v. Altare. 9. 1. Armil. ibi. 7. 5. Scortia l. 2. c. 14. n. 4. Azor. tom. 1. l. 1. o. c. 27. q. 8. addens, ira Sanctorum reliquias ad consecrationem Altaris pertinere, ut sine reliquiis appositis consecratio non valeat. Censet vero sufficere, si subtus Altare fixum reliquie Sanctorum sint condite.

Minime apponi necessario debent, vel ad substantiam consecrationis Altaris, vel ad aliquis Ecclesiastici precepti obseruantiam. Quia ex usu constat moderno, & arguitur constare ex antiquo, Canones namque contrarium non conuincunt, ut ex contextu Conciliorum facile deducitur. Et si olim preceptum fuit apponendi reliquias in Altaris saltem fixi consecratione, certe iam cessauit, per contrariam consuetudinem, quae praecipue videtur inducta, quoniam in tanta Templorum & Altarium multitudine cerarum Sanctorum reliquiae vix possent omnibus adhiberi. Ita Hugo, & Astien. apud Syluest. citat. Angel. v. Altare n. 3. D. Thom. 3. p. q. 83. art. 3. Sotus in 4. dist. 13. q. 2. art. 3.

Censuerim, ad Ecclesiae attinere Praefules, prouidere, si commodum possit, ut antiqua consuetudo reponendi reliquias in singulis Altaribus perseueret, si quidem perseuerat Sacerdotis Oratio, *Per merita Sanctorum, quorum reliquie hic sunt.* Quamvis enim sufficienter verificetur illa verba, quoniam aliquando vel in Altari, vel in Templo vere reliquiae sunt, et quandoque desint, tamen magis formaliter, & proprie verificabuntur, ubi re vera reliquiae fuerint repositae. Affero tamen nullatenus esse de substantia consecrationis Altaris, si omnino desint.

PROBL. LXXIX.

Quoties in ligno, quo clauditur Ara consecrata, fuerit paruus ille lucellus, quo reliquie conduntur, amoto ligno a lapide, tollitur, & non tollitur consecratio.

Altare viaticum, quando consecratur cum reliquiis diuersimode solet habere sepulchrum, & sigillum, (sepulchrum dicitur paruus lucellus, in quo reliquiae conduntur: sigillum vero vocatur operimentum sepulchri aut lucelli.) Nam interdum lignum ipsum est sepulchrum, & lapis sigillum; interdum in ipso lapide sepulchrum apponitur & sigillum: & tunc vel non additur lignum, vel additur solum ad conseruationem, & augmentum Altaris.

Igitur quoties in ligno fuerit sepulchrum, per amotionem lapidis a ligno ipsum tollitur consecratio. Quia praeterquam quod ex cap. 1. de consecrat. Eccles. constat, reliquiarum sepulchrum (saltem quando consecratur Altare cum reliquiis) est de substantia consecrationis: Vnde quando sepulchrum est in ipso lapide ac dimouetur ab ipso, consecratio

PROBL. LXXVIII.

In Ara consecrata debent, & non debent Sanctorum reliquie reponi.

Debent profecto. Quia in Cap. Placuit 26. de consec. dist. 1. praecipit Concilium Africanum, ut Altaria, quae sine reliquiis euerantur. Idem habetur in Concil. Carthagin. 5. f. 14. Consonat Concilium septimum generale

SCOBAR
Theob. Mor.
Tom. II. IV.
F. IV.

perditur, quamvis lapis non sit in ligno: & quando sepulchrum in ligno adest, & ab ipso lapis amouetur. Sic Syluest. *v. Altare*, n. 6. Angel. *ibi*, n. 2. Armil. n. 11. Sa correctus n. 1. Henric. l. 9. c. 18. n. 1. Azor. *tom. 1. l. 10. c. 27. g. 12.* Laym. *lib. 5. tract. 5. cap. 6. num. 3.* Reginald. *lib. 29. num. 192.*

425 Altare portatile vel fixum per amotionem, non tollitur, aut fractionem sepulchri; vel sigilli, non amittit consecrationem. Quia nec illud sepulchrum vel sigillum est de consecrationis essentia, vel substantia, sicut nec reliquiarum appositio: nec in eo forma consecrationis, vel Altaris consistit, nec id vlllo iure cauetur. Ita Suar. *d. 21. sect. 5.* Coninch. *g. 83. n. 240.* Auerla *quæst. 11. sect. 13.* Franc. de Lugo *de Sacrament. lib. 5. cap. 8. qu. 3. n. 25.*

426 Idem assero. Nam in *cap. 1. & 3.* relatis solum deciditur, Altare consecrationem amittere, si tabula ipsius, seu mensa, in qua est sigillum, frangatur; non quia sigillum frangitur; (potest enim ea fractio contingere, quamvis sigillum maneat illæsum) sed quia mensa lapidea frangitur, quæ per se immediatè consecratur.

PROBL. LXXX.

Quoties Altaris cornua, quæ assolent ungi, franguntur, perditur, & non perditur Altaris consecratio.

427 Perditur consecratio. Perditur planè. Quia in cornibus Aræ per vñctionem consecratio recipitur. Quare sublatis per fractionem, seu diminutionem consecratio deficiet. Sic Syluest. *v. Altare*, n. 6. g. 8. Armil. *ibi* num. 10. quos sequuntur Bonac. *dist. 4. q. ult. punct. 9. n. 15.* & Henric. *l. 9. c. 28. num. 1. lit. K.*

428 Minime perditur. Quia contraria sententia nullo iure fulcitur. Quamvis enim vñctio fiat in omnibus, tota tamen mensa seu Aræ consecratur; ideoque dum debita quantitatis formam retinet, quæ scilicet capiendò Calici cum patenâ sufficiat, consecrationem non amittit, cum adhuc maneat apta consecrationi. Ita Laym. *l. 5. tr. 5. cap. 6. num. 5.* Card. de Lugo *dist. 20. num. 75.* Suar. *dist. 81. sect. 5.* Coninch. *quæst. 83. n. 239.* Fagund. *præc. 1. l. 3. capite 22. num. 4.*

429 Cum his opinor. Nam in dubio nec execratio præsumi debet, nec iteranda est consecratio. Quidquid igitur sit de cornuum fractione consecratio Altaris non amittitur, quoties una eius pars Calicem cum patenâ capit.

PROBL. LXXXI.

Parua Palla, qua Calix cooperitur, est & non est de essentia ornamentorum Altaris.

430 Vidimus *sect. 1.* requiri paruum pallam seu filiolum, qua Calix cooperitur. Hæc quidem non est de essentia ornamentorum Altaris, potestque proinde serica esse, ac non benedicta,

Quia si necessaria esset ex lineâ telâ esset elaboranda sicut corporale: at vltus obtinuit paruas hæc pallas elaborare serico, vel auro, vel in modum reus. Quicquid mos idè receptus est, quia parua palla non tangit immediatè species consecratas sicut corporale. Sic Sotus *in 4. dist. 13. g. 2. art. 5.* Moure *part. 3. c. 5. §. 11. num. 10. & 12.* Manuel *in sum. tom. 1. cap. 247. num. 18.*

Quandoquidem iuxta præsentem Ecclesiæ morem corporale non sufficit ad Calicem operiendum, hæc parua palla tam necessaria est, quam corporale ipsum, ideoque benedicta, & lineâ saltem quoad interiorem partem, quæ Calicem attingit: nam in exteriori potest esse, vel auro, vel serico, vel in modum reus elaborata. Quia sic Missale præscribit *in ritu celebrandi §. 1.* Ita Suar. *d. 81. sect. 6.* Filliuc. *tr. 5. n. 125.* Reginald. *l. 29. n. 195.* Fagund. *præc. 1. l. 3. c. 21. n. 2. & c. 22. n. 11.* Valq. *d. 233. c. 4.*

Certe iuxta præsentem praxim communionem parua palla pars est corporalis & per consequens necessarium ornamentum, & eandem materiam, ac benedictionem requirit. Cuius omissionem mortale ex suo genere esse peccatum reor, oppositamque sententiam vix esse probabilem.

PROBL. LXXXII.

Purificatorium, ad abstergendum Calicem, debet, & non debet esse benedictum.

Benedictum esse non debet. Quia id nullo iure cauetur, nec in Missali præscribitur, nec vllibi eius benedictio apponitur. Sic Bonac. *d. 4. q. vltim. punct. 9. n. 22.* Card. de Lugo *d. 20. n. 76.* Reginald. *l. 29. num. 205.* Suar. *d. 81. sect. 8.* Gaunt. *in Missal. p. 2. tit. 1. lit. A.* Auerla *qu. 11. sect. 13.*

Purificatorium debet esse benedictum. Quia quod de corporalibus generaliter præscribitur, de Purificatoriis etiam est capiendum, scilicet ob ministerij reuerentiam, ac puritatem. Et quia vt edocet D. Thom. 3. *p. 82. a. 3.* Eucharistia ob reuerentiam ipsi debitam à nullâ re tangitur, quæ non sit consecrata. Vnde corporale, Calix, & manus Sacerdotis consecrantur, ad tangendum hoc Sacramentum: At etiam Purificatorium tangit illud, quando scilicet eius reliquæ in patenâ manent, vel in Calice: debet igitur benedici. Ita Laym. *l. 5. tr. 5. c. 6. n. 12.* Fagund. *præc. 1. l. 3. c. 1. n. 30.* Franc. de Lugo *de Sacram. l. 5. c. 7. g. 7. n. 36.*

Hic hæreo, ratus, haud consequenter à Missali præscribi benedictionem mapparum Altaris, quæ minus attingunt Eucharistiam si nollet Purificatorium benedici. Vnde cum in fine Missalis ponitur benedictio robaleorum, seu lineaminum Altaris, reor ibi comprehendi Purificatorium, quod primo cooperit Calicem, deinde patenam, & ipsis abstergendis deferuit. Quare tutius erit illud, sicut reliqua lineamina benedici. Tutius dixi, quia oppositam sententiam tutam esse existimo.

PROBL. LXXXIII.

Præter Corporale requiruntur, & non requiruntur tres Mappæ in Altari ad Missæ celebrationem.

436 **D** Vafolū mappæ præter corporale requiruntur vna totum operiens mensam, altera brevior supra Aram: imò sufficit vna plicata. Quia sic usus habebat. Sic Palud. Innocent. quos sequitur Syluest. v. *Missæ*, n. 2. Armil. ibi, n. 6. Suar. d. 81. sect. 6. Fagund. præc. 1. l. 3. c. 2. n. 11. Hennig. l. 9. c. 28. n. 3. Laym. l. 5. r. 5. c. 6. n. 11. Filliuc. r. 5. n. 24.

437 **T**res Mappæ præter Corporale requiruntur. Quia Pius V. in suo Missali, dum §. 10. de defect. occurrenti in Missa agit inter alios numerat, Si Altare non sit tribus mappis ornatum. Et Clemens VIII. in suo Missali in Rubricis generalibus §. 10. inquit: Altare operiatur tribus mappis seu soboleis mundis, ab Episcopo, vel alio habente potestatem benedictionis, Superiori saltem oblonga, quæ usque ad terram pertingat, duabus aliis brevioribus, vel una duplicata. Itæ Ang. v. *Missæ*, n. 35. Card. de Lug. d. 10. num. 76. Auerl. quæst. 1. l. 1. sect. 13.

438 **I**am quidem duæ Mappæ non sufficiunt præter corporale. Quia illa Rubrica saltem obligat sub veniali. Quare non possunt non mitari Doctores aliquos scribentes post Clementem VIII. hanc obligationem non aduertisse.

PROBL. LXXXIV.

Mortale peccatum est, & mortale non est peccatum, sine Mappis celebrare.

439 **E**t mortale. Quia est contra communem et totius Ecclesiæ consuetudinem graviter cōducenem ad huius sacrificij reverentiam. Sic Syluest. Navar. Medina. Sotus, & alij, quos sequitur Fagund. præc. 1. l. 3. c. 2. n. 13. Suar. d. 81. sect. 6.

440 **M**ortale non est, sed ad summum veniale, si ne secundo linceo celebrare. Quia res non est tam gravis. Itæ Azor. rom. l. 1. c. 28. g. 8. Mour. p. 3. c. 5. §. 11. n. 8. Angel. v. *Missæ*, & alij assentes, si necessitas celebrandi vigeat, tres mappæ non suppetant, vnam sufficere, vel saltem, lectulo contemptu, & scandalo, non esse mortale. Imò Mour. adicit, etiam si non vigeat necessitas, veniale solum esse piaculum.

441 **E**go autem existimo, si qua adsit necessitas, excusari mortale peccatum, si verò nulla sit necessitas, & adhibeatur duplex solummodo mappæ, forsan esse veniale: si apponatur vnica, forsan esse mortale. Nec enim est facile materiam gravem à levi circa singula præcepta discernere.

Isob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

PROBL. LXXXV.

Mappa Altaris debent, & non debent esse benedicta necessario.

Necessario benedictæ esse non debent. Quia id in iure non cauetur, nec consuetudine asseruatur. Sic Suar. d. 81. sect. 6. Fagund. præc. 1. l. 3. c. 2. n. 10. & 13.

Benedictæ debent esse. Quia sic expressè Missale præscribit. Itæ Card. de Lugo dist. 20. num. 76. Auerl. quæst. 1. l. 1. sect. 13. Gabr. in Canon. lect. 13. Syluest. 9. Benedictio, n. 5. Azor. to. 1. l. 10. cap. 28. quæst. 8. Bonac. dist. 4. quæst. ultim. punct. 9. num. 25. Qui tamen addunt, in casu necessitatis, vt cum alia non habentur, posse mappas laicorum adhiberi, & deinde sicut prius visibus applicari profanis; quia non fuere nisi ad tempus sacro ministerio deputata.

Equidem à peccato non excusarem, citra ullam necessitatem mappas non benedictas adhibere, vel ipsarum non curare benedictionem. Non tamen reor, id fore mortale; quia talis benedictionis omisio non habet coniunctam magnam sacrificij irreuerentiam. Si qua verò necessitas subesset, nimirum celebrandi die festo, (quin etiam profesto), nec haberi possent mappæ benedictæ, putarim excusari veniale peccatum, ne sacrificium ob illum defectum omittatur. Mappas verò semel celebrationi adhibitæ rursus profanis visibus applicare non audeam.

PROBL. LXXXVI.

Corporale potest, & non potest ex Cannabe fieri.

Non potest. Quia c. *Consulto*, purum, lineum vel lineum tereno lino procreatum exigit: sed Cannabis specie differt à lino iuxta peritorum existimationem: Ergo Corporale fieri non potest ex Cannabe. Sic Syluest. v. *Benedictio*, n. 5. Suar. d. 81. sect. 6. Filliuc. r. 5. n. 125. & alij.

Potest Corporale ex Cannabe fieri. Quia licet Cannabis specie à lino differat, tamen vni communis tam ex Cannabe, quàm ex lino conficit vestes etiam intimas, & albas, quæ quidem indifferenter vestes lineæ reputantur. Quin telex Byssina tenuissima (Hispanè *olandas*) fieri dicuntur ex cannabe. Itæ Tabie. v. *Missæ*, n. 10. Armil. ibi n. 6. Reginald. lib. 29. num. 195. Azor. rom. l. 1. c. 28. quæst. 8. Bonac. d. 4. quæst. ultim. punct. 9. num. 24.

Ego quidem, vsu receptum existimò, Altaris pallas, imò Corporalia ex cannabe, apud Oppida illa, vbi cannabis germen magis quàm lini profuit, elaborari. Cui præxi cap. *Consulto* non repugnat. Quoniam in antiqua lectione dicebat. *In puro lineo*, vel *linteo*, sub disunctione: quasi significans, sufficere quodlibet lineum propriè dictum. Et idem de Mappis Altaris à fortiori asserendum.

N PRO

PROBL. LXXXVII.

Corporalia, reliquaeque Altaris mappae possunt, & non possunt ex Gossipio Hispanae, Algodon, perfici.

448 **N**on possunt. Quia cap. Consulto praeficitur Corporalia elaboranda esse ex lineo puro, vel lineo, quod vocabulum à lineo etiam ducit originem: sed Gossipium linum non est: Ergo ex Gossipio fieri non possunt Corporalia, nec Mappae, quae elaboranda ex lino sunt. Moure p. 3. c. 5. §. 11. n. 8. & alij.

449 **F**ieri Corporalia, & Mappae possunt ex Gossipio. Quia Plinius lib. 19. c. 1. narrat ex Gossipio fieri lineam xylina, quibus nulla vel in candore, vel in mollietate sunt praefenda. Ita Azor. 10. 1. l. 10. c. 28. g. 8.

450 **S**cio, tam in finis, quam in Philippinis Tela Xylina, seu Gossipina (sinabasa vocitant) vestibus etiam intimis deservire. At cum Plinius indicet, aliisque doceant, Gossipium esse lini genus candidissimi, ac molliissimi, non putarim improbabilem Azoris sententiam, praefertim ubi praxis coeperit induci.

PROBL. LXXXVIII.

Peccat, & non peccat venialiter qui sine causa duas saltem candelas in Missa celebratione non accendit.

451 **V**enialiter peccat. Nam sufficit candelam accendi, ut sine veniali piaculo quis celebrare valeat. Quia non datur praecipuum rigorose cogens ad accendendas duas; praecipuum namque illud Rubricae Missalis Clementis VII. §. 20. maiorem solummodo respicit decentiam. Sic Suarez distinct. 81. sect. 6. Graff. lect. 2. cap. 43. num. 1. Filiuc. tract. 5. num. 126. Tolet. Chamerota, Coninch. Azor. Manuel. quos sequitur Bonac. distinct. 4. quastion. vltim. puncto 9. numero 31. Fagund. prac. 1. lib. 3. capit. 22. num. 18.

452 **N**on sufficit vnicam succendi candelam, ut venialiter sine veniali culpa Missa celebretur. Quia verè in re licet levi, Missalis, Rubrica violatur. Ita Nuñez 3. p. q. 83. art. 4. dub. 3. Franc. de Lugo de Sacram. lib. 5. cap. 7. quastion. 7. numero 25. & alij.

453 **E**go crediderim, satis obligare Missalis Rubricam (duas saltem candelas requirens,) iuxta subiectam materiam: & per consequens illum qui sine causa candelam vnicam adhiberet, venialiter delinquentem. At ratione necessitatis, vel ob causam etiam non valde grauem nullam esse culpam, uti Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 17. & Diana p. 2. tr. 14. resol. 67. asseruere.

PROBL. LXXXIX.

Mortale est peccatum, & non est peccatum mortale sine cereo lumine celebrare; licet enim, & non licet lumen Olei adhiberi, vel in necessitate.

454 **M**ortale peccatum est, vel in necessitate sine lumine cereo Missam celebrare. Quia Mortale peccatum violatur vniuersalis Ecclesiae consuetudo, quam approbat Missalis Rubrica de defectibus occurrent. in Missa §. 10. n. 1. ubi ponitur inter alios defectus, si non sint luminaria cerea. Vnde Acolyti Ceroferarii dicti sunt, cap. Cleros, dist. 21. Sic Henric. l. 9. c. 26. n. 3. & c. 29. n. 7. Fagund. prac. 1. l. 3. c. 22. n. 17. Suar. indicat. d. 81. sect. 6.

455 **P**eccatum mortale non est in necessitate olei lumine celebrare, quod adhiberi coram Eucharistia assoler, dum ablit contemptus, & scandalum. Quia haec Ecclesiae consuetudo non censetur in necessitate obligare: nec indecens valde est, lumen olei, Missae celebrationi adhiberi, quod sine indecentia Eucharistico tabernaculo continuo fulgurat. Ita Suar. & Fagund. citati Valq. 3. p. d. 233. n. 25. & 26. Nuñez 3. p. q. 83. art. 4. dub. 3. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 9. n. 31. Diana p. 2. tr. 14. resol. 67.

456 **I**n necessitate licere putarim. Sed requiritur, qualis debeat esse necessitas. Manuel in summ. In necessitate rom. 1. c. 247. n. 12. grauissimam requiri putat, licet licet non vt violetur praecipuum, quod ipse grauissimum arbitrat. Suar. Fagund. supra, & Reginald. l. 29. n. 196. sufficere existimant, quod circa candelam non possit haberi, quamvis Missa ex deuotione dicatur. Sed addunt, hoc antequam fiat, non esse consulendum: tolerandum verò, si factum fuerit. Ego quidem simpliciter reor in necessitate licere; quoniam illa vetustissima Ecclesiae consuetudo, quamvis non sit grauis necessitas, me iudice non vget, dum alio ex capite tot exurgant, si Missa ideo omittatur, incommoda.

PROBL. XC.

Licet, & non licet in necessitate cum lumine sebaceo, vel ex adipe, vel simili ex materia celebrare.

457 **M**inimè licet. Quia id esset indecentissimum, & ab Ecclesiae more prorsus alienum. Vnde in quacumque necessitate mortale erit cum tali lumine Missam dici. Sic Suar. d. 81. sect. 6. Reginald. l. 29. n. 195. Fagund. prac. 1. l. 3. c. 21. n. 25. Filiuc. tract. 5. n. 126. Villalob. rom. 1. tr. 8. diff. 26. n. 4.

458 **L**icet planè. Quia id nec iure veratur, nec vsus Ecclesiae videtur in necessitate obligare. Ita Azor. 10. 1. l. 10. c. 28. g. 8. Nuñez 3. p. q. 83. n. 3. dub. 3. Card. de Lugo d. 20. n. 77. Auersa q. 11. sect. 13. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 9. n. 24. Zanard. Pitigian. & Homob. quos sequitur Diana p. 2. tr. 14. resol. 45. Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 11.

Existimo

Sectio II. De Missâ, Problemata. 145

458
Existimo, ob causam etiam non valde gra-
uem celebrari licere cum igne ardente in sebo,
modo ablit scandalum. Sed prima sententia
libenter magis adhaerim.

PROBL. XCI.

*Mortale crimen est, & mortale non est,
sine Cruce celebrare.*

459
Mortale est. Quia magnam eius omisso ir-
reuerentiam continet, cum Missalis Rubri-
ca sapè præscribi caput inclinandum esse Cru-
ci super Altare collocatæ. Sic quidam Docto-
res apud Fagund. *prac. 1. l. 3. c. 2. n. 7. 32.*

460
Mortale non est. Quia nec in iure præcipitur,
nec res secundum se secluso contemptu, grauis
esse videtur. Ita Suar. *d. 81. sect. 6. Regin. l. 29. n. 197. Villalob. tom. 1. tract. 8. diff. 26. n. 6. Ho-*
mophon. in exam. p. 1. tract. 4. c. 15. q. 143. Diana
p. 2. tr. 14. resol. 45. Filliuc. tr. 5. n. 123. Bonac. d. 4. q. ult. p. m. 9. n. 30. Vasq. d. 233. n. 27.

461
Sicut alia Rubrica non inducunt in le-
ui materia grauem obligationem, sic in præ-
senti solum admittit existimo obligationem
sub veniali. Imò cum quolibet causa excusat,
à peccato veniali, nunquam Sacerdos venia-
liter delinquet sine Cruce celebrando, quia ipsa
sola Missæ celebratio sufficit ad excusandum à
veniali peccato, nè scilicet tanto sacrificio pri-
uetur Ecclesia.

PROBL. CXII.

*Liber deest, & Sacerdos adeò est instru-
ctus, & sic de sua memoriâ confidit, vt
moraliter non dubitet, se cuncta per-
fectè recitaturum: sine Missali hic po-
terit, & non poterit celebrare sine le-
thali culpa.*

462
Non potest sine lethali culpa. Quia in re
tam graui non est ita memoriæ fidendum
cum aliquo labendi periculo, quod prudenter
semper est formidandum. Et quidem circa Ca-
nonis verba periculum obliuionis, aut omissionis
subire graue est peccatum. Sic Fagund. *prac. 1. l. 3. c. 21. n. 23. Coninch. q. 83. n. 251.*

463
Potest sine culpa lethali, imò absolutè licet,
quando moraliter non subest errandi pericu-
lum, & abest contemptus, & scandalum. Quia
tunc non fit sacrificio irreuerentia, nec mora-
le errandi periculum. Vnde communiter ex-
citantur Sacerdotes illi, qui cum legere non
possint ob visus debilitatem, adhuc celebrant,
memoriter Missam recitantes, & videntes quan-
tum satis sit, ad reliquas Missæ actiones ritè
peragendas ita Auerla *quæst. 11. sect. 13. Laym.*
lib. 5. tract. 5. c. 6. num. 17. Vasq. d. 233. num. 27.
Diana p. 2. tract. 14. resol. 46. Card. de Lugo d.
20. num. 78. Petr. de Ledefm. sum. 10. l. 1. de Eu-
char. c. 20.

464
Ego quidem hanc sententiam probabiliter
admodum existimo. Monuerim autem cum
Diana, si Missale deest, librum alium adhiben-
dum eius loco propter adstantes, vt scandalum
Esob. & Menâ. *Theol. Moral. T. III.*

virari possit. Certè facilius permitti potest,
celebratio sine libro coram solo ministro, quam
coram multis adstantibus, vbi timor ipse laben-
di Sacerdotem in maiori lapsus periculo fortas-
sè constituit.

CAPVT XXII.

Circa Vasa, ac Sacras Vestes.

PROBL. XCIII.

*Bonâ sine Sacerdos celebrat in Calice, &
Patena non consecratis: eo ipso ma-
nent, & non manent Vasa eius-
modi consecrata.*

465
MANENT quidem consecrata. Quia
Ecclesia polluta alia reconciliatione
non eget, si quis in ea celebrauit: Er-
go Calix, & Patena consecratione aliâ aut bene-
dictione non indigebit, postquam in illis est ce-
lebratum. Certè per contactum sanguinis Do-
minici sanctificatur Calix, & per contactum
corporis sanctificatur patena: Ergo aliâ con-
secratione seu benedictione non indigent, cum
nulla possit tali contactui æquiuale, per quem
iam non manet materia profana, sed sacra. Sic
Celest. *in compend. Theol. tr. 8. c. 5. q. 9. Trimarchi*
& Peyrin. quos sequitur Franch. de Nigro in ad-
dit. ad Ruiz p. 6. animaduers. 8. n. 4. Diana p. 2.
tr. 14. resol. 69. & p. 5. tr. 13. resol. 68.

466
Consecrata
non manent.
Consecrata ea vasa non manent. Quia tam
consecratio Calicis, & patenæ, quam benedi-
ctio mapparum, corporalium vestiumque sacra-
rum fuit per Ecclesiam introducta, designatis sci-
licet certis ritibus & verbis per determinatas
personas adhibendis ad hæc valide consecran-
dum, seu benedicendum: Ergo dum talis ritus,
& talis forma verborum per idoneam personam
non adhibentur, non erunt verè consecrata. Ita
Fagund. *prac. 1. l. 3. c. 21. n. 15. Card. de Lugo d. 20. n. 91.* & Doctores, qui edocent, Ecclesiam pol-
lutam per celebrationem Missæ non reconci-
liari.

467
Idem asserunt. Nam Ecclesia non celebra-
tioni Missæ, sed præscriptis à scriptibus & verbis
adscribit veram consecrationem, quam ipsamet
in vasis, linteis, ac vestibus requirit. Fateor, Ca-
licem, & patenam per contactum illum aliquam
dignitatem moralem acquirere, ob quam ipsis
aliqua veneratio debeat: non tamen acqui-
runt illam sanctificationem, seu consecrationem,
quam Ecclesia requirit in eis, vt ritè sacris mi-
nisteriis deferuiant. Quare secundam senten-
tiam reputo in praxi tutam. Primam autem non
ita per locum intrinsecum. De probabilitate
quidem per locum extrinsecum mihi addubi-
tandi pungit stimulus.

PROBL. XCIV.

Si Calix & Patena deaurata sint, & per usum deauratio tollatur: amittunt, & non amittunt consecrationem.

458 **Q**uando tota deauratio simul tollitur consecrationem amittunt. Quia tollitur subiectum immediatum consecrationis. Sic Paludan. in 4. dist. 13. quest. 2. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 28. q. 6.

469 **N**ec quando tota deauratio simul tollitur, consecrationem amittunt. Quia non inauratio sola, sed Calix totus ac Patena consecrata censentur, quando materia est apta consecrationi, licet suprema solum superficies inungatur. Ita Sylvest. Angel. Armil. Tabien. v. Calix. Henric. l. 9. cap. 28. n. 2. Suar. d. 81. sect. 7. Coninch. q. 83. n. 245. Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 6. Fagund. prac. 1. l. 3. c. 21. n. 24. Filliuc. tr. 5. n. 132. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 9. n. 19.

470 **C**um his opinor, hanc esse communem praxim existimans. At certe non video, quoniam modo solo usu tota simul tolli possit Calicis, aut Patene deauratio. Quid si tollatur per artificem, non per usum relicto solo argento? Consecrationem non amittere consecratiore alio, quam cum inauratione simul receperat. Diversa namque est ratio quando tollitur tota crusta Templi consecrati, quod ideo reconciliari debet, quia consecratio Templi soli crustae adhaere fecit. Secus autem in Calice, cuius consecratio soli superficiei non inest. Unde sicut manet idem absolute Calix, sic etiam eandem absolute consecrationem retinet.

PROBL. CXV.

Calix, & Patena argentea, vel stamea sine auro consecrantur, & inaurantur interius post consecrationem: Indigent, & non indigent noua consecratione.

471 **N**oua consecratione indigent. Quia horum valorum consecratio praecipue fit ob Dominici corporis ac sanguinis contactum: ac subinde praecipue in superficie fieri censetur, secundum quam ille contactus fit: sed quando denique inaurantur qua parte corpus, & sanguinem Domini contingunt, additur noua superficies illi contactui proxima: Ergo noua requiritur consecratio. Sic Angel. Sylvest. Armil. v. Calix. Manuel in sum. to. 1. c. 147. concl. 21. Moure p. 3. c. 5. §. 1. n. 7. Azor. tom. 1. d. 10. c. 28. q. 4.

472 **N**on indigent noua consecratione. Quia cum res semel consecrata nunquam amittat consecrationem quandiu manet eadem, & integra, (vt docet D. Thom. 3. p. q. 83. a. 3. ad 3. & communiter Doctores, edifficile videtur, quod Calix consecrationem amittat per nouam inaurationem, si quidem nec frangitur, nec ita mutatur, quin absolute maneat idem. Quare retinere debet suam

consecrationem, sicut illam retinet Ecclesia, quando paulatim reficitur, in qua pars noua censetur consecrata hoc ipso, quod consecrata additur. Ita Durant. in Ration. l. 1. c. 6. §. 6. Coninch. q. 83. n. 246. & 247. Diana p. 2. tract. 1. resol. 3. Card. de Lugo d. 20. n. 95. Probabiliter reputat Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 6. num. 7. Valg. d. 233. c. 3. n. 32. primam sententiam vocat probabiliorem, subindeque secundam censet esse probabilem.

Ego vero probabiliorem puto secundam, quia cum execratio Calicis odiosa sit, in casu dubio admitti non debet, vel sine textu manifesto. Nec vrgere iudico quod aduersarij dicunt, superficiem internam, quae per nouam inaurationem fit, esse partem principalem, quia continet & contingit immediate Dominicum corpus & sanguinem. Inde enim sequeretur, Calicem recens inauratum quoad usum sacrificij diuersum esse moraliter a precedente, si quidem nouam ideo requirit consecrationem. Unde fieret ulterius idem esse cum inauratio Calicis consecrati deperditur, si quidem quoad usum sacrificij principalem partem amittit, dum interius aurum immediate contingens Dominicum sanguinem omnino detritum est, ac subinde quando Calix, aut Patena consecrantur inaurata, posteaque inaurationem perdunt, amitterent consecrationem: quod esse contra communem Ecclesiae usum quis non videat?

PROBL. CXVI.

Calix per cuppa separationem a pede amittit, & non amittit consecrationem.

474 **M**ittit quidem. Quia amitti videtur forma seu figura Calicis: si quidem cuppa sine pede non est Calix aptus ad sacrificium, & ideo consecrari non potest. Ergo nec consecrationem ante receptam retinere etiam quando iunctura cuppa cum pede tornatilis est. Sic Antonin. 3. p. ii. l. 3. §. 5. Palud. in 4. dist. 13. q. 2. a. 5. concl. 2. Barthol. ab Angelo de Missa dial. 4. §. 23. Sylvest. v. Calix. q. 2.

475 **N**on amittit, quando cuppa separari potest a pede sine fractione, quia iunctura tornatilis est. Quia per huiusmodi separationem Calix non frangitur, sed solo nexu seu vinculo soluitur, quo cum pede cohaeret: ideoque fit tornatilis, vt scyphus separatus a pede melius detergetur, aut transportetur: nec ita fiet si necessarium esset toties resecrari Calicem, quoties dissolueretur. Ita Suar. dist. 81. sect. 7. Filliuc. tract. 5. n. 132. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 9. num. 20. Moure p. 3. cap. 5. §. 12. n. 8. Coninch. d. 83. n. 28. Card. de Lugo d. 20. num. 93. Aueria quest. 11. sect. 13. Henric. cum aliis l. 9. c. 28. n. 2.

476 **H**anc eligo sententiam, cuius rationem a priori sic reddo. Quia artificialis forma non solum manet eadem quando partes retinent eandem positionem localem physicam, seu distantiam in ordine ad se: sed etiam quando aptae sunt ad retinendam eandem distantiam absque nouo artificio. Quapropter artefacta, quorum partes

Seccio II. De Missâ, Problemata. 147

res nexu tornatili coniunguntur, eadem semper manere censentur.

PROBL. XCVII.

Cingulum debet, & non debet necessario esse benedictum.

477 **N**on debet. Quia licet in capite *Vestimenta Pontificis* dicat, *Vestimenta Ecclesiastica*, quibus Domino ministratur, & sacra esse debent, & honesta: tamen Cingulum propriè non est vestis, sed vestium ligatura. Quapropter in quibusdam locis non solet Cingulum benedici. At si necessariò benedicendum foret, ubique benediceretur. Nec obstat, quod in Ponticali seu Missali habeatur benedictio Cinguli: nam etiam habetur benedictio Ecclesiasticorum librorum, & tamen nec sunt necessariò benedicendi, nec solent benedici. Sic Richard. in 4. distinctione 13. art. 3. quest. 4. Scot. ibi, quest. 2. §. ad questionem Sylvest. Missa 1. quest. 2. Sa v. Missa, n. 10. Moure p. 3. c. 5. §. 13. n. 2.

478 **D**ebet plane. Quia ius in præfato Cap. *Vestimenta* generaliter iubet, omnes vestes sacras benedici. At inter sacras vestes communiter Cingulum annumeratur, cuius si fors olim non habebatur benedictio, iam nunc specialis habetur communi quidem praxi recepta: Ergo non minus requiritur benedictio Cinguli, quam aliarum sacrarum vestium. Ita Nauar. cap. 15. num. 84. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 18. g. 9. Molles. in sum. p. 1. tr. 3. c. 12. n. 31. Ioan. de la Cruz in Direct. p. 2. de Missâ, g. 3. dub. 4. concl. 2. Valq. d. 233. c. 4. n. 49. Villalob. p. 1. tr. 8. dist. 18. n. 8.

479 **S**cio, plures ex hisce Doctoribus asseruisse, oppositam sententiam non esse probabilem. At tam graui censura dignam esse non censeo. Sufficiat, si secundam probabiliorē esse fateamur.

PROBL. XCVIII.

Cingulum ita rumpitur, ut neutra pars diuisa ad cingendum sufficiat. Porro retinet, & non retinet benedictionem.

480 **R**etinet profectò. Quia partes Cinguli, quæ enodari possunt facillimè videntur sufficienter aptæ ad cingendum, ideòque dum retinent eam aptitudinem, cur benedictionem retinere non censentur. Sic Sa v. Missa num. 12. Morfel. Celest. Marchant. & Niger, quos sequitur Diana p. 1. tr. 14. resol. 57. & tr. 15. resol. 4. & p. 5. tr. 13. resol. 92.

481 **N**on retinet, nec licet partibus illis iterum nexis uti. Quia per talem ruptionem cingulum amittit formam aptam suo muneri cingendu: Ergo pariter amittit benedictionem. Hanc autem semel amissam per iteratam partium connexionem non recuperat. Ergo licet partes iterum connectantur, talis Cinguli usus licitus non erit. Ita Reginaldus. lib. 29. num. 160. Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Coninch. q. 83. num. 2. §. 1. Pitigian. in 4. dist. 1. 3. quest. 2. art. 4. Tanner. & Hurtad. quos sequitur Auersa q. 11. sect. 13. Card. de Lugo d. 20. n. 100. & alij.

His hæreo, & fundamentum huius sententiæ roboro, illud probans antecedens, scilicet Cingulum per ruptionem benedictionem amittere. Nam ita se habet hæc Cinguli fractio, sicut scissio Planetæ vel Stolæ in partes, & magis quam scissio manicarum ab Alba: sed hæc scissiones tollunt benedictionem: Ergo & illa. Quapropter hanc sententiam ita veram existimo, ut primam per locum intrinsecum probabilem esse non sentiam. Aliquando vidi Cingulum ruptum adhibita connexionē deferuire, quod non improbaui ad locum extrinsecum referens iudicium.

482

Hæc hæreo.

PROBL. XCIX.

Dimittens aduertenter vnâ, aut alteram sacram vestem, scilicet Manipulum, vel Cingulum: peccat, & non peccat lethaliter.

483 **N**on peccat mortaliter ex materiæ leuitate. Quia in quolibet præcepto, præsertim humano, materiæ leuitas à mortali excusat. Ergo excusabit in isto quod humanum est, & non ad substantiam sacrificij, sed ad ornatum pertinet. Sic Palud. in 4. dist. 13. quest. 2. artic. 5. Richard. artic. 3. quest. 4. Sylvest. d. Missa 1. num. 2. Henric. cum aliis l. 9. cap. 29. num. 5. Diana p. 2. tract. 14. resol. 86. & p. 5. tr. 5. resol. 62. Qui consequenter asserunt, celebrare cum Cingulo, vel Manipulo non benedicto, veniale peccatum esse ob materiæ leuitatem. Quod non improbabile censent Cardin. de Lugo dist. 20. numero 202. & Auersa q. 11. sect. 13. §. communiter.

484 **M**ortaliter peccat. Quia hoc præceptum directè cadit super celebrationem cum vestimentis debitibus ob reuerentiam, & cultum ministerij tam sublimis, & quolibet deficiente, deficit cultus debitus tali celebrationi: sicut minimo cibo, vel potu sumpto, soluitur ieiunium sub mortali requisitum ad communionem. Ità Suar. d. 82. sect. 3. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 9. cum multis Vasq. dist. 233. cap. 4. Filiuc. tractat. 5. n. 150.

485 **C**enseo cum communi Doctorum, omissionem cuiuslibet sacræ vestis sufficientem esse peccati lethalis materiam. Quare celebrare sine Cingulo, vel Manipulo non benedicto grauem præcepti putarim violationem. Fateor tamen, primam sententiam satis esse probabilem. Nam cum grauitas obligationis circa hanc materiam, vel illam multum pendeat ab arbitrio prudentum, & tot vii prudentes arbitrentur obligationem gerendi Cingulum, vel Manipulum esse leuem; probabiliter quis potest ipsorum arbitrio adhærescere.

483

Nō peccat lethaliter.

484

Mortaliter peccat.

485

Idem censetur.

PROBL. C.

Licet, & non licet, ob metum mortis sine sacris Vestibus cunctis celebrare.

486
Nonnulla suppono.

Conueniunt Doctores, si metus incutiat in Christianae Religionis contemptum, non licere. Porro hinc infero, moraliter non posse casum occurrere, quo sine vestibus sacris celebrare liceat. Quia moraliter non contingit, ut aliquis alium adigat, incusso metu mortis ad celebrandum sine vestibus sacris, nisi ob Ecclesiae vel Religionis contemptum, ut Coninch. q. 83. n. 250. & Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 17. annotant.

487
Non licet.

Quid si huiusmodi contemptus secluso, casus possit accideret? Certè nec ob mortis metum quis sine cunctis sacris vestibus celebrare non potest. Quia quamvis ex omissione vnius sacrae vestis praesertim ex minoribus, qualis est Stola, Manipulus, aut Cingulum, non sequatur tantum scandalum, aut irreuerentia tanta resulteret, quae periculo mortis praeponderet. At ex omissione vestium omnium tanta resultat irreuerentia tantum scandalum generatur, ut etiam praeponderare mortis debeat periculo. Sic Caiet. 1. 2. q. 96. art. 4. Filiuc. trakt. 5. num. 149. Fagund. praec. l. 1. c. 23. n. 17. & 19. Henric. l. 9. c. 29. n. 25. lit. C. Suar. d. 82. sect. 3. Granad. cont. 7. tr. 3. p. 1. d. 8. sect. 5. Castro Pal. tom. 1. tr. 2. d. 1. p. 13. num. 9.

488
Licet plane.

Ob mortis metum potest quis sine cunctis vestibus, imò sine Ara, Corporali, Calice, Patenâ, lumine, aquae mixtione cum vino: vel vel quod idem est vasa non sacra adhibendo celebrare. Quia humanae leges etiam Ecclesiasticae per se non obligant cum mortis periculo, vel alterius grauissimi damni. Nam vel Ecclesia non habet potestatem obligandi cum tanto rigore saltem regulariter, & communibus legibus; vel quia licet illam habeat, ex suaui, prudentique regimine ea non vitur, nec quidem expedit ut vitur communiter tam acce potestate. Ita Nauar. c. 25. n. 84. Salas de legib. d. 1. 1. sect. 1. Valsq. 1. 2. d. 161. c. 3. Becan. tom. 2. trakt. 3. cap. 6. quast. 4. num. 8. Valent. tom. 2. d. 7. quast. 5. punct. 6. quast. iure. 4. Azor. tom. 1. lib. 1. cap. 11. quast. 1. Laym. l. 1. trakt. 4. cap. 14. num. 9. Bonac. de Decal. d. 2. q. 8. punct. 2. num. 9. Sa v. Missa, num. 13. Diana p. 3. trakt. 6. resol. 48. & 83.

489
Hanc sententiam puro probabiliorum.

Ego quidem hanc sententiam probabiliorum existimo, cuius tamen praxim credo fore rarissimam. Quando enim contingit, ut secluso Christianae Religionis contemptu per celebrationem sine vestibus sacris, aut aliis requisitis, grauissimum damnum euitetur? Quod si derur occasio, illud scandalum non erit actuum, nec irreuerentia illa tanta ut iudicio virorum prudentum, non praeponderet vitæ discrimen, dum abest contemptus.

PROBL. CI.

Licet, & non licet operto capite celebrare.

Licet planè. Quia id nullo iure prohibetur 490
specialiter, sed generaliter tantum, nimirum quatenus iubemur, diuina Sacramenta reuerenter tractare. Sic Nauar. consil. libr. 3. tit. de celebr. Missar. consil. 4.

Non licet. Quia in cap. Nullus Episcopus 491
de consecratione, distinctione 1. Sic ait Pontifex: Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus ad solemniam Missarum celebranda presumat cum baculo introire, aut velato capite assistere & qui temere praesumpserit, communione priuetur. Quibus verbis praeceptum continetur. Ita Filiuc. trakt. 5. numer. 152. Fagundez praec. lib. 3. cap. 21. num. 53. Azor. lib. 10. c. 28. quastion. 16. Syluest. v. Missa. num. 2. Angel. ibi, num. 8. Arnil. numero 7. Tabie. num. 17. Homobon. in examine part. 1. trakt. 4. cap. 15. quastione 145. Zelola in Praxi Episcop. part. 2. v. Missa §. 11. Scott. libro 3. capite 4. numero 2. Diana parte 2. trakt. 14. resol. 58. Auerl. quast. 11. sect. 13.

Existimo illis praefatis Pontificiis verbis contineri praeceptum, ideòque per se loquendo peccatum Sacerdotem, qui sine iusta vel rationabili dispensatione operto capite celebrauerit. Vnde miror Nauarum aut non legisse, aut oblitum esse illius cap. praescriptionem.

PROBL. CII.

Mortale peccatum est, & mortale peccatum non est, capite operto, Missa celebrationi dare operam.

Mortale peccatum est. Quia materia satis 493
grauis apparet contra tali mysterio debitam reuerentiam, & contra cap. Nullus Episcopus Problemate proximo relati testimonij praeceptum. Sic Angel. v. Missa, num. 8. Arnil. ibi, num. 7.

Mortale non est, secluso scandalo; & contemptu. Quia huiusmodi materia parua reputatur, est, & insufficiens ad lethale delictum. Ita Petr. de Ledesim. in sum. tom. 1. sm. 1. trakt. de Euchar. cap. 21. concl. 7. Diana p. 2. tr. 14. ref. 58. Nec refellit Auerl. q. 11. sect. 13. §. Tandem.

Equidem si rota Missa operto capite celebratur, mihi videtur, grauem esse materiam, cui graue piaculum respondebit. At si vsque ad Canonem exclusiue caput sit opertum, & deinceps aperiat, forsitan venialis culpa metas non transiliet actio, ut innuit Villalob. tom. 1. tr. 8. dub. 29. n. 11. & Franc. de Lugo de Sacram. l. 5. c. 9. n. 48. asseruit.

PROBL. CIII.

Licet, & non licet, tegere caput sacro Amictu celebrantem.

Licebitne saltem, celebrâtem sacro vti Amictu ad caput operiendum? Licebit planè. Quia Amictus institutus fuit ad caput operiendum, ideòque Galea salutis vocitatur: & sic olim Sacerdotes, Amictu super caput posito, celebrabant; postmodum vsus obtinuit, vt Amictum collobo uolumus, non tamen vetuit, quin etiam possumus ad vsum veterem remeare. Sic Nauar. in *Consl. lib. 3. tit. de celebrat. Missar. cons. 4.*

Non licebit. Quia textus in cap. Nullum, omne capitis velamen videtur inhibere, & Doctores etiam generaliter loquuntur, & vsus introductus sub obligatione retinendus, quia sic censetur receptus, & oppositum non parum distonderet. Ita Azor. *tom. 1. lib. 10. cap. 28. qu. 16.* Ledesm. in *sum. tract. de Euchar. cap. 21. concl. 5. dub. 3.*

Si suppetat causa iusta cooperiendi caput, scilicet infirmitas, vel caluitium, quod nimium frigus lædit, non est cur ad Amictus protectionem accuras, licebit enim tibi, capite cooperito celebrare. Quia tunc non temere *presumis*, (quod in eo textu cauetur) sed necessitate cogentis. Si autem uolueris Amictus operculo vti vsus ridiculè forsan præscripta violabis.

PROBL. CIV.

Vi quis constans necessitate possit cooperto capite celebrare, est, & non est necessaria dispensatio.

Necessaria non est. Quia cum subest causa palam excusans à præcepto, dispensatio minimè requiritur. Sic Nauar. in *Consl. lib. 3. tit. de celebr. Missar. consil. 4.*

Necessaria est. Quia Cæremoniale Romanum & Missale reformatum à Clemente VIII. semper exigunt dispensationem, Ità plures Auctores, quos presso nomine Franciscus de Lugo de *sacrament. lib. 5. cap. 9. numero 50.* memorat.

Ego quidè assero, si causa sit manifestè iusta, v. gr. grauis infirmitas, aut nimia frigiditas nec possit facile dispensatio postulari, te posse sine licentia capite celebrare operto: secluso tamen scandalo, si vel sacrum secretò fiat, vel adstantibus causa sit nota. Si verò causa non sit manifestè sufficiens ad excusandum, sed in sufficiens ex se vel saltem dubia: requiritur dispensatio, seu facultas superioris! Plura *sest. 1.* ex Doctotibus dedimus.

CAPVT XXIII.

Circa Missæ Ritus.

PROBL. CV.

Missalis Rubricæ, quæ præscribunt accidentales Missæ ritus, obligant, & non obligant sub mortali.

Item *sest. 1.* præter ritum essentiali, in quo huius sacrificij substantia consistit, à Domino institutum, plures alios addidit Ecclesiam, qui dici *Accidentales* possunt, & merè cæremoniales ad maiorem decentiam, & reuerentiam talis actionis pertinentes. De his ergo quæserim, num obligent sub mortali? Minimè sub mortali obligant. Quia Pontifex dum in Bulla Missali præfixa districtè præcipit sub præcepto sanctæ obedientiæ, Missam iuxta ritus eius Missalis dici solum intendit generaliter obligare ad vtendum illis ritibus, ita vt alij omnino diuersi non introducantur: non tamen intendit obligare sigillatim ad cunctas sub mortali Rubricas obseruandas Missali præfixas, quæ quidem in particulari non tam sunt præcepta, quàm instructiones quedam, atque consilia. Sic Fagund. *præc. 1. lib. 3. cap. 21. n. 7. 8. & 32.* Posseu. *de offic. Cura. cap. 2. n. 16.* Diana *p. 2. tr. 1. 4. resol. 55.*

Obligat planè sub mortali. Quia tam Tridentinum *sest. 2. de r. de seruand. in Missa*, quam Pontificum Bullæ sætò præcipiunt, & cunctos huiusmodi ritus seruari, & nullos admitti: nec verba sonant solam instructionem, aut consilium, sed præceptum suo ex genere grauius obligans. Ità Filliuc. *tract. 5. num. 155. & 159.* Bonac. *d. 4. q. ult. punct. 7. §. 3. n. 3. & punct. 10. num. 19.* Coninch *quest. 83. numer. 266.* Suar. *dist. 83. sect. 3. & dist. 84. sect. 2.* Hentiq. *lib. 9. cap. 35. num. 5.* Azor. *tom. 1. lib. 10. cap. 29. q. 6.* Petr. de Ledesm. *tom. 1. summ. tract. de Euchar. cap. 24. conclus. 8.*

Hanc sententiam probabiliorè puto, quam ratione confirmo. Nam hæc res per se grauis est, & ad debitum Dei cultum spectat; vt tota Missa constans ex variis actionibus, & verbis, integrè ac ordinatè celebretur. Quapropter omisso rituum voluntaria horumque per se lethale piaculum erit, nisi vel per inadvertentiam, vel ex materia leuitate, veniale reddatur, vt in aliis præceptis accidere assolet.

PROBL. CVI.

Mortale peccatum est, & peccatum mortale non est, præcæ omnes omittere, quas Missale præscribit dictitandas, dum sacris vestibus Sacerdos induitur.

Peccatum est lethale. Quia Pius V. iussit seruari ritus, ac cæremonias sui Missalis: sed

502
Sub mortali non obligant

503
Obligat sub mortali.

504
Hoc mihi probabilius.

505
Est mortale.

150 Theologiae Moralis Lib. XXI.

in hoc habentur Orationes singulae pro singulis vestibus recitandae, quasi quaedam sacris vestibus accessoria. Ergo sicut esset mortale peccatum sine sacris vestibus celebrare, sic omnes illas Orationes omittere. Et quia immemorabilis Ecclesiae totius id seruat consuetudo. Sic Sylui. 3. part. quest. 83. art. 6. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 29. quest. 5. Nauar. in consil. lib. 3. tit. 41. de celebr. Missar. conf. 2.

506 Non est lethale peccatum. Quia nulla datur lex praecipiens, illas Orationes à Sacerdote, dum induitur, sub mortali piaculo recitari. Quedam enim in Missali posita pertinent ad decen-
non est. tiam, instructionem, & consilium, nec obligant eorum Rubricae, nisi contineant essentiam, vel quasi substantiam sacrificij, quam istae preces non concernunt. Et quia non datur vniuersalis consuetudo has preces recitandi, nonnulli enim dicere assolent eo tempore Psalmum *Miserere*, vel aliquid aliud, sicut nec illae preces posita pro praeparatione ad Missam communiter dictantur. Ergo consuetudo obligationem in hac materia non inducit. Ita Card. de Lugo dist. 20. num. 106. Auerla qu. 11. sect. 12. Manuel tom. 1. cap. 244. vel 247. num. 12. Bonac. dist. 4. quest. ult. punct. 9. n. 32. Diana part. 2. tract. 14. res. 41. Secutus Vegam, Homobonum, Pitigianum, & Scortiam Hentiq. lib. 9. cap. 24. num. 7. lit. Q. Fagund. praec. 1. lib. 3. cap. 21. n. 9. Hentiq. lib. 9. cap. 24. num. 7.

507 Ego autem asseruerim, si huiusmodi preces
Quid auctor ex contemptu omittantur, fore mortale; quia contemptus praecipi vel Regulae, vel etiam consilij particularem inuoluit irreuerentiam contra superiorem. Si non omittantur ex contemptu, censuerim, non esse mortale, quamuis non vna vel altera oratio, sed omnes scienter relinquantur. Quia verè levis materia apparet, nec grauis communiter à Doctoribus reputatur.

PROBL. CVII.

Veniale peccatum est, & nec veniale est peccatum, scienter omnes orationes omittere, quae in Missali dicenda, dum Sacerdos induitur, praescribuntur.

508 Nec veniale piaculum est, secluso contem-
Veniale non est. ptu hac à Sacerdote preces omitti. Quia nulla lex obligat ad huiusmodi preces recitandum, nec enim sunt materia praecipi, sed consilij solummodo. Sic Diana cum alijs p. 2. tr. 14. res. 41.

509 Veniale plane est piaculum. Quia vsu com-
Veniale est. muni receptum est, ut dicantur. Et quia iam in Missali (quidquid olim fuerit) serio praecipuntur. Rubr. de ritu celebr. §. 1. num. 1. Sic Sacerdos lauat manus, (scilicet antequam induatur) dicens orationem inferius positam. Et nup. 2. ait. Induit se dicens ad paramenta singula singulas orationes inferius positas. Eodemque verborum tenore omnes Missae ritus praescribit. Ergo sicut obligant reliqui saltem sub veniali circa materiam leuem, sic ritus ille ita praescriptus obligabit ad illas orationes dicendas sub veniale ob materiae lenitatem. Ita Auerla quest. 1. sect. 12.

Moure part. 3. cap. 5. §. 13. num. 4. Hentiq. lib. 9. cap. 35. num. 5. Bonac. dist. 4. quest. ult. punct. 9. num. 32. Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 6. numero 11. Zerola in Praxi Episcop. parte 2. v. Missa, vers. 8.

Cum his opinor, nec amplius probare contra-
tariae sententiae fundamenta reor.

510
Hic barec.

PROBL. CVIII.

Cantans Missam solemnem, tenetur, & non tenetur voce submissa legere Introitum, Epistolam, Euangelium, & reliqua, quae alij cantant ministrantes.

Non tenetur id recitare. Quia nullo iure
praecipitur, nec est vllus Canon id praescribens, nec in Missali Pij V. habetur. Consue-
tudo autem legentium illa submissa, dum solem-
niter celebratur, non inducit obligationem. Sic Nauar. tract. de Orat. cap. 10. num. 41. Vega tom. 2. sum. cap. 41. casu 7. Barthol. à S. Fausto de Euchar. lib. 2. quest. 278. Petr. de Ledefm. tom. 1. summ. tract. de Euchar. cap. 24. concl. 5. Villalob. tom. 1. tract. 8. diff. 31. num. 4. Trimarch. Nigros Ludou. de S. Iuan. quos sequitur Diana part. 2. tractat. 14. res. 42. & parte 5. tractat. 5. res. 45.

Tenetur ea submissa recitare. Quia licet id
nullo Canone iuris praecipatur, nec in prio-
ribus editionibus Missalis Pij V. fuerit praescri-
ptum, iam in Missali reformato Clementis VIII. expresse praescribit Rubrica in ritu celebrandi §. 4. num. 7. & §. 5. num. 4. & 5. ut cantans Missam solemnem legat submissa voce Introitum, Kyrie eleison, Epistolam, Graduale, Tractum, (quando dicendus est) & Euangelium. Sed Rubrica Missalis circa ritus etiam accidentales obligant: Ergo pariter haec obligat iuxta materiae qualitatem, aut quantitatem. Ita Manu. 10. 1. sum. cap. 244. de Missa, num. 9. Card. de Lugo dist. 20. num. 107. Auerl. quest. 11. sect. 12. Sa Correctus v. Missa, n. 51. Victorel. ibi. Moure p. 3. c. 5. §. 12. num. 15.

Eiusdem sum mentis, & adicio, culpam omit-
tentis vnā partem, aut aliam ex ijs, quae can-
tant alij, veniale piaculum non excedere. Si
tamen omittat omnia simul, quae chorus & Mi-
nistri cantant, scilicet Introitum, Kyrie eleison, Epistolam, Graduale, Euangelium, Offertorium, Postcommunione: materia mihi grauis apparet, quam quidem sine causa vel subreptione à lethali non excusare.

PROBL. CIX.

In omissione verborum Canonis Missae datur, & non datur materia leuitas.

Totus Missae Canon ita cadit sub obligatione peccati mortalis, ut vel minimam eius
particulam aduertenter omittere, nempe nomen
vnius sancti, vel quid simile, sit mortale pec-
carum. Quia Canon pars est Missae principa-
lissima.

514
Non datur le-
uitas mate-
ria.

Seccio II. De Missa, Problemata. 151

lissima. Sic Nuñus 3. parte quæst. 83. artic. 4.
dub. 2.

115
Torus Canon non ita cadit sub peccati mortalis obligatione, vt vel minimam eius particulam aduerterent omittente, sit lethale piaculum. Quia sicut in aliis grauissimis Religionis præceptis, voto, Iuramento &c. datur materia leuitas, sic in Canone Missæ, cum par sit omnium ratio. Ita Card. de Lugo dist. 20. num. 104. Auct. quæst. 1. sect. 12. Celest. & Nigro, quos sequitur Diana part. 2. tract. 14. res. 45. Petr. de Ledefm. tom. 1. summ. tract. de Euchar. cap. 24. post 4. conclus. Suar. dist. 84. sect. 2. Filiuc. tr. 5. num. 159.

116
Equidem alicuius sancti, v. gr. omissionem, vel similis verbi quantumvis voluntariam leuem esse iudico. Fateor tamen, minorem partem Canonis sufficere, ad inducendam grauem culpam, quam extra Canonem; quia planè res est admodum grauis, vnde proculdubio lethale esset, integram orationem aliquam omittente, scilicet Communicantes, vel Hanc igitur, &c. vel similem. Quia enim Auerla supra censet, esse mortale, omittente periodum illam quæ solet addi pro festorum instantia quibusdam Canonis Orationibus. Hoc melius negant Suar. & Filiuc. Quia illa periodus non pertinet ad vltimam Missæ integritatem, siquidem sæpissimè non dicitur, & adhuc Missa integra celebratur.

PROBL. CX.

Potest, & non potest per annum dici Missa Natiuitatis, Assumptionis, vel aliterius Festi Deiparæ.

117
Ici non potest. Quia iam assignate sunt pro diuersis temporibus anni quinque votiuæ Missæ Deiparentis. Igitur debet sumi ex illis, quæ tempori respondet. Deducit enim vel dicere, Gaudemus omnes in Domino diem festum celebrantes, &c. vel mutare Diem festum, in Commemorationem celebrantes. Nec deuotionis causa violanda sunt Rubricæ. Sic Gauc. tom. 1. p. 4. tit. 17. n. 8.

118
Potest dici. Quia non dedecet immutare verba Festiuitatis, vel Diei festi, in Commemorationem, aut in Memoriam, & omittente vocem Hodie, sicut fit in Missis Sanctorum, aut Angelorum, quoties extra proprios dies dicuntur votiuæ. Ita Castald. in praxi Cæmon. lib. 2. sect. 6. n. 1. Allocet tract. Carcinon. glossa 4. Auct. quæst. 11. sect. 12. Item. Diana part. 3. tract. 6. res. 101.

119
Eiusdem mentis sum, & reddo rationem. Quia Missæ votiuæ Beatissimæ Virginis designantur etiam pro Sabbathis non impeditis. Vnde sunt quoque quasi propriæ talis temporis, & talis diei. Cum autem præter hæc Sabbatha celebret Ecclesia plura festa Deiparæ, consequens est, vt etiam talium festorum dici possint Missæ votiuæ sicut aliorum Diuorum, quod praxis confirmat.

PROBL. CXI.

Mortale est, & mortale non est, in festis Duplicibus vel similibus diebus, in quibus Missa votiuæ non permittuntur, aliam Missam dicere.

520
Mortale peccatum est. Quia videtur notabilis mutatio, totam Missam diei illius propriam omittente, aliamque prorsus ab eo die alienam assumere. Sic Angel. v. Missa, n. 3. Barthol. ab Angelo dial. 5. §. 466.

521
Non est mortale peccatum. Quia sicut liberum est Sacerdoti dicere Missam, vel non dicere tali die: sic etiam liberum erit, dicere Missam illius diei, vel aliam, quam maluerit: dum in illa seruetur suus ritus, & dicatur priuatum, vel ita submissa voce, vt absit scandalum. Ita Syluest. Medina, Sotus, & alij, quos sequitur Henric. lib. 9. cap. 23. num. 5. Suar. dist. 83. sect. 3. Filiuc. tract. 5. num. 146. Reginald. lib. 29. num. 208. Bonac. dist. 4. q. ult. punct. 7. §. 3. n. 2. & 3. Diana p. 2. tr. 14. res. 30.

522
Ego censeo, saltem esse veniale peccatum sic Missam immutare; quia verè sit contra Missalis Rubricas, quas Pius V. strictè iubet in virtute sanctæ obediencie seruari, tam in Missis priuatis, quam solemnibus. Atramen quamuis in communibus festis, ac Dominicis deus non esse mortale peccatum, quoniam in illis non apparet inuersio, vel peruersio notabilis; verum in festis solemnibus, videlicet primæ Classis, valde dissonat Missa defunctorum, vel alia votiuæ etiam priuata; quare per locum intrinsecum mihi lethale piaculum videtur: per extrinsecum verò autoritate negantium absolūtè culpam grauem, veniale posse reputari censeo.

PROBL. CXII.

Quilibet Sacerdos potest, & non potest celebrare Missam de Sancto beatificato, cuius celebrationem Pontifex alicui Religioni, vel Prouinciæ concessit.

523
Potest quidem. Quia fauores sunt ampliandi Cap. Olim, de verbor. significat. leg. Benefic. de const. Princ. l. Cum quidam. ff. de liberr. & posth. de m. vbi Glossa plura congerit. & Azcu. tom. 6. lib. 9. tit. 18. leg. 10. num. 5. Et quia cum Missa quauis in vno loco dicta paris estimationis sit, ac plures Missæ pluribus in locis dicte, quando Papa concedit, vt in honorem alicuius aliqua Missa dicatur: simul declarat, illum esse dignum, in cuius honorem omnes dici possint. Sed hac declaratione posita tollitur prohibitio iuris, quæ cauetur, neminem esse venerandum sine Romanæ sedis auctoritate; siquidem iam hinc intuenit Romanæ sedis auctoritas, quæ iudicauit, illum Beatum tali veneratione dignum. Ergo possunt omnes Sacerdotes in eius honorem Missas saltem votiuas celebrare. Sic Castro Pal. tom. 1. tr. 4. dist. 1. punct. 5. §. 5. Megala in Promptu. Theol. v. Canon. 7. num. 1. & Salmanticenses Dico

Doctores, qui Palao teste, hinc sensui subscripsere.

524 *Non potest.* Minimè potest. Quia Alexander III. in c. 1. de Reliqui. & vener. Sancti. prohibet, aliquem coli publico cultu sine sedis Apostolicæ facultate: sed talis facultas in nostro casu non conceditur Sacerdotibus cunctis, siquidem expressè restringitur ad vnam Religionem, seu Prouinciā: & inclusio vnius iuxta commune Doctorum proloquium est exclusio alterius ex l. Cum Prator, ff. de iudic. & leg. Mart. Cod. de Procurat. Ergo non omnes Sacerdotes possunt de tali Beato Missam celebrare. Et quia in Bullis Pontificiis pro dicenda Missa Sanctorum, qui solum beatificati sunt, assignantur persona, locus, & dies: sed (vt Congregatio Rituum respondit) Missa talis Beati dici non potest extrā diem assignatum: Ergo nec ab aliis personis præter ibi designatas. Ita Ludou. de Torres 2.2. tom. 1. dist. 17. dub. 8. Molfes. in sum. tom. 1. tract. 11. cap. 6. n. 51. Granad. 2.2. controu. 1. tr. 7. dist. 4. sect. 2. Aucta quæst. 11. sect. 11. Diana part. 2. tract. 15. resol. 55. & p. 3. in Addit. 2. resol. 2. Castellin. de Canoniz. c. 2. punct. 1. §. 6. n. 6.

525 *Quid opiner.* Quando Bulla Beatificationis exprimit, vt persona designata tantum possint dicere Missam de tali Beato, nullus alius potest. Nam priuilegia censentur concessa solum iis personis, quas exprimit: sed in nostro casu priuilegium exprimit Sacerdotes dumtaxat talis Religionis, aut Prouinciæ: Nullus ergo præter illos potest de tali Beato Missam dicere. Minor constat ex Bullis. Maiorem probant Bonac. de leg. dist. 1. quæst. 3. punct. 7. §. 2. & alij, quia priuilegia solum extenduntur ad eos ad quos concedentis intentio extenditur: At hæc non censetur extendi in hiad præfatos in priuilegio: Ergo solummodo ad illos priuilegium extenditur. Hanc sententiam in praxi tenendam omnino iudicari præsertim post decreta Congregationis Rituum affixa Missali, nec contrariam ausus fuimus admittere. Legendus Barbosa de offic. Parochi, cap. 11. num. 34. Profecto si in Bulla non apponatur particula *Tantum*, vel alia similis, valdè probabile cum Granado reputo, posse Sacerdotes alios talis Beati Missam dicere, petentibus quidem illis, quibus talis facultas fuit concessa; quia ex Regula 27. de Reg. iuris in 6. qui facit per alium perinde est, a. ii per se ipsum gereret.

PROBL. CXIII.

De sanctis Canonizatis, qui non habentur in Calendario Breuiarij, vel Missalis, potest, & non potest Officium diuinum, aut Missa celebrari.

526 *Potest celebrari.* Potest quidem. Quia Bulla Canonizationis cuiuslibet sancti statuitur, vt in die obitus festum & officium ipsius possit celebrari, sic plures Doctores (auctore Franc. de Lugo de sacram. lib. 5. cap. 9. quæst. 5. num. 48.) affirmauere in Hispania: & plures Ecclesiæ decreuerunt sua ex deuotione solemniter celebrare festa Sanctorum, quæ nondum erant instituta generaliter, nec ad libitum concessa.

527 Non potest. Quia hoc prohibent Congre-

gationis Rituum decreta: & idè quidam sancti in Breuiario apponuntur, de quibus recitari potest. possit Officium, ac dici Missa solemnis in die Obitus ad libitum, ita vt satis fiat obligationi illius diei, cui non posset ita fieri satis nisi talis facultas ad libitum fuisset concessa. Ita ex communi praxi tam Romæ, quam totius Italiae comprobata Franciscus de Lugo citatus, & alij.

Hanc esse veram sententiam reor, nec audeo applaudere contrariæ. Itaque asseruimus, de Veritas nisi talibus sanctis posse quidem dici Missas voti uas per annum sicut de cæteris; & in die obitus ipsorum posse dici Missam & Officium ex deuotione: non tamen satisfacere per hæc obligationi recitandi illius diei Officium, Missamque solemnem iuxta Missalis, ac Breuiarij Rubricas.

PROBL. CXIV.

Sacerdos sub mortali tenetur, & non tenetur, saltem Matutinum Officium ante celebrationem Missæ recitare.

529 *Tenetur plane.* Tenetur profecto. Quia in Ecclesia viget consuetudo non dicendi Missam nisi saltem post Matutinum Officium perfolutum. Consuetudo verò vim legis habet, cap. In his rebus, dist. 11. Cumque materia grauitas prudentum iudicio sit decernenda, & plures Doctores censent, hanc esse grauem materiam, & sufficientem ad mortale, talis debet censeri. Et quia Missale præscribit, vt Missa dicatur recitata saltem prius Officio Matutino, & postea inter Missæ defectus hunc enumerat: si celebrans non dixit Matutinum cum laudibus. Non videntur autem ibi annumerari nisi graues defectus & qui culpam mortalem inducant. Sic Tolet. lib. 2. cap. 1. Barthol. ab Angelo dial. 6. §. 240. Zechius de sacram. cap. 16. Graff. lib. 2. decis. 40. par. 1. casu 54. Francolin. de tempor. horar. cap. 42. D. Antonin. Hostien. Gabri. Armil. Angel. Palud. Nauar. Tabie. Marti. de Ledefm. Martiol. & alij, quos sequitur Hentig. lib. 9. cap. 24. num. 7. Azor. tom. 1. lib. 1. cap. 28. quæst. 17. Cenedus in 99. Canonie. quæst. 3. num. 7. citans fere triginta Doctores. Pitigian. in 4. dist. 13. quæst. 2. art. 10. Zanard. in director. part. 1. de Euchar. cap. 9. quæst. 7.

530 *Non tenetur.* Non tenetur. Quia nullum datur ius obligans sub mortali ad præmittendum Matutinum celebrationi, vt ex toto iuris corpore constat. Rubrica autem Missalis etiam præscribit, vt Sacerdotes ante Missam aliquantulum orent, quod nemo censet sub mortali obligare: Ergo similiter non obligabit quod circa præmittendum Matutinum ante Missam simul ibi non maior attentione præscribitur. Et quia non datur consuetudo grauius obligans. Et quidem in primis dari generalem consuetudinem recitandi Matutinum ante Missam, abnego, multi namque docti viri sine scrupulo ante recitatum Matutinum celebrant. Deinde non omnis consuetudo vim habet obligandi sub mortali, nec vim legis; requiritur enim, vt sub intentione talis obligationis inducatur à subditis, & à Principe approbetur. Hæc autem consuetudo non sic

Sectio II. De Missâ, Problemata. 153

sic videtur introducta, vel approbata; sed potius ex decenti exigentia rerum, ut singula suo tempore fiant: unde regulariter refuleat, prius Matutinum recitari, quam Missa celebretur. Itâ Sorus, Atag. Nofus Raphaël de la Torre, Carbo, Barbof. Ioan. de la Cruz, Conrad. Manu. Petr. de Ledefm. Nald. Villalob. Chamer. Bonac. Lefsi. & alij, quos sequitur Auerfa *quæst. 11. sect. 12.* Valent. *tom. 4. dist. 6. quæst. 2. punct. 10. §. 5.* Sa. v. *Missâ num. 22.* Suar. *dist. 82. sect. 1.* Vafq. *in opus. tract. de Benef. cap. 4. num. 65.* Coninch *quæst. 83. num. 200.* Filiuc. *tract. 5. num. 141.* Diana *part. 2. tract. 14. resol. 36.* Laym. *lib. 5. tit. 5. cap. 4. m. 5.* Scortia *de Missâ lib. 2. cap. 6.* qui referunt alios.

Ego existimo, in iis Ecclesiis, in quibus est obligatio divinum Officium in choro canendi, Missam solemnem seu Maiorem decantari non posse ante decantatum in choro Matutinum, imò etiam Primam sine graui piculo. Nam in hoc Officio publico valde est necessarium, ut Horæ Canonice dicantur suis definitis temporibus, & bonum Ecclesie regimen postulat, ut hic publicus Dei cultus debito Ordine præstetur: quem sine causa legitima notabiliter inuerrere contrâceptum Ecclesie morem, graue erit piculum. At notabiliter inuerritur talis ordo, si Missa solemnis canetur ante decantatum Matutinum, vel Primam, & communiter generabit scandalum: Ergo graue peccatum erit. Porro si rationabilis causa sublit, sine culpa etiam veniali dici potest Missa priuata, nondum recitato Matutino. Sic sentiunt vtriusque partis Doctores, quamuis Auctores prima sententia grauiorem causam requirant, Auctores secundæ leuiorem. Toletus postulat causam rationabilem, Filiucius mediocrem, Sorus, Suar. Azor. Sanch. Fagund. Laym. hæc causas assignant: si tempus inlit, vel occasio celebrandi: vel oportunitas elabatur. Si populus, vel aliqua grauis persona expectet. Si superior præcipiat. Si aliquis stipendium offerat, ut illico fiat sacrum. Si funus deferatur, nec adfit Sacerdos, qui Matutinum recitaret, & similes. Reddo rationem. Quia sicut Horarum inuersio, quando rationabilis causa subest etiam à veniali excusatur: sic etiam excusabitur celebratio ante Matutini recitationem. Benique affirmo, celebrare Missam ante recitatum Matutinum etiam sine villa causa, nullatenus esse mortale. Hoc mihi persuadent secundæ sententia fundamenta; quæ patenter probant, etiam cantantem Missam solemnem, antequam ipse Matutinum dixerit, dum iam sit in choro cantatum, mortaliter non delinquere.

PROBL. CXV.

Veniale per se est, & per se veniale non est peccatum, celebrare Missam ante recitatum Matutinum.

Per se loquendo peccatum non est. Quia non est præceptum obligans ad præmittendum Missæ Matutinum; non enim obligatione connexionis, cum nulla sit inter Horas & Missam; non ratione consuetudinis, quæ non videtur in præfenti sufficiens ad villam

obligationem inducendam; non demum ratione Rubricæ: nam hæc vel loquitur de Officio publico, & Missa solemni, vel solum indicat, quod fieri debeat. Sic Suar. *dist. 82. sect. 1.* Fagund. Bonac. *dist. 4. quæst. ult. punct. 9. n. 8.* Vafq. *in opus. tract. de Benef. cap. 4. num. 65.* & alij, dicentes, aliunde fore veniale peccatum tandiu sine causa differre recitationem Matutini contra præceptum recitandi Horas Canonicas statutis temporibus. At hoc peccatum idem erit, siue celebretur ante perfolutum Matutinum, siue non celebretur.

Per se loquendo peccatum est veniale. Quia licet nullum sit præceptum naturale, vel diuinum, vel humanum in corpore iuris obligans in hac materia sub mortali, vel veniali peccato: & licet consuetudo non induxit talem obligationem: at Rubricæ Missalis obligant per se iuxta materiae capacitatem. Quapropter in præfenti non indicant solam indecentiam, nec plane loquuntur de sola Missa solemni, vel Officio publico, ut ipse contextus satis prodit. Itâ Valent. *tom. 3. dist. 6. quæst. 2. punct. 10. §. 5.* Fagund. *prac. 3. lib. 2. cap. 2. num. 9.* Auerfa *q. 11. sect. 12.* Sanch. *in consil. lib. 7. c. 2. dub. 40.*

Censuerim, celebrare Missam ante recitatum Matutinum sine villa causa, peccatum esse veniale per se contra Rubricæ præceptum, quod tamen ex qualibet causa rationabili facile possit excusari. Quamuis enim videatur, hoc præceptum olim vlturpatum fuisse cum maiori rigore, ut communis antiquorum sensus ostendit: iam successu temporis, & Doctorum consensu iuniorum, minor est redditus, & non excedens per se leuem obligationem. Certè iudicio veterum præponderat nunc recentiorum arbitrium, quod potuit & præcepti rigorem, & consuetudinis vim, & Rubricæ præscriptum quoad priuam recitationem mitigare.

CAPVT XXIV.

Circa Missâ Defectus.

PROBL. CXVI.

Si Calix fuerit sine vino consecratus, debet, & non debet simul noua Hostia consecrari.

I post consumptam Hostiam, vini defectus deprehendatur, non solum reponendum est vinum, & consecrandum: sed denuò alia Hostia consecranda est. Quia in Concilio Toletano 7. cap. 1. dicitur, non esse perfecta sacrificia, nisi Ordine perfecto compleantur. At si solus sanguis postea consecraretur, non seruaretur debitus ordo, quia non possent conuenienter repeti quæcumque dicuntur in Missa post Calicis consecrationem, cum multa fiant, & dicantur non solum circa sanguinem, sed etiam circa corpus: Ergo debet vtræque species iterum consecrari. Sic D. Thom. 3. part. quæst. 83. art. 6. ad 4. Syluest. v. *Euchar. 2. quæst. 10. num. 14.* Paludan. *in 4. dist. 11. quæst. 1. artic. 2.* Petr. de Ledefm.

Ledesm. 10m. 1. sum. tr. de Euch. c. 25. & Pius V. in Missali iussit ita seruari.

536 Solus sanguis est consecrandus & illico sumendus sine repetitione reliquorum, quæ ad substantiam sacrificij non pertinent. Quia hic modus est aptior, ad evitandum scandalum; & sufficiens ad supplendum talem defectum: quia sufficit ad integritatem & perfectionem sacrificij, supplere partem illam, in qua defectus accidit sine repetitione partis alterius, quæ ritè fuerat peracta: sicut in Sacramentis esse faciendum præscripsit Innocentius III. cap. 1. de sacram. non iteran. dicens, nil iterandum esse, sed supplendum, quod incautè fuerat prætermisum. Cur autem non sufficiat in sacrificio, quod est sufficiens in sacramento? Ita Bonac. Vasq. Reginald. Manu. Angel. Nauar. Scotus, quos sequitur Auerfa quest. 11. sect. 16. Suar. dist. 85. sect. 1. Filliuc. tract. 5. num. 161. Coninch q. 83. num. 277. Tolet. lib. 2. cap. 9. Fagund. præc. 1. libr. 3. cap. 19. numero 11. Laym. libr. 5. tract. 5. cap. 7.

537 Cum his opinor, quia consecrare denuò Corpus & sanguinem sub utraque specie, non tam esset, sacrificium inceptum perficere, quàm novum & integrum facere priori relicto imperfecto. Profecto per consecrationem, & summptionem alterius speciei, quæ sola deerat, perfectè completur, & integratur sacrificium, quod inchoatum, & dimidiatum erat per consecrationem & summptionem vnius speciei.

PROBL. CXVII.

Sacerdos post consecrationem moritur, aut gravi morbo corripitur: potest & non potest altera die sacrificium ab alio sacerdote perfici.

538 Nonnulli supponunt.

Vidimus sect. 1. si defectus substantialis Missæ non possit ab eodem sacerdote suppleri, quia scilicet vel moritur, vel morbo corripitur, omnino supplendum esse per alium, ne maneat sacrificium imperfectum, quod in tanti mysterij dedecus cedere videatur. Potè si nullus Sacerdos tunc adsit, sacramentum in sacratio reponendum ut altera die à Sacerdote sumatur. Nec licet laico quantumvis iusto, nec etiam Diacono sacrificium inchoatum perficere; quia solus Sacerdos habet sacrificandi potestatem. Quæstio igitur, num Sacerdos die sequenti possit prosequi Missam, sacrificiumque perficere?

539 Potest quidem reservatas species consecratas die altera assumere, & Missam perficere sicut in ipsa consecrationis die. Quia ei potest dici ab his qui aderant, vel à Ministro, vel à Sacerdote assistente, unde prosequi debeat. Sic Henric. 11. q. 40. m. 2. Fagund. præc. 1. lib. 3. c. 20. n. 17. Sa v. Missa, n. 38.

540 Non potest reservatas species consecratas die altera assumere, & Missam perficere, sicut in ipsa consecrationis die. Quia sacrificium heri ceptum hodie compleri non potest: tanta enim distantia temporis tollit unitatem etiam moralem celebrationis. Ita Auerfa de Euch. q. 11. sect. 12. & sect. 16. Nec Missale dicit oppositum ut refert Henric. lib. 9. c. 36. n. 2.

Crediderim oppositæ sententiæ Auctores solum asserere, Sacramentum esse servandum, ut die sequenti sumatur, non ut sacrificium consumatur, quod etiam asserit Sa correctus; & expressit Coninch quest. 83. num. 271. Igitur si non adest Sacerdos qui eodem die sacrificium perficiat, nec Diaconus aliūve Clericus, aut laicus qui absumere possit, servandæ species consecratae in diem sequentem, ut à Sacerdote utraque sumatur species. At si asseruari non possint sine periculo corruptionis, ut quia vinum coepit acescere, vel notabilis irreuerentia, debet Clericus inferior, aut laicus utramque speciem sumere. Nam quæ pro reuerentia tanti mysterij sunt instituta, non debent cum tanta ipsius irreuerentia observari.

PROBL. CXVIII.

Tenetur, & non tenetur Sacerdos sacrificium ab alio ceptum perficere.

Ad quæstionem assero, an non solum possit, sed etiam teneatur Sacerdos, sacrificium ab alio inceptum perficere, cum qui illud inceperat, vel agitudine irruente, vel oppetente obitu, consummare, facta consecratione, non potuit? Secluso scandalo non debet. Quia in cap. Nihil 7. quest. 1. non imponitur obligatio, sed tantum facultas conceditur. Sic Henric. lib. 9. cap. 40. num. 1. Sotus in 4. dist. 13. quest. 2. art. 6. Tolet. lib. 2. cap. 9. Fatentur tamen hi Doctores, si nullum subesset impedimentum, & Sacerdos facile posset, teneri propter rei gravitatem.

Absolutè tenetur, quamvis non sit icuius, si ieiunus non adsit. Quia maior est obligatio perficiendi sacrificium, quàm quavis alia, cum ad tanti mysterij reuerentiam spectet, ne imperfectum maneat: & Sacerdotum munus sit, attendere cultum, & complementum ipsius. Ita Filliuc. tract. 5. num. 168. Fagund. præc. 1. lib. 3. cap. 18. num. 22. Auerfa quest. 11. sect. 16. Suar. dist. 85. sect. 1. Consonat D. Thom. 3. part. q. 83. art. 6. ad 1.

Cum his opinor ratus, vocem illam liberum sit in præfato textu solum significare, inesse Sacerdoti potestatem perficiendi sacrificium ab alio ceptum, quia potest cum alio velut idem Minister reputari: datæque potestate, dignitas sacrificij postulat, ut perficiatur, quamvis non sequatur scandalum ex omissione, superandæque sit aliqua difficultas.

PROBL. CXIX.

Secluso gravi scandalo, debet, & non debet Sacerdos in mortali existens, sacrificium ab alio ceptum perficere, contritione præmissa.

Si quando instat perficiendi sacrificium ab alio inceptum occasio Sacerdos adsit cum lethali peccati conscientia, dolere debet, ac confiteri, si possit: vel si confiteri nequeat, disponi

Seccio II. De Missâ, Problemata. 155

disponi per contritionem; quia magis vigeat præceptum perficiendi sacrificium, quam Confessionis præmittenda. Sic censet Sotus in 4. dist. 13. q. 2. art. 6. ad 4. quando magnum scandalum sequeretur ex omissione sacri nondum completi. Quæsitum autem, an secluso graui scandalo debeat Sacerdos in mortali existens perficere sacrificium ab alio cæptum, præmissa solum contritione?

Minimè debet. Quia necessitas eiusmodi complementi non cogit ad rem ita difficilem, qualis est plerumque peccatoribus contritio. Sic Tolet. lib. 2. c. 9. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 23. quæst. 1. & Sotus vbi supra.

Debet omnino. Quia grauissimum est incommodum contra institutionem Christi, & tanti mysterij reuerentiam, Sacrificium imperfectum sic relinquere. Quare quicumque sine grauiusimo inconuenienti possit hoc impedire, planè tenetur. Peccator autem nullum incommodum, imò maximum commodum accipit, dum contenti cogitur. Debet ergo per contritionem disponi ad rectè perficiendum sacrificium. Ita Suarez. d. 8. sect. 1. Filiuc. 17. §. n. 168. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 10. n. 20. Coninch q. 83. n. 260. reuelans Sotum.

Ego quidem hanc sententiam probabiliorē esse reor nulla addita limitatione. Vnde existimo non audiendum Sotum asserentem solummodo debere Sacerdotem id gerere, quando ex omissione sacri imperfecti magnum oriretur scandalum.

PROBL. CXX.

Solus adest Sacerdos excommunicatus, aut suspensus ab officio, aut irregularis, qui cæptum sacrificium perficere valeat: Hic nec debet, nec potest: hic potest & debet perficienda Missa operam dare.

Nec debet, nec potest. Quia non adeste Ministrum idoneum in hoc casu, perinde censetur ac si nullus Sacerdos adestet. Sic Henric. l. 9. c. 40. n. 1. Sa v. Missa. n. 38.

Potest, & debet sacrificium ab alio substantialiter inchoatum perficere. Quia cuncta Censurarum, & irregularitatis præcepta humani sunt iuris: Ergo postponenda sunt præcepto diuino perficiendi sacrificium. Ita Fagund. præc. 1. lib. 3. c. 18. n. 22. Coninch q. 83. n. 269. Suarez. d. 8. sect. 1. Filiuc. tract. 5. n. 168. Bonac. dist. 4. q. ult. punct. 10. n. 20.

Consentit Azor. tom. 1. lib. 10. c. 33. q. 3. quoties alioquin grauis offensio sequatur. Ego quidem existimo, quauis offensione seclusa posse, & debere talem Sacerdotem illud sacrificium perficere propter solam illius dignitatem, & ob reuerentiam tanto mysterio debitam. An non si Sacerdos post consecrationem meminerit se vel excommunicatum, vel suspensum, vel irregularem existere, debet nihilominus sacrificium perficere, vt Missale præscribit de defectib. §. 8. n. 5. & docet D. Thom. 1. p. q. 83. art. 6. ad 2. Ergo similiter si post consecrationem Sacerdos impeditur, debet alter etiam censura vel irregularitate ligatus sacrificium perficere. Nam vtrouique militat eadem ratio, nimirum quod sacrificij perfectio cuiusque ligamini præponderat.

Esob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

PROBL. CXXI.

Si celebrans ante Consecrationem deficiat, alter Sacerdos debet, & non debet Missam perficere Canone incepto.

Alius debet perficere Missam, quando prior cæperat Canonem, vel Hostiæ consecrationem, nec perfecerat. Quia iam censetur sacrificium inchoatum per dispositionem materiae, quæ verbis Canonis redditur habilius ad transubstantiationem. Sic Artil. v. Missa, n. 11. Fagund. verò præc. 1. lib. 3. c. 18. n. 22. citans Albertum magnum, censet, si Canon sit inceptus, & sequatur scandalum ex omissione, debere perfici Missam etiam per Sacerdotem non ieiunum, vel excommunicatum. Quia communis sententia docet si Sacerdos ante consecrationem meminerit peccati mortalis non confessi, vel se illigatum esse censura, vel non esse ieiunum, & graue timetur scandalum: Missam esse prosequendam. Ergo similiter in nostro casu debet Sacerdos præsens perficere deficientis, ante consecrationem Missam ab euitandum scandalum, quod ordinariè sequetur, quando sacrum sit coram aliis, & non perficitur.

Si celebrans deficiat ante consecrationem, potest quidem alius non ieiunus, sed non debet Missam perficere, etsi Canon esset inceptus. Quia cum ante consecrationem essentia sacrificij non sit inchoata, non magni refert, quando celebrans deficiat relinqui Missam accidentaliter solum inceptam. Ita D. Thom. 3. part. q. 83. art. 6. ad 1. Nunus ibi cum aliis dub. 1. ad 1. Bonac. dist. 4. q. ult. punct. 10. n. 21. Coninch quæst. 83. n. 169. & alij. Hanc sententiam sequitur Missale §. 10. n. 3. dicens: Si Sacerdos ante consecrationem grauius infirmetur, vel moriatur, præmittitur Missa. Et infra, si semiprolata forma Corporis, cum nondum sit per acta consecratio, non est necessarium, ab alio perfici Missam.

Asseruerim, Rubricam hanc esse seruandam, & vbi necessitas non cogit, non esse Missam à duobus successiue dicendam. Et certè vix vnamquam dabitur tantum scandalum, vt tolli non possit, monito populo, nondum fuisse cæptum substantialiter sacrificium: ideoque necessarium non esse, vt ab alio perficiatur, consultiusque fore Missam aliam integram celebrare, quæ panis & vinum idem offerantur, & consecrentur.

PROBL. CXXII.

Si post consumptam Hostiam, relicto sanguine, celebrans deficiat: alter debet, & non debet Missam perficere.

Non debet. Quia iam celebrans recepit Sacramenti gratiam, tum secundum probabilem sententiam non conferatur noua gratia per alterius speciei sumptionem. Iam ille, pro quo sacrificium offertur, recepit eius fructum, cum essentia sacrificij secundum aliquos saluari possit in vnius speciei sumptione. Quare sanguis relictus sumi debet ab altero denuo celebrante.

SCOBAR
Theol. Moral.
Tom. III. IV.
F. IV.

simul cum sanguine denuo consecratur. Sic Henric. lib. 9. cap. 40. num. 3. Bonac. d. 4. q. ult. punct. 10. num. 22.

554 Debet perfici sacrificium. Quia veriusque species sumptio pertinet ad constitutionem essentiali, vel saltem integram huius sacrificij. Ita Suar. dist. 85. sect. 1. Filliuc. tr. 5. n. 167. Fagund. prac. 1. lib. 3. c. 19. num. 5. Franc. de Lugo de Sacram. lib. 5. c. 10. q. 3. n. 47.

555 Quamvis una species conferat totam gratiam Sacramenti, utraque tamen est de substantia, vel integritate sacrificij: & in casu nostro fumens Calicem, & perficiens Missam, recipiet gratiam, quia verum recipit Sacramentum. Fructus vero pro aliis oblatas saltem erit perfectior integraliter, si sacrificium solum integraliter compleatur, quo complemento carere non debet, quoties compleri potest.

PROBL. CXXIII.

Qui temere Missam inchoatam relinquit, incurrit, & non incurrit maiorem excommunicationem.

556 Excommunicationem maiorem incurrit. Quia in cap. Nihil 7. q. 1. absolute ponitur excommunicatio, quae plane sonat maiorem: separatio vero à corpore Christi, quae apponitur in cap. Nullus Episcopus, saepe vocatur in iuribus Anathema, quae vox sonat excommunicationem maiorem. Capitis Nihil haec clausula: Si quis hoc temere praesumpserit, excommunicationis sententiam sustinebit. Capitis vero Nullus Episcopus, haec est comminatio: A sacro corpore & sanguine Domini Domini nostri Iesu Christi sit suspensus. Sic Alecius tom. 2. dist. 11. c. 13. Maior. lib. 2. cap. 16.

557 Non incurrit excommunicationem maiorem. Quia nulla poena praeterim Censura incurritur ipso iure, nisi ius id palam exprimat, iuxta Glossam receptam cap. fin. de iurepatron. sed nullum ius exprimit, propter dimissionem inchoatae Missae excommunicationem latae sententiae incurri. Ergo non incurritur. Minor probatur. Nam illa verba cap. Nihil, sententiam excommunicationis sustinebit, sunt futuri temporis, quae per se se non important poenam ipso iure latam, iuxta Glossam receptam cap. In poenis, de regul. iuris in 6. Ideo Glossa in dicto cap. Nihil dixit, Excommunicatur, quae vox sonat excommunicationem ferendam, non latam. At cap. Nullus Episcopus nullam facit excommunicationis mentionem, sed solius suspensionis ab Eucharistiae receptione, quae nec sonat excommunicationem maiorem, nec minorem; nam haec etiam non solum remouet ab Eucharistia, sed ab omnibus Sacramentis recipiendis. Ita Henric. lib. 9. cap. 40. num. 3. Bonac. dist. 4. quest. ultim. punct. 10. num. 22. Filliuc. tract. 17. & alij communiter.

558 Scio quidem Archiepiscopum in cap. Nihil asseruisse minorem incurtere excommunicationem, qui temere Missam inchoatam relinquit. Nam non esse maiorem colligit, ex cap. Nullus Episcopus. Proprium enim est excommunicationis minoris, à sola Sacramentorum receptione remouere. Attamen ob secundae sen-

tentiae, cui haec fundamentum reor, nec maiorem nec minorem excommunicationem incurrit.

PROBL. CXXIV.

Qui temere Missam inchoatam relinquit, incurrit, & non incurrit suspensionem.

559 Suspensionem incurrit. Quia cap. Nullus Episcopus de consecrat. dist. 1. dicitur: A sacro corpore & sanguine Domini nostri Iesu Christi sit suspensus. Colligitur autem suspensionem esse partialem, quae solum impedit executionem Ordinis Sacerdotalis circa sumptionem corporis & Sanguinis Domini: non autem communionem more laicorum, quia suspensio fertur in Clericos, ac subinde repellit illos à propriis Clericorum functionibus. Sic Bonac. to. 3. d. 3. q. 3. punct. 2. Manuel tom. 1. sum. c. 244. conclus. 8. Petr. de Ledelm. tom. 1. sum. tr. de Euchar. cap. 24. concl. 7. cum aliis.

Suspensionem ipso iure minime incurrit. Quia illud cap. Nullus Episcopus, quod dumtaxat loquitur de suspensione partiali, non significat suspensionem latam, sed ad summum ferendam. Nec enim illa verba secundum se maiorem vim habent, nec vltus interpretatur ibi Censuram ipso iure latam, sed ad summum, illum Sacerdotem esse remouendum ab Officio celebrationis, ut in eo puniatur, in quo deliquit. Ita Filliuc. tract. 17. num. 103. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 32. q. 2. Moure p. 3. c. 5. §. 15. num. 11. Henric. lib. 9. cap. 30. n. 5. lit. A.

Profecto iuxta probabilem intelligentiam aliquorum, & praxim communem in eo cap. Quod nullus Episcopus, solum reor imponi suspensionem ferendam partialem quidem, & cum limitationibus, quas adhibet Bonacina citat, addens n. 6. eius absolutionem nullibi referuari.

PROBL. CXXV.

Si incepto Missae Canone excommunicatus vitandus eidem velit assistere: relinquenda, & non relinquenda est à Sacerdote imperfecta protinus.

562 Vidimus sect. 1. causam relinquendi Missam inceptam esse, si excommunicatus vitandus eidem velit assistere. Quæstio, an Quenda. incepto Canone relinquenda sit? Minime relinquenda. Quia verba Canonis ita propinqua consecrationi sunt, ut ab illis iam videatur inchoata consecratio. Quare Canone incepto seruandum est, quod post inchoatam consecrationem, scilicet progredi Missam cum solo Ministro, reliquis recedentibus. Sic Syluest. v. Excommunicatio 5. n. 3. Moure p. 3. c. 5. §. 15. n. 12. Fagund. prac. 1. lib. 3. c. 18. n. 6. Regin. lib. 3. n. 71. Bon. de Cens. d. 2. q. 2. punct. 3. §. 1. n. 13.

563 Relinquenda plane est. Quia verè sacrificium non incipit antè consecrationem: maior verò Canonis propinquitatis parui refert, si nondum est, peruentum sit ad consecrationem. Ita Sayr. de Censur.

Sectio II. De Missâ, Problemata. 157

Censur. lib. 1. c. 5. n. 19. Alterius tom. 2. d. 11. c. 3. & dist. 12. c. 5. Anilla de Censur. part. 2. cap. 6. d. 9. & dist. 8. Porro Laymanus lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 2. n. 6. dub. 8. Porro Laymanus lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 2. n. 6. asserit, si dici caperetur illa verba: Qui pridie, quam pateretur, non posse relinqui Missam; quia iam est quasi capta consecratio.

Rem existimo dubiam esse, & utrimque probabilem; quia nullum extare video circa eam ius expressum, & duo præcepta concurrunt, vnum de vitando non tolerato, aliud de perficienda Missâ inceptam, quod per se quidem obligat etiam ante consecrationem, & eo gravius, quo magis ad consecrationem acceditur. Cum autem Canon sit propinquissimus consecrationi, post illum inceptum non facile discernam, utrum maior sit obligatio vel perficiendi Missam, vel vitandi non toleratum: & cum utrimque sint Doctores, utramlibet poteris partem eligere. Lege Dianam p. 5. tr. 9. res. 9. 2.

PROBL. CXXVI.

Infidelibus irruentibus post consecrationem, Sacerdos debet, & non debet propter mortis periculum sacrificium imperfectum relinquere.

565 *S*Cio si post inchoatam Missam irruant hostes, Missam præscribere, ut ante consecrationem Missa relinquatur, post consecrationem vero Sacerdos acceleret sacramenti sumptionem, alius omittit. Quæserim vero an instante admodum iam iam irruptione debeat Sacerdos sumptioni operam dare, vel an possit ablato, vel dimisso sacramento aufugere debet quidem spero periculo, dare operam, ne sacrificium relinquitur imperfectum. Quia satis mori, quam tantum sacramentum vlla irreuerentia violare. Sic Suar. dist. 8. sect. 1. Ledesm. tom. 1. sum. tr. de Euchar. c. 2. 5.

566 *N*on tenetur expectare Sacerdos spero mortis periculo. Quia nulla ratio vel textus obligat celebrantem ad mortem eo in casu subeundam. Quare si nequeat Eucharistiam statim consumere, posse licite cum Corporalibus illam complicatam secum arripere etiam Calice deferre. Si neque hoc fieri possit, sacramento relicto, licet discessus, Ita Tol. Franc. de Lugo de Sacram. lib. 5. c. 10. q. 4. n. 67.

567 *H*anc approbo, & teneo sententiam. Quia si Sacerdos manet, & occiditur, adhuc manebit sacrificium imperfectum, & Sacramentum irreuerentia expositum. Vnde melius iudico Sacramentum sic manere, & saluari Sacerdotem. Atamen si quis in contemptum fidei vellet celebrantem occidere, nisi deferat Missam, profectus debet, & mori non solum post consecrationem, sed etiam ante illam.

PROBL. CXXVII.

Potest, & non potest licite incæpta Missa repeti, si Princeps, aut Episcopus, aut supplicatio solemniter adveniat.

568 *S*i Princeps aut vir illustis, aut Episcopus, aut populus, seu supplicatio solemniter multorum adveniat post Missam incæptam, & non sit alius Eschob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Sacerdos: potest celebrans ante factam oblationem ab initio Missam repetere. Quid id postulat vel personarum dignitas, vel populi supplicantis solemniter deuotio. Sic Nauar. de Orat. c. 16. n. 5. dicens, semet ita fecisse. Henric. lib. 9. c. 30. n. 30. testans, se vidisse praxim. Sa. v. Miss. n. 21. Azor. to. 1. li. 10. c. 31. q. 3. Laym. d. 5. tr. 5. c. 7.

569 *R*epetere Missam minimè potest. Quia talis repetitio est contra reuerentiam tanto mysterio debitam, & regulariter parit scandalum, & offensionem. Ita Fagund. præc. 1. lib. 3. c. 16. n. 6. Salfed. verò in Praxi crimin. c. 4. 2. & Manuel tom. 1. sum. c. 247. concl. 7. asserunt talem repetitionem esse mortale peccatum.

570 *E*go quidem non video cur sit talis repetitio necessaria, siquidem quamuis dicta sit Epistola (quin etiam Euangelium, vel saltem eius pars) satisfaciunt audiendi præcepto, qui tunc adueniunt: & licet Missæ nullam partem exaudiant, non delinquant, cum nullus alius Sacerdos adfit. Assero tamen non esse mortale peccatum, Missam repetere, sed nec esse consulendum cum non sit in vsu. Saltem enim erit peccatum veniale contra debitam Missæ continuationem sine sufficienti causa transuersam.

CAPVT XXV.

Circa obligationem faciendi sacrum pro aliis.

PROBL. CXXVIII.

Quando Beneficium simplex habet onus adiunctum dicendi, vel cantandi Missam in assignato Templo: Beneficiarius debet, & non debet applicare Missam pro intentione, vel obligatione talis Ecclesie: sed potest, & non potest alteri, accepto stipendio, applicare.

571 *N*on potest Beneficiarius hic ab alio stipendium accipere, pro quo Missam offerat. Quia cap. Cum creatura de celebr. Missar. decernitur, in Collegiatis funeris occasione celebrandas esse duas Missas, vnam iuxta Officium, alteram de defunctis: quasi Missa Capitularis non sit aliis applicanda, sed obligationi Capituli. Et quia Missa solemnis seu Conventualis, seu Capitularis primario respicit obligationem Conuentus, vel Capituli, vel illius Ecclesie, cui debeat ipsius fructus applicari. Et quia stipendium Missæ datur ad sustentationem Sacerdotis, vnde si Sacerdos accepit pro dicenda vel cantanda tali Missa redditus Beneficii, vel salarium, vel stipendium, vel æquiualens emolumentum: iam non habet ius accipiendi rursus stipendium ad sui sustentationem ab alio pro eadem; cessat enim titulus exigendæ sustentationis. Sic Barbof. de Offic. Parochi c. 11. n. 11. Diana p. 2. tr. 14. res. 80. & p. 4. tr. 4. res. 16. & 232. Bonac. dist. 4. q. ult. punct. 7. citans alios. Gauant. in Rubric. Miss. sal. p. 3. tit. 17. n. 5.

572 *Q*uando Beneficiarius solum obligatur ad

O 2 ccle

potest quin-
dem.

celebrandum in tali loco tali stipe, taliq[ue] mo-
do pro commoditate populi, vel decore Eccle-
siæ sine obligatione applicandi Missam titulo
Beneficij: potest fructum aliis applicare, ac ab
eisdem stipendium accipere. Quia diuersa est
obligatio dicendi Missam hic & nunc v.gr. dun-
taxat, vt populus audiat; & obligatio dicendi
Missam pro tali populo, vel pro intentione deter-
minata. Dum ergo constat, vel fructus Benefi-
cij, vel salarium, vel aliud emolumentum dari
pro prima dumtaxat obligatione, vel pro diuino
culto, vel Templi autoritate: poterit sacerdos
Missæ fructum applicare, cui voluerit, & pro
hac secunda obligatione distinctum stipendium
accipere. Ità Ludouic. de Torres, Ludouic. à Cru-
ce Barthol. à S. Fausto, Suar. Vasq. Alphonf. de
Leon, Fraxinel. Homobon. quos sequitur Card.
de Lugo d. 21. n. 21. Possuin. Bordon. Peytin. &
alij, quos sequitur Auerf. g. 11. sect. 17.

573

Idem assero.

Idem assero, ratus primæ obligationi non
præiudicare per secundam: nec e contra. Nec
enim Ecclesiæ præiudicat applicans Missæ fru-
ctum alteri, & ab eo stipem accipiens; nec huic
præiudicat applicans ei totum fructum Missæ,
quam alio titulo tenebatur dicere, sed non ap-
plicare. Textus verò in cap. Cum creatura, &
alia, quas Doctores primæ sententiæ asserunt
Cardinalium declarationes intelligi debent de
Missis, quas Sacerdos dicere tenetur, & simul
applicare pro persona, vel intentione determi-
nata. Nam intentio talium constitutionum est,
ne pro applicatione fructus vnius Missæ duplex
stipendium recipiatur. Quare totam difficulta-
tem consilire reor in discernendo, quando se-
parentur obligationes istæ, quando verò non,
vel in Missis priuatis, vel in solemnibus. Hoc
autem discerni, me auctore, debet, ex institutio-
ne Beneficij, aut Capellaniarum, aut ex
Ecclesiæ fundatione, seu dotatione consideran-
do circumstantias & verba talium impositio-
num. Quod si clarè constet intentio petentis
Missam, non manet quæstioni locus. Si verò
non omnino constet ad præsumptionem pru-
dentem erit recurrendum.

PROBL. CXXIX.

Si omnino non constat de voluntate pe-
tentis Missam circa eius fructus appli-
cationem: debet, & non debet præsu-
mi voluisse sibi soli applicari.

574

Præsumenda
est obligatio
applicandi
Missam.

Problema hoc à proximè prælapso depen-
det. Quæstio est, an si clarè non constet in-
tentio petentis Missam Beneficij vel Capella-
niæ debeat præsumi cum voluisse sibi dumtaxat
fructum applicari? Certe prædenter præsumen-
da est obligatio applicandi ei Missæ fructum.
Quia petens dici Missam in tali loco, vel tem-
pore, data stipe, vel assignato redditu, censetur
sibi velle meliori modo quo potest, consulere,
præsertim in his, quæ ad animæ salutem condu-
cunt, cuius vnusquisque præsumitur habere
debitam & sollicitam curam. Ergo præsumitur
velle, Missæ fructum sibi, vel intentioni suæ ap-
plicari. Sic Alphonf. de Leon de iubil. part. 3.
quæstion. 20. numero 27. Auerf. quæstion. 11.
sect. 17.

Non est obligandus Sacerdos ad applican-
dam Missam, quam in tali loco dicere tenetur,
ei, qui instituit, nisi manifestè constet talis obli-
gatio verbis, vel circumstantiis fundationis, aut
petitionis. Quia in dubio melior est possiden-
tis conditio: sed in hoc casu Sacerdos possidet
suam libertatem ad applicandam Missam, cui
voluerit: Ergo non est in dubio tali libertate
priuandus. Et quia nulla lex est iusta obligat
subditum, nisi sit ei sufficienter intimata per cla-
ram sui notitiam: sed obligatio Missam appli-
candi contrahitur per legem quasi priuatam,
seu contractum quendam onerosum, qui per-
ficitur expressa contrahentium voluntate: Ergo
Sacerdos non est obligandus ad applicandam
Missam, nisi claram habeat talis notitiam obli-
gationis. Ità Marchinus de Ordin. strat. 2. par. 2.
cap. 27. num. 5.

575

Non est præ-
sumenda ra-
tio obligatio-
nis.

Censuerim, præscribi non posse regulam ge-
neralem, sed ex particularibus circumstantiis lu-
mendam esse prudentem præsumptionem. Vnde
in Beneficiis simplicibus præsumi potest regu-
lariter peti Missam ob solum Ecclesiæ deco-
rem, vel ob audientium commoditatem: vnde
putarim posse Beneficiarium Missam, cui volue-
rit, applicare. In Capellaniis præsumo obliga-
tionem Missam applicandi fundatori, vel eius
intentioni, quando constat, Capellanum debe-
re celebrare tot diebus, quamvis institutio Ca-
pellaniæ non reperiatur. Quia Capellaniæ re-
gulariter solent institui, vt Missæ fundatoribus
applicentur. In his verò, qui dant manuales pro
Missis elemosynas celebrandis, semper præsu-
mitur voluntas exigendi fructum integrum, vt
sibi, vel intentioni suæ applicetur. Quia hæc
est communis dantium Missarum stipem, nisi
contrarium expriment. Legendus Card. de Lu-
go d. 21. n. 23. & 24.

576

Augetur
mensura.

PROBL. CXXX.

Beneficia Curata inducunt, & non indu-
cunt obligationem dicendi pro
aliis Missam.

Obligationem inducunt. Quia Tridentinum
sess. 23. cap. 1. de reform. Sic ait: Cum præ-
cepto diuino mandatum sit omnibus, quibus ani-
marum cura commissæ est, omnes suas agnoscere, pro
his sacrificium offerre, &c. Quibus verbis satis
inducit dari diuini iuris obligationem, qua
Parochus teneatur, pro suis ouibus Missam of-
ferre; & cum non sit iure diuino præscriptum,
quibus diebus, Parochus teneatur Missam ap-
plicare, dum constitutio Synodalis, vel consue-
tudo id non determinat, Doctores variè desi-
gnant. Et quia tam decimas, quam omnes alios
Beneficij redditus recipit Parochus non solum
pro ministeriis reliquis, sed etiam pro Missis
populo sibi commissis applicandis. Sic Sotus
de iust. lib. 9. quæst. 3. art. 1. Nuñez 3. part. 4. 83.
art. 1. dub. 9. conclus. 2. Bonac. dist. 4. quæst. vlt.
punct. 7. num. 5.

577

Obligationem
inducunt.

Præcisè ratione Beneficij Curati Parochus
nunquam tenetur Missam suis ouibus applicare:
quamvis teneatur diebus Dominicis, & festis
dicere, vel prouidere Missam, quam audiant.
Quia hæc obligatio distinguitur ab illa, nec
vna

578

Non indu-
cunt obliga-
tionem.

una colligitur ex alia; quoniam ex diuersis non non fructuario, leg. obligationum substantia §. 1. ff. de action. & obligat. Quare licet Parochus ratione sui muneris teneatur, ministrare suis ouibus sacramenta, pro ipsis orare ipsorum spiritualium procurare salutem, prouidere Missas, quas audiunt saltem in festis; non inde colligitur obligatio Missas eisdem applicandi. Sicut etiam interdum tenetur Parochus celebrare pro communicandis infirmis; & tamen non inde colligitur teneri eisdem illam Missam applicare. Ita Suar. d. 86. sect. 1. Valq. d. 232. c. 2. & d. 234. c. 4. n. 27. Filliuc. tr. 5. n. 174. Hurtad. de Missa d. 4. diff. 16. Card. de Lugo d. 21. n. 19. Auerfa quest. 11. sect. 17. Quorum aliqui adiciunt: Nisi detur contraria consuetudo.

Profecto si consuetudo Diocesis, vel constitutiones Synodales decernant, quoties Parochus debeat suis ouibus applicare Missam, id seruandum existimo. At si nec institutio Beneficij, nec Ecclesie fundatio, nec consuetudo recepta, nec constitutio Synodalis, nec præceptum, aut lex aliqua particularis Parochos obligat ad determinatam pro suis ouibus applicationem: ego eos sub mortali non obligatam, nec obligatione iustitiae nec charitatis ad huiusmodi applicationem. Quia tam grauis obligatio non est imponenda sine parenti fundamento, quod in presenti non apparet. Nam decima, vel fructus Beneficij satis aliis Parochorum oneribus compensantur.

PROBL. CXXXI.

Quando Capellania fundator praescripserit, ut Capellanus tot Missas celebret: debet, & non debet necessario eas per semetipsum celebrare.

Debet celebrare eas per semetipsum. Quia eo ipso, quod fundator voluit, ut Capellanus diceret tot Missas, voluisse videtur, ut eas per se ipsum celebret. Sic Barbantia, Lambert. & Ioan. Gutier. apud Garciam de benefic. part. 7. cap. 1. num. 89. Vnde colligunt, ad huiusmodi Capellaniam esse præsentandum Sacerdotem actu. Scio tamen, quosdam apud eundem Garciam asseruisse, debere saltem esse Sacerdotem a proutine, quatenus habeat legitimam ad Sacerdotium aetatem.

Non debet necessario celebrare Missas per semetipsum, sed potest per alios celebrare, ut voluntatem fundatoris illis verbis explicatam adimpleant. Quia qui per alium quid agit, per se facere censetur, quoad obligationis sibi iniunctæ substantiam, nisi personalis industria expressè requiratur. Ita Homobon. Sa. Bonac. Zerola, Felin. Mandol. & alij, quos sequitur Garcia citatus, num. 86. Fagund. præc. 1. lib. 3. cap. 9. num. 3. & 5. Lara cap. 7. num. 7. & cap. 8. num. 42. Barbosa de potest. Episcop. part. 2. allegat. 24. numero 29. Riccius in praxi decis. 399.

Hoc verius existimo, quod scio declarationibus Cardinalium, & Rotæ decisionibus, quas Garcia refert num. 88. & sequentibus confirmari.

Esob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

PROBL. CXXXII.

Capellanus, qui sine iusta causa mutauit locum designatum à fundatore ad celebrandam Missam, tenetur, & non tenetur an restitutionem.

Non solum ille peccat, sed ad restitutionem tenetur. Quia non seruauit pactum, nec debitum persoluit; debebat enim designato Templo, vel Altari cultum celebrationis, & ibi facere sacrum, ubi fideles ad preces pro fundatore profundendas excitarentur. Sic Sotus, Zerol. Manuel, Henriquez, Nauar. Azor. & alij, quos sequitur Fagund. præc. 1. lib. 3. c. 9. n. 2.

Minimè tenetur ille, ad restitutionem. Quia non priuat fundatorem Missæ fructu, dum alibi celebrat: Ergo non tenetur ad restitutionem, nec ad denuo celebrandum in loco designato; simpliciter enim adimpleuit obligationem celebrandi, variata solum loci circumstantia; si tamen hæc variatio damnum aliquod intulisset, nempe quia defunctum suffragiis fraudauit, quæ in designato loco retulisset ex vberiori fidelium concursu, debet hoc Capellanus aliis precibus, ac subsidij compensare. Si verò commutauit Altare priuilegiatum designatum cum alio non priuilegiato, verè non satisfecit, vnde tenetur, iterum in Altari designato celebrare. Ita Posseuin. cap. 2. num. 25. Fraxinel. sect. 4. conclus. 4. §. 9. num. 3. Bordon. resol. 25. quest. 17. Diana part. 2. tract. 14. resol. 29. Auerfa quest. 11. sect. 18. Bonac. dist. 4. quest. ultim. punct. 7. §. 4. num. 2.

Hanc magis approbo sententiam, quam à rationis paritate confirmo. Nam delictor, qui non soluit creditori pecuniam in loco designato, sed alibi, non tenetur ad restitutionem, nisi quatenus interest creditoris sibi non fuisse satisfactum in tali loco. Ergo similiter Capellanus, qui in loco sibi designato non celebrauit, sed alibi, ad restitutionem non tenetur, nisi quatenus interest fundatoris, Missas ibi non fuisse celebratas. Item Capellanus, qui tenetur quotannis quinquaginta (v. gr.) Missas celebrare, si hoc anno earum celebrationem prætermittat, celebratque centum anno sequenti, non tenetur ad fructuum restitutionem, cum ad æqualitatem debitum persoluat: quamuis in dilatione, seu circumstantia temporis deliquerit, uti Suar. tom. 1. de Relig. tract. 4. lib. 4. cap. 29. edocuit.

PROBL. CXXXIII.

Capellanus, qui tenetur celebrare quotidie potest, & non potest singulis hebdomadis unam & alteram Missam omittere.

Quoties institutio Capellanæ dirigitur ad Capellani personam, qui per se ipsum tenetur quotidie celebrare, conueniunt Doctores, non teneri rigorose celebrare quotidie, sed quanto frequentius possit, salua scilicet honestate, ac debita sacramenti veneratione. Sic

Q 3

habetur

habetur cap. *Quotidie, de consecr. dist. 2. cap. Significatum, de prabend.* Quia ita fert conditio rerum humanarum, ut nemo possit ad rem valde difficilem tam frequenter praestandam stricte cogi. Lege Fagund. *prac. 1. lib. 3. cap. 15. num. 11. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 24. quest. 7.* Quaelis autem, quor diebus possit hic Capellanus licite vacare?

587 Potest duplex Missa hebdomadis singulis omitti. Quia satis videtur, fragilitatem humanam obligari iugiter ad quinquies dignè singulis hebdomadis celebrandum. Sic Nauar. *in consil. tom. 1. lib. 3. titul. de prabend. consil. 6. num. 5.*

588 Non potest duplex omitti Missa, sed singulis hebdomadis sufficit vnum diem vacationis habere. Quia haec intermissio sufficit, ut Capellanus regulariter possit ceteris dignè diebus celebrare. Ita Nald. *v. Missa, numero 7.* Nanard. *part. 1. de Missa, cap. 13.* Bonac. *dist. 4. quest. ult. punct. 7. §. 2. n. 16.* Diana *p. 2. tract. 14. resol. 28.* Auerla *q. 11. sect. 18.*

589 Idem assero, sed cum citatis Doctoribus monuerim, non licere Capellano die vacationis ob honestatem sibi concessio, pro alio celebrare, vel stipendio recepto, vel non recepto. Nam ea vacatio solum conceditur ob reuerentiam, seu iustam causam abstinendi. Quare si reuerenter ac deuotè celebrare potest, debet fundatori, non aliis Missam applicare, alioqui pactum non obseruat. Nisi forte consuetudine, seu praxi sit aliud receptum, tunc enim annum stipendium censuram iustum, & adequatum ad celebrandum cum tali hebdomadaria vacatione. Vnde Capellano liceret hisce diebus pro aliis, etiam stipendio accepto, celebrare. Examinanda tamen cautè praxis ista, seu consuetudo sicubi dicatur existere, nè forsitan sit abusus aliquorum imperitorum: siquidem Doctores talis consuetudinis haud meminere.

CAPVT XXVI.

Circa Missae stipendium.

PROBL. CXXXIV.

Sacerdos diues potest, & non potest stipendium pro Missis accipere.

590 Non potest. Quia cap. *Pastor, cap. si quis 2. quest. 1.* & cap. *Illi autem 12. quest. 1.* innuitur. Ex hisce enim iuribus Patres significant, non posse Sacerdotes diuites Ecclesiasticis prouentibus sustentari. Et quia Missae stipendium solum accipi potest in celebrantis sustentationem: (vñ *sect. 1.* vidimus) sed Sacerdotes diuites illa non egent: Ergo non possunt stipendium accipere, nè in pretium operis praesumatur. Sic D. Thom. *in 4. dist. 25. q. 3. art. 2. quest. 1. ad 4. Caiet. 2. 2. q. 100. art. 2. Grassi. l. 21. decis. c. 96. n. 32.* Syluest. *v. Simonia, q. 3.*

591 Potest quidem. Quia tam Sacerdos diues, quam pauper confert operam suam in gratiam alterius, à quo potest exigere sicut panem, vi-

num, & ceram, sic etiam sui sustentationem non minus celebrationi necessariam: & ita ius habet, ut de Altari viuatur, qui seruit Altari, siue sufficiens habeat patrimonium, siue pinguis Ecclesiasticis redditibus potiat, dum histalium Missarum non sit onus annexum: tunc enim per accidens se habent Beneficiorum redditus ad stipendium, quod datur praecipue Missae ratione. Ita Henric. *4. 9. c. 22. n. 1.* Suar. *d. 86. sect. 3. Valq. d. 234. n. 2. & 18.* Coninch. *q. 83. n. 198.* Fraxinel. Arag. Reginald. Nauarra, Nauarrus, Sotus, quos sequitur Bonac. *d. 4. q. ult. punct. 8. n. 7.* Fagund. cum aliis *prac. 1. d. 3. c. 8. n. 2.* Card. de Lugo *d. 21. n. 18.*

Quamvis diues Sacerdos sustentatione non egeat à Missae stipendio acquisita, nihilominus ius habet sustentandi se ex Altaris ministerio, si velit, siquidem in sacris ministeriis ob aliorum commodum occupatur. Allata iura loquuntur de tempore, quo tam Ecclesiae Ministri, quam pauperes ex bonis in communi positis alebantur: tunc enim non poterant sustentari diuites in pauperum praedicium. Fateor tamen, posse Sacerdotem diuitem auaritia incurtere notam stipendia hac accipiens, quam praecipue primae sententiae Auctores reprehendunt.

PROBL. CXXXV.

Episcopus potest, & non potest, ita taxare Missarum stipendium, ut nec maius dari, nec minus accipi possit.

593 Inimè potest. Quia talis taxa non congruit elemosynae, quae voluntarie dari debet pro Missa, & magis redolet pretium, quo non debet sacrificium aestimari. Sic Sotus *de Inst. l. 9. q. 6. art. 1. ad 2.* Nauar. *cap. 23. n. 106.* Bartol. ab Angelo *dial. 5. §. 126.*

Missarum stipendium ita taxari potest per Episcopum, ut Sacerdoti non liceat, maius exigere, nec fidelibus dare minus, obligando Sacerdotem ad celebrandum pro ipsiis. Quia saepe conuenit, huiusmodi taxam praescribi, ut vitentur vel scandala, vel sacrilegia, quae committi possunt in iniquis stipendiorum exactionibus, vel retributionibus. Ita Suar. *dist. 86. sect. 2.* Fagund. *prac. 1. d. 3. c. 7. n. 6.* Bonac. *d. 4. q. ult. punct. 8. n. 9.* & alij.

Idem assero rursus, primae sententiae Auctores solum intendere, prohiberi non posse, ut fideles dent maiora stipendia, si velint spontè: vel Sacerdotes minoribus sint contenti, si velint gratis suo cedere iuri. Lex iustitiae non impedit opus misericordiae, vel liberalitatis, vel Religionis: & nemo cogi potest, ne donec ultra debitum, vel ne partem debiri remittat, cum possit vsum utique gratis exhibere. Crediderim autem praefatam legem non posse fieri ab Episcopis verbis negatiuis, bene tamen affirmatiuis, quae non tollunt, quin gratis valeant fideles dare magis, & Sacerdotes minus accipere.

PROBL. CXXXVI.

Equalitas stipendij iusti sumenda est, & sumenda non est ex congrua Sacerdotis sustentatione.

136
E X sustentatione congrua est sumenda. Quia Sacerdos seruens Altari, de Altari viuere debet: vt autem viuât, indiget alimentis, sub quorum appellatione comprehenditur, quidquid ad vitam sustentationem est necessarium. Vbi alij victum intelligunt; alij victum, vestitum, habitationem, & medicamentis alij addunt familiam, & illo cum alimentis, scilicet parentum, fratrum, neporum, quos dedecet mendicare; alij sustentationem extendunt ad emendos libros necessarios spiritualibus ministeriis. Profectio æquitatem stipendij sumendam esse ex congrua sustentatione generatim affirmant Caiet. 2.2.9.100. art. 3. Sortis de Iust. l.9. q.3. art. 1. & in 4. dist. 15. q.2. art. 1. Canus de locis l. 12. c. 13. ad 10. Henric. l.9. c. 22. m. 1. Aragon 2.2.9.85. art. 3. Angel. v. Missa n. 52. Manu. summ. tom. 1. c. 151. n. 4. Angles in 4. de valore Missæ art. 2. concl. 2. Grassi. l. 11. decis. c. 96. n. 13. Nauarra l. 2. c. 1. num. 3. Nuñus 3. p. q. 83. art. 1. dub. 9. concl. 4.

397
Non est sumenda ex congrua sustentatione æquitas stipendij. Quia Missæ sacrificium non est institutum ad sustentationem Sacerdotis, cum hic nequeat ad Sacerdotium promoueri, nisi Beneficium habeat, aut patrimonium sufficiens suæ sustentationi possideat. Cap. Non licet, cap. Episcopus, de præbend. Trid. sess. 21. c. 2. de reformat. Ergo stipendium Missæ non debet congruæ celebrantis sustentationi commensurari. Et quia celebratio Missæ non consumit integrum diem, nec maiorem partem illius: sed vnam horam ad summum. Ergo æquum non est celebrantem integrum totius diei sustentationem accipere ab illis, quibus Missæ fructum applicat. Ita Suar. d. 86. sess. 2. Vafq. 23. 4. n. 19. Fagund. præc. 1. l. 3. c. 8. n. 5. Fraxinel. Possuin. Lessi. Miranda Nald. Molfes. Petr. de Ledes. Ioan. de la Cruz. Filiuc. Pitig. Azor. & Nauar. quos refert, & sequitur Diana p. 2. r. 14. ref. 8.

398
Equidem iusta æqualitas stipendij commensuranda non est integræ celebrantis sustentationi, necdum eius familia, cum aliis adherentibus quæ innuimus; quia Sacerdos non solum habet ministerium celebrandi, sed alias quoque functiones sacras, ratione quarum ali possit, nempe largitionibus fidelium, vel aliis redditibus Ecclesiasticis. Nec per Missæ celebrationem impeditur ab aliis operibus industriis, quibus honestè possit sibi sustentationis partem providere, cap. Clericus victum. Non ergo debet stipendium esse tantum, vt ad omnia vitæ necessaria victum, vestitum, habitationem, medicinam, familiam, ac libros sufficiat. Nec tamen ideo commensurandum est stipendium illi soli tempore, quod celebrationi impenditur; vt sicut illud vix est vigesima quarta pars dici, sic stipendium sit vigesima quarta pars necessaria sustentationis. Quoniam per hoc officium impeditur planè Sacerdos ab aliis industriis, & exercitiis etiam honestis, quibus alij possunt, &

assolent sibi facilius, & vtilius alimentum comparare. Debent igitur hæc omnia perpendi simul, vt prudenter ac iustè Missarum stipendia taxentur. Legendus Card. de Lugo d. 25. n. 25. Cæterum mea doctrina confirmatur ex recepta Diocesum consuetudine. Nec enim Episcoporum taxa, seu communis fidelium, ac Sacerdotum æstimatio tantam assignat Missæ stipem quanta sufficiat integræ celebrantis sustentationi, multoque minus toti Sacerdotis familia; nec item tam exiguam, vt illi soli tempore corresponsdeat, quo Missa celebratur; sed communiter taxatur media quantitas iuxta prudens Superioris arbitrium, & fidelium æstimationem, & praxim, quæ quidem assolet pro locorum, ac temporum diuersitate variari. Vnde nunc in pluribus locis vnus regalis assignatur, in aliis vnus cum nimidio, in aliis duo regales: & aliquid amplius in oneribus perpetuis Beneficiorum, vel similibus; quia oneris perpetuitas mercedem exauget.

PROBL. CXXXVII.

Possunt, & non possunt accipi pro vna Missâ plura iusta stipendia.

P Ossunt quidè. Quia Missa oblata pro multis ita prodest singulis, ac si pro vna dumtaxat offerretur. Vnde Sacerdos accipiens à pluribus stipendia potest sufficienter omnibus vnica Missa satisfacere. Hoc autem est verum quoad iustitiæ obligationem, non tamen satisfit fidelium deuotioni, qui dum stipendia largiuntur, intendunt, vt cultus diuinus augeatur: & eo modo valde minuitur. Sic Viguera, in institutionib. c. 16. & c. 5. §. 3. m. 16. & alij.

600
Nullus Sacerdos potest vnus Missæ plura iusta stipendia recipere. Quia Missæ fructus pluribus applicatus non ita prodest singulis, ac si vni dumtaxat applicaretur, non quia Missa infiniti valoris non sit, sed quia iuxta Dei beneplacitum pars solum valoris applicatur. Peccat igitur contra iustitiam, qui debens vni pro iusto stipendio totum Missæ fructum ei solam partem applicat. Ita Nauar. Cordub. quos sequitur Suar. distinctione 84. sessione 4. Vafquez distinctione 234. capite 3. Henriquez, Fraxinel. Possuin. quos sequitur Bonac. distinctione 4. questione vltima puncto 8. numero 14. Fagund. præc. 1. libro 3. capite 6. numero 8. & capite 8. numero 10. Azor. tomo 1. libro 10. capite 19. questione 8. & tomo 3. libro 12. capite 6. questione 2.

601
Cum his opinor, imò reor, illos, qui putant Missæ fructum pluribus applicatum ita prodesse singulis, ac si vni tantum applicaretur: adhuc negare, posse pluribus stipendis iustis vnica Missa satisfieri. Quia cum stipendium certum accipiatur, debet vtique certus fructus integer applicari non autem applicaretur certus ob multitudinem opinionum, si pluribus stipendiis integris vnica Missa responderet. Vnde audiendum non esse Viguierum existimo.

PROBL. CXXXVIII.

*Sacerdos pauper potest, & non potest,
pro una Missa plura iusta,
stipendia recipere.*

602
Potest plane.

Potest profecto. Quia necessitas caret lege ac subinde inopia titulus dat Sacerdoti ius sumendi ab Altari, cui seruit, quidquid sibi necessarium est ad congruam sustentationem, quamvis sit opus una Missa pluribus satisfacere stipendiis. Sic Nuius 3. p. 9. 83. art. 1. part. 3. dub. 9. concl. 4. & 5. Vbi propterea distinguit duplex iustum Missae stipendium: vnum per se, quod per legitimum Superiorem, vel more recepto taxatum est: alterum per accidens ratione necessitatis Sacerdotis, cui congrua sustentatione succurratur. Consonat Orellana, quem sequitur Vega tom. 2. sum. c. 41. casu 1. Fauct Angel. v. c. Missa, numero 52. & alij citantur.

603
Non potest.

Sicut Sacerdos diues, ita & pauper non potest vnus Missae plura iusta stipendia recipere. Quia paupertas sine graui admodum necessitate nemini darius vendendi rem carius, quam valeat, nec supra taxam iustam, vel à Superiore, aut auctoritate communi praescriptum. Nec miles, aut mercenarius potest aliquid ultra mercedem iustam paupertatis ratione repetere: Ergo nec Sacerdos ob paupertatem potest ultra iustum stipendium Missae quidquam ab inuitis accipere, seu potius extorquere. Ita Bonac. d. 4. quaest. vltim. punct. 8. numer. 9. Fagund. praec. 1. lib. 3. cap. 8. numer. 7. Aueria qu. 1. sect. 17. Tolet. lib. 2. c. 8.

604
His haec.

His adhaereo, sed moneo, si Sacerdos pauper extrema necessitate prematur, posse plura stipendia iusta singularum Missarum accipere, quotquot scilicet ad subueniendum tali necessitati fuerint opus: quamvis pro singulis stipendiis singulas Missas pactus sit. Quia extrema necessitas omnia facit communia, nec vilius pacti vinculis coarctatur. Sicut enim possumus in extrema necessitate cibum vndeque abripere: sic etiam possumus quibuslibet artibus, ac fraudibus extorquere. Nec decreta Cardinalium anni 1625. in hoc casu loquuntur, cum non intendunt iuri naturali derogare. Lege Salarium distinct. 86. sect. 4. & Filiucium tr. 5. n. 188.

PROBL. CXXXIX.

Sacerdos potest, & non potest vnus Missa duplex stipendium iustum accipere, quoties applicat vni fructum medium, & alij suum fructum specialissimum.

605
Potest quidem.

Potest quidem. Quia iste fructus specialissimus, qui competit Sacerdoti, quatenus offert sacrificium, est eiusdem rationis cum valore medio, qui competit illis, pro quibus sacrificium offertur, & ob cuius applicationem stipendium recipitur: & potest pariter applicari, cui Sacerdos voluerit. Ergo Sacerdos applicans

alteri fructum istum sibi proprium, poterit ab illo recipere distinctum stipendium ab eo, quod accipit pro medijs fructus applicatione. Confirmatur, quia Sacerdos potest applicare sibi fructum medium, & ita duplicem Missae fructum accipere. Poterit ergo pariter alteri suum applicare fructum specialissimum, & consequenter accipere duplex stipendium. Sic Mol. fel. sum. tom. 1. tract. 3. cap. 15. n. 40. Barthol. ab Angelo dial. 5. §. 507. Marchin. de Ordin. tr. 3. p. 2. cap. 16. n. 7. Barthol. à S. Fausto de Euch. l. 2. q. 58. & 158. & lib. 1. de Indulg. q. 83. Bordon. variar. tom. 1. resol. 25. quaest. 8. Probabilem reputat hanc sententiam Diana p. 2. tract. 14. resol. 14. & Gauant. in Rubr. Miss. tom. 1. p. 3. tit. 12. n. 29. quatenus oppositam vocat probabiliorrem.

606
Non potest.

Sacerdos applicans suum fructum specialissimum non satisfacit danti simpliciter stipendium pro Missa. Quia iuste non potest accipi pro re, vel actione dubia pretium, vel stipendium certum: sed quamvis sit probabile, competere celebranti talem fructum specialissimum, & hunc alijs applicare posse: tamen vtrumque dubium est, cum à multis probabiliter abnegatur. Incerta simul est talis fructus quantitas, an scilicet fructum medium adaequet. Non igitur potest certum stipendium accipi pro fructus ita dubij applicatione. Ita Gauant. supra, Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 8. numer. 16. Card. de Lugo d. 21. n. 33. Aueria q. 1. sect. 17. Fraxinel. & Peric. quos sequitur Diana p. 5. tr. 14. resol. 45. & p. 6. tr. 6. resol. 8.

607
Idem asserit.

Idem asseruerim, quia fructus medius est certissimus vel alijs applicatus, vel ipsimet celebranti: fructus autem ille specialissimus incertus est quoad ipsum celebrantem, & multo magis incertus quoad alios. Vnde celebrans non potest pro huiusce dubij fructus applicatione peculiare stipendium accipere. Fateor, hunc casum non eximi in decretis Cardinalium auctoritate Urbani VIII. anno 1625. editis: sed tamen sub generalibus ipsorum verbis comprehendendi censuerim.

PROBL. CXL.

Sacerdos potest, & non potest vni satisfactionem Missae, alteri impetrationem applicare, ut vnica Missa duplici promissioni, vel stipendio satisfaciatur.

608
Potest quidem.

Vnus à te petit Missam pro defuncto, qui non eget impetratione: alter profecti successu, cui inutilis satisfactio: Poteris quidem vnica Missa vni, & alteri petitioni satisfacere, duplicemque recipere stipem. Quia hi duo fructus satisfactionis, & impetrationis sunt distincti realiter, & ab inuicem separabiles. Ergo Sacerdoti licebit obligare se ad vnum, & non ad aliud: & per consequens offerens impetrationem pro vno, & satisfactionem pro alio, poterit duo stipendia recipere. Et quia in tali casu non recipitur duplex stipendium, quasi pretium, duplicis fructus vnus Missae: sic enim simonia esset: sed accipitur propter obligationem applicandi satisfactionem vni, & impetrationem alteri: quae quidem

Sectio II. De Missâ, Problemata. 163

quidem obligatio cum sit duplex, & præstita
 diversis personis ob diversos fines, & utraq;ue
 stipendium mereatur: poterit duplici stipen-
 dio compensari. Sic viri doctissimi, quos refert
 Nauarra l. 2. c. 2. n. 342. & non omnino refellit,
 Bordon. *variar. 107. l. 1. resol. 25. q. 9.* Marchin. *de*
Ordin. 17. p. 2. c. 16. n. 17. qui testatur, sic praxi
 apud valde doctos ac timoratos Religiosos esse
 receptum.

Si petentes Missam offerant singuli iustum
 stipendium, non potest Sacerdos applicans vni
 impetrationem, & satisfactionem alteri utrique
 unica Missa satisfacere. Quia petens simplici-
 ter Missam, censetur petere non solam partem
 fructus, sed totum illud, quod exhibentibus
 stipem applicari consuevit. Etenim qui petit
 Missam, intendit obligare Sacerdotem quantum
 licet potest ad id, quod vilius sibi fuerit: &
 dans integrum Missæ stipendium, iure postulat
 totum Missæ fructum sibi conferri: suppositio-
 que communi sensu fidelium, vsuque recepto,
 satis exprimit intentionem huiusmodi, qui pe-
 tit simpliciter sibi, vel iuxta mentem suam
 Missam applicari. Hoc etiam Cardinalium
 decreta confirmant, quibus generaliter prohi-
 betur, Sacerdotem vnicam Missam pluribus stipen-
 diis satisfacere, & restituendi onus imponunt.
 Ita Nauarra. citat. Manuel. *in sum. tom. 1. c. 250.*
num. 6. Vega *tom. 1. cap. 41. de Missâ, casu 35.*
 Possuin. *de offe. Curati c. 2. quest. 7. n. 25.* Nald.
v. Missâ, n. 13. Bonac. *d. 4. q. ult. punct. 8. n. 15.*
 Auerla *q. 11. sect. 17.* Diana *p. 6. tract. 6. resol. 9.*
 Grassi. *de celebr. Missæ tom. 2. conf. 3.*

Fateor quidem, duos illos fructus, nempe im-
 petrationem, & satisfactionem esse realiter sepa-
 rabiles. Hoc verò non tollit, quin uterque
 petenti Missam absolute dato stipendio iusto,
 ex iustitiâ debeat. Quippè communi sen-
 su fidelium sub tali pacto fructus uterque
 comprehenditur. Addiderim tamen, si duobus
 petentibus Missam Sacerdos illam gratis pro-
 mittat intendens impetrationem vni, & alteri
 satisfactionem applicare: licitum esse sic vnius
 Missæ fructum dividere. Quia comitas, & libe-
 ralitas in promissionibus gratuitis non obligant
 ita rigore, ac iustitiâ. Quare sufficiet, in ali-
 quo proprio sensu verba verificari, & cum ani-
 mo promittentis convenire. Proprius autem
 sensus verborum est, petenti Missam ad im-
 petrandum, promittere Missam quoad impetratio-
 nem: & postulanti Missam pro defunctis quo-
 ad satisfactionem promittere.

PROBL. CXLI.

Quando dantur pro Missa celebratione
 stipendia minora iusto, potest, & non po-
 test Sacerdos, pro vna Missâ plura ac-
 cipere.

Potest profecto, quia manifesta fieret Sacer-
 doti iniuria, si pro tam exiguo stipendio co-
 geretur, totum Missæ fructum applicare. Potest
 igitur tot stipendia recipere, quot sufficiat ad in-
 tegram Stipem: & pro rata dividere Missæ fru-
 ctum, ut se feruet indemnem & iustam singulis
 aequalitatem retribuat. Sic Socus, Canus, & Cor-
 dub. quos sequitur Suar. *d. 86. sect. 4. Vsq. d. 234.*

c. 2. Appl. Scott. Nuñus, quos refert Diana *p. 2.*
tr. 14. ref. 7. Filiuc. *tr. 5. n. 188.* Azor. *ro. 3. l. 12.*
 c. 6. q. 3. Reginal. *l. 23. n. 234.* Possuin. *c. 2. n. 23.*
 & 24. Miranda *ro. 1. q. 4. art. 23. concl. 3.* & alij.

Non potest. Quia Sacerdos acceptans eleemo-
 synam, exterius promittit integrum Sacrum,
 si tamen solum dimidium applicare intendit, vix
 excusatur à mendacio: nam in mutuis contra-
 ctibus, seu promissionibus onerosis verba ca-
 pienda sunt secundum communem intelligen-
 tiam, & sicut novimus hic & nunc ab altero ca-
 pi. Dans autem stipem, ut dicas pro alio sacrum
 intendit, ut integrum eidem applies: & dum
 stipem acceptas, secundum communem sensum
 hoc ei promittis. Sicut igitur promittens tibi
 nummum argenteum, ut applies illi sacrum, te
 deciperet, si solum intenderet dare dimidium;
 sic pariter illum decipis, dum acceptas stipem ip-
 si promittens integrum sacrum, & applicans di-
 midium. Ita Nald. & Barth. ab Angelo, quos se-
 quitur Bonac. *d. 4. q. ult. punct. 7. §. 2. num. 8.* Co-
 ninch. *q. 83. n. 193.* Diana *p. 2. tr. 14. ref. 8. & p. 5.*
tr. 13. resol. 25. Card. de Lugo *d. 21. n. 34.* Auerla
q. 11. sect. 17.

Profecto sententia hæc in praxi tenenda est
 quæstio enim iam decisa est, nec datur Proble-
 mati locus post decretum Cardinalium appro-
 batum per Urbanum VIII. & editum 21. Iunij
 anno 1625. Nam §. 2. Sic ait: *Pbi pro pluribus*
Missis etiam eiusdem qualitatis celebrandis plura
stipendia quantumcumque incongrua, & exigua,
sive ab vna, sive à pluribus personis collata fuerint,
aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis
&c. Sacra Congregatio sub obsecratione divini
iudicii mandat, ac precipit, ut absolute tot Missæ
celebrentur, quot ad rationem attributa elemosy-
na prescripta fuerint. Ita ut aliquin ij, ad quos
pertinet, sua obligationi non satisfaciât: quin-
imo graviter peccent, & ad restitutionem tenean-
tur. Nihilominus tamen asseruaverim, Sacer-
 dotem pauperem, acceptis pluribus stipendiis
 minoribus iusto, posse paucioribus Missis ad ra-
 tam stipis iustæ satisfacere. Quia acceptat in-
 iuste coactus minorem stipem dum premitur
 egestate, nec inuenit stipendia iusta. Si tamen
 Sacerdoti diuiti detur stipendium minus iusto,
 quod acceptat, debet totum Missæ fructum ap-
 plicare danti, quippe tali pacto sic inito, iam re-
 nunciat iuri suo, nec habet ex vna Missâ ius
 paupertatis ut alter, ad congruam sibi sustenta-
 tionem conquirendam. Ita docet Henric. *q. 9.*
c. 2. n. 4. & 5.

PROBL. CXLII.

Sacerdos pro Missâ diei festi potest, & non
 potest duplici stipendium accipere.

Potest quidem. Quia festiva solemnitas con-
 fert ad celebrationis stipem augendam. Sic
 concessit Synodus Mediolanens. 3. & ita decla-
 ravit Congregatio Penitentiariæ Mediol. an-
 nuente Bonac. ut ipse testatur *de contr. act. d. 4. q.*
ult. pun. 8. n. 14. Docent Homob. *in exam. p. 1. tr. 4.*
c. 3. q. 120. Alf. de Leon. *de Iubil. p. 3. n. 12.* & alij.

Minimè potest in praxi. Quia sententia hæc
 iam est damnata decretis Cardinalium supra re-
 celatis §. 3. Ita Diana *p. 2. tr. 14. resol. 9.*

Equi

612

Non potest.

613

Auctoritas in-
 dicium.

SCOBAR
 Theol. Mor.
 Tom. II. IV.
 F. IV.

614

Potest sancti

615

Non potest.

616
Primam sen-
tentiam ap-
probo.

Equidem non reperio in hisce decretis verbum vllum de dierum festorum Missis: nec inueni quidquam, quo prima sententia reprobetur, vel praxis contraria decernatur. Quare eius Doctorib. morem gerens, seruandam esse iudico locorum consuetudinem, ac Synodales constitutiones, sicut in Mediolanensi Diocesi rite seruari existimo.

PROBL. CXLIH.

Religiosi suorum privilegiorum vi possunt, & non possunt, pro vnicâ Missâ pluribus stipendiis satisfacere, vel minus stipendium exigere: quia Papa potest, & non potest huiusmodi impendere privilegium.

617
Non possunt
satisfacere.

Non possunt satisfacere. Quia Papa non potest concedere facultatem accipiendi plures stipes, quibus vnica Missa satisfiat. Cui enim non habeat potestatem in destructionem, sed in ædificationem: nec sit Dominus, sed dispensator bonorum temporalium quatenus ad finem super naturalem aliquo modo possunt condicere: non potest humanus contractus invertere, nec in quorundam præiudicium aliis bona temporaria tribuere. Sic Azor. tom. 3. lib. 12. c. 6. q. 5.

618
Satisfacere
possunt.

Satisfacere possunt. Quia Papa potestatem habet ad dispensandum ex causâ rationabili cum aliquibus, vt possint vnica Missa pluribus stipendiis etiam iustis satisfacere, ac subinde recipere seu exigere pro Missis singulis stipendia iusto maiora: Papa enim potest iustis de causis commutare voluntatem offerentium stipem, sicut & restitutorum circa pias causas. Potest etiam ex Ecclesiæ thesauro supplere quidquid satisfactionis demitur his, qui Missarum stipendia dedere, vnde nullum detrimentum patiantur, quamvis Missarum numerus minuat; nam quoad impetrationem vna Missa multis æquiualeat. Ergo potest ex causâ rationabili concedere, vt multis stipendiis vnica Missa satisfiat. Ita Cordub. Syluest. Fraxinel. Reginal. quos sequitur Bonac. d. 4. q. ult. p. 8. n. 3. Suar. d. 86. sect. 4. Filliuc. rr. 5. n. 189. Manu. tom. 1. Regul. qq. 4. 3. n. 16. Auerl. q. 11. sect. 17. Molles. tr. 3. c. 17. n. 29.

619
Hoc tenet, &
exponit.

Eiusdem omnino sum mentis. Fateor tamen non posse summum Præfulem hoc ex merâ suâ voluntate sine causâ præstare, quod probat fundamentum oppositum, & non amplius. Causam verò iustam talis dispensationis crediderim fore magnam Sacerdotum inopiam, vel eorum raritatem, vel tot Missarum onera, vt moraliter impossibile sit omnibus ad æqualitatem satisfacere, vel quid simile. Ceterum de facto tale privilegium, esse concessum minime dubito. Leo X. apud Coripenn. Mendic. v. Missa, §. 14. Concessit Minoribus, vt vnica Missa satisfacere possent plurib. commendatis, donec vnus Iulius seu Regalis singulis Missis corresponderet. Item Iulius II. Bulla 28. concessit Generali minorum, vt reperiens in Conuentu copiosum numerum Missarum, quibus Fratres ad æqualitatem satisfacere nequeant, dispensare possit, vt dicendo in qualibet Missa nouem collectas pro nouem Missis satisficiat: & septem collectas pro septem Missis, & sic descendendo. Legendus Manuel, supra,

Hieron. Rodrig. in compen. resol. 25. n. 15. & 16. Diana p. 2. tr. 14. ref. 6. Henr. d. 9. c. 2. n. 7. Profec. quidquid de his, aut similibus privilegiis, iam Congregatio Concilij Pontificia autoritate §. 3. & 17. reuocauit omnia privilegia quibuslibet ob quamlibet causam concessa, quibus indulgetur, vt certarum Missarum celebratione, vel aliis quibus collectis plurium Missarum oneribus satisfiat: & ita seruandum.

PROBL. CXLIV.

Qui pinguiora recepit pro Missis stipendia, potest, & non potest aliis dare tenuiora.

620

Potest quidem

Potest planè, dummodo stipendia dentur eis, pro Missis ab eo celebrandis, ac per consequens ipse dominium illarum acquirat, & non sit simplex dispensator; & celebranti iustum conferat stipendium. Quia Sacerdos accipiens stipendium pro Missâ se celebranda acquirat dominium illius sub obligatione faciendi facrum pro dantis intentione, quam certè potest per se, vel per alium implere. Quare dum postea dato iusto stipendio satisfacit obligationi suæ per alium Sacerdotem, et si partem pecuniæ receptæ sibi retineat, nulli facti iniuriam: non celebranti, cui iustum impendit stipendium: non perenti Missam, cui totus Missæ fructus applicatur. Ergo nullam perpetrat iniuriam, ac proinde probe id gerere potest. Sic Suar. d. 86. sect. 3. Filliuc. rr. 5. n. 186. Valq. d. 2. 3. c. 4. n. 30. Nald. v. Missa n. 4. Homob. in exam. p. 1. tr. 8. c. 14. q. 131. Sa v. Missa, n. 45. Manu. in sum. tom. 1. c. 250. n. 9. Reginal. d. 23. n. 240. Posseu. c. 2. n. 19. Bonac. d. 4. q. ult. p. 8. n. 18.

Minimè potest, quia voluntas dantis stipendium est, vt totum illud tribuatur Sacerdoti celebranti pro dantis intentione, nè dans stipem fraudetur fructu, qui crescit ex elemosynâ maiori celebrantibus collata, quatenus honorat Deum de substantiâ suâ Ministrum eius vberim sustentando. Et quia qui sedulo conquirunt plures & pingues Missarum stipes, quas minoribus stipendiis licet iustis per alios faciant celebrari: saltem præ se ferunt speciem quandam lucris turpis, & sordidi, quatenus rem facerrimam faciunt materiam negotiationis, quæ propterea merito detestanda sit ac nullatenus permittenda. Itâ Maior in 4. d. 45. q. 3. dub. 2. Nauat. c. 25. n. 91. Cordub. l. 1. q. 4. dub. 1. Aragon. 2. 2. q. 85. a. 3. dub. ult. Molles. tr. 3. c. 16. n. 25. Petr. de Ledesma. to. 1. sum. tr. de Euch. c. 8. concl. 13. Mour. p. 3. c. 5. §. 9. n. 6. Diana p. 2. tr. 14. ref. 10. Card. de Lugo d. 21. n. 29. Auerl. q. 11. sect. 17.

Profec. quod, quamvis iuxta ius naturale posset prima sententia sustineri, si iusta causa cohonestetur, v. gr. si quis Sacerdos multas acceperit pinguiore stipes, & non possit omnes Missas dicere, nec habeat, vnde commodè restituat, posset aliis Sacerdotibus, data minori stipe, commendare: Verum post decreta sacre Congregationis, quæ videntur in hac parte nouum ius præscribere: tenendam in praxi secundam sententiam iudicari cum Doctoribus, qui post illa decreta scripsere, & cum limitationibus, quas eadem Congregatio subiecit, ad quædam dubia sibi

621

Non potest

622

Secundâ sententiâ in primam non possit iam sustineri, aff. m.

Sectio II. De Missa, Problemata. 165

sibi propoſita reſpondendo: quas videre licet apud Frde Lug. de Sacr. l. 5. c. 12. q. 7. n. 71. &c.

PROBL. CXLV.

Sacerdos, cui interdum offertur manuale ſtipendium maius ſolito pro Miſſis, quas ipſe celebrare poſſet, ſi velit tam aliquas aliis Sacerdotibus commendare: debet, & non debet illis integrum ſtipendium exhibere ſub lethali peccato.

623 **D**ebet profeſſo ex nouo Congregationis ſacrae iure, & nouo Urbani VIII. praecepto: ſub mortali ſcilicet. Quia decretum ſic. §. 4. Volens omne damnabile lucrum ab Eccleſia remouere, prohibet, &c. Quippe quamlibet occaſionem lucri turpis ab Eccleſia remouere, materia ſufficiens eſt, vt grauiter praecipiat: & ſeria voluntas obligandi grauiter ſatis ex motiuo propoſito indicatur. Sic Auerſa q. 11. ſect. 17. Diana p. 2. tr. 14. reſol. 10. & p. 6. tr. 8. reſol. 10. & p. 8. tr. 7. reſol. 7.

624 Debet quidem decretis obedire, ſed non ſub mortali. Quia decretum Pontificis non damnat contrariam ſententiam, cum talis reprobatio in decretis non conſiſt; ſed ſolum eius uſus uſum vetat. Ex hac autem prohibitione contra rem alias licitam, non colligitur ſub mortali obligatione. Nam ad talem obligationem requiritur materia grauis, & voluntas legiſlatoris, vt ex communi ſententia tradit Sanch. l. 6. Decal. c. 4. n. 29. Sed in prohibitione hac non exprimitur voluntas grauiter obligandi, quoniam illa uerba Prohibet, & Debet, quibus talis obligatio imponitur, non inducunt ex ſe magis obligationem grauem, quam leuem: nec materia uidetur ex ſe grauis, cum non inferat alicui graue damnum. Ita Bordon. in conſil. reſol. 25. n. 28.

625 Praefero quidem primam ſententiam. Quia in re praefenti attendendum non eſt damnum iniuſte illatum alicui, ſed tam ſordida negotiationis indecentia, quae ſatis eſt capax praeepti grauiter obligantis ſecundum ſe, quamvis in aliquo caſu particulari poſſit eſſe ueniale peccatum ex paruitate pecuniae, vel etiam indecentiae ſecutae. Colligo hinc cum Diana, & Auerſa, Sacerdotem, qui uel ignoranter, uel cum opinione ſibi probabili praefata decreta uolauit, teneatur, uel Miſſas reſicere, uel ſtipendia reſtituere ſicut ille, qui bona fide rem accepit alienam quam putauit eſſe iuſto titulo acquiſiſſe, teneri dicimus ad reſtitutionem quando comperit, ſe fuiſſe deciptum.

PROBL. CXLVI.

Decretum Concil. Triad. circa Miſſarum reductionem loquitur, & non loquitur de Miſſis in fundatione Eccleſiae, Capellae, Beneficij, ſeu Capellaniae poſitis.

626 **C**oncil. Trident. ſeſſ. 25. c. 4. concedit, vt vel propter multitudinem Miſſarum celebrandarum ex variis defunctorum relictis, quibus

Sacerdotes ſatisfacere non valent, vel ob ſtipendij tenuitatem: poſſint Epifcopi cum Synodo, & Abbates, ac Generales Ordinum in ſuis Capitulis Generalibus ſtatuerre circa hac, quidquid magis ad Dei honorem, & Eccleſiarum utilitatem uiderint expedire. Circa decretum hoc dubitamus, an Concilium loquatur de Miſſis poſitis in fundatione Eccleſiae ſeu Capellae, vel Beneficij, ſiue Capellaniae?

627 **D**e his profeſſo loquitur. Quia cum eadem ratio militet in his Miſſis, ac in aliis ſimilibus, & Concilium generaliter loquatur: aequum eſt, vt tam Epifcopi, quam Generales pariter poſſint omnes reducere ad minorem numerum, ſtante iuſta cauſa, recipiendo ſemper Concilij intentionem, & procurando maximam in re tanti momenti circumſpectionem adhibere. Sic Miranda tom. 1. q. 41. art. 24.

628 **D**e his certe non loquitur. Quia Trident. fa- tur de numero Miſſarum in quibuſda Eccleſiis celebrandarum ex variis defunctorum relictis, ſcilicet Annuerſariis, vel totationibus: ubi non comprehenduntur Miſſae poſitae, vel in Eccleſiis, vel in Beneficij fundatione. Ac ſic declarauit Congregatio Concilij die 3. Martij anno 1597. Ita Nald. & Poſſeu. quos ſequitur Bonac. d. 4. q. ult. pun. 7. §. 2. n. 10. Garcia de Benefic. p. 7. cap. 1. n. 131. Ricc. Homob. Vgol. & alij, quos ſequitur Diana p. 2. tr. 14. reſol. 1.

629 **C**um his aſſero reductionem Miſſarum, quae poſitae ſunt in Eccleſiis vel Capellaniae fundatione tanquam caſum omiſſum a Trident. relinqui iuris communis diſpoſitioni leg. Commodiſſime ff. de liber. & poſth. Addit Garcia n. 136. in praxi fieri per Epifcopum ſine Synodo talem reductionem, iuxta poteſtatem iure communi Epifcopis competentem. Lege Azor. 10. 2. l. 6. c. 24. q. 6.

PROBL. CXLVII.

Tridentini decretum circa Miſſarum reductionem extenditur, & non extenditur ad Miſſas dotationum poſt Concilium relictas.

630 **E**xtenditur profeſſo. Quia Concilium generaliter loquitur, & eius ratio limitat non ſolum in Miſſis ante Tridentin. relictis ſed etiam poſt illum. Sic Nald. v. Miſſa, n. 9. Garc. de Benef. p. 7. c. 1. n. 132. Navar. in Conſil. l. 5. tit. de priuileg. conf. 3. Poſſeu. c. 2. n. 25. q. 9. qui teſtatur, ſic eſſe praxi receptum.

631 **N**on extenditur. Quia ſic declarauit Cardinales die 7. Februar. anno 1573. vt reſert Paſſarel. tract. priuileg. Can. 60. de remed. Miſſar. Ita Ricc. & Socbus, quos ſequitur Diana p. 2. tr. 14. reſol. 2. Barboſ. de poteſt. Epifcop. p. 2. alleg. 29. n. 5. Bonac. d. 4. q. ult. pun. 7. §. 2. n. 11. Azor. tom. 1. l. 12. c. 18. q. 61.

632 **E**xiſtimo cum Bonacina citato, hanc Cardinalium declarationem eſſe praxi receptam. Unde ei praxi, potiusquam oppoſita nos ſtandum eſſe cenſeo. Itaque aſſero, ex vi Tridentini reduci poſſe, dumtaxat Miſſas ante Tridentinum, non poſt illud relictas.

PRO

PROBL. CXLVIII.

Possunt, & non possunt Episcopi sine Synodo Missas, de quibus Concilium loquitur, reducere.

633
Non possunt
Episcopi sine Synodo
reducere.

Non possunt eas sine Synodo reducere. Quia Tridentinum expressè concedit Episcopis facultatem reducendi Missas dotatas, vel Anniversaria in Synodo Diocesana. Quare circa Missas, de quibus Concilium loquitur, eius forma debet asseruari: ac per consequens, stante Tridentino, non valebit Synodi Salmanticae constitutio (quam refert Henric. l. 9. c. 12. n. 6.) committens Episcopo, vt hanc reductionem cum Capituli consilio perficiat. Sic Bonac. cum aliis d. 4. q. vlt. punct. 7. §. 2. n. 9. Garcia de Benef. p. 7. c. 1. n. 134.

634
Possunt sine
Synodo.

Possunt eas reducere sine Synodo. Quia et si Tridentini decretum indicat ius nouum quoad Abbates, & Generales Ordinum, non illud inducit quoad Episcopos, qui iure communi poterant reducere Missas sine Synodo: nec hanc ipsi Concilium abstulit potestatem, cum ipsis concesserit facultatem cumulatiam, non priuatiam. Possunt igitur Episcopi etiam vbi Tridentini decretum est receptum, vt sua veteri potestate Missas sine Synodo reducunt. Ita Nauarr. c. 25. n. 138. Reginald. l. 23. n. 134. Azor. tom. 2. l. 6. c. 24. q. 6. Laym. l. 5. tr. 5. n. 5. Barbof. de potest. Episc. p. 2. alleg. 29. n. 12. Mollf. sum. tom. 1. tr. 3. c. 37. num. 29. Ricc. in praxi dec. 406. Fagund. praec. l. 1. §. 6. n. 15.

635
Vrgere necessitate
posse
existimo, do-
ctrinae quoque
vberius expo-
no.

Profectò dum vrget necessitas posse Episcopum sine Synodo quaslibet Missas ad minorem numerum reducere reor, (si non prohibetur summi Praefuli decreto, de quo mox.) Nam in hac reductione Missarum agitur vilitas defunctorum, & conscientiae viuorum; vnde quævis dilatio potest valde esse noxia, praesertim cum haeredes grauati, vel Sacerdotes obligati sapè sint ita pauperes, vt Apostolicam sedem adire non possint, & vix ad Episcopum recurrere. Quare Tridentinum non est sic intelligendum, vt vrgente causa nequeat Episcopus reducere Missas, ad opportune succurrendum praesenti necessitati viuorum, ac vita defunctorum. Scio Salmanticae factam fuisse de consensu doctissimorum viuorum illam constitutionem, qua facultas reducendi Missas committitur Episcopo cum consensu Capituli. Scio aliquos ex praefatis Doctores asseruisse id gerendum esse ab Episcopo non adhibito Capituli consensu, sed literatorum consilio. At cum videam tot Doctores simpliciter asserere, posse sine Synodo Missas per Episcopum ob causas adductas reduci: nec meminisse Capituli, vel literatorum consilij, quod magis pertinet ad prudentem potestatis vsum, quam ad formam facultatis, quam Synodus Salmantica aliis Diocesibus praescribere non potuit: censeo, dum vrget necessitas, Episcopos posse reducere Missas sine Synodo. Verum si necessitas non nimis vrgeret, & citò Synodus esset cogenda, tutius esse expectare: sed oppositum adhuc probabile esse, nisi nouum extaret Vrbani VIII. decretum. Congregatio enim Concilij anno 1625, summi Pontificis aucto-

ritate, §. 1. decernit, ne Episcopi in Diocesana Synodo, aut Generales Ordinum in suis Capitulis deducant onera vlla Missarum celebrandarum, vel post Tridentinum imposita, vel in limine foundationis, sed praes his omnibus ad Apostolicam sedem recurratur; alioquin reductiones eiusmodi, si quas contra huius prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas ac inanes decernit. Vbi annoto, non aufert facultatem reducendi Missas ante Trident. & quæ impositæ non sunt in limine foundationis. Vnde circa tales Missas retinent Episcopi facultatem reducere. Quia Tridentinum quoad Abbates, & Generales condidit ius nouum, quo concessit, vt in Capitulis id possent & non aliter. Lege Marchinum apud Dianam p. 6. tr. 6. resol. 10. & Nauarrum; Miranda, Barbof. quos ipse Diana sequitur p. 2. tr. 14. resol. 4.

PROBL. CXLIX.

Secluso privilegio, aliquando Sacerdos secularis, vel Superior Regularis potest, & non potest Missas ad minorem reducere numerum.

Quando redditus ita decrescunt (v. gr.) aut augetur stipendium Missarum, vt iam singulis æqua compensatio non respondeat: poterit ne Sacerdos secularis, aut Regularis Superior, privilegio secluso, Missas minorem adducere: ad numerum Minimè. Quia Missarum reductio non attinet ad priuatam auctoritatem, sed ad Papam, vel Principem, cuius est, ex iustâ causâ posse commutare voluntatem testatoris, aut fundatoris. Sic Azor. tom. 2. l. 6. c. 24. q. 6. & tom. 3. l. 12. c. 6. q. 4.

Potest sanè. Quia talis esse videtur mens testatoris, seu fundatoris, vt scilicet celebranti congruum stipendium impendatur, nec grauetur ad celebrandum sine debita compensatione. Quare si totum capitale Capellanæ sine culpa Sacerdotis perisset, vel Cõuentus, cui Missarum onus incumbit, potest prorsus à celebratione cessare. Nam talis praesumitur fundatoris intentio: & cum Beneficium detur propter officium: destructo Beneficio cessare debet officium, id est, onus eidem annexum. Ita Bordon. tom. 1. var. resol. 25. q. 26. Auerfa q. 11. sect. 18.

Cum his opinor, Quia in humano locationis contractu non tenetur conductor integram solvere pensionem, quando propter grandinem, vel alluionem, vel similem causam fructus agri decerpunt. Ergò similiter Sacerdos non tenetur dicere Missas omnes impositas, quando redditus notabiliter decrescunt. Verum dupliciter Missarum reductionem considero: primo quatenus earum numerus minuitur auctoritatiue, seu per dispensationem, in quo sensu loquuntur iura, seu decreta Tridentini, & Vrbani: & sic solus Pontifex, & qui habent ab illo facultatem, reducere possunt. Secundo modo quatenus numerus Missarum

636
Non potest

637
Potest plane

638
Consentient
sententiæ ex-
ponit.

Missarum ex aequitate, seu iustitiâ minuitur, quæ non patitur, vt Sacerdos gerat gratis, aut minores pretio, quod faciendum sub stipendio iusto suscipit: & in hoc non requiritur Pontificis aut Principis potestas: sed quisque potest in suo contractu iustitiæ medium à contrahentibus intentum seruare; nec hoc est testatoris commutare voluntatem, sed iuxta ipsius mentem operari, qui noluit, aut gratis, aut stipendio cogere Sacerdotem ad celebrandum, cum ab initio congruam stipem designauerit: alioquin eius voluntas esset iniusta, quæ seruari non debet.

CAPVT XXVII.

Circa necessarium Missæ Ministrum.

PROBL. CL.

Sufficit, & non sufficit vnus Missæ Minister.

639 **N**on sufficit. Quia ita videtur decreuisse Anacletus Pontifex Episcopus. 1. & Soter cap. Hoc quoque, de consecr. dist. 1. iussit, vt nullus Presbyter Missarum solemniam celebrare præsumat, nisi duobus præsentibus, sibi que respondentibus ipse rectus habeatur. Nam cum pluraliter ab eo dicatur, Dominus vobiscum, & Orate Fratres, apertissime conuenit, vt ipsius salutationi per duos saltem respondeatur. Adde, Sacerdotem sæpe pluraliter populum alloqui fatum: Benedicat vos Omnipotens Deus: Misereatur vestri: Vobis fratres. Sic Hugo Victor, relatus ab Azor. 10. 1. 1. 10. c. 23. q. 1.

640 **V**nus sufficit. Quia Pontifices locuti sunt de Missis solemnibus, vel etiam de Missis priuatis, quibus olim ob paucitatem Sacerdotum poterant facile bini ministrare. Postea vero ob maiorem Sacerdotum numerum, & maiorem frequentem celebrandi obligationem, vbi vix reperitur vnus aptus minister, vbi in hac parte veteri Canon derogauit. Ita D. Tho. 3. p. q. 83. a. 5. ad 12. Sotus in 4. d. 13. q. 2. a. 5. Bellarm. 1. 2. de Missâ. c. 9. Henric. 1. 9. c. 30. n. 1. Coninch. q. 83. n. 264. Laym. d. 5. ar. 5. c. 6. n. 13. Fagund. præc. 1. 13. c. 21. n. 1.

641 **C**ertum est, vnum iane Ministrum sufficere, qui quidem nomine Ecclesiæ responderet. Vnde Sacerdos pluraliter loquitur, quoniam loquitur Ecclesiæ cuius nomine minister etiam pluraliter responderet: Habemus ad Dominum. Itaque distinguimus de Missâ solemnibus, quæ cum Diacono, Subdiacono, ac Acolythis celebrantur: & de Missâ priuata, quæ sine tali dicitur apparatu. In Missâ solemnibus plures ministri requiruntur, nam in hoc eius solemnitas consistit. In Missis priuatis vnum sufficere communis testatur usus.

PROBL. CLI.

Præceptum adhibendi saltem vnum Ministrum ad Missam celebrandam habetur, & non habetur ex iure.

Non habetur ex iure, sed ex solâ Ecclesiastica consuetudine. Quia nullus ius id præscribens reperitur. Sic Suar. d. 87. sect. 1.

Habetur ex iure. Quia c. Proposuit. de fil. Presby. dixit Alexander III. non posse solum Presbyterum Missarum solemniam sine Ministris suffragio celebrare. Ita Auerla q. 11. sect. 9. Potest addi Concilium Mogunt. 1. c. 43. dicens: Nullus Presbyter solus Missam rectè valet cantare. Quomodo enim dicet, Dominus vobiscum, vel sursum corda monebit habere, & alia multa his similia profabitur, cum alius nemo cum illo sit.

Dixerim tamen cum Card. de Lug. d. 20. n. 103. præceptum hoc magis ex consuetudine, quam ex iure expresso colligi. Nam illud c. Proposuit, & Concil. Moguntinum loqui videtur de Missâ solemnibus: & quamvis ratio Concilij communis etiam sit Missis priuatis, cum Conciliū Provinciale sit, non potuit totam Ecclesiam obligare.

PROBL. CLII.

Licet, & non licet, aliquando sine Ministro celebrare.

Absolutè licet sine Ministro Missæ dare operam. Quia sic gesserit Diuinitas, dum in desertis & speluncis, præsertim in persecutionibus per crytas, domosque priuatas. Sic Gloss. in cap. Hoc quoque de consecr. dist. 1. Nauar. in Consil. 1. 1. tit. de corpor. viuiatis, conf. 6. Zerol. in præxi Episc. p. 2. v. Missa §. 3. Et Laym. l. 5. ar. 5. cap. 6. n. 13. ait: In quibusdam locis apud nos consuetudo viget, quæ ab Episcopis toleratur, idè quæ damnari non potest, vt Sacerdotes, præsertim in pagis sine Ministro respondente celebrent. Consonat Sa v. Missa, n. 18. fatetur: Potest quis, si desit Minister, ipse sibi respondere. Scio Sa correctum contrarium asserere. Sed correctoris hæc non Manuclis opinio.

Non licet, sine Ministro celebrare. Quia violatur Missalis præscriptio, Ecclesiæque consuetudo. Quare cum in re graui sit violatio, grauis licet, erit transgressio. Ita Barth. ab Angelo dial. 5. n. 408. Bonac. d. 4. q. vlt. p. 9. n. 34. Franc. Anton. l. 1. de Missâ. c. 17. Moure p. 3. c. 5. §. 4. n. 6. Auerla q. 11. sect. 9.

Si absolutè loquamur, nullus me actore, dissentiet. At urgente graui necessitate aßeruerim licitum esse, sine Ministro celebrare. Quia præceptum Ecclesiasticum, & Ecclesiæ consuetudo non videntur ad casum grauissimæ necessitatis extendi, præsertim si tunc vigeret aliud præceptum celebrandi opposito præualens. Censent autem Doctores adesse sufficientem celebrandi sine Ministro necessitatē, quoties in periculo mortis Sacerdos est sumpturus viaticum, vel alteri moribundo præbiturus, nec habentur præconsecrata hostiæ, Quia præceptū diuinū recipiendi via-

642

Non habetur ex iure.

643

Ex iure habetur.

644

Primā cōno sententiam.

645

Absolutè licet.

646

Absolutè non licet.

647

Urgente necessitate graui censetur licere.

ticum in mortis articulo Ecclesiastico præcepto non celebrandi sine Ministro prævalet. Rursus si post incaptam Missam Minister recedat, & expectatus post moram non redeat, debet celebras solus sacrificium perficere sibi que respondere: quia maior est obligatio perficiendi sacrificium, quam non celebrandi sine Ministro. Denique inclusus in carcere propter fidem, aut patiens propter iustitiam, videtur habere sufficientem causam celebrandi sine Ministro, quoties eget solamine vel iuvamine Missæ. Sic Glossam, Nauarrum, ac Zerollam intelligo. Legendus Fagund. præc. 1. l. 3. c. 21. n. 5.

PROBL. CLIII.

Diebus Dominicis, ac Festis si Sacerdos non possit audire Missam, nec habeat Ministrum: licet ei, & non licet sine Ministro celebrare.

648
Non licet.

Non licet. Quia magis obligat præceptum adhibendi Ministrum, quam in festis, aut Dominicis Missam exaudiendi. Sic Franc. Anton. l. 1. de Missæ c. 17. Bonac. d. 4. q. ult. pun. 9. n. 34. Moure p. 3. c. 5. §. 4. n. 8. Barthol. ab Angelo dial. 5. n. 401.

649
Licet quidem.

Licet equidem ob solum adimplendum præceptum audiendi Missam quolibet die festo, sine Ministro celebrare. Quia magis obligat præceptum audiendi Missam, quam sine Ministro non celebrandi. Ita Pitigian. Graff Nuñus, Durand. Sorus, Coninch, quos sequitur Auerl. q. 11. sect. 9. Lessl. 3. p. 9. §. 3. n. 66. At Sylu. 3. p. 9. §. 3. a. 5. dicit, se sic celebrantem minime damnare. Suarius verò d. 87. sect. 1. inquit se non damnare peccati mortalis.

650
Veræque sententiam æque probabile esse reor.

Conferimus hanc sententiam sic esse probabilem, ut prima quoque probabilis sit, & utramque posse ad praxim pro libito Sacerdotis reduci. Quia præceptum audiendi Missam omnibus festis æquale saltem apparet cum præcepto non celebrandi sine Ministro. Vnde prudenter eligeret alterutrum observatio, quando utrumque impleri non potest. Scio, Martinon. rom. 4. d. 40. sect. 3. n. 36. distinxisse, asserendo, in festis solemnioribus, sine Ministro posse celebrari, secus in minus solemnibus. Sed quidem cum

præceptum audiendi Missam pariter viget in omnibus festis, maior, vel minor solemnitas parui refert reor ad licitam aut illicitam siue Ministro celebrationem.

PROBL. CLIV.

Cum adest vir, qui ministrare queat, sed nesciat respondere, aut mutus sit: viro ministrante vrceolos, v. gr. & librum mutante, samina poterit, & non poterit respondere.

Minimè poterit. Quia nimis indecorum esset, Sacerdotem dicere feminæ, *Confiteor*, Minimè poterit. Deo: & vobis fratres: & ab illa formam deprecationis accipere verbis illis, *Miseretur tui*, &c. Sic Vasq. q. 83. a. 5. in comment.

Potest planè. Quia sicut feminæ respondent ex choro cantando; possunt etiam communi voce, quando Missa priuata dicitur, respondere. Nec indecens est, quod ad feminas in confessione Sacerdos, *Ei vobis fratres*, nam de facto verbis istis non alloquitur solum viros; sed omnes adstantes: sicut dicens, *Orate fratres*, & viros, & feminas adstantes hortatur, ut exorent. Illa autem verba *Miseretur tui* solum continent deprecationem, nec apparet, cur feminæ non possint deprecari Deum pro Sacerdote, sicut de facto cum dicunt, *Et cum spiritu tuo*, deprecantur. Ita Card. de Lugo d. 20. n. 103.

Ego quidem existimo, in casu proposito, solum responsionem posse suppleri quoad confessionem etiam & reliqua omnia per feminam dum illa ad Altare non accedat, non ad presbyterium: sed ex loco remoto respondeat: sic enim & iuris præceptum seruatur, & necessitati occurratur: nec aliud ab Auctoribus concedi reor. Legi Fagundez præc. 1. 3. cap. 21. n. 3. & Henric. l. 9. c. 30. n. 1. asseruisse, à Pontifice concessum fuisse priuilegium, ut Monialis vigente necessitate, per fenestellam Altari propinquam celebranti ministret. Non tamen ostendunt, vbi nam priuilegium adsit. At dum hoc priuilegium latitat, nec de eo magis constans testimonium habemus, in praxim reduci non posse iudicamus.

LIBER